Tarptautinis skaitymo gebėjimų tyrimas

Progress in International Reading Literacy Study

PIRLS 2016

Ataskaita

4 klasė

Nacionalinis egzaminų centras
Vilnius, 2017

IEA PIRLS tyrimas yra vienas iš tarptautinių lyginamųjų švietimo tyrimų, kurį inicijuoja Tarptautinė švietimo pasiekimų vertinimo asociacija (angl. *International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA)*, interneto svetainė: *http://www.iea.nl*)

Tarptautinis skaitymo gebėjimų tyrimas (angl. *Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS)*, interneto svetainė: *www.pirls.org*)

Lietuvoje IEA PIRLS tyrimą koordinuoja Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija (A. Volano g. 2, LT-01516 Vilnius, interneto svetainė: *www.smm.lt*)
IEA generalinės asamblėjos narė dr. Rita Dukynaitė (tel.: (8 5) 219 1123, el. paštas: rita.dukynaite@smm.lt)

Lietuvoje IEA PIRLS tyrimą vykdo Nacionalinio egzaminų centro Mokinių pasiekimų tyrimų ir analizės skyrius (M. Katkaus g. 44, LT-09217 Vilnius, tel.: (8 5) 275 6180, interneto svetainė: *www.nec.lt*)
Laikinoji IEA PIRLS tyrimo Lietuvoje koordinatorė dr. Ramutė Skripkienė (tel.: (8 5) 250 2799, el. paštas: ramute.skripkiene@nec.lt)

IEA PIRLS ataskaitą rengė:
dr. Ramutė Skripkienė, dr. Natalija Valavičienė, Mindaugas Stundža, dr. Rita Dukynaitė

IEA PIRLS ataskaitą maketavo:
Greta Baliutavičiūtė

Viršelio nuotraukos autorius:
Andrius Skripka

Informaciją teikė:
Ričardas Ališauskas, Švietimo ir mokslo ministerijos Strateginių programų skyriaus vedėjas, Justė Grebliūnienė, Nacionalinio egzaminų centro Mokinių pasiekimų tyrimų ir analizės skyriaus metodininkė, Laimutė Jankauskienė, Bendrojo ugdymo departamento Ikimokyklinio ir pradinio ugdymo skyriaus vedėja, Irina Mackevičienė, Nacionalinio egzaminų centro Mokinių pasiekimų tyrimų ir analizės skyriaus metodininkė, Egidija Nausėdienė, Bendrojo ugdymo departamento Ikimokyklinio ir pradinio ugdymo skyriaus vyriausioji specialistė

ISBN 978-609-8134-26-1

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB)

© IEA PIRLS
© Švietimo ir mokslo ministerija
© Nacionalinis egzaminų centras
© Ramutė Skripkienė, Natalija Valavičienė, Mindaugas Stundža, Rita Dukynaitė

TURINYS

Įvadas 5

Įžvalgos ir rekomendacijos politikai ir praktikai 6

1 Tarptautinis skaitymo gebėjimų tyrimas PIRLS 8

Kas yra tyrimas PIRLS? 8
Kas organizuoja tyrimą PIRLS? 8
Tyrimo PIRLS populiacija 8
Skaitymo gebėjimų apibrėžtis ir gebėjimų matrica 8
Mokymosi skaityti kontekstai 13
Tyrimo PIRLS medžiaga 23
Tyrimo PIRLS skalė 24
Tarptautiniai skaitymo pasiekimų lygmenys 25
Tyrimo PIRLS 2016 dalyviai 25

2 Skaitymo rezultatai ir jų kaita 28

Bendrieji skaitymo rezultatai 28
Bendrųjų skaitymo rezultatų kaita 29
Skaitymo rezultatai pagal mokinių lytį ir jų kaita 29
Rezultatai pagal skaitymo tikslus ir teksto suvokimo procesus 30
Rezultatų kaita pagal skaitymo tikslus ir teksto suvokimo procesus 32
Rezultatų kaita lyginant pagal skaitymo tikslus, teksto suvokimo procesus ir pagal mokinių lytį 34
Rezultatai ir jų kaita lyginant pagal tarptautinius skaitymo pasiekimų lygmenis 35

3 Namų aplinkos įtaka mokinių skaitymo gebėjimams 56

Edukaciniai ištekliai mokinių namuose 56
Kalba, kuria šnekama namuose 58
Tėvų skaitymo įpročiai 58
Ikimokyklinis ugdymas 59
Ankstyvoji mokymosi skaityti patirtis ir kalbinius gebėjimus ugdanti veikla prieš pradedant lankyti mokyklą 60
Skaitymo rezultatai pagal gebėjimą atlikti ankstyvojo kalbinio raštingumo užduotis pradėjus lankyti mokyklą 62

4 Mokyklos įtaka mokinių skaitymo gebėjimams 73

Vietovė, kurioje yra mokykla 73
Mokyklos sudėtis pagal mokinių finansinę padėtį 73
Mokytojų pasitenkinimas savo profesija 74
Dėmesys akademiniams pasiekimams 75
Mokyklos klimatas, disciplina ir saugumas 77
Knygos mokyklų ir klasių bibliotekose 80
Kompiuterių prieinamumas ir panaudojimas skaitymo mokymo tikslais 81

5 Mokytojai ir mokyklų direktoriai 96

Mokytojų išsimokslinimas 96

Mokytojų darbo patirtis 96

Mokytojų profesinis tobulėjimas 97

Mokyklų direktorių išsimokslinimas ir darbo patirtis 99

6 Mokymas klasėje ir mokinių požiūris į skaitymą 105

Laikas, skirtas kalbos ir skaitymo mokymui 105

Teksto suvokimo gebėjimų ir strategijų ugdymas 106

Skaitymo mokymo organizavimo būdai 107

Skaitymo mokymui naudojami tekstai 108

Kompiuterių panaudojimo skaitymo mokymui galimybės ir tikslai 110

Veiksniai, trukdantys mokymui 112

Mokinių susidomėjimas skaitymo pamokomis 114

Mokinių požiūris į skaitymą, jų motyvacija ir pasitikėjimas savo jėgomis 115

Šaltiniai 135

ĮVADAS

Įvairiopą skaitymo naudą patvirtina daugybė mokslinių tyrimų. Skaitymas lavina vaiko gebėjimus aiškiai reikšti mintis, plečia žodyną, moko sutelkti dėmesį. Skaitymas lavina mąstymą, atmintį ir vaizduotę, skatina kūrybingumą. Nustatyta, kad daug grožinės literatūros skaitantys žmonės yra empatiškesni, nes skaitomi tekstai ugdo jausmus, moko kitaip pažvelgti į pasaulį, labiau įsijausti į kitų padėtį ir suvokti jų patirtis. Pastebėta, kad įsitraukimas į knygą padeda atsipalaiduoti, sustiprina neuronų jungtis smegenyse ir gerina smegenų veiklą, todėl skaitymas naudingas net kaip terapijos priemonė.

Skaitymas gali įkvėpti veiklai, suteikti jėgų ir pasitikėjimo, gali padėti ugdytis gyvenimo vertybes, siekti svarbių tikslų, suvokti problemą ir net ją išspręsti. Tekstai, ypač grožiniai, moko suprasti, kas yra teisinga ar neteisinga, gera ar bloga, vertinga ar nevertinga. Jie gali nukelti į bet kurią pasaulio vietą ir paakinti patirti visą emocijų įvairovę. Skaitymas padeda paaiškinti tikrovę ir suvokti reiškinių sąsajas, teikia naujų žinių, plečia supratimą.

Pripažindama neabejotiną skaitymo svarbą Tarptautinė švietimo pasiekimų vertinimo asociacija IEA (angl. *International Association of the Evaluation of Educational Achievement*) prieš du dešimtmečius inicijavo Tarptautinį skaitymo gebėjimų tyrimą PIRLS (angl. *Progress in International Reading Literacy Study*), kuriuo kas penkerius metus vertinami ketvirtą klasę baigiančių mokinių skaitymo gebėjimai. PIRLS 2016 yra ketvirtasis šio tyrimo ciklas, jame dalyvavo 50 šalių ir 11 regionų. Tos šalys, kurios dalyvavo tyrime nuo 2001 m. (pirmasis ciklas), iš jų ir Lietuva, turi galimybę įvertinti mokinių skaitymo pasiekimų kaitą per 15 metų.

PIRLS tyrimas taip pat teikia daug mokinių skaitymo konteksto duomenų, nes jame dalyvauja ne tik ketvirtos klasės mokiniai, bet ir jų tėvai ar globėjai, mokytojai ir mokyklų direktoriai. Jiems pateikiamais klausimynais surenkama daug svarbios informacijos, leidžiančios geriau suprasti ir paaiškinti kiekvienos šalies rezultatus. Be to, kiekvieno tyrimo ciklo pabaigoje yra parengiama PIRLS enciklopedija, kurioje tyrime dalyvaujančios šalys pristato pagrindinius savo švietimo sistemos bruožus, pradinio ugdymo bendrąją kalbos, taip pat ir skaitymo, programą ir su skaitymo mokymu susijusią švietimo politiką.

PIRLS tyrimo vertinimo sistema nuolat atnaujinama, todėl jis atliepia kintančių švietimo sąlygų aktualijas. Be to, atliekamas įvairiose pasaulio šalyse pagal bendrą metodiką, jis teikia patikimų duomenų, naudingų nustatant įvairių švietimo politikos priemonių poveikį mokinių skaitymo rezultatams ir numatant ateities politikos kryptis.

Dr. Rita Dukynaitė,
IEA generalinės asamblėjos narė

ĮŽVALGOS IR REKOMENDACIJOS POLITIKAI IR PRAKTIKAI

Tarptautinio skaitymo gebėjimų tyrimo PIRLS 2016 duomenys leidžia įvertinti Lietuvos mokinių skaitymo gebėjimus ir jų kaitą, padeda suprasti, kokią įtaką mokinių pasiekimams daro švietimo sistemoje priimami įvairūs sprendimai, iniciatyvos ir pertvarkos, skatina atkreipti dėmesį į namų ir mokyklų socialinės, ekonominės ir kultūrinės aplinkos bei kitų veiksnių įtaką. Tyrimo duomenys rodo, kad Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklų ketvirtos klasės mokinių bendrieji skaitymo pasiekimai smarkiai pakilo, panaikindami nuo 2001 iki 2011 metų susiformavusį nuosmukį. Tolygiai pagerėjo ir mergaičių, ir berniukų grožinių ir informacinių tekstų skaitymo rezultatai ir teksto suvokimo gebėjimai: informacijos radimo ir tiesioginių išvadų darymo, interpretavimo, integravimo ir įvertinimo. Taip pat išaugo mokinių, pasiekusių aukščiausią, aukštą ir vidutinį skaitymo pasiekimų lygmenis, dalis. Teksto suvokimo rezultatų pagerėjimas leidžia manyti, kad per pastaruosius penkerius metus padidėjęs pradinių klasių mokytojų dėmesys teksto suvokimo gebėjimų ugdymui ir taikytos skaitymo pasiekimų gerinimo priemonės buvo veiksmingos.

Išnagrinėjus ir tarptautiniame kontekste įvertinus Lietuvos mokinių skaitymo rezultatus ir atsižvelgiant į nustatytus teigiamus pokyčius, galima pateikti keletą pirminių įžvalgų ir rekomendacijų, naudingų skirtingo lygmens švietimo politikams ir profesionalams:

- Ketvirtokų skaitymo pasiekimų vidurkis išaugo, tačiau, žvelgiant tarptautiniu mastu, turėtume siekti dar aukštesnių rezultatų, ugdymo procese daugiau dėmesio skirdami mokinių, galinčių pasiekti aukščiausią ir aukštą lygmenis, gabumams plėtoti ir skaitymo gebėjimams ugdyti.
- Atsižvelgiant į tai, kad kai kurių mokinių skaitymo pasiekimai yra gana žemi, mažinti dalies mokinių patiriamą atskirtį, užtikrinti lygias mokymosi galimybes mieste ir kaime, sustiprinti mokyklų atliekamą kompensuojamąją funkciją, užtikrinant tolygų mokyklų aprūpinimą šiuolaikiškais mokymo(si) ištekliais, vadovautis pažangiomis augimo mąstysenos (angl. *growth mindset*) ir įtraukiojo ugdymo idėjomis.
- Daugiau dėmesio skirti ankstyvosios diagnostikos ir žemų pasiekimų prevencijos priemonėms. Siekti, kad visų arba beveik visų pradinę mokyklą baigiančių mokinių skaitymo technikos įgūdžiai būtų geri ar labai geri.
- Padėti mokiniams adekvačiai vertinti savo gebėjimus, tad mokymosi pasiekimų vertinimas turėtų būti nukreiptas ne į asmenybės, o į atliktų darbų vertinimą, laiku suteikiant grįžtamąjį ryšį apie daromą pažangą, parodant tobulėjimo galimybes, laiku suteikiant reikiamą pagalbą ir skatinant pozityvų požiūrį į skaitymą, kaip pagrindą tolesniam visų kitų dalykų mokymuisi.
- Rasti dermę tarp mokymosi kaip žaidimo ir mokymosi kaip pareigos, tarp skaitymo savo malonumui ir skaitymo siekiant ko nors išmokti. Mokymui skirtą laiką efektyviai panaudoti siekiant mokymo ir mokymosi tikslų.
- Siekiant užtikrinti prieinamų grožinių ir informacinių tekstų įvairovę bei jų panaudojimo ugdymo procese galimybes, mokyklų (klasių) bibliotekas aprūpinti naujomis knygomis, taip pat ir elektroninėmis, žurnalais ir kt. leidiniais, kurti naujas, mokiniams patrauklias kompiuterines skaitymo programas, skirtas ugdyti internetinėje aplinkoje pateiktų tekstų skaitymo gebėjimus ir strategijas, naudoti vaikams skirtus elektroninius žodynus (taip pat ir aiškinamuosius, skirtus gimtosios kalbos žodynui turtinti), rengti įvairias kompiuterines skaitymo gebėjimų vertinimo ir įsivertinimo priemones, kurios užtikrintų greitą grįžtamąjį ryšį, atnaujinti ir kompiuterizuoti ugdymo aplinką, aprūpinti pradines klases kompiuterine technika bei interneto ryšiu.

- Permąstyti poveikio priemones ir koreguoti skaitymo ugdymo turinį, skiriant daugiau dėmesio ne tik spausdintinių, bet ir elektroninių tekstų suvokimo procesams ir strategijoms. Skatinti mokytojus mokymo skaityti procese dažniau naudoti kompiuterius ar planšetinius kompiuterius ir padėti jiems pasirengti laisvai ir komfortiškai naudotis informacinėmis komunikacinėmis technologijomis klasėje.

- Siekiant aktualizuoti berniukus labiau dominantį ugdymo turinį, skaitymo mokymui panaudoti kuo daugiau įvairesnių grožinių ir negrožinių tekstų, taip pat ugdyti internetinėje aplinkoje skaitomų tekstų suvokimo gebėjimus ir strategijas, formuoti supratimą, kad geri skaitymo įgūdžiai ir įvaldytos teksto suvokimo strategijos palengvina mokymąsi apskritai, ir nuostatą, kad skaityti gali būti įdomu ir tiesiog malonu. Taip pat reikėtų skatinti visų mokinių susidomėjimą skaitymu ir stiprinti pasitikėjimo savo kalbiniais gebėjimais jausmą.

- Tobulinti berniukų teksto suvokimo gebėjimus, skiriant daugiau dėmesio grožinių ir informacinių tekstų skaitymui bei išsamiam nagrinėjimui, ugdant teksto suvokimo gebėjimus, siejamus ir su informacijos radimo ir tiesioginių išvadų darymo, ir su interpretavimo, integravimo ir įvertinimo gebėjimais.

- Pagal socioekonominį išsivystymą labiausiai atsiliekančiuose šalies regionuose ar mokyklose inicijuoti tikslinius projektus, skirtus pradinių klasių mokinių skaitymo gebėjimams tobulinti, įtraukiant mokyklų bendruomenes, tėvus ir visuomenę. Rekomenduojama ugdyti mokinių socialinius gebėjimus, skatinti nuoseklaus mokymosi įpročius padedant paruošti pamokas, intensyviau teikti švietimo pagalbos specialistų paslaugas, o svarbiausia, keisti mokinių požiūrį į mokymąsi, stiprinti pasitikėjimo savo gebėjimais jausmą, skatinti atkakliai siekti tikslo.

- Užtikrinti visokeriopą paramą mokykloms, kurioms tenka didesnė atsakomybė kompensuojant vaikų patiriamus nepriteklius.

- Skatinti pozityvią mokyklos kultūrą, mokytojų bendradarbiavimą ir direktorių lyderystę. Skirti daugiau dėmesio mokytojų rengimui ir nuolatiniam tobulinimui(-si), vyresnės kartos pedagogų žinių atnaujinimui.

- Didesnis veiksmingumas gali būti pasiektas, jei visa mokyklos aplinka ir vietos bendruomenė, mokyklos administracija ir mokytojai skatina mokinių nusiteikimą mokytis ne tik akcentuodami, kad aukšti mokymosi pasiekimai yra labai svarbūs, bet ir tikėdami, kad juos pasiekti įmanoma. Mokyklos vadovų ir mokytojų keliami aukšti, tačiau adekvatūs, lūkesčiai mokinių mokymosi pasiekimams, tėvų palaikymas ir mokinių atkaklumas mokantis turėtų būti įprasti ugdymo praktikoje.

- Geras mokyklos klimatas, mokinių ir mokytojų savivertė, savijauta ir saugumo jausmas mokykloje sukuria stabilią mokymo(si) aplinką ir turi teigiamos įtakos mokinių mokymosi pasiekimams, todėl nuo pat pirmųjų dienų mokykloje reikėtų formuoti mokinių priklausymo mokyklai ir jos bendruomenei jausmą, užkirsti kelią patyčioms, priekabiavimui ir bet kokiam netinkamam mokinių elgesiui mokykloje.

- Skleisti informaciją, kad tėvai nuo mažų dienų skirtų pakankamą dėmesį savo vaikų kalbinių gebėjimų ugdymui: skaitytų vaikams, skatintų domėjimąsi raidėmis, taip pat įvairiomis su skaitymu ir rašymu susijusiomis veiklomis. Kuo dažniau išreikšdami teigiamą nuomonę apie skaitymą ir literatūrą, tėvai galėtų paskatinti vaikų atkaklumą ir siekį tobulėti šioje srityje. Vaikus galima motyvuoti rodant pavyzdį, t. y. tiesiog skaitant namuose savo malonumui, skaitymą pateikiant kaip vertybę ir prasmingą laiko praleidimo būdą, ir įvairiomis progomis dovanojant vaikams knygas.

- Tyrimas rodo, jog šeimų, kuriose skiriama daug dėmesio kalbinius gebėjimus ugdančioms veikloms, įtaka skaitymo pasiekimams yra didesnė nei ikimokyklinio ugdymo įstaigų, todėl reikėtų atkreipti dėmesį į kalbinių gebėjimų ugdymo kokybę ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigose.

- Tyrimai rodo stiprų tiesioginį ryšį tarp namų aplinkos edukacinių išteklių: vaikiškų (ir ne tik) knygų kiekio, interneto, kompiuterio, asmeninio kambario turėjimo, tėvų išsimokslinimo, jų pomėgio skaityti, vaikų ankstyvojo skaitymo veiklų ir sąlygų, net jų maitinimosi, nuovargio, miego trūkumo, pamokų praleidinėjimo ir mokinių skaitymo pasiekimų, todėl būtina su tyrimo rezultatais supažindinti švietimo bendruomenę, mokinių tėvus ir plačiąją visuomenę.

1 TARPTAUTINIS SKAITYMO GEBĖJIMŲ TYRIMAS PIRLS

Kas yra tyrimas PIRLS?

PIRLS (angl. *Progress in International Reading Literacy Study*) – tai tarptautinis skaitymo gebėjimų tyrimas, kas penkerius metus vykdomas daugelyje pasaulio šalių. 2016 metais pirmajame tyrimo cikle PIRLS 2001 dalyvavo 35 šalys, PIRLS 2006 – 40 šalių, PIRLS 2011 – 45 šalys, PIRLS 2016 – 50 šalių. Lietuva dalyvavo visuose PIRLS cikluose, todėl galime stebėti tyrimo rezultatų kaitą ir atlikti lyginamąją analizę įvairiais pjūviais.

PIRLS 2016 skaitymo gebėjimų vertinimo sistema ir vertinimo instrumentai rodo siekį mąstyti pažangiai ir įtraukti į sistemą naujausius ketvirtokų skaitymo pasiekimų vertinimo metodus. Gebėjimas skaityti (suprasti ir analizuoti tekstą) yra vienas iš svarbiausių gebėjimų, įgyjamų pirmaisiais mokymosi metais. Jis yra esminis tolesniam mokymuisi ir asmeniniam augimui.

PIRLS 2016 tikslas – įvertinti ketvirtos klasės mokinių skaitymo gebėjimus bei su šių gebėjimų įgijimu susijusius veiksnius ir pateikti informaciją apie ketvirtos klasės mokinių skaitymo pasiekimų tendencijas. Šis tyrimas padeda įvertinti mokinių skaitymo namuose ir mokykloje patirtį ir stebėti, skaitymo pasiekimų pokyčius nuo 2001 m. daugelyje pasaulio šalių.

Kas organizuoja tyrimą PIRLS?

IEA PIRLS tyrimas – tai kelių institucijų bendradarbiavimo rezultatas. Tyrimui vadovauja Bostono koledžo TIMSS & PIRLS Tarptautinis tyrimų centras (angl. *TIMSS & PIRLS International Study Center*), įsikūręs Jungtinėse Amerikos Valstijose Bostono koledžui priklausančioje Lynch Edukologijos mokykloje (angl. *Lynch School of Education, Boston College*). Vykdydamas tarptautinius tyrimus, TIMSS & PIRLS Tarptautinis tyrimų centras glaudžiai bendradarbiauja su IEA sekretoriatu (angl. *IEA Secretariat*) Amsterdame bei IEA duomenų apdorojimo ir mokslinių tyrimų centru (angl. *Data Processing and Research Center (IEA DPC)* Hamburge. Kanados statistikos departamentas (angl. *Statistics Canada*) stebi ir įgyvendina imties atrankos veiklas, Anglijos nacionalinis švietimo tyrimų fondas (angl. *National Foundation for Educational Research (NFER)* bei Australijos švietimo tyrimų taryba (angl. *Australian Council for Educational Research (ACER)* teikia paramą rengiant testų klausimus, o Švietimo testavimo agentūra (angl. *Educational Testing service (ETS)*, įsikūrusi JAV, konsultuoja pasiekimų skalės sudarymo ir psichometrijos klausimais. Už tyrimo koordinavimą ir įgyvendinimą kiekvienoje dalyvaujančioje šalyje atsakingi Nacionaliniai tyrimo koordinatoriai (angl. *National Research Coordinators)*.

Tyrimo PIRLS populiacija

Tyrimo populiacija – vaikai, ketverius metus mokęsi pradinėje mokykloje. Daugumoje šalių tai ketvirtos klasės mokiniai, tačiau tiriamų mokinių amžiaus vidurkis neturėjo būti žemesnis nei 9,5 metų. Tai reiškia, kad šalyse, kuriose vaikai pradeda lankyti mokyklą gana anksti (pvz., 5 metų), buvo tiriami penktos ar net šeštos klasės mokiniai. Šis amžiaus tarpsnis buvo pasirinktas dėl jo svarbos mokantis skaityti. Laikoma, kad tokio amžiaus mokiniai jau yra išmokę skaityti ir pradėję naudoti savo skaitymo gebėjimus mokymuisi.

Lietuvoje pirmuose trijuose tyrimo PIRLS cikluose (2001 m., 2006 m. ir 2011 m.) dalyvavo ketvirtos klasės mokiniai besimokantys tik lietuvių mokomąja kalba, o 2016 m. – lietuvių, rusų ir lenkų kalbomis. Užduotys mokiniams buvo pateiktos mokyklos mokomąja kalba.

Skaitymo gebėjimų apibrėžtis ir gebėjimų matrica

PIRLS remiasi plačia idėja apie tai, ką reiškia gebėjimas skaityti. PIRLS skaitymo samprata remiasi apibrėžtimi iš skaitymo gebėjimų tyrimo, kurį IEA atliko dar 1991 m. Jame skaitymo gebėjimai

buvo apibrėžti kaip „gebėjimas suprasti ir vartoti tas rašytinės kalbos formas, kurios reikalingos gyvenant visuomenėje ir (ar) kurios svarbios asmeniškai“.

Vėlesniuose tyrimo cikluose šis apibrėžimas buvo išplėstas, pritaikant jį visoms skaitytojų amžiaus grupėms ir įvairioms rašytinės kalbos formoms, bet tuo pačiu metu aiškiai užsimenant apie jaunesniojo amžiaus mokinių skaitymo patirties aspektus, pabrėžiant skaitymo svarbą mokykloje ir kasdieniame gyvenime bei pripažįstant didėjančią tekstų įvairovę šiandienos technologijų pasaulyje. Šiuo metu pateikiama tokia PIRLS skaitymo gebėjimų apibrėžtis:

Skaitymas – tai gebėjimas suprasti ir vartoti tas rašytinės kalbos formas, kurios reikalingos gyvenant visuomenėje ir (ar) kurios svarbios asmeniškai. Skaitytojai gali kurti (konstruoti) tekstų prasmę įvairiais būdais. Jie skaito siekdami ko nors išmokti, būti skaitančiųjų bendruomenės dalimi mokykloje ir kasdieniame gyvenime, taip pat jie skaito savo malonumui.

Taigi skaitymas, pagal PIRLS, tai gebėjimas apmąstyti perskaitytus tekstus ir panaudoti perskaitytą informaciją naujose situacijose siekiant asmeninių ir visuomeninių tikslų.

PIRLS vertinimo sistema, sutelkdama dėmesį į skaitymo tikslus ir teksto suvokimo procesus, suteikia pagrindą ketvirtos klasės mokinių skaitymo pasiekimų PIRLS, PIRLS Literacy ir ePIRLS vertinimams. PIRLS Literacy tai supaprastinta PIRLS versija, ePIRLS – tai PIRLS išplečiantis tyrimas, skirtas įvertinti internetinėje aplinkoje pateiktų tekstų skaitymo gebėjimus.

PIRLS vertinimo sistemoje didžiausias dėmesys teikiamas dviem bendriesiems skaitymo tikslams, apimantiems didžiąją dalį ketvirtos klasės mokinių skaitymo veiklų tiek mokykloje, tiek už jos ribų – skaitymą siekiant įgyti literatūrinės patirties ir skaitymą siekiant gauti ir panaudoti informaciją. Į kiekvieną šių tikslų PIRLS vertinimas integruoja keturis teksto suvokimo procesus: sutelkti dėmesį ir rasti aiškiai pateiktą informaciją, daryti tiesiogines išvadas, interpretuoti ir integruoti idėjas bei informaciją, ištirti ir įvertinti teksto turinį bei detales (žr. *1.1 lentelę*).

1.1 lentelė. **Skaitymo tikslų ir teksto suvokimo procesų procentinė dalis PIRLS testuose**

Skaitymo tikslai	Dalis procentais
Skaitymas siekiant įgyti literatūrinės patirties	50%
Skaitymas siekiant gauti ir panaudoti informaciją	50%

Teksto suvokimo procesai (gebėjimai)	Dalis procentais
Sutelkti dėmesį ir rasti aiškiai pateiktą informaciją	20%
Daryti tiesiogines išvadas	30%
Interpretuoti ir integruoti idėjas bei informaciją	30%
Ištirti ir įvertinti teksto turinį bei detales	20%

Reikėtų pripažinti, kad skaitymo tikslai ir teksto suvokimo procesai yra susiję tarpusavyje, be to, jie neatsiejami nuo konteksto, kuriame mokiniai gyvena ir mokosi. Toliau detaliai aptariamas kiekvienas skaitymo tikslas ir teksto suvokimo procesas.

Skaitymo tikslai

Visame pasaulyje skaitymo gebėjimai yra tiesiogiai susiję su skaitymo tikslais. Tarp tų tikslų yra skaitymas savo malonumui, asmeninis poreikis mokytis ir siekis būti visuomenės dalimi. Tekstai pradedantiems skaityti mokiniams koncentruojasi į skaitymo malonumą ir mokymąsi, todėl didžiąją jų dalį sudaro pasakojamieji tekstai, pasakojantys kokią nors istoriją (pvz., pasakos, paveikslėlių knygos), arba informaciniai tekstai, kurie informuoja mokinius apie juos supantį pasaulį bei pateikia atsakymus į jiems iškylančius klausimus. Kiekvienais metais tapdami raštingesni jaunesniojo amžiaus mokiniai vis daugiau skaito mokydamiesi kitų mokomųjų dalykų, o jiems skaitant knygas ir kitą spausdintą medžiagą, vis svarbesnis tampa siekis gauti naujos informacijos.

Todėl PIRLS gebėjimų vertinime skaitymas savo malonumui formuluojamas, kaip skaitymas siekiant įgyti literatūrinės patirties, o skaitymas siekiant išmokti – kaip skaitymas siekiant gauti ir panaudoti informaciją. Kadangi abu skaitymo tikslai yra svarbūs jauniesiems skaitytojams, PIRLS vienodai vertina juos abu.

Paprastai kiekvienas skaitymo tikslas yra susijęs su tam tikrų tipų tekstais. Pavyzdžiui, siekiant įgyti

literatūrinės patirties, dažniausiai skaitoma grožinė literatūra, tuo tarpu skaitymas siekiant gauti ir panaudoti informaciją paprastai yra siejamas su informaciniais straipsniais ir mokomaisiais tekstais. PIRLS naudojamos tekstų ištraukos ir po jų pateikiami testų klausimai atitinka vieną iš minėtų skaitymo tikslų. Tai reiškia, kad po grožinių tekstų ištraukų, kaip įprasta, pateikiami testo klausimai apie temą, siužeto įvykius, veikėjus ir veiksmo vietą bei laiką, o po informacinių tekstų ištraukų – klausimai apie juose pateiktą informaciją. Nors tyrimas išskiria du skirtingus skaitymo tikslus, skaitytojų naudojami teksto suvokimo procesai abiem atvejais yra labiau panašūs nei skirtingi. Tai reiškia, kad teksto suvokimo procesai yra vertinami mokiniams skaitant bet kurių tekstų ištraukas.

Tekstų išdėstymas ir formatas gali skirtis nuo nuoseklaus rašytinės medžiagos dėstymo iki žodžių ir frazių fragmentų, pateikiamų kartu su paveikslėliais ir lentelėmis. Tam tikro žanro tekstui būdingas turinys, išdėstymas ir stilius gali lemti tai, kokiu būdu skaitytojas suvokia tekstą.

PIRLS tyrime siekiama mokiniams pateikti įvairių tipų tekstų, kurie atitiktų kiekvieną skaitymo tikslą. Taip stengiamasi vertinime dalyvaujantiems mokiniams sukurti skaitymo situaciją, kuri kuo tiksliau atspindėtų autentišką jų skaitymo mokykloje ir už jos ribų patirtį.

Skaitymas siekiant įgyti literatūrinės patirties

Skaitydami grožinius tekstus, skaitytojai įsitraukia į įvykius, jų vietą, veiksmus, pasekmes, veikėjus, atmosferą, jausmus ir idėjas bei tiesiog mėgaujasi kūrinio kalba. Tam, kad suprastų ir vertintų literatūrą, kiekvienas skaitytojas turi skaitydamas pridėti savo patirtį, jausmus, kalbos supratimą ir žinias apie literatūros formas.

Jauniems skaitytojams grožinėje literatūroje pateikiami įvykiai, veiksmai ir pasekmės leidžia skaitytojams netiesiogiai patirti ir apmąstyti situacijas, kurios, nors ir nėra realiai patiriamos, atspindi realų gyvenimą. Tekstas gali būti pateikiamas iš pasakotojo ar pagrindinio veikėjo perspektyvos, o jei tai sudėtingesnis tekstas – iš kelių perspektyvų. Informacija ir idėjos gali būti apibūdinamos tiesiogiai arba per dialogą ir įvykius. Trumpi apsakymai ar novelės kartais nupasakoja įvykius chronologine tvarka, o kartais įtraukia prisiminimus, praeities intarpus ar laiko poslinkius.

PIRLS vertinime naudojami grožiniai tekstai – tai pasakojamoji grožinė literatūra. Dėl dalyvaujančių šalių ugdymo programų ir kultūrinių skirtumų, kai kuriuos grožinius tekstus sunku įtraukti į PIRLS tyrimus. Pavyzdžiui, yra sudėtinga išversti poeziją, o pjesės pradinių klasių mokymo programose nėra labai populiarios.

Skaitymas siekiant gauti ir panaudoti informaciją

Informaciniai tekstai yra skaitomi ir rašomi įvairiais tikslais. Pagrindinė informacinių tekstų funkcija yra perteikti informaciją, tačiau rašytojai dažnai turi ir kitų tikslų. Daugelis informacinių tekstų tiesiogiai pateikia faktus, pavyzdžiui, biografijos detales arba nurodymus, kaip atlikti kokią nors užduotį, tačiau kai kurie informaciniai tekstai yra subjektyvūs. Pavyzdžiui, autoriai gali nuspręsti pateikti faktus ir paaiškinimus parašydami aiškinamąją santrauką, įtikinamą esė arba argumentą, kuriame apsvarstomos skirtingos nuomonės. Perskaitęs tokius tekstus, skaitytojas turi išlikti kritiškas formuodamasis savo nuomonę.

Siekiant, kad tekstas kuo geriau atliktų įvairias funkcijas, galima keisti įvairius informacijos pateikimo būdus, pavyzdžiui, turinį, išdėstymą, formą. Jaunesnio amžiaus mokiniai gali skaityti informacinius tekstus, pateikiančius įvairų turinį, įskaitant mokslinį, istorinį, geografinį arba socialinį. Šiuose tekstuose pateikiamas turinys taip pat gali būti įvairiai išdėstytas. Pavyzdžiui, istoriniai faktai gali būti pateikiami chronologine tvarka, instrukcijos ar procedūros – žingsnis po žingsnio, o argumentai – logine tvarka (pvz., priežastis ir padarinys arba palyginimas ir sugretinimas).

Informacija gali būti pateikiama skirtingais būdais. Net informacinėse ištraukose, kurios dažniausiai yra pateikiamos kaip aprašomieji tekstai, gali būti pateikiama lentelių su faktais arba aprašymą iliustruojančių paveikslėlių. Spausdintiniai tekstai (pvz., žinynai ir laikraščiai) bei interneto svetainės didžiąją dalį informacijos pateikia sąrašų, schemų, kreivių ir diagramų forma. Tekstas gali būti išdėstytas kaip reklama arba pranešimas, jis gali būti pateikiamas šalia pagrindinio teksto kaip papildoma informacija, pavyzdžiui, apibrėžimas, sąrašas ar laiko juosta. Kaip pastebėta anksčiau, pateikiant tekstą skirtingais pavidalais, skaitytojams gali tekti pritaikyti skirtingus teksto suvokimo procesus. Galiausiai, derėtų pabrėžti, kad informaciniame tekste informacija dažnai pateikiama keliais būdais.

PIRLS tyrimuose naudojami informaciniai tekstai atspindi autentišką mokinių informacinių tekstų skaitymo mokykloje ir už jos ribų patirtį. Paprastai šie tekstai yra sukurti autorių, kurie išmano kaip rašyti jaunajai auditorijai, bei tyrime dalyvaujančių šalių rekomenduojami kaip atspindintys jų mokinių skaitomą informacinę medžiagą.

Teksto suvokimo procesai (gebėjimai)

Skaitytojai kuria prasmę skirtingais būdais. Todėl PIRLS vertina keturis teksto suvokimo gebėjimus, kuriuos dažniausiai taiko ketvirtokai: sutelkti dėmesį ir rasti aiškiai pateiktą informaciją, daryti tiesiogines išvadas, interpretuoti ir integruoti idėjas bei informaciją, ištirti ir įvertinti teksto turinį bei detales. Po šių teksto suvokimo gebėjimų seka metakognityviniai gebėjimai ir strategijos, leidžiančios skaitytojams analizuoti savo suvokimą ir jį keisti. Be to, žinios ir bendra patirtis, kurią skaitytojai „atsineša“ su savimi, leidžia jiems suvokti kalbą, tekstus ir pasaulį bei, naudojantis šiuo suvokimu, filtruoti pateikiamą medžiagą

Minėti keturi teksto suvokimo procesai PIRLS tyrime sudaro pagrindą rengti teksto suvokimo klausimus kiekvienai teksto ištraukai ar ištraukų rinkiniui. Kiekviename tyrimo cikle pateikiamų klausimų įvairovė leidžia mokiniams pademonstruoti savo gebėjimą kurti reikšmę iš rašytinių tekstų. Aptariant kiekvieną teksto suvokimo procesą ir jo komponentus, kartu aptariami klausimų, kuriuos potencialiai būtų galima naudoti atitinkamam gebėjimui vertinti, pavyzdžiai.

Svarstant, kuriuos klausimus pasirinkti, būtina atsižvelgti į sąveiką tarp teksto ilgumo ir sudėtingumo bei norimo įvertinti teksto suvokimo gebėjimo sudėtingumo. Iš pirmo žvilgsnio gali atrodyti, kad rasti ir suvokti aiškiai tekste pateiktą informaciją yra paprasčiau nei, pavyzdžiui, interpretuoti ir savo interpretacijas susieti su išorinėmis idėjomis ir patirtimi. Tačiau tekstas tekstui nelygus ir teksto ilgumas, sintaksės sudėtingumas, idėjų abstraktumas ir teksto struktūra gali skirtis. Todėl teksto pobūdis gali nulemti klausimo, kuriuo vertinamas vienas ar visi keturi teksto suvokimo gebėjimai, sudėtingumą.

Sutelkti dėmesį ir rasti aiškiai pateiktą informaciją

Net į tekste aiškiai pateiktą informaciją skaitytojai kreipia nevienodą dėmesį. Vienos teksto idėjos gali labiau patraukti dėmesį, o kitos – ne. Pavyzdžiui, skaitytojai gali susikoncentruoti į tas teksto idėjas, kurios patvirtina arba paneigia jų iš anksto numatytą teksto prasmę arba yra susijusios su skaitymo tikslu. Be to, skaitytojams dažnai tenka atpažinti tekste aiškiai pateiktą informaciją, tinkamą atsakyti į dar prieš pradedant skaityti iškilusį klausimą, arba pasitikrinti, kaip jie supranta tam tikrą teksto reikšmės aspektą.

Sutelkdami dėmesį ir ieškodami tekste aiškiai pateiktos informacijos, skaitytojai naudoja įvairias skaitymo strategijas, padedančias tekste rasti ir suvokti turinį, reikalingą norint atsakyti į pateiktą klausimą. Skaitydamas tokį tekstą ir norėdamas jį suprasti, skaitytojas paprastai turi sutelkti dėmesį į žodžius, frazes ir sakinius. Šį teksto suvokimo gebėjimą taikančiam skaitytojui taip pat gali tekti sutelkti dėmesį ir rasti informaciją, pateiktą skirtingose teksto vietose.

Norint sėkmingai rasti informaciją, būtina gebėti nedelsiant, beveik automatiškai, suprasti tekstą. Toks teksto suvokimo gebėjimas nereikalauja daug pastangų darant išvadas ar interpretuojant tekstą, nes jo prasmė yra akivaizdi. Vis dėlto, skaitytojas turi gebėti atpažinti, ar informacija arba idėja yra ta, kurios jis ieško.

Skaitymo užduotys, iliustruojančios šį teksto suvokimo gebėjimą:

- *atpažinti informaciją, atitinkančią konkretų skaitymo tikslą;*
- *ieškoti specifinių minčių;*
- *ieškoti žodžių ar frazių apibrėžimų;*
- *nustatyti pasakojimo aplinkybes (pvz., vietą ir laiką);*
- *rasti pagrindinį sakinį arba pagrindinę mintį, aiškiai pateiktą tekste.*

Daryti tiesiogines išvadas

Kurdami teksto prasmę, skaitytojai tuo pačiu daro išvadas apie idėjas ar informaciją, kuri nėra aiškiai išdėstyta. Išvadų darymas leidžia skaitytojams įsigilinti į tekstą ir užpildyti spragas, kurios atsiranda bandant suvokti tekstą. Kai kurios išvados yra tiesioginės ir joms užtenka tekste pateiktos informacijos – skaitytojams tereikia susieti dvi ar daugiau idėjų ar informacijos vienetų. Pačios idėjos gali būti išdėstytos aiškiai, tačiau ryšį tarp jų gali tekti numanyti. Nepaisant to, kad ryšys nėra akivaizdus, pats tekstas išlieka pakankamai aiškus.

Įgudę skaitytojai paprastai tokias išvadas daro automatiškai. Jie gali akimirksniu susieti du ar daugiau skirtingose teksto vietose pateiktus informacijos vienetus, atpažindami ryšį tarp jų net jei jis nėra akivaizdus.

Daugeliu atvejų tekstai būna sukurti taip, kad skaitytojai galėtų padaryti akivaizdžią ar tiesioginę išvadą. Pavyzdžiui, pasikartojantys pasakojimo veikėjo veiksmai gali aiškiai byloti apie konkretų veikėjo bruožą, todėl daugelis skaitytojų gali nesunkiai padaryti tą pačią išvadą apie veikėjo asmenybę ar vertybes.

Demonstruodami gebėjimą daryti tiesiogines išvadas, skaitytojai ne tik skiria dėmesį žodžių, frazių ar sakinių prasmėms konkrečioje teksto vietoje, bet ir geba jas susieti su visu tekstu, tai reiškia, kad net bandydami suprasti tam tikros teksto dalies prasmę, jie tuo pačiu metu interpretuoja visą tekstą.

Skaitymo užduotys, iliustruojančios šį teksto suvokimo gebėjimą:

- *padaryti išvadą, kad vienas įvykis sukėlė kitą įvykį;*
- *padaryti išvadą, kokia yra vienas po kito pateiktų argumentų pagrindinė mintis;*
- *identifikuoti tekste pateiktus apibendrinimus;*
- *apibūdinti dviejų veikėjų ryšį.*

Interpretuoti ir integruoti idėjas bei informaciją

Skaitytojai, interpretuodami ir integruodami tekste pateiktas idėjas bei informaciją, gali sutelkti dėmesį tiek į tam tikros teksto dalies, tiek ir į viso teksto reikšmę, taip pat gali susieti detales su platesnėmis temomis ir idėjomis. Bet kuriuo atveju skaitytojai bando suvokti autoriaus tikslą ir geriau suprasti visą tekstą.

Interpretuodami ir integruodami skaitytojai bando visapusiškai suprasti tekstą pasitelkdami savo pačių žinias ir patirtį, pavyzdžiui, spręsdami apie veikėjo motyvus ar susikurdami įsivaizduojamą tekste pateikiamos informacijos paveikslą. Skirtingai nei darant tiesiogines išvadas, skaitytojams tenka dažniau remtis savo supratimu apie pasaulį bei savo bendromis žiniomis ir patirtimi.

Interpretavimo procese skaitytojai kuria ryšius, kurie ne tik yra netiesioginiai, bet taip pat gali būti laisvai interpretuojami priklausomai nuo skaitytojo perspektyvos. Tai reiškia, kad prasmė, kurią skaitytojai kuria interpretuodami ir integruodami idėjas ir informaciją, gali skirtis priklausomai nuo skaitytojų patirties ir žinių, kurias jie „atsineša“ į skaitymo užduotį.

Skaitymo užduotys, iliustruojančios šį teksto suvokimo gebėjimą:

- *įžvelgti pagrindinę teksto mintį ar temą;*
- *apsvarstyti, kokie galėtų būti alternatyvūs veikėjų veiksmai;*
- *palyginti ir priešpastatyti tekste pateiktą informaciją;*
- *apibūdinti pasakojimo nuotaiką ar toną;*
- *paaiškinti, kaip tekste pateikta informacija pritaikoma realiame pasaulyje.*

Ištirti ir įvertinti teksto turinį bei detales

Vertindami teksto turinį ir detales, skaitytojai pereina nuo reikšmės kūrimo prie kritiško teksto vertinimo. Šiame procese skaitytojai atsitraukia nuo teksto, kad galėtų jį išnagrinėti ir kritiškai įvertinti.

Teksto turinys (arba reikšmė) gali būti vertinamas ir aptariamas iš asmeninės perspektyvos ar laikantis objektyvaus požiūrio. Proceso metu skaitytojams gali tekti priimti pagrįstą sprendimą, paremtą savo pačių susidarytomis teksto interpretacijomis ir suvokimu apie pasaulį, tekstą atmesti, priimti arba likti neutraliems. Pavyzdžiui, skaitytojai gali paneigti arba patvirtinti teksto teiginius arba palyginti juos su idėjomis ir informacija iš kitų šaltinių.

Vertindami ir aptardami teksto struktūros ir kalbos elementus, skaitytojai remiasi savo žiniomis apie kalbos vartojimą, informacijos pateikimo ypatybes ir bendras ar žanrui būdingas teksto funkcijas. Tekstas tampa būdu perduoti idėjas, jausmus ir informaciją.

Skaitytojai gali apsvarstyti autoriaus pasirinktą kalbą ir reikšmės pateikimo būdus bei įvertinti jų tinkamumą. Pasitelkdami savo žinias apie kalbos vartojimo taisykles, skaitytojai gali atrasti trūkumų autoriaus parašytame tekste arba pripažinti, kad autorius sėkmingai panaudojo savo gebėjimus. Skaitytojai taip pat gali įvertinti informacijos perteikimo vaizdinius ir tekstinius elementus bei paaiš-

kinti jų funkcijas (pvz., teksto laukeliai, paveikslėliai ar lentelės). Vertindami teksto išdėstymą, skaitytojai remiasi savo žiniomis apie teksto žanrą bei struktūrą. Šiame procese būtina turėti skaitymo patirties ir mokėti kalbą.

Skaitymo užduotys, iliustruojančios šį teksto suvokimo gebėjimą:

- *įvertinti tekste pateiktos informacijos išsamumą ar aiškumą;*
- *įvertinti, ar tekste aprašyti įvykiai galėtų realiai įvykti;*
- *įvertinti tikimybę, kad autoriaus argumentas galėtų pakeisti skaitytojų nuomonę ar veiksmus;*
- *įvertinti, kaip tiksliai teksto antraštė atspindi pagrindinę teksto temą;*
- *apibūdinti kalbos ypatybių (pvz., metaforų ar tono) poveikį;*
- *įvardyti autoriaus požiūrį pagrindine teksto tema.*

Mokymosi skaityti kontekstai

PIRLS renka išsamią informaciją apie mokymosi skaityti namuose ir mokykloje kontekstus, kurie suteikia švietimo politikams svarbių įžvalgų, kaip reikėtų pagerinti švietimo sistemas, kad mokinių skaitymo pasiekimai gerėtų. PIRLS vertinime dalyvaujantys mokiniai ir jų tėvai, mokytojai bei direktoriai užpildo klausimynus, kuriuose pateikia duomenis apie mokinių namų ir mokyklos skaitymo kontekstus. Be to, dalyvaujančių šalių atstovai užpildo ugdymo programos klausimyną bei parengia skyrių apie šalies ugdymo sistemą PIRLS 2016 Enciklopedijai (angl. *PIRLS 2016 Encyclopedia: Education Policy and Curriculum in Reading*). Šis klausimynas ir Enciklopedija suteikia vertingos informacijos apie kiekvienos šalies švietimo politiką, skaitymo bendrąją programą bei kitą kontekstinę informaciją, svarbią skaitymo mokymui ir mokymuisi.

Skaitymo gebėjimų testą papildantys kontekstų klausimynai yra svarbi PIRLS tyrimo dalis. Klausimynai apima platų spektrą su švietimo politika susijusios informacijos apie šalies mokymo ir mokymosi skaityti kontekstus. Duomenys apie švietimo sistemos struktūrą, mokyklų veiklos organizavimą, bendrąją ugdymo programą, mokytojų rengimą ir ugdymo praktiką bei vaikams labai svarbų šeimos palaikymą yra vertinami atsižvelgiant į mokinio rezultatus ir yra lyginami tarp šalių. Ši informacija gali būti naudinga kuriant efektyvias švietimo plėtros ir tobulinimo strategijas.

Ketvirtaisiais mokymosi metais mokiniai paprastai jau būna įgiję didžiąją dalį savo skaitymo mokykloje ir namuose gebėjimų. Bendruomenės, mokyklos, klasės ir namų aplinkos viena kitą papildydamos gali sukurti itin efektyvų mokymosi klimatą. Siekiant atspindėti šią situaciją, PIRLS 2016 kontekstų klausimynų struktūrą sudaro šios plačios sritys:

- šalies ir bendruomenės kontekstai;
- namų kontekstai;
- mokyklos kontekstai;
- klasės kontekstai;
- mokinių charakteristikos ir požiūris į mokymąsi.

Šalies ir bendruomenės kontekstai

Kultūriniai, socialiniai, politiniai ir ekonominiai veiksniai turi įtakos mokinių raštingumo ugdymui. Atsižvelgiant į juos, šalies ir bendruomenės lygmenyje priimami esminiai sprendimai dėl to, kaip geriausia įgyvendinti bendrąsias ugdymo programas. Kaip efektyviai šalyje yra mokoma skaityti, priklauso nuo daugelio tarpusavyje susijusių šalies ypatybių ir šalyje priimamų sprendimų, tokių kaip:

- kalba (kalbos) ir dėmesys raštingumui;
- ekonominiai ištekliai, gyventojų demografinės ir šalies geografinės charakteristikos;
- švietimo sistemos organizavimas ir struktūra;
- mokinių judumas švietimo sistemoje;
- skaitymo ugdymo programa pradinėse klasėse;
- mokytojai ir mokytojų rengimas;
- ugdymo programos įgyvendinimo stebėsena.

Kalba (kalbos) ir dėmesys raštingumui

Kalbos vystymosi istorija ir raštingumas šalyje gali paveikti mokymo skaityti iššūkius ir praktiką. Pavyzdžiui, kai kurios šalys turi vieną plačiai vartojamą kalbą, tuo tarpu kitos yra daugiakalbės. Imigracija taip pat gali padidinti kalbų įvairovę.

Daugiakalbės šalys visame pasaulyje įgyvendina skirtingą gyventojų švietimo politiką. Tai gali gerokai

apsunkinti sprendimus dėl mokymo (-si) kalbos (-ų) ir to, kaip tuos sprendimus įgyvendinti. Tyrimų rezultatai nuolat fiksuoja, kad mokiniai, kurie namuose šneka kita kalba nei vyksta mokymas (-is) mokykloje, turi su tuo siejamų mokymosi spragų.

Ekonominiai ištekliai, gyventojų demografinės ir šalies geografinės charakteristikos

Šalies ekonominiai ištekliai, gyventojų demografinės ir šalies geografinės charakteristikos gali daryti milžinišką įtaką tam, kaip lengva ar sunku šalyje skatinti raštingumą.

- **Ekonominiai ištekliai.** Šalių ištekliai ir jų pasiskirstymas skiriasi. Šalies lygiu, ekonominiai ištekliai ir socialinis bei ekonominis kapitalas dažniausiai siejamas su palankiais kontekstais mokinių pasiekimams skatinti. Ekonominiai ištekliai sudaro galimybes sukurti geresnę švietimo infrastruktūrą, didinti ugdymo medžiagos ir technologijų prieinamumą klasėse ir parengti daugiau aukštesnės kvalifikacijos mokytojų ir vadovų.
- **Gyventojų demografija.** Šalies gyventojų skaičius ir įvairovė gali kelti papildomų iššūkių, susijusių su ugdymo programos įgyvendinimu. Kai kuriose šalyse egzistuoja etninių grupių, kultūrų ir kalbų įvairovė, kurią imigracija gali didinti dar labiau. Taigi ugdymo programa ir švietimo sistema turi būti pakankamai lanksčios, kad tokia nevienalytė populiacija galėtų įgyti raštingumo gebėjimų.
- **Šalies geografinės ypatybės.** Šalies dydis taip pat gali kelti iššūkių dėl ugdymo programos įgyvendinimo. Tai ypač aktualu, kai dalis gyventojų gyvena atokiuose šalies regionuose.

Švietimo sistemos organizavimas ir struktūra

Kai kurios šalys turi itin centralizuotas švietimo sistemas, jose daugelis su švietimo politika susijusių sprendimų yra priimami šalies ar regiono lygiu. Tokiose sistemose ugdymo programos, vadovėliai ir įvairūs bendrieji sprendimai yra vienodi ir galioja visiems. Tuo tarpu kitose šalyse sistemos yra labiau decentralizuotos, todėl daugelis svarbių sprendimų yra deleguojami vietos savivaldoms ir mokykloms. Tyrimais nustatyta, kad didesnis standartizuotų vertinimų centralizavimo lygis yra susijęs su didesnėmis lygiomis galimybėmis švietime ir aukštesniais mokinių rezultatais.

Mokinių judumas švietimo sistemoje

Mokinių judumas švietimo sistemoje siejamas su jų perėjimu iš vienos švietimo pakopos į kitą. PIRLS 2016 svarbiausi mokinių judumo švietimo sistemoje aspektai yra ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas, mokinių amžius, nuo kurio pradedama lankyti mokyklą, paplitusi kurso kartojimo praktika ir mokinių skirstymas į grupes per skaitymo pamokas.

- **Ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas.** Dar prieš pradėdami lankyti pradinę mokyklą, vaikai gali daug sužinoti apie rašytinę kalbą. Kaip minėta, šalių švietimo politika ir praktika ankstyvojo ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo atžvilgiu smarkiai skiriasi. PIRLS tyrimai patvirtino ankstesnių mokslinių tyrimų rezultatus, kurie parodė, kad ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas turi teigiamą poveikį akademiniams pasiekimams pradinėse klasėse, ir būtent ilgesnė ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo trukmė siejama su aukštesniais mokymosi pasiekimais.
- **Amžius, nuo kurio pradedama lankyti mokyklą.** Siekiant suprasti, kodėl įvairiose šalyse skiriasi ketvirtos klasės mokinių amžius, reikia atsižvelgti į tai, kaip nustatomas amžius, nuo kurio pradedamas formalusis ugdymas (pirmieji mokymosi pagal pradinio ugdymo programą metai, ISCED 1 lygis) ir kokia yra mokinių perkėlimo į aukštesnę klasę arba palikimo kartoti kurso politika. PIRLS tyrime dalyvaujančiose šalyse mokiniai paprastai pradeda lankyti mokyklą būdami 5–7 metų. Mokiniai, kurie pradeda lankyti mokyklą būdami vyresni (pvz., 7 metų), ketvirtoje klasėje gali būti pranašesni už pradėjusius lankyti mokyklą jaunesniame amžiuje mokinius, nes jie gali būti daugiau laiko praleidę ugdydamiesi pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas. Be to, labiau išsivystę vyresnių vaikų kognityviniai gebėjimai leidžia jiems lengviau susidoroti su įvairaus sudėtingumo skaitymo užduotimis.
- **Kurso kartojimas.** Šalių praktika, paliekant mokinius kartoti kurso, skiriasi. Šie skirtumai atsirado dėl skirtingų švietimo politikų, kultūrinių normų bei požiūrių į mokinių palikimo toje pačioje klasėje naudą. Kadangi PIRLS tyrime mokiniai yra atrenkami pagal klasę, kurso kartojimas toje pačioje klasėje gali būti svarbus veiksnys vertinant skaitymo rezultatus. Tyrimai parodė, kad kurso kartojimas neturi teigiamo ryšio su aukštesniais mokinio pasiekimais ar jo emocine gerove.

– **Mokinių skirstymas į grupes per skaitymo pamokas.** Mokinių skirstymas į mažas grupeles, skirtas specifinių skaitymo strategijų ar gebėjimų ugdymui, gali padėti pagerinti skaitymo gebėjimus. Lankstus mokinių grupavimas klasėje leidžia pritaikyti mokymą kiekvieno mokinio poreikiams. Manoma, kad mokinių grupavimas pagal jų gebėjimus leidžia pastariesiems mokytis tokiu tempu, kuris atspindi jų dalykinius gebėjimus. Tačiau tyrimai taip pat parodė, kad pradinėse klasėse mokinių grupavimas pagal jų skaitymo gebėjimus yra naudingas gerai besimokantiems mokiniams, bet turi neigiamų pasekmių prastai besimokantiems mokiniams. Žemesnių gebėjimų mokiniams geriausiai sekasi, kai jie mokosi heterogeniškose grupėse, kurias sudaro įvairių gebėjimų mokiniai.

Skaitymo ugdymo programa pradinėse klasėse

Šalies, regiono arba mokyklos lygiu kuriamos ugdymo programos nustato ir apibrėžia, kokias žinias, gebėjimus ir nuostatas mokiniai turėtų įgyti mokydamiesi skaityti. Ugdymą reglamentuojančiuose dokumentuose gali būti apibrėžti įvairūs ugdymo aspektai, pavyzdžiui, juose gali būti nustatyta, kada turi būti pradedama formaliai mokyti skaityti, ar net nurodyta, kokia turi būti ugdymo medžiaga ir metodai, kuriuos reikėtų taikyti mokant skaityti.

Skaitymo gebėjimų ugdymui itin svarbūs ugdymo programų aspektai ir ugdymą reglamentuojanti politika, nustatanti skaitymo standartus ar gaires, bibliotekų mokyklose ir klasėse kiekį, mokymui skiriamą laiką, mokymo metodus ir medžiagą, taip pat būdus, skirtus nustatyti, kurie mokiniai, turi skaitymo sutrikimų. Yra pakankamai tyrimais surinktų įrodymų, kad mokinių akademiniai pasiekimai yra glaudžiai susiję su ugdymo programomis. Jose pateiktas skaitymo gebėjimų ugdymo turinys turi būti nuosekliai išdėstytas pereinant iš klasės į klasę, akcentuojant teksto suvokimo strategijas, bei prieigą prie įvairios skaitymo medžiagos. Labai svarbu ugdymo programas išaiškinti mokytojams, tėvams ir plačiajai visuomenei bei užtikrinti, kad ugdymo praktikoje būtų atsižvelgiama į įvairius programos patikslinimus, pakeitimus ir atnaujinimus.

Šiais laikais ypač svarbu, kad pradinio ugdymo bendrojoje programoje būtų pabrėžiama internetinėje aplinkoje pateiktų ir skaitmeninių tekstų skaitymo bei kompiuterinių gebėjimų svarba. Kai kurios šalys jau atnaujino savo pradinio ugdymo standartus ir ugdymo programas, atsižvelgdamos į naujųjų medijų naudojimą ugdymo procese, ir į pradinio ugdymo programas įtraukė esminių kompiuterinių gebėjimų (siejamų su kalbiniais gebėjimais) ugdymą, pavyzdžiui, kaip rašyti tekstą kompiuteriu ir naudotis pele, kaip ieškoti informacijos internete ar kaip naudotis kompiuteriu mokantis.

Mokytojai ir mokytojų rengimas

Mokytojų rengimo politika yra svarbus veiksnys, galintis turėti įtakos sėkmingam ugdymo programos įgyvendinimui, todėl PIRLS renka informaciją apie tai, kaip šalyse mokytojai rengiami įgyvendinti skaitymo programos turinį ir taikyti ugdymo metodus, taip pat su skaitymo mokymu susijusią informaciją apie dirbančių mokytojų kvalifikacijos tobulinimo programų turinį. Norintiems tapti pradinių klasių mokytojais, šalyse gali būti keliami įvairūs reikalavimai: įgyti tam tikrą akademinį pasirengimą, išlaikyti egzaminus ar atitikti kitokius sertifikavimo kriterijus. Kai kurios šalys taip pat vykdo mentorystės programas pradedantiesiems mokytojams bei siūlo nuolatinio profesinio tobulinimosi galimybes, kad mokytojai būtų informuoti apie naujausias tendencijas, praktikas ir metodikas.

Ugdymo programos įgyvendinimo stebėsena

Daugelis šalių turi sistemas, skirtas stebėti ir vertinti ugdymo programos įgyvendinimą bei vertinti mokinių pasiekimus. Dažniausiai naudojami nacionalinio ar regioninio lygmens standartizuoti testai, mokyklų inspektavimas, mokinių ir tėvų apklausos ir ugdymo proceso stebėjimas, taip pat vykdomi įvairūs tyrimai, skirti įvertinti, kaip kurio nors dalyko programa įgyvendinama pasirinktoje klasėje (pvz., ar visoms ugdymo turinio sritims ugdymo procese skiriama pakankamai dėmesio; ar mokykloms pakanka bendrųjų ir dalykinių išteklių, reikalingų bendrosios programos įgyvendinimui; ar mokytojai tinkamai pasirengę įgyvendinti programos reikalavimus ir t.t.).

Namų kontekstai

Tyrimais įrodyta, kad namų aplinka turi didelę įtaką skaitymo gebėjimams. Siekiant geriau suprasti namų aplinkos ir vyresnių kartų perduodamos patirties įtaką, PIRLS tyrimo metu yra renkami duomenys

naudojant mokinių klausimynus ir taip vadinamus mokymosi skaityti klausimynus, kuriuos pildo mokinių tėvai ar globėjai. Naudojant šiuos du klausimynus surenkama informacija apie:

- edukacinius išteklius mokinių namuose;
- kalbą, kuria šnekama namuose;
- tėvų lūkesčius ir akademinę socializaciją;
- ankstyvąją kalbinę ir matematinę patirtį;
- šeimos pagalbą vaikui mokantis skaityti.

Edukaciniai ištekliai mokinių namuose

Namuose mokymuisi skiriami ištekliai apima tėvų socialinę ir ekonominę padėtį, įskaitant jų išsimokslinimą, bei mokymuisi skiriamą šeimos palaikymą ir šeimoje skiriamą dėmesį ugdomajai veiklai. Tyrimais nustatyta, kad gyvenamosios aplinkos veiksniai, darantys didžiausią įtaką mokinių pasiekimams, yra tėvų ar globėjų socialinė ir ekonominė padėtis, dažniausiai išreiškiama tėvų išsimokslinimu, gaunamomis pajamomis, profesija, o taip pat – namuose turimais ištekliais, pavyzdžiui, prieiga prie technologijų, interneto, knygų (įskaitant ir vaikiškas knygas).

PIRLS tyrimas patvirtino, kad tarp namuose mokymuisi skiriamų išteklių ir mokinių skaitymo pasiekimų egzistuoja aiškus ryšys. Tyrimo PIRLS naudojami mokinių namuose mokymuisi skiriamų išteklių rodikliai: tėvų išsimokslinimas, tėvų profesija, namuose turimų knygų skaičius, namuose turimų vaikiškų knygų skaičius ir kiti mokymosi ištekliai, įskaitant interneto ryšį ir atskirą vaikui priklausantį kambarį.

Vis daugėja mokinių, turinčių prieigą prie naujų skaitmeninių priemonių, pavyzdžiui, elektroninių knygų, planšetinių kompiuterių ir išmaniųjų telefonų. Tyrimai rodo, kad tėvai dažniausiai nepriešstarauja, kad vaikai leistų laiką žaisdami skaitmeninėje erdvėje, įskaitant tam tikrus kompiuterinius žaidimus, nes jų įsitikinimu, tokia veikla ugdo gebėjimą naudotis kompiuteriais ir technologijomis, o tai yra svarbūs gebėjimai siekiant aukštų akademinių rezultatų ir sėkmingos karjeros.

Nuolat atliekami moksliniai tyrimai, nagrinėjantys ryšį tarp prieigos prie naujųjų technologijų namuose ir akademinių rezultatų, parodė, kad kompiuterių naudojimas yra susijęs su aukštesniais skaitymo pasiekimais. Tinkamai naudojamos ugdymo programėlės mobiliesiems telefonams ir kitiems įrenginiams taip pat gali padėti efektyviai mokyti vaikus. Taigi mokyklos, savivaldos ir nacionaliniu lygmeniu svarbu rūpintis didesne socialine lygybe švietimo sistemoje, kad mokiniai, namuose turintys mažiau prieigos prie šių brangiai kainuojančių išteklių, klasėje neatsidurtų dar nepalankesnėje situacijoje.

Kalba, kuria šnekama namuose

Kadangi mokymasis skaityti priklauso nuo to, kaip ir kiek dažnai vaikas vartoja kalbą ankstyvame amžiuje, namuose vartojama kalba ar kalbos ir kaip jos vartojamos, yra svarbūs veiksniai ugdant gebėjimą skaityti. Jei mokiniai nemoka laisvai vartoti kalbos, kuria mokoma mokykloje, bent iš pradžių atsiranda mokymosi spragų, nes mokiniams tenka įsisavinti ugdymo programos sąvokas ir turinį nauja kalba. Didžiausios spragos atsiranda mokantis tų dalykų, kurie reikalauja geriau išlavintų kalbinių gebėjimų, pavyzdžiui, skaitymo.

Tėvų lūkesčiai ir akademinė socializacija

Tyrimais patvirtinta, kad tėvai primeta vaikams savo lūkesčius ir sprendžia, kokių ugdymo tikslų jų vaikams siekti. Akademinė socializacija – tai procesas, kurio metu pabrėžiama ugdymo svarba tėvams ir vaikams šnekantis apie ugdymo kuriamą vertę, drauge aptariant, kokių mokymosi pasiekimų tėvai tikisi iš vaikų, kokią profesiją jie norėtų, kad vaikai pasirinktų, ir padedant savo vaikams pamatyti, kaip realiose situacijose jie galėtų pritaikyti dalykus, kurių mokosi mokykloje.

Akademinė socializacija taip pat gali būti susijusi su tam tikru mokomuoju dalyku. Tyrimai parodė, kad laikas, kurį tėvai praleidžia su vaiku kalbėdamiesi apie skaitymą, yra labai svarbus veiksnys ugdant vaiko gebėjimą skaityti. Vaikui perteikiami įsitikinimai apie skaitymą formuoja vaiko motyvaciją skaityti. Akademinė socializacija gali būti ir netiesioginė (pvz., stebėdami, kaip suaugusieji skaito ar naudojasi įvairiais tekstais, jauni vaikai taip pat gali išmokti juos vertinti ir naudoti), o jos procesas gali turėti ilgalaikį poveikį mokinio akademiniams pasiekimams.

Ankstyvoji kalbinė ir matematinė patirtis

Ne tik akademinė socializacija, bet ir tėvų dalyvavimas vaiko kalbinius ir matematinius gebėji-

mus ugdančioje veikloje ankstyvame amžiuje gali turėti įtakos ankstyvajam raštingumui, taip pat turėti ilgalaikį poveikį vaiko raštingumui vėlesniuose gyvenimo etapuose. Tikriausiai dažniausiai pasitaikanti ir svarbiausia kalbinė veikla ankstyvame amžiuje yra, kai tėvai arba vyresni vaikai garsiai skaito kartu su jaunesniaisiais. Skaitydami su vaikais vyresnieji šeimos nariai sudomina juos knygų tekstais ir paveikslėliais. Vaikai sužino, kad spausdintas tekstas perduoda reikšmę ir kad gebėjimas skaityti yra vertingas ir naudingas. Ši patirtis gali sustiprinti mokinio motyvaciją skaityti. Be to, vaiko sąlytis su sakytine kalba yra labai svarbus tampant raštingam. Ugdydamiesi sakytinės kalbos gebėjimus, vaikai intuityviai išmoksta kalbos vartojimo taisykles, kurios gali palengvinti kitų gebėjimų ugdymą.

PIRLS tyrimas nustatė teigiamą ryšį tarp namuose ankstyvame amžiuje vykdytos ugdomosios veiklos ir mokinių pasiekimų ketvirtoje klasėje. Atliekant tyrimą buvo klausiama tėvų, kaip dažnai jie įtraukdavo savo vaikus į ugdomąją veiklą ankstyvame amžiuje, t. y. skaitė knygas, pasakojo istorijas, dainavo daineles, naudojo žaislus su raidynu, kalbėjosi su savo vaikais apie tai, ką nuveikė ar perskaitė, žaidė žodžių žaidimus, rašė laiškus ar žodžius ir garsiai skaitė įvairias iškabas ir etiketes. Taip pat tyrimai TIMSS 2011 ir PIRLS 2011 atskleidė, kad ankstyvas vaikų įtraukimas į ugdomąją veiklą paaiškina ryšį tarp tėvų išsimokslinimo ir vaiko pasiekimų ketvirtoje klasėje.

Šeimos pagalba vaikui mokantis skaityti

Vaikui pradėjus lankyti mokyklą, skaitymas namuose gali papildyti tai, ko vaikas mokosi mokykloje. Buvo nustatyta, kad tėvų dalyvavimas vaiko skaitymo veikloje yra itin veiksmingas, kai pedagogai paruošia tėvus tam tikrai veiklai, kurią jie gali atlikti kartu su savo vaiku, kad paskatintų jo raštingumo gebėjimų ugdymąsi. Tėvai taip pat gali padėti vaikams ugdytis raštingumo gebėjimus klausydamiesi, kaip jų vaikas skaito knygas balsu.

Kai kuriose šalyse yra įprasta, kad tėvai leidžia vaikus į įvairias papildomas edukacines programas, samdo privačius korepetitorius ar leidžia vaikus į po pamokų vykstančius mokymus, kurie papildo mokymąsi mokykloje. Vaikų įtraukimo į įvairius papildomus mokymus priežastys gali būti įvairios. Kai kurie tėvai skiria savo vaikams papildomą ugdymą tam, kad jie neatsiliktų nuo kitų mokinių klasėje. Kiti tėvai tikisi, kad papildomas ugdymas gali padėti užpildyti mokykloje pasitaikančias ugdymo spragas. Vis dažniau tėvai užrašo savo vaikus į papildomas edukacines programas tikėdamiesi, kad jos padės vaikui geriau įsisavinti ugdymo turinį, ypač jei mokiniai varžosi norėdami ateityje mokytis pagal programą, kuriai skiriamas ribotas vietų skaičius.

Mokyklos kontekstai

Mokyklos aplinka ir ugdymo organizavimo tvarka turi įtakos tam, kiek lengvai ir veiksmingai galima pasiekti ugdymo programos tikslų. Traktuojant mokyklą, kaip gerai valdomą, integruotą sistemą, kurioje sprendimas vienoje srityje lemia pokyčius kitose srityse, tyrimas PIRLS koncentruojasi į mokyklos veiklos kokybę apibūdinančius rodiklius:

- vietovė, kurioje yra mokykla;
- mokyklos sudėtis pagal mokinių socialinę ir ekonominę padėtį;
- išteklių trūkumo įtaka mokymui;
- mokytojų darbo sąlygos ir pasitenkinimas darbu;
- direktoriaus lyderystė;
- dėmesys akademiniams pasiekimams;
- saugi, tvarkinga ir disciplinuota mokykla.

Vietovė, kurioje yra mokykla

Kai kuriose šalyse miesto mokyklos turi platesnę prieigą prie išteklių (pvz., muziejų, bibliotekų, knygynų) nei kaimo vietovių ugdymo įstaigos. Be to, miesto mokyklos, pritraukdamos aukštos kvalifikacijos mokytojus ir sulaukdamos vaikų iš ekonomiškai labiau pasiturinčių šeimų, turi daugiau galimybių kurti palankią ugdymui aplinką. Kita vertus, kai kuriose šalyse miesto mokyklos yra įsikūrusios skurdžiuose padidintos socialinės rizikos rajonuose, kurių bendruomenės kenčia dėl aukšto nusikaltimų lygio, smurto ir atitinkamai skiria mažiau dėmesio mokinių ugdymui.

Mokyklos sudėtis pagal mokinių socialinį ir ekonominį statusą

Jau penkis dešimtmečius domimasi, kokią įtaką individualiems mokinių pasiekimams daro visų mokyklos mokinių socialinis ir ekonominis statusas. Teoriniai požiūriai, analizuojantys mokinių

bendruomenės žemos socialinės ir ekonominės padėties bei žemų pasiekimų ryšį, siūlo atkreipti dėmesį į mokytojų kvalifikaciją bei dominuojančią mokymosi kultūrą. Pastebėta, kad kai kuriose šalyse žemesnio socialinio ir ekonominio statuso mokinius ugdo mažiau kvalifikuoti mokytojai, o mokyklose, kuriose itin daug mokinių iš nepasiturinčių šeimų, vyrauja beprasmiškumo kultūra, pagal kurią švietimas ir mokymasis suprantami kaip bevertė veikla, neturinti reikšmingos įtakos vaiko ateičiai.

Išteklių trūkumo įtaka mokymui

Mokyklos turimi ištekliai ir jų kokybė yra labai svarbūs ugdymo kokybei. Profesionaliai parengti mokytojai, poreikius atitinkančios klasių erdvės bei kitos mokyklos patalpos vertinami kaip baziniai ištekliai. PIRLS rezultatai rodo, kad mokiniai, besimokantys gerai aprūpintose mokyklose, pasiekia aukštesnių rezultatų nei mokiniai, besimokantys mokyklose, kuriose išteklių trūkumas daro įtaką ugdymo programos įgyvendinimo galimybėms. Ugdymo programos įgyvendinimas priklauso nuo dviejų tipų išteklių: bendrųjų ir dalykinių. Bendrieji ištekliai apima mokomąją medžiagą, reikmenis, mokyklos pastatus ir aikštynus, šildymo (vėsinimo) ir apšvietimo sistemas, klasių dydį, garso ir vaizdo įrangą, pavyzdžiui, išmaniąsias lentas ir projektorius, kompiuterius, įskaitant planšetinius kompiuterius. Skaitymui reikalingi dalykiniai ištekliai yra skaitomoji medžiaga, pavyzdžiui, knygos ir elektroninės knygos, žurnalai ir periodiniai leidiniai, taip pat skaitmeniniai ištekliai, pavyzdžiui, ugdymui skirta programinė įranga ir naudojimosi ugdymui skirtomis svetainėmis prenumeratos. Didėjant internetinėje aplinkoje informaciniais tikslais skaitomų tekstų svarbai, mokinių prieiga prie kompiuterių ir interneto, taip pat internetinėje aplinkoje atliekami ugdomieji tyrimai tampa vis svarbesni plečiant mokinių raštingumo gebėjimus.

Gerai aprūpinta mokyklos biblioteka ar multimedijos centras skatina mokinius skaityti. Skaitymo medžiagos įvairovė ir gausa formuoja mokinių skaitymo mokykloje patirtį. Tyrimai parodė, kad mokiniai naudojasi bibliotekomis, nes jose yra juos dominančių knygų. Taigi, norint pagerinti skaitymo pasiekimus, būtina užtikrinti, kad bibliotekose būtų pateikiama įvairios skaitymo medžiagos, galinčios sudominti bet kurios klasės mokinius. Šiais laikais bibliotekos virsta multimedijos priemonių centrais, siūlančiais elektronines knygas, prieigą prie skaitmeninių periodinių leidinių ir internete pateikiamų šaltinių, kurie leidžia mokiniams ieškoti informacijos juos dominančiomis temomis. Daugeliui šalių būdingos mokyklų bibliotekos, skirtos visai mokyklai, tačiau kai kuriose šalyse buvo pereita prie klasėse įrengiamų bibliotekų. Tyrimai parodė, kad nesvarbu kur biblioteka yra, mokiniams prieinamų knygų įvairovė ir gausa teigiamai susijusi su skaitymo pasiekimais.

Mokytojų darbo sąlygos ir pasitenkinimas darbu

PIRLS rezultatai rodo, kad mokymosi pasiekimai aukštesni tose mokyklose, kuriose mokytojams užtikrinamos geros darbo sąlygos. Ne per didelis darbo krūvis, poreikius atitinkančios patalpos ir prieiga prie mokomosios medžiagos yra svarbūs veiksniai didinant mokytojų pasitenkinimą savo profesija. Be to, teigiamai nuteikianti mokyklos aplinka gali ne tik padidinti mokytojų pasitenkinimą darbu, bet ir jų efektyvumą, o tai savo ruožtu teigiamai veikia mokinių mokymąsi. Mokyklos gali remti mokytojus ir skatinti juos pasilikti šiame darbe siūlydamos konkurencingus atlyginimus, priimtinas mokymo valandas, tinkamą darbo aplinką ir gerą įrangą. Ir nors mokykloje kuriamos fizinės darbo sąlygos yra svarbios, visgi socialinės sąlygos turi daugiau reikšmės išlaikant mokytojus darbo vietoje ir skatinant mokinius siekti aukštesnių pasiekimų. Svarbūs socialiniai veiksniai mokykloje yra pozityvi mokyklos kultūra, bendradarbiavimas tarp mokytojų ir direktoriaus lyderystė.

Kadangi perėjimas nuo studijų universitete prie mokymo mokykloje gali būti sudėtingas, mokyklos veiksmai siekiant palengvinti naujo mokytojo akultūraciją ir įsiliejimą į realų mokymą yra itin svarbūs išlaikant stabilią darbo jėgos apimtį mokykloje. Mentorystės programos, gerosios praktikos modeliavimas, patyrusių mokytojų parengtos įvadinės programos yra labai svarbios ir gali stipriai padėti pradedančiajam mokytojui jo darbe.

Direktoriaus lyderystė

Tyrimai parodė, kad direktorius gali turėti įtakos mokinių pasiekimams. Sėkmingo direktoriaus bruožas yra gebėjimas aiškiai išreikšti mokyklos misiją. Tai reiškia, kad norėdamas efektyviai vadovauti mokyklai, direktorius turi susieti „painius mokyklos valdymo aspektus“ suderindamas mokyklos struktūrą ir kultūrą su jos svarbiausiu

tikslu. Į tai įeina mokyklos veiklos plėtotės krypčių nustatymas ir naujų mokyklos veiklos gerinimo galimybių ateityje siekimas, mokyklos tikslų įgyvendinimo stebėsena ir tinkamos mokymosi aplinkos bei mokymuisi palankaus mokyklos klimato kūrimas ir palaikymas.

Sėkmingi direktoriai dažnai veikia kaip ugdymo proceso kelrodžiai ir užtikrina, kad mokytojams būtų suteikiamos reikiamos kvalifikacijos tobulinimo ir profesinio tobulėjimo galimybės, kad pastarieji galėtų užtikrinti aukštus mokinių mokymosi pasiekimus. Pagal kompetenciją, direktorius atsako už mokyklos lygmens ugdymo politiką bei privalo užtikrinti, kad mokymo laikas (ypač laikas, skiriamas skaitymui) būtų pakankamas ugdymo programai įgyvendinti.

Dėmesys akademiniams pasiekimams

Mokyklos pasiekimai taip pat priklauso nuo to, kiek dėmesio mokykla skiria geriems mokymosi rezultatams arba kokie lūkesčiai yra keliami mokiniams. Tyrimo PIRLS rezultatai atskleidė, kad egzistuoja ryšys tarp akademinių pasiekimų ir mokyklos skiriamo dėmesio aukštiems mokymosi rezultatams. Mokyklos skiriamo dėmesio geriems mokymosi rezultatams rodikliai yra: mokyklos vadovų ir mokytojų keliami lūkesčiai sėkmingam ugdymo programos įgyvendinimui ir mokinių pasiekimams, tėvų palaikymas ir mokinių troškimas siekti aukštų rezultatų.

Mokytojų bendradarbiavimas ir kolektyvinis mokymasis taip pat gali pagerinti mokymosi pasiekimus. Tyrimai parodė, kad nuo pat pirmos klasės egzistuoja ryšys tarp mokytojų kolektyvinio mokymosi ir mokinių akademinių pasiekimų, o tai reiškia, kad bendradarbiaudami aukštą išsilavinimą turintys mokytojai gali akcentuoti gerų mokymosi pasiekimų svarbą ir palengvinti ugdymo programos įgyvendinimą mokykloje.

Bendras mokyklos mokytojų darbo efektyvumas ir visuotinis mokymo personalo pasitikėjimas tėvais ir mokiniais yra papildomi gerai veikiančios mokyklos požymiai. Tikėtina, kad mokyklose, kurios skatina tėvų dalyvavimą, tėvai bus aktyvesni nei mokyklose, kuriose nesistengiama, kad jų mokinių tėvai būtų informuoti ir aktyviai dalyvaujantys. Aukštas tėvų įsitraukimo lygis gali pagerinti mokinių pasiekimus bei bendrą mokinių požiūrį į mokyklą.

Efektyviai veikiančiose mokyklose direktorius ir mokytojai dirba išvien, kad užtikrintų tinkamą ugdymo programos įgyvendinimą visose klasėse. Be to, tyrimais nustatyta, kad svarbios informacijos apie ugdymo praktikų efektyvumą galima surinkti testuojant, matuojant pridėtinę vertę, atliekant mokinių apklausas bei stebint pamokas.

Saugi, tvarkinga ir disciplinuota mokykla

Pagarba mokiniams ir mokytojams, saugi ir tvarkinga aplinka bei konstruktyvus bendravimas tarp mokyklos vadovų, mokytojų, tėvų ir mokinių prisideda prie pozityvios atmosferos kūrimo mokykloje ir gali pagerinti mokinių pasiekimus. Saugumo jausmas mokykloje kuria stabilią mokymosi atmosferą, o disciplinos trūkumas, ypač jei mokiniai ir mokytojai nerimauja dėl savo saugumo, apsunkina mokymąsi ir lemia prastesnius mokymosi pasiekimus. Mokyklose, kuriose egzistuoja aiškios taisyklės ir aukštesni teisingumo standartai, kuriama labiau disciplinuota ir kartu saugesnė atmosfera.

Mokymosi aplinkai mokykloje grėsmę kelia ir patyčios tarp mokinių. Agresyvus elgesys gali pasireikšti įvairiomis formomis, pradedant pravardžiavimu, baigiant fiziniais sužalojimais. Patyčios, keldamos baimę aukoms, skatindamos jų žemą savivertę ir išstumdamos į socialinį bei emocinį užribį, sukelia pasekmes ir jų mokymosi rezultatams. Tyrimai rodo, kad patyčias patiriančių mokinių pasiekimai yra žemesni. Įsigalint internetui, patyčios persikelia ir į virtualią erdvę, kur gali plisti toliau ir kur kontroliuoti jas yra sudėtingiau.

Klasės kontekstai

Kadangi didžioji dalis mokymo(-si) mokykloje vyksta klasėje, mokymosi sėkmę lemia klasės aplinka ir ugdomoji veikla joje. Todėl PIRLS 2016 koncentruojasi į šias mokymui ir mokymuisi įtaką darančias praktikas:

- mokytojų pasirengimas ir patirtis;
- klasės ištekliai;
- mokymui skiriamas laikas;
- įsitraukimas į mokymąsi pamokoje;
- mokymas skaityti internetinėje aplinkoje;
- vertinimas ugdymo procese.

Mokytojų pasirengimas ir patirtis

Profesinis pasirengimas bei didaktinės ir dalykinės kompetencijos mokytojams yra būtinos. Pedagoginė

patirtis jiems taip pat labai svarbi. Tyrimai rodo, kad pirmieji penkeri pedagoginio darbo metai yra ypač svarbūs mokytojų profesiniam tobulėjimui, taip pat rodo, kad profesinės kompetencijos tobulėja ir vėliau ir kad tai turi teigiamos įtakos mokinių pasiekimams. Įgytas išsimokslinimas, taip pat įvairios kvalifikacijos tobulinimo priemonės – dalyvavimas mokymuose, seminaruose, paskaitose, konferencijose, profesinių leidinių skaitymas – plečia mokytojų žinias, pozityviai veikia jų profesionalumą, pasitikėjimą savo gebėjimu mokyti, skatina išmokti naujų dalykų, pavyzdžiui, kaip skaitymą internetinėje aplinkoje įtraukti į savo ugdymo praktiką, o tai teigiamai atsiliepia mokinių pasiekimams ir motyvacijai mokytis.

Klasės ištekliai

Kitas skaitymo gebėjimų ugdymui svarbus klasės lygmens aspektas yra mokiniams prieinamos skaitomos medžiagos įvairovė ir kiekis. Skaitoma medžiaga ir technologijos, kurias mokytojai naudoja mokydami skaityti, formuoja mokinių skaitymo mokykloje patirtį.

Mokiniai, turintys prieigą prie įvairios skaitymo medžiagos, yra labiau linkę skaityti. Dėl šios priežasties daugelis šalių pradėjo klasėse įrenginėti bibliotekas, kuriose laikomi įvairūs tekstai (įskaitant skaitmeninius) bei skiriama vietos savarankiškam skaitymui. Manoma, kad klasės biblioteka gali padėti mokytojams į ugdymo turinį veiksmingiau įtraukti literatūrą ir skatinti pozityvius skaitymo įpročius ir požiūrį į skaitymą.

Skaitmeniniame amžiuje sparčiai plinta naujųjų medijų integravimas į mokymo skaityti procesą. Vis svarbesnis tampa ir kompiuterinių technologijų naudojimas klasėje bei mokytojų pasirengimas laisvai ir komfortiškai jomis naudotis ugdymo tikslais. Mokytojų sprendimą naudoti kompiuterines technologijas klasėje gali paskatinti įsitikinimai, požiūris ir pasirengimo lygis, taip pat galimybės dalyvauti mokymuose ir gauti reikiamos informacijos. Prieiga prie kompiuterinių technologijų ir interneto yra dar vienas svarbus klasės lygmens veiksnys.

Mokymui skiriamas laikas

Mokykloje skaitymo mokymui skiriamas dėmesys ir laikas gali turėti didelės įtakos mokymosi galimybėms. PIRLS rezultatai rodo, kad ugdymo programoje numatytas mokymo laikas skiriasi nuo realiai klasėje mokymuisi skiriamo laiko. Nepaisant to, vidutinė ugdymo programoje numatyta trukmė ir vidutinė mokytojų klausimynuose pateikiama mokymui skiriamo laiko trukmė yra labai panašios. Tyrimai rodo, kad labai svarbu, jog mokymui skirtas laikas būtų efektyviai panaudojamas siekiant mokymo ir mokymosi tikslų, o ne užsiimant antraeile veikla, nesusijusia su ugdymo turiniu.

Namų darbai yra vienas iš būdų, kaip mokytojai gali prailginti mokymą ir įvertinti mokinių mokymąsi. Skaitymo pamokose užduodami namų darbai dažniausiai apima savarankišką skaitymą ir teksto suvokimo klausimus apie tai, ką vaikai perskaitė, arba šių dviejų aspektų derinį. Užduodamų skaitymo namų darbų kiekis skiriasi tiek šalies, tiek tarptautiniu lygiu. Kai kuriose šalyse namų darbai dažniausiai yra užduodami mokiniams, kuriems jų reikia labiausiai. Kitose šalyse namų darbai yra užduodami kaip veikla, padedanti geriau įsisavinti išmoktą medžiagą. Gerai besimokantys mokiniai gali skirti mažiau laiko namų darbams, nes jie moka efektyviau panaudoti savo laiką. Dėl to manoma, kad namų darbų poveikį būtų galima geriau įvertinti stebint namų darbų dažnumą, o ne laiką, praleidžiamą juos atliekant. Be to yra įrodymų, kad namų darbai yra veiksmingesni jei yra užduodami vyresniems bei geriau besimokantiems mokiniams.

Įsitraukimas į mokymąsi pamokoje

Tyrimai TIMSS 2011 ir PIRLS 2011 parodė, kad mokinių įsitraukimas į mokymąsi yra svarbus skaitymo pasiekimų veiksnys. Pasak McLaughlin, įsitraukimas tai mokinio „momentinė“ kognityvinė sąveika su turiniu. „Mokymasis vyksta per kognityvinį mokinio įsitraukimą į atitinkamo dalyko medžiagą“ (McLaughlin et al., 2005, p. 5). Įsitraukimas vyksta kai mokiniai klauso mokytojo, aptaria tekstus su klasės draugais ar skaito savarankiškai. Įsitraukimo samprata kilo iš idėjos, kad mokinio „momentinis“ dėmesys yra padalijamas tarp įsitraukimo į mokymąsi ir su pamokos tema nesusijusių dalykų. Mokytojo užduotis yra naudoti efektyvius mokymo metodus, kurie padeda išlaikyti mokinių susidomėjimą ugdymo turiniu ir skatinti mokinių kognityvinius gebėjimus. Tinkamai vedamos pamokos ir mokymąsi palaikanti klasės aplinka gali skatinti įsitraukimo į mokymąsi procesą ir padėti pasiekti geresnių rezultatų, nes pamokos ir mokymo laikas yra produktyviau panaudojamas. Veiksmingai dirbantys mokytojai labai gerai valdo klasę, skatina mokinių pasitikėjimą ir riboja mokymo pertrūkius.

Mokytojai turėtų stengtis puoselėti mokinių motyvaciją skaityti, nes motyvuoti mokiniai tampa geresniais skaitytojais. Motyvaciją stiprinti galima sukuriant palaikančią aplinką, kurioje skatinamas susietumo, kompetencijos ir autonomijos pojūtis. Pernelyg kontroliuojanti klasės aplinka gali sužlugdyti mokinių motyvaciją. Efektyvūs mokytojai geba sukurti optimalią klasės aplinką apibrėždami aiškų tikslą ir ryžtingai vadovaudami bei tuo pačiu metu skatindami mokinių bendradarbiavimą ir pagarbą tarp pačių mokinių, taip pat tarp mokinių ir mokytojo. Palaikantys mokytojo ir mokinių santykiai yra svarbūs ne tik todėl, kad skatina mokinių motyvaciją, bet ir todėl, kad gerina mokinių dalyvavimą pamokoje ir pasiekimus.

Galiausiai, mokytojai gali skatinti mokinių skaitymo motyvaciją sukurdami aplinką, kurioje mokiniai gali dirbti savarankiškai, tuo pačiu jiems užtikrindami paramą ir patardami. Savarankiškas skaitymas gali būti skatinamas tiesiog leidžiant mokiniams pasirinkti, ką skaityti.

Efektyvūs mokytojai užtikrina, kad mokiniai aktyviai dalyvautų savo pačių mokymosi procese. Mokiniai aktyviau dalyvauja, jei jie gali dirbti individualiai ar kartu su klasės draugais, nei klausydami mokytojo paskaitos ar žiūrėdami vaizdo įrašą. Mokymasis porose, mažose grupelėse ir bendraklasių mentorystė taip pat yra efektyvūs būdai, skatinantys aktyvų mokinių dalyvavimą ir siejami su aukštesniais mokymosi pasiekimais.

Mokinių įsitraukimas taip pat suaktyvėja susidūrus su iššūkiais ir aukštesniais kognityviniais reikalavimais. Tačiau svarbu, kad mokiniai suprastų, jog iššūkiai yra įveikiami. Norint, kad mokymas būtų efektyvus, kiekvienam mokiniui turi būti nustatomi jų gebėjimus išmėginantys, tačiau pasiekiami tikslai, o jų siekiant mokiniams turi būti teikiama pagalba. Nustatant tikslus, svarbu, kad mokiniai suprastų jų siekimo procesą, kokių rezultatų iš jų tikimasi ir kodėl tikslas yra svarbus mokymosi procesui. Vienas iš būdų kaip padėti mokiniams siekti savo tikslų yra susieti naują medžiagą ir sąvokas su mokinių turimomis žiniomis ir supratimu. Sąvokų žemėlapių sudarymas (angl. *concept mapping*) ir išankstinis struktūravimas (angl. *advance organizer*) yra dvi mokytojų išbandytos strategijos, skirtos susieti žinomas sąvokas su naujomis.

Diskusijomis grindžiami mokymo metodai taip pat pasirodė esą efektyvūs įtraukiant mokinius ir skatinant jų skaitymo gebėjimų ugdymą. Mokytojo pasirinkta diskusijomis grindžiama strategija (pvz., skaitymas bendradarbiaujant, klausimų apie tekstą pateikimas jo autoriui) gali turėti didelę įtaką vaiko teksto suvokimo ir kritinio mąstymo gebėjimų ugdymui. Veiksmingos ir kitos išbandytos mokymo strategijos, stiprinančios mokinių pasitikėjimą savo skaitymo gebėjimais, pavyzdžiui, tų pačių tekstų skaitymas keletą kartų ir žodyno plėtimas.

Efektyvūs mokytojai taip pat randa būdų pabrėžti mokymosi užduoties aktualumą. Pateikdami stimuliuojančias skaitymo užduotis, susijusias su mokinių pomėgiais ir patirtimi, mokytojai gali skatinti mokinių susidomėjimą skaitymu, padidinti jų motyvaciją ir pagerinti tekstų suvokimą.

Tyrimai parodė, kad yra daug mokymo skaityti ir teksto suvokimo gerinimo metodų. Mokytojo atsakomybė yra suprasti mokinių poreikius ir naudoti tuos mokymo metodus, kurie labiausiai skatina mokinius skaityti ir gerina skaitymo pasiekimus. Efektyvus mokymas skaityti yra grindžiamas subalansuota programa, integruojančia daug komponentų, įskaitant daugybę tekstų, mokytojo ir mokinio vedamų diskusijų, mokymąsi bendradarbiaujant, laiką, skirtą savarankiškam skaitymui, ir būtinai įvairius vertinimo metodus, mokiniams užtikrinančius kokybišką grįžtamąjį ryšį apie jų mokymosi pasiekimus.

Mokymas skaityti internetinėje aplinkoje pateiktus tekstus

Vis dažniau sutinkamas mokymo skaityti aspektas yra mokymas skaityti internetinėje aplinkoje pateiktus tekstus. Skirtingai nei skaitydami įprastus tekstus, skaitydami tekstus internetinėje aplinkoje mokiniai turi ieškoti reikiamos informacijos hipertekstuose, tekstuose, pateiktuose įvairiose terpėse bei interaktyviuose tekstuose. Norint atsakyti į klausimą, skaitytojui dažnai tenka susieti iš įvairių svetainių surinktą informaciją. Nors tradicinių spausdintinių tekstų skaitymas padeda geriau suvokti internete pateiktus tekstus, pastarųjų skaitymas reikalauja platesnių gebėjimų nei spausdintų tekstų skaitymas. Tam, kad mokiniai išmoktų gerai skaityti internetinėje aplinkoje pateiktus tekstus, jie turi ne tik žinoti, kaip juos skaityti, bet ir gebėti surasti, įvertinti ir susieti internetinėje aplinkoje pateiktą informaciją. Šis procesas reikalauja pagrindinių naudojimosi kompiuteriu gebėjimų ir gebėjimo naudotis technologijomis kaip įrankiu informacijai rasti. Todėl labai svarbu, kad mokytojai išmoktų pritaikyti pamokas šiai naujai skaitymo formai.

Tam tikrais atvejais, mokiniai, prastai skaitantys spausdintus tekstus, gali geriau mokėti ieškoti informacijos interaktyvioje internetinėje erdvėje ir, remdamiesi naudojimosi internetu gebėjimais, kompensuoti savo skaitymo gebėjimų trūkumus. Tikėtina, kad geresnius kompiuterinius gebėjimus išsiugdę mokiniai dažniau naudosis skaitmeniniais ištekliais, padedančiais geriau suvokti skaitomą tekstą, pavyzdžiui, elektroniniais žodynais. Tyrimai taip pat parodė, kad mokiniai, turintys mažiau išankstinių žinių kuria nors tema, geriau atlieka užduotis internetinėje aplinkoje, nes jų naudojimosi internetu įgūdžiai gali kompensuoti žinių trūkumą.

Vertinimas ugdymo procese

Mokytojai turi daug būdų stebėti mokinių mokymosi pažangą ir pasiekimus. PIRLS rezultatai rodo, kad mokytojai skiria nemažai laiko mokinių pasiekimų vertinimui, arba siekdami įvertinti, ką mokiniai išmoko, arba norėdami pateikti grįžtamąjį ryšį mokiniams, kitiems mokytojams ir tėvams. Vertinimo dažnumas ir formatas yra svarbūs mokymo ir mokyklos pedagogikos rodikliai, o tyrimai parodė, kad dažnas mokinių testavimas gali pagerinti jų pasiekimus. Į testus įtraukiami klausimai padeda mokiniams suprasti, kas yra svarbu. Neformalūs vertinimai ugdymo procese padeda mokytojams nustatyti mokinių poreikius, įvertinti medžiagos pateikimo tempą ir pritaikyti mokymą

Mokinių charakteristikos ir požiūris į mokymąsi

Mokinių požiūrio į skaitymą, motyvacijos, pasitikėjimo ir jų akademinių pasiekimų ryšys yra svarbi švietimo tyrimų tema, todėl tyrime PIRLS 2016 yra įtraukta informacija apie:

- mokinių pasirengimą mokytis;
- mokinių motyvaciją;
- mokinių savivoką;
- mokinių skaitymo įpročius.

Mokinių pasirengimas mokytis

Norint, kad mokiniai aktyviai įsitrauktų atlikdami užduotį ar siekdami tikslo, jie privalo būti fiziologiškai pasirengę ir turėti žinių, reikalingų turiniui suvokti. PIRLS tyrimų rezultatai parodė, kad daugeliui mokinių (net ir labiausiai išsivysčiusiose šalyse) sunku sutelkti dėmesį pamokų metu dėl alkio, nuovargio ir miego trūkumo. Tyrimai parodė, kad mokymuisi trukdo mitybos problemos, kurias išspręsti siūloma pusryčių mokyklose programomis. Miego trūkumas taip pat susijęs su prastesniais mokymosi pasiekimais, o to priežastys gali būti itin ankstyvas pamokų laikas bei mokinio socialinė ir ekonominė padėtis. Be fiziologinio pasirengimo, mokiniai turi turėti žinių, kurios būtinos norint suprasti ir išmokti naują medžiagą, kitaip tariant, kad mokiniai turi gebėti naują turinį susieti su turimomis žiniomis.

Mokinių motyvacija

Kad mokinių skaitymo pasiekimai būtų aukšti, svarbus ne tik mokinių pasirengimas mokytis, bet ir jų motyvacija. Tyrimais nustatyta, kad mokinių motyvacija skiriasi priklausomai nuo konkrečios užduoties ir ugdymo dalyko. Mokslinėje literatūroje išskiriama vidinė motyvacija ir išorinė motyvacija. Vidinė motyvacija yra tarsi elgsenos stimuliatorius, kai viduje motyvuoti skaitymui mokiniai skaito, nes jiems tai įdomus ir malonus teigiamas dalykas. Manoma, kad iš prigimties žmogui būdinga vidinė motyvacija skaityti, o išorinės sąlygos, pavyzdžiui, namų ar mokyklos kontekstas, gali šią motyvaciją skatinti arba slopinti. Tuo tarpu išorinės motyvacijos prigimtis yra išoriniai atlygiai, pavyzdžiui, pagyrimas, dovanos, pinigai ir kitos paskatos. Tyrimai atskleidžia, kad skaitymo pasiekimai susiję labiau su vidine, nei išorine, motyvacija skaityti. Tačiau išorinės motyvacijos vaidmuo dėl to nė kiek nemažėja, nes didžioji dalis mokinių neturi vidinės motyvacijos mokytis visų dalykų. Tuomet jiems paskatinti mokytojai ar tėvai taiko išorinės motyvacijos priemones.

Mokinių savivoka

Tai, kiek mokiniai jaučiasi kompetentingi mokydamiesi tam tikro dalyko, priklauso nuo jų savivokos – pasitikėjimo savo gebėjimais. Jei mokiniai yra įsitikinę, kad skaitymo užduočių neįmanoma atlikti sėkmingai, jie vertins jas kaip beprasmiškas, ir motyvacija jas atlikti mažės. Ir priešingai – jei mokiniai pasitiki savimi, labiau tikėtina, kad jie atkakliai sieks atlikti užduotį. Savivoka yra daug aspektų apimanti sąvoka, todėl mokinių pasitikėjimas savo skaitymo gebėjimais skiriasi nuo jų pasitikėjimo savo matematikos ar gamtos mokslų gebėjimais.

Mokinių skaitymo įpročiai

Motyvuoti mokiniai, turintys tvirtą savivoką, dažnai skaito daugiau nei jų bendraamžiai ir geba geriau suvokti skaitomus tekstus. Tai yra abipusis procesas – gerai skaitantys ir gerus skaitymo gebėjimus

turintys mokiniai yra linkę skaityti laisvalaikiu, o tai dar labiau sustiprina jų skaitymo gebėjimus, nes turtinamas žodynas, gerėja rašybos gebėjimai ir t.t. Skaitymo laisvalaikiu įpročiai paprastai skatinami šeimos ir draugų, taigi šeima gali aktyviai dalyvauti juos formuojant. Šeimos palaikymas yra svarbus ne tik prieš vaikui pradedant lankyti pradinę mokyklą, bet ir viso jo mokymosi mokykloje metu.

Tyrimo PIRLS medžiaga

Testų sąsiuviniai

Siekiant tinkamai įvertinti mokinių skaitymo gebėjimus, apibrėžtus tyrimo PIRLS vertinimo sistemoje, būtina pateikti mokiniams tokią tekstų įvairovę, kurią jie turi mokykloje ir kasdienybėje. Skaitymo pasiekimų vertinimui buvo naudojama 12-a užduočių blokų (grožinių ir informacinių tekstų ištraukų su testo klausimais), kurie įvairiais deriniais po du buvo įtraukti į šešiolika testų sąsiuvinių. Penkiolika testų sąsiuvinių sudarė grožinio ir informacinio teksto ištraukos su testo klausimais, o šešioliktas sąsiuvinis, vadinamas PIRLS skaitiniais, pateiktas knygelės ar žurnalo formatu, testo klausimus pateikiant atskirame sąsiuvinyje.

Tyrimo metu kiekvienam mokiniui buvo pateiktas vienas dviejų dalių testų sąsiuvinis, kurio kiekvienos dalies užduotims atlikti buvo skiriama po 40 minučių.

Testų klausimų tipai ir vertinimo procedūros

Mokinių gebėjimas suvokti tekstą yra vertinamas po kiekvienos grožinio ar informacinio teksto ištraukos naudojant dviejų tipų teksto suvokimo klausimus – pasirenkamojo atsakymo ir atvirojo atsakymo.

Pasirenkamojo atsakymo klausimuose mokiniams yra pateikiami keturi atsakymų variantai, iš kurių teisingas yra tik vienas. Kiekvienas toks klausimas yra vertas vieno taško. Pasirenkamojo atsakymo klausimai sudaro iki pusės visų vertinimo taškų. Kadangi mokiniai pasirinkdami iš pateiktų atsakymo variantų negali pateikti paaiškinimų ar pagrindžiančių argumentų, šio tipo klausimų galimybės įvertinti mokinių gebėjimą interpretuoti tekstą yra ribotos.

Atsakydami į atvirojo atsakymo klausimus mokiniai turi savarankiškai parengti atsakymą ir jį įrašyti. Tokio tipo klausimai gali būti verti vieno, dviejų arba trijų taškų, priklausomai nuo to, kiek išsamus turi būti atsakymas ir kurį teksto suvokimo gebėjimą klausimas vertina. Atvirojo atsakymo klausimai gali būti naudojami bet kuriam suvokimo procesui įvertinti. Jie ypač tinka vertinti aukštesniojo lygmens suvokimo gebėjimus, kai mokiniai turi argumentuoti ir paaiškinti atsakymą, remdamiesi savo bendromis žiniomis ir patirtimi.

Rengiant teksto suvokimo klausimus, sprendimas, ar naudoti pasirenkamojo, ar atvirojo atsakymo klausimus, priklauso nuo vertinamo teksto suvokimo proceso ir nuo to, kurio tipo klausimas testą atliekantiems mokiniams leidžia geriausiai pademonstruoti savo skaitymo suvokimo gebėjimus.

Vertinant ketvirtos klasės mokinių pasiekimus, svarbu, kad klausimų lingvistinės ypatybės atitiktų mokinių raidos etapą. Todėl klausimai formuluojami aiškiai ir glaustai. Galimi atsakymų variantai taip pat formuluojami glaustai, kad mokiniai juos galėtų kuo lengviau perskaityti. Siekiama, kad neteisingi atsakymų variantai skambėtų įtikinamai, bet nebūtų klaidinantys. Mokiniams, kurie į tokio formato klausimus galbūt atsako pirmą kartą, testo pradžioje yra pateikiamos instrukcijos ir klausimo pavyzdys, parodantis, kaip pažymėti atsakymą.

Formuluojant atvirojo atsakymo klausimus, siekiama pateikti pakankamai informacijos, kad mokiniai galėtų aiškiai suprasti, kokio pobūdžio atsakymo tikimasi. Vertinant mokinių atsakymus į atvirojo tipo klausimus, susitelkiama ties tuo, kaip gerai mokiniai suvokia tekstą, o ne į tai, ar jie geba taisyklingai rašyti. Taip pat atsižvelgiama į įmanomas alternatyvias interpretacijas, jei jos yra pakankamai pagrįstos remiantis tekstu. Todėl skirtingi dviejų mokinių atsakymai į tą patį klausimą gali būti įvertinti vienodai.

Tekstai, pasirinkti PIRLS tyrimui, buvo papildyti spalvotomis iliustracijomis, kurios padėjo sudominti mokinius, o kai kuriuose informaciniuose tekstuose duomenys taip pat buvo pateikti išnašose ar diagramose. Tyrime naudojamų tekstų ištraukų apimtis svyruoja nuo 800 iki 1 000 žodžių.

Vertinimo medžiagos paskelbimas viešai

Esminis PIRLS skaitymo pasiekimų tendencijų vertinimo aspektas yra tas, kad po kiekvieno tyrimų ciklo PIRLS viešai paskelbia dalį tekstų ištraukų ir testų klausimų, kad padėtų skaitytojams kuo geriau

suprasti vertinimo turinį ir metodą. Tuo pat metu, dalis kitų tekstų ištraukų ir testų klausimų yra laikoma konfidencialiai, nes jie skirti naudojimui būsimuose vertinimuose.

Paskelbus tarptautinę PIRLS 2016 ataskaitą, viešai bus paskelbta dalis tyrime naudotų užduočių.

Klausimynai

Mokinių klausimynas

Mokinio klausimyną pildė kiekvienas tyrime dalyvavęs mokinys. Šiuo klausimynu renkama informacija apie mokinių namų aplinką, pavyzdžiui, namuose vartojamas kalbas, namuose esančias knygas ir kitus namuose turimus mokymosi išteklius. Taip pat renkama informacija apie mokinių patirtį mokykloje, įskaitant ir mokinių priklausymo mokyklai jausmą ir galbūt patiriamas patyčias. Galiausiai, klausimynas renka duomenis apie skaitymo įpročius už mokyklos ribų ir požiūrį į skaitymą, įskaitant tai, ar mokiniai mėgsta skaityti, jų pasitikėjimą savo jėgomis skaitant ir jų susidomėjimą skaitymo pamokomis. Mokinių klausimyno pildymas trunka 15–30 minučių.

Namų konteksto klausimynas

Namų konteksto klausimynas, dar žinomas kaip „Tėvų klausimynas“, yra skirtas PIRLS 2016 duomenų rinkime dalyvaujančių mokinių tėvams ar globėjams. Šiuo trumpu klausimynu renkama informacija apie namų kontekstą, t. y. namuose vartojamas kalbas, tėvų skaitymo veiklą ir požiūrį į skaitymą, tėvų išsimokslinimą bei profesiją. Klausimynas taip pat renka duomenis apie mokinių ugdomąją veiklą ir patirtį už mokyklos ribų, įskaitant ugdymą ankstyvojoje vaikystėje, su skaitymo ir skaičiavimo gebėjimų ugdymu susijusias veiklas ir vaiko pasirengimą skaityti prieš pradedant lankyti pradinę mokyklą. Klausimyno pildymas trunka 10–15 minučių.

Mokytojų klausimynas

Kiekvienos PIRLS tyrime dalyvavusios ketvirtos klasės mokinių mokytojams yra pateikiamas klausimynas, kuriuo surenkama informacija apie skaitymo mokymo klasėje kontekstus, įskaitant klasės charakteristikas, skaitymo mokymui skirtą laiką ir mokymo metodus. Klausimyne taip pat pateikiama klausimų apie mokytojų charakteristikas, pavyzdžiui, jų pasitenkinimą karjera, išsimokslinimą, darbo patirtį ir dalyvavimą kvalifikacijos tobulinimo renginiuose. Klausimyno pildymas trunka apie 35 minutes.

Mokyklos konteksto klausimynas

Kiekvienos PIRLS tyrime dalyvavusios mokyklos direktoriui yra pateikiamas klausimynas, kuriame užduodami klausimai apie mokyklos charakteristikas, pavyzdžiui, mokinių demografiją, mokyklos aplinką bei mokyklos turimus išteklius ir technologijas. Klausimyną taip pat sudaro klausimai apie direktoriaus, kaip vadovo vaidmenį (lyderystę), išsimokslinimą ir darbo patirtį. Klausimyno pildymas trunka apie 30 minučių.

Bendrojo ugdymo programos klausimynas

Ugdymo programos klausimynas papildo PIRLS 2016 Enciklopediją, leisdamas iš visų šalių surinkti informaciją apie ugdymo programų politiką, skaitymo mokymo tikslus ir standartus, skaitymo mokymui skirtą laiką, taip pat informaciją apie ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą bei mokytojų rengimo politiką. Jį pildo nacionalinio lygmens švietimo specialistai ir ekspertai.

PIRLS Enciklopedija

PIRLS 2016 Enciklopedijoje glaustai pristatoma kiekvienos šalies švietimo sistema, skiriant ypatingą dėmesį pradinių klasių mokinių skaitymo gebėjimo ugdymui. Joje pateikiama kiekvienos dalyvaujančios šalies kalbos bendrosios ugdymo programos apžvalga bei informacija apie skaitymo mokymą pradinėse klasėse, taip pat informacija apie mokyklose vartojamas mokymo kalbas, mokytojų charakteristikas, įskaitant jų išsimokslinimą, švietimo sistemos organizavimo ir mokymosi pasiekimų vertinimo politiką. Pabaigoje pateikiama informacija apie tyrimo PIRLS įtaką ir rezultatų pritaikymą kiekvienoje šalyje. Enciklopedija surenka ir pateikia daug nacionalinio lygmens kontekstinės informacijos, padedančios įsigilinti į tyrime dalyvaujančių šalių švietimo sistemų skirtumus.

Tyrimo PIRLS skalė

Siekiant visapusiškai ištirti skaitymo gebėjimus, PIRLS tyrime naudojami labai įvairūs grožiniai ir informaciniai tekstai, pateikiami testų sąsiuviniuose, kurių kiekvienas sudarytas iš dviejų skaitymo užduočių blokų. Užduočių blokai testų sąsiuviniuose parinkti tokiu principu, kad būtų galima susidaryti visapusišką kiekvienos šalies ketvirtos klasės mokinių skaitymo gebėjimų ir pasiekimų vaizdą. Tyrimo metu kiekvienas mokinys atliko tik viename testų sąsiuvinyje pateiktas skaitymo užduotis.

PIRLS remiasi IRT (angl. *Item Response Theory*) skalių įvedimo metodika, pagal kurią mokinio ar mokinių grupės testo rezultatas gaunamas atsižvelgiant į kiekvieno testo klausimo sunkumą, skiriamąją gebą, atsakymo spėjimo tikimybę. PIRLS skalė sudaryta taip, kad rezultatų tarptautinis vidurkis yra 500 taškų, o vidutinis kvadratinis nuokrypis – 100 taškų. Skalės rodikliai siejami su skaitymo pasiekimų lygmenimis.

Kiekviename paskesniame tyrimo cikle ši skalė yra išlaikoma, panaudojant gana didelę dalį ankstesnių ciklų užduočių. Kiekvienam naujam tyrimo ciklui taip pat sukuriami nauji užduočių blokai. Naudojamas tyrimų modelis leidžia teikti patikimas išvadas apie rezultatų kaitą. Tokie patys skalės taškai kiekviename tyrimo cikle atitinka iš esmės tokius pačius skaitymo gebėjimus.

Tarptautiniai skaitymo pasiekimų lygmenys

PIRLS 2016 skaitymo gebėjimų skalė buvo suskirstyta į keturis skaitymo pasiekimų lygmenis nuo minimalaus iki aukščiausio. Šių lygmenų naudojimas leidžia tiksliau pamatyti rezultatų įvairovę ir mokinių pasiskirstymą pagal gebėjimus. Analizuojant mokinių rezultatus tarp šalių ar šalyje, dėmesys dažniausiai skiriamas vienos ar kitos mokinių grupės rezultatų vidurkiui. Tačiau vienodas vidurkis gali būti gaunamas įvairiai – šalyje gali būti labai daug gerus rezultatus pasiekusių mokinių ir labai daug nepasiekiančių nė minimalaus lygmens, arba atvirkščiai – itin gerų skaitytojų nėra daug, bet ir labai blogai skaitančių toje šalyje nėra. Todėl PIRLS analizėje yra naudojami keturi mokinių skaitymo pasiekimų lygmenys: minimalus, vidutinis, aukštas ir aukščiausias. Šie lygmenys, konkrečiais kriterijais apibrėžiantys ketvirtos klasės mokinių skaitymo gebėjimus, turi ir skaitinius atitikmenis PIRLS skalėje (žr. *1.2 lentelę*).

Tyrimo PIRLS 2016 dalyviai

Kiekviename PIRLS tyrimo cikle dalyvaujančių šalių skaičius auga – PIRLS 2001 dalyvavo 35 šalys, PIRLS 2016 – jau 50 šalių ir teritorijų iš praktiškai visų pasaulio žemynų.

1.3 lentelėje abėcėlės tvarka pateikiamas PIRLS tyrimo dalyvių sąrašas, taip pat nurodyta, ar jos dalyvavo ankstesniuose tyrimo cikluose. Kadangi kai kurių šalių teritorijos turi ilgą dalyvavimo IEA organizuojamuose tarptautiniuose tyrimuose istoriją atskirai nuo kitų savo šalies teritorijų ar pasižymi individualiomis švietimo sistemomis, jos šioje ataskaitoje nurodomos atskirai, pavyzdžiui, Honkongas bei Makao, priklausantys Kinijos Liaudies Respublikai, arba flamandiškoji ir prancūziškoji Belgijos dalys. Pateikiant tyrimo duomenis, lentelėse kartais prie kai kurių šalių pavadinimo, pavyzdžiui, Norvegija (5), skliaustuose nurodomas skaičius. Jis reiškia klasę, kurios mokiniai dalyvavo PIRLS 2016 tyrime (Norvegijos atveju – penkta klasė).

PIRLS 2016 tyrime papildomai atskirai dalyvavo ir kai kurių šalių miestai ar teritorijos: Abu Dabis ir Dubajus (JAE), Buenos Airės (Argentina), Maskva (Rusija), Andalūzija ir Madridas (Ispanija), Zulu (PAR), Ontarijo ir Kvebeko provincijos (Kanada). Šių teritorijų duomenys ataskaitoje nėra pateikiami, tačiau jie yra prieinami tarptautinėje tyrimo PIRLS duomenų bazėje.

Tyrime PIRLS 2016 dalyvavusios šalys labai skiriasi tiek mokymo tradicijomis, tiek ekonomine situacija, tiek apskritai kultūra. Toks skirtingas kontingentas geriau atskleidžia kiekvienos šalies ypatumus, leidžia geriau įvertinti jos stipriąsias ir silpnąsias puses. Tai ypač svarbu reformuojant ugdymo politiką ir praktiką. Kiekvieną dalyvaujančią šalį reprezentuojančią PIRLS 2016 tiriamųjų imtį sudarė vidutiniškai 4 000 mokinių iš maždaug 150–200 mokyklų. Iš viso šiame tyrime dalyvavo daugiau nei 340 000 mokinių, 330 000 tėvų, 16 000 mokytojų ir 12 000 mokyklų vadovų.

Lietuvoje tyrime PIRLS 2016 dalyvavo ketvirtos klasės mokiniai iš 195 bendrojo ugdymo mokyklų, kurios pradinio ugdymo programas įgyvendina lietuvių, lenkų ir rusų mokomosiomis kalbomis; iš jų 13 mokyklų, kuriose ugdymo programos įgyvendinamos dviejomis (lenkų ir lietuvių arba lenkų ir rusų) mokomosiomis kalbomis. Šiame tyrime dalyvavo įvairių tipų bendrojo ugdymo mokyklos, įgyvendinančios pradinio ugdymo programas (darželiai-mokyklos, pradinės mokyklos, progimnazijos, gimnazijos).

Iš viso PIRLS 2016 Lietuvoje dalyvavo 4 317 ketvirtos klasės mokinių iš 195 bendrojo ugdymo mokyklų (243 klasių), iš jų:

- 2 869 ketvirtos klasės mokiniai iš 139 mokyklų (152 klasių) lietuvių mokomąja kalba;
- 431 ketvirtos klasės mokinys iš 23 mokyklų (29 klasių) lenkų mokomąja kalba;

1.2 lentelė. PIRLS 2016 skaitymo pasiekimų lygmenys

	MOKINIŲ GEBĖJIMAI
AUKŠČIAUSIAS LYGMUO (daugiau nei 625 taškai)	Skaitydamas **gana sudėtingus grožinius tekstus**, mokinys geba: ▫ Interpretuoti pasakojimo įvykius ir veikėjo veiksmus siekdamas įvardyti priežastis, motyvus, jausmus ir veikėjo charakterio raidą, ir tai pagrįsti remdamasis visu tekstu. ▫ Bandyti įvertinti autoriaus pasirinktos kalbos ir stiliaus poveikį skaitytojui. Skaitydamas **gana sudėtingus informacinius tekstus**, mokinys geba: ▫ Atskirti ir interpretuoti sudėtingą informaciją iš skirtingų teksto dalių ir tai pagrįsti remiantis visu tekstu. ▫ Integruoti viso teksto informaciją siekdamas paaiškinti veiksmų ryšius ir seką. ▫ Bandyti įvertinti vaizdines ir tekstines detales apsvarstydamas autoriaus požiūrį.
AUKŠTAS LYGMUO (550–625 taškai)	Skaitydamas **gana sudėtingus grožinius tekstus**, mokinys geba: ▫ Rasti ir atskirti visame tekste pateiktus svarbius veiksmus ir detales. ▫ Daryti išvadas, paaiškinant intencijų, veiksmų, įvykių bei jausmų ryšius, ir pagrindžiant jas viso teksto medžiaga. ▫ Interpretuoti ir integruoti pasakojimo įvykius bei veikėjo veiksmus, bruožus ir jausmus, kaip jie vystosi visame tekste. ▫ Atpažinti tam tikrų kalbos priemonių vartojimą, pavyzdžiui, metaforas, vaizdingumą, intonaciją. Skaitydamas **gana sudėtingus informacinius tekstus**, mokinys geba: ▫ Rasti ir atskirti atitinkamą informaciją sudėtingame tekste ar sudėtingoje lentelėje. ▫ Daryti išvadas apie loginius ryšius siekdamas pateikti paaiškinimus arba priežastis. ▫ Integruoti tekstinę ir vaizdinę informaciją siekdamas interpretuoti ryšį tarp idėjų. ▫ Įvertinti ir apibendrinti teksto turinį ir detales.
VIDUTINIS LYGMUO (475–550 taškai)	Skaitydamas **ir paprastesnius, ir gana sudėtingus grožinius tekstus**, mokinys geba: ▫ Savarankiškai rasti, atpažinti ir atkurti aiškiai pateiktus veiksmus, įvykius ir jausmus. ▫ Daryti tiesiogines išvadas apie pagrindinių veikėjų savybes, jausmus ir motyvaciją. ▫ Interpretuoti akivaizdžias priežastis ir motyvus, atpažinti įrodymus bei pateikti pavyzdžių. ▫ Bandyti atpažinti vartojamos kalbos ypatumus. Skaitydamas **ir paprastesnius, ir gana sudėtingus informacinius tekstus**, mokinys geba: ▫ Rasti ir atkurti du ar tris informacijos vienetus, pateiktus tekste. ▫ Daryti tiesiogines išvadas siekdamas pateikti faktinius paaiškinimus ▫ Bandyti interpretuoti ir integruoti informaciją, nustatant įvykių eiliškumą.
MINIMALUS LYGMUO (400–475 taškai)	Skaitydamas **paprastesnius grožinius tekstus**, mokinys geba: ▫ Rasti ir atkurti aiškiai pateiktą informaciją, veiksmus ar idėjas. ▫ Daryti tiesiogines išvadas apie įvykius ir veiksmų priežastis. ▫ Bandyti interpretuoti pasakojimo įvykius ir pagrindines idėjas. Skaitydamas **paprastesnius informacinius tekstus**, mokinys geba: ▫ Rasti ir atkurti tekste ar kitu formatu (pvz., grafike, diagramoje) aiškiai pateiktą informaciją. ▫ Bandyti daryti tiesiogines išvadas apie paaiškinimus, veiksmus ir aprašymus.

- 720 ketvirtos klasės mokinių iš 20 mokyklų (37 klasių) rusų mokomąja kalba;
- 297 ketvirtos klasės mokiniai iš 13 mokyklų (25 klasių), kuriose naudojamos dvi (lenkų ir lietuvių arba lenkų ir rusų) mokomosios kalbos.

Lenkų ir rusų kalbomis besimokantiems mokiniams skaitymo testai buvo pateikti jų mokyklų mokomosiomis – lenkų arba rusų – kalbomis. Analizuojant ir lyginant rezultatus, vadovaujamasi nuostata, kad pradinio ugdymo gimtųjų kalbų (lietuvių, lenkų, rusų) bendrosios programos pagal skaitymo ugdymo turinį bei ugdomus teksto suvokimo gebėjimus iš esmės nesiskiria, todėl šalies mastu galima pakankamai patikimai palyginti mokyklų skirtingomis mokomosiomis kalbomis mokinių skaitymo mokymosi pasiekimus.

1.3 lentelė. Tyrime PIRLS 2016 dalyvavusios šalys

Šalys	Metai			
	2001	2006	2011	2016
Airija			●	●
Anglija	●	●	●	●
Australija			●	●
Austrija		●	●	●
Azerbaidžanas			●	●
Bahreinas				●
Belgija (flam.)		●		●
Belgija (pranc.)		●	●	●
Bulgarija	●	●	●	●
Čekija	●		●	●
Čilė				●
Danija		●	●	●
Egiptas				●
Gruzija		●	●	●
Honkongas	●	●	●	●
Iranas	●	●	●	●
Ispanija		●	●	●
Italija	●	●	●	●
Izraelis	○	○	●	●
Jungtiniai Arabų Emyratai (JAE)			●	●
Jungtinės Amerikos Valstijos (JAV)	●	●	●	●
Kanada			●	●
Kataras		○	●	●
Kazachstanas				●

Šalys	Metai			
	2001	2006	2011	2016
Kuveitas	○	○	○	●
Latvija	●	●		●
Lenkija		○	○	●
LIETUVA	●	●	●	●
Makao (Kinija)				●
Malta			●	●
Marokas	○	○	●	●
Naujoji Zelandija	●	●	●	●
Nyderlandai	●	●	●	●
Norvegija (5)				●
Omanas			●	●
Pietų Afrikos Respublika (PAR)		○	●	●
Portugalija			●	●
Prancūzija	●	●	●	●
Rusija	●	●	●	●
Saudo Arabija			●	●
Singapūras	●	●	●	●
Slovakija	●	●	●	●
Slovėnija	●	●	●	●
Suomija			●	●
Šiaurės Airija			●	●
Švedija	●	●	●	●
Taivanas		●	●	●
Trinidadas ir Tobagas		●	●	●
Vengrija	●	●	●	●
Vokietija	●	●	●	●

[1] Skliaustuose nurodyta tiriamoji klasė, jeigu ji skyrėsi nuo PIRLS 2016 tiriamos populiacijos.

● Šalis dalyvavo tų metų tyrimo cikle.

○ Šalis dalyvavo tų metų tyrimo cikle, tačiau jos duomenys yra nepalyginami su 2016 m. rezultatais visų pirma dėl pasikeitusių tyrimo medžiagos vertimų arba padidėjusios populiacijos.

2 SKAITYMO REZULTATAI IR JŲ KAITA

Šiame skyriuje pristatomi tyrime PIRLS 2016 dalyvavusių 50-ies šalių ketvirtos klasės mokinių skaitymo rezultatai pagal lytį, skaitymo tikslus, teksto suvokimo procesus, tarptautinius pasiekimų lygmenis bei šių rezultatų pokyčiai palyginti su ankstesnių ciklų duomenimis.

Vertinant rezultatų pokyčių dydį, ataskaitoje vartojama statistinio reikšmingumo sąvoka. Statistiškai reikšmingai reiškia, kad rezultatų skirtumai tarp dviejų ar daugiau kategorijų yra tiek dideli, kad negali būti atsitiktiniai, kitaip tariant, tai yra realūs rezultatų skirtumai. PIRLS skalės vidurkis yra 500 taškų. Tai yra taškas, pagal kurį lyginami konkrečios šalies rezultatai nurodant, ar jis aukščiau, ar žemiau šio vidurkio, ir ar skirtumas tarp šių reikšmių yra statistiškai reikšmingas.

Trumpuoju (2011–2016 m.) ir vidutiniu (2001–2016 m.) laikotarpiu išskirtinos kelios pagrindinės tendencijos:

- 18-je iš 41-os paskutiniuose dviejuose tyrimo cikluose dalyvavusių šalių, tarp jų ir **Lietuvoje**, ketvirtos klasės mokinių skaitymo rezultatai statistiškai reikšmingai pakilo, 13-oje šalių rezultatai nepakito ir 10-yje šalių statistiškai reikšmingai sumažėjo. Svarbu pažymėti, kad didžioji dalis šalių (Kanada, JAV, Naujoji Zelandija, Danija, Prancūzija, Portugalija ir Izraelis), kuriose nustatyta neigiama tendencija, priklauso tai šalių grupei, kurioje ketvirtos klasės mokinių skaitymo rezultatai visada viršijo ir tebeviršija PIRLS skalės vidurkį.
- Vidutiniu laikotarpiu ketvirtos klasės mokinių skaitymo rezultatai statistiškai reikšmingai pakilo 11-oje iš 20-ies pirmame ir paskutiniame tyrimo cikle dalyvavusių šalių: Čekijoje, Slovakijoje, Slovėnijoje, Vengrijoje, Italijoje, Latvijoje, Norvegijoje (4), Rusijoje, Irane, Honkonge ir Singapūre. Iš jų, keturių šalių – Slovėnijos, Rusijos, Honkongo ir Singapūro – rezultatai pakilo daugiau nei 40 taškų. Per tą patį laikotarpį 7-iose šalyse – **Lietuvoje**, Bulgarijoje, Anglijoje, Vokietijoje, Švedijoje, JAV ir Naujojoje Zelandijoje – rezultatai statistiškai reikšmingai nepakito, o Prancūzijoje ir Nyderlanduose statistiškai reikšmingai sumažėjo.
- Lyginant skaitymo rezultatus pagal lytį nustatyta, kad tarptautiniu mastu visuose tyrimo cikluose mergaičių rezultatai statistiškai reikšmingai aukštesni nei berniukų. Analizuojant atskirų šalių duomenis, nustatyta, kad ši tendencija būdinga visoms PIRLS 2001 dalyvėms ir beveik visoms kituose PIRLS tyrimo cikluose dalyvavusioms šalims. Pavyzdžiui, PIRLS 2016 cikle mergaičių skaitymo rezultatai buvo statistiškai reikšmingai aukštesni nei berniukų 48-iose iš 50-ies šalių. Statistiškai reikšmingų pokyčių šiuo požiūriu nenustatyta tik Portugalijoje ir Makao (Kinijoje).

Bendrieji skaitymo rezultatai

2.1 lentelėje pateikti PIRLS 2016 tyrime dalyvavusių šalių vidutiniai ketvirtos klasės mokinių skaitymo rezultatai, išrikiuoti nuo aukščiausio iki žemiausio. Šalia kiekvienos šalies rezultatų vidurkio nurodomas simbolis, kuris žymi, ar rezultatas yra statistiškai reikšmingai aukščiau (▲), ar žemiau (▼) tyrimo PIRLS skalės vidurkio.

34-ių šalių rezultatai statistiškai reikšmingai šį vidurkį viršija, 15 šalių – jo nesiekia ir vienoje šalyje statistiškai reikšmingai nuo jo nesiskiria.

Aukščiausius rezultatus tyrime PIRLS 2016 pademonstravo Rusija (581 taškas) ir Singapūras (576 taškai), jos dalinasi 1-2 pozicijas bendroje rikiuotėje. Antroje geriausiai pasirodžiusioje šalių grupėje yra Honkongas, Airija, Suomija, Lenkija ir Šiaurės Airija.

Žemiausi rezultatai priklauso PAR (320 taškų) ir Egiptui (330 taškų). Šios dvi šalys dalinasi dvi paskutines rikiuotės vietas. Virš jų kiek aukščiau, nors jau statistiškai reikšmingai, yra Marokas (358 taškai) ir Kuveitas (393 taškai). Apskritai, mažiausiai taškų surinkusių šalių dešimtukas priklauso Šiaurės Afrikos ir Artimųjų Rytų regionui – šalia jau minėtų šalių yra Omanas, Iranas, Saudo Arabija, Kataras, Bahreinas ir JAE.

Skirtumas tarp daugiausiai ir mažiausiai taškų surinkusių šalių yra labai didelis ir siekia 261 tašką. Nors statistiškai reikšmingai žemiau

PIRLS skalės vidurkio esančių šalių yra dvigubai mažiau nei šį vidurkį viršijančių, jų rezultatų nuotolis nuo šio vidurkio yra gerokai didesnis nei aukščiausius rezultatus pasiekusių šalių (PAR rezultatai žemesni už PIRLS skalės vidurkį 180 taškų, Egipto – 170 taškų, Singapūro rezultatai aukštesni už PIRLS skalės vidurkį 76 taškais, Rusijos – 81 tašku).

Lietuva PIRLS 2016 cikle surinko 548 taškus. Statistiškai reikšmingai ją lenkia 11 šalių – Rusija, Singapūras, Honkongas, Airija, Suomija, Lenkija, Šiaurės Airija, Norvegija, Taivanas, Anglija ir Latvija (žr. *2.2 lentelę*). **Lietuva** patenka į 13-os šalių grupę, kurioje rezultatai statistiškai reikšmingai nesiskiria. Tai reiškia, kad nepaisant skirtingo surinktų taškų skaičiaus, rezultatai tarp šių šalių yra panašūs. Be **Lietuvos** šioje grupėje yra Švedija, Vengrija, Bulgarija, JAV, Italija, Danija, Makao (Kinija), Nyderlandai, Australija, Čekija, Kanada ir Slovėnija.

Iš tų šalių, kurios perkopė PIRLS skalės vidurkio slenkstį, **Lietuva** statistiškai reikšmingai lenkia 10 šalių – Austriją, Vokietiją, Kazachstaną, Slovakiją, Izraelį, Portugaliją, Ispaniją, Belgiją (flam.), Naująją Zelandiją ir Prancūziją. Visų PIRLS 2016 šalių kontekste **Lietuva** statistiškai reikšmingai lenkia 26 šalis.

Bendrųjų skaitymo rezultatų kaita

2.3 lentelėje pateikti bendrųjų skaitymo rezultatų vidurkių pokyčiai 43-ose šalyse, kurios turi palyginamų duomenų iš PIRLS 2016 ir ankstesnių tyrimo ciklų. Šalys lentelėje išrikiuotos abėcėlės tvarka.

Analizuojant vidutinių rezultatų pokyčius per 2001–2016 m. laikotarpį, nustatyta, kad daugumoje šalių ketvirtos klasės mokinių skaitymo rezultatai tarp skirtingų tyrimo ciklų dažniau kilo nei krito. Pavyzdžiui, 2016 m., palyginti su 2001 m., aukštesnių rezultatų pasiekė 11 šalių, o palyginti su 2011 m. – 18 šalių. Kai kurios šalys – Rusija, Singapūras ir Slovėnija – vis aukštesnius rezultatus demonstruoja kiekviename vėlesniame PIRLS tyrimo cikle.

Tačiau egzistuoja pavyzdžių, kai kiekviename naujesniame tyrimo cikle rezultatai būna žemesni nei praėjusiame. Tokia tendencija būdinga Nyderlandams ir Prancūzijai 2001–2016 m. laikotarpiu bei Vokietijai ir Naujajai Zelandijai 2006–2016 m. laikotarpiu. Nuo 2011 m. tyrimo ciklo skaitymo rezultatai statistiškai reikšmingai sumažėjo prancūziškojoje Belgijos dalyje, Danijoje, Irane, Izraelyje, JAV, Kanadoje, Maltoje, Naujojoje Zelandijoje, Portugalijoje ir Prancūzijoje.

Po PIRLS 2001 sekusiuose dviejuose tyrimo cikluose (PIRLS 2006 ir PIRLS 2011) **Lietuvos** vidutiniai rezultatai buvo kaskart žemesni nei iki tol (žr. *2.1 paveikslą*). Žemiausi **Lietuvos** ketvirtos klasės mokinių skaitymo rezultatai buvo 2011 m. Tačiau PIRLS 2016 cikle fiksuojamas pakankamai stiprus teigiamas pokytis, kuriuo viršijami visų ankstesnių tyrimo ciklų pasiekimai. Kaip minima PIRLS 2016 Enciklopedijoje, **Lietuvos** mokyklose inicijuotos priemonės, nukreiptos kelti mokinių skaitymo pasiekimus, pasiteisino.

Svarbu pažymėti, kad nors 2016 m. **Lietuvos** mokinių pasiekimai aukščiausi per visą dalyvavimo tyrime PIRLS istoriją, statistiškai reikšmingai viršijami tik PIRLS 2006 ir PIRLS 2011 rezultatai. Tuo tarpu, palyginti su pirmojo PIRLS ciklo rezultatu, nors buvo pasiektas 6 taškais aukštesnis rezultatas, tačiau šis skirtumas nėra statistiškai reikšmingas. Įdomu yra tai, kad **Lietuvos** mokinių rezultatų pokyčiai atkartoja Bulgarijos ir Švedijos trajektorijas, kur antro ir trečio ciklų nuosmukiai buvo įveikti taip pat 2016 m.

2.1 paveikslas. **Lietuvos mokinių skaitymo rezultatų kaita**

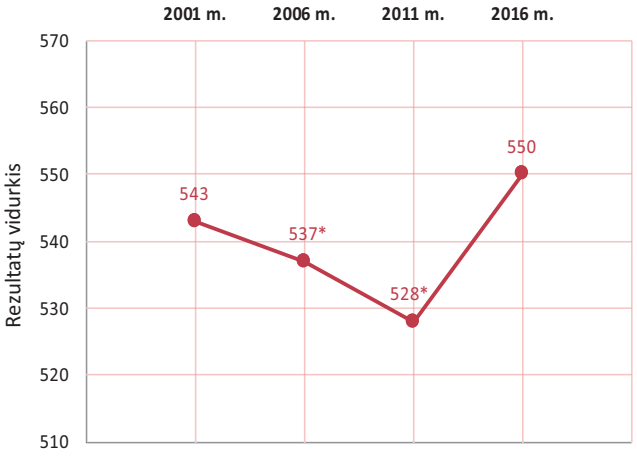

* Rezultatų vidurkis statistiškai reikšmingai skiriasi nuo 2016 m.

Pastaba. Siekiant palyginti naujausio ir ankstesnių PIRLS ciklų duomenis, nurodomi tik lietuvių kalba besimokančių mokinių rezultatai

Skaitymo rezultatai pagal mokinių lytį ir jų kaita

Tyrimo PIRLS duomenys atskleidžia, kad kiekviename cikle mergaičių skaitymo rezultatai yra tendencingai aukštesni nei berniukų, nepriklausomai nuo šalies švietimo sistemos, ekonominio lygio ar

geopolitinės padėties. Daugumoje šalių ketvirtos klasės mergaitės skaitymo srityje pasirodo vidutiniškai geriau nei berniukai, todėl šalys, mažindamos berniukų atsilikimą nuo mergaičių, galėtų pasiekti dar aukštesnių rezultatų.

2.4 lentelėje pateiktos tyrime dalyvavusių mergaičių ir berniukų proporcijos (dalis procentais) ir bendrieji skaitymo rezultatai pagal lytį. Stulpelinė diagrama lentelės dešinėje vizualizuoja mergaičių ir berniukų rezultatų vidurkių skirtumo dydį ir šio skirtumo statistinį reikšmingumą. Šioje lentelėje šalys pateiktos pagal mergaičių ir berniukų vidutinių rezultatų skirtumo dydį nuo mažiausio iki didžiausio.

Tarptautiniu mastu ketvirtos klasės mergaitės (520 taškų) skaitymo pasiekimais lenkia berniukus (501 taškas), skirtumas – 19 taškų mergaičių naudai. Atkreiptinas dėmesys, kad mergaičių rezultatai ypač žemi yra PAR, Egipte ir Maroke, o berniukų – PAR, Egipte, Maroke, Kuveite, Omane ir Saudo Arabijoje.

Visose šalyse, išskyrus Portugaliją ir Makao (Kiniją), mergaičių skaitymo rezultatai buvo statistiškai reikšmingai aukštesni nei berniukų. Trečdalyje šalių, tarp jų ir **Lietuvoje**, mergaičių ir berniukų vidutinių rezultatų skirtumas viršija tarptautinio vidurkio skirtumą, tačiau kai kuriose jų – ypač stipriai. Pavyzdžiui, Bahreine, Irane ir Omane jis siekia 43–46 taškus, o PAR (52 taškai) ir Saudo Arabijoje (65 taškai) užfiksuoti skirtumai yra vieni didžiausių visoje PIRLS istorijoje, tačiau situacija šiose šalyse apskritai susijusi su pakankamai žemu bendru gyventojų raštingumo lygiu.

Lietuvos tiek mergaičių, tiek berniukų skaitymo rezultatai viršija tarptautinį vidurkį. Nors rezultatų skirtumas (20 taškų) nėra toks grėsmingas kaip minėtose šalyse, tačiau yra vienas didžiausių tarp Europos šalių. Reikėtų paminėti, kad vis tik mergaičių ir berniukų skaitymo rezultatų skirtumai 33 šalyse yra mažesni nei **Lietuvoje**, o didesni 16-oje šalių.

2.2 paveiksle pavaizduota **Lietuvos** mergaičių ir berniukų, besimokančių lietuvių kalba, skaitymo rezultatų kaita nuo 2001 m. iki 2016 m. Nuo pirmojo tyrimo PIRLS ciklo tolygiai prastėjant abiejų lyčių skaitymo rezultatams, 2001–2011 m. skirtumas tarp mergaičių ir berniukų rezultatų išliko bemaž stabilus (17–18 taškų). 2016 m. (palyginti su 2011 m.) **Lietuvos** mokyklų ketvirtos klasės mergaičių ir berniukų rezultatai smarkiai pakilo: mergaičių – 23-imis taškais, o berniukų – 19-a taškų, tačiau atotrūkis tarp lyčių padidėjo iki 21 taško.

PIRLS 2016 Enciklopedijoje teigiama, kad dalis šalių palaipsniui keičia savo švietimo sistemas siekdamos sumažinti atotrūkį tarp mergaičių ir berniukų skaitymo rezultatų ir pagerinti tiek berniukų, tiek mergaičių mokymą ir mokymąsi skaityti.

PIRLS 2016 rezultatai rodo, kad nuo 2011 m. (PIRLS 2011, p. 29) kai kuriose šalyse (Taivane, Anglijoje, Trinidade ir Tobage) atotrūkį tarp mergaičių ir berniukų skaitymo rezultatų pavyko sumažinti mažiausiai 7 taškais, o Portugalijoje dar prieš penkerius metus užfiksuotas statistiškai reikšmingas 14 taškų skirtumas 2016 m. praktiškai buvo panaikintas.

2.2 paveikslas. **Lietuvos mokinių skaitymo rezultatų kaita pagal mokinių lytį**

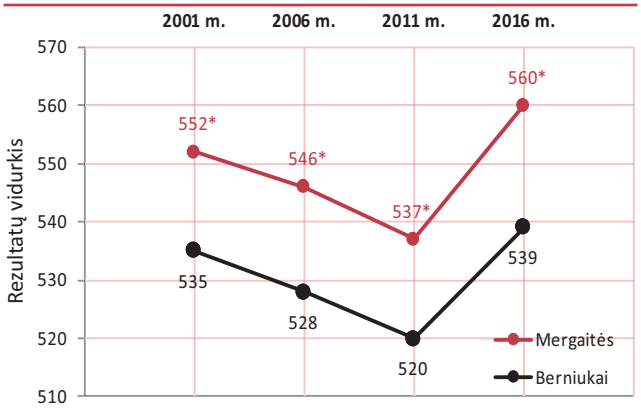

* Mergaičių rezultatų vidurkis statistiškai reikšmingai aukštesnis nei berniukų

Pastaba. Siekiant palyginti naujausio ir ankstesnių PIRLS ciklų duomenis, nurodomi tik lietuvių kalba besimokančių mokinių rezultatai

Rezultatai pagal skaitymo tikslus ir teksto suvokimo procesus

Grožinių ir informacinių tekstų skaitymo rezultatai

1 skyriuje, pristatant tyrimo PIRLS vertinimo sistemą, buvo apibūdinti du skaitymo tikslai. Pirmojo tikslo – *įgyti literatūrinės patirties* – siekiama skaitant grožinius tekstus, antrojo – *gauti ir panaudoti informaciją* – skaitant informacinius tekstus.

2.5 lentelėje pateikiami atskirai grožinių ir atskirai informacinių tekstų skaitymo rezultatų vidurkiai bei jų palyginimas su bendraisiais šalies skaitymo rezultatais, nurodant šio skirtumo statistinį reikš-

mingumą. Horizontali juostinė diagrama lentelės dešinėje rodo grožinių tekstų skaitymo rezultatų skirtumą palyginti su bendru skaitymo rezultatų vidurkiu (raudona spalva) ir informacinių tekstų rezultatų skirtumą palyginti su bendru skaitymo rezultatų vidurkiu (pilka spalva).

Svarbu įsidėmėti, kad grožinių ir informacinių tekstų rezultatai negali būti lyginami tarpusavyje dėl per didelių skirtumų tekstų struktūroje ir stilistikoje.

Skaitydami grožinius tekstus, 16-os šalių ketvirtos klasės mokiniai pademonstravo statistiškai reikšmingai aukštesnius nei bendras šalies skaitymo vidurkis rezultatus, o 11-os šalių – žemesnius. Skaitydami informacinius tekstus, taip pat 16-os šalių mokiniai parodė statistiškai reikšmingai aukštesnius nei bendras šalies skaitymo vidurkis rezultatus, o 15-os šalių – žemesnius.

Lyginant geriausiai pasirodžiusių šalių – Rusijos ir Singapūro – rezultatus, nustatyta, kad šių šalių mokinių informacinių tekstų skaitymo rezultatai statistiškai reikšmingai aukštesni nei bendras skaitymo rezultatų vidurkis. Kitose šalyse, kurios lenkia **Lietuvą**, grožinių tekstų skaitymo rezultatai statistiškai reikšmingai aukštesni už bendruosius skaitymo rezultatus buvo Airijoje, Šiaurės Airijoje ir Anglijoje, o informacinių tekstų – Honkonge, Suomijoje, Taivane ir Latvijoje. Lyginant mokinių grožinių ir informacinių tekstų skaitymo rezultatus, statistiškai reikšmingų skirtumų nuo bendro rezultatų vidurkio nenustatyta Lenkijoje ir Norvegijoje.

Analizuojant likusių 39 šalių rezultatus nustatyta, kad Švedijoje, **Lietuvoje**, Italijoje, Nyderlanduose, Čekijoje, Izraelyje, Portugalijoje, Belgijoje (flam.), Prancūzijoje, Trinidade ir Tobage, Maltoje, Saudo Arabijoje ir Egipte statistiškai reikšmingų skirtumų pagal tekstų tipą nėra.

13-oje šalių (Vengrijoje, JAV, Danijoje, Australijoje, Austrijoje, Kanadoje, Vokietijoje, Slovakijoje, Ispanijoje, Naujojoje Zelandijoje, Belgijoje (flam.), Čilėje, PAR) nustatyti statistiškai reikšmingai aukštesni (nei bendrieji skaitymo rezultatai) grožinių tekstų skaitymo rezultatai.

10-yje šalių (Bulgarijoje, Makao (Kinijoje), Slovėnijoje, Kazachstane, Azerbaidžane, JAE, Bahreine, Katare, Omane, Kuveite) nustatyti statistiškai reikšmingai aukštesni (nei bendrieji skaitymo rezultatai) informacinių tekstų skaitymo rezultatai.

Rezultatai pagal teksto suvokimo procesus

PIRLS tyrime buvo naudojamos įvairius teksto suvokimo procesus tikrinančios užduotys. 1 skyriuje buvo pristatyti 4 teksto suvokimo procesai, kurie, apjungiant po du panašaus pobūdžio suvokimo procesus, siejamus su žemesniaisiais arba aukštesniaisiais mąstymo gebėjimais, buvo suskirstyti į šias grupes:

- informacijos radimas ir tiesioginių išvadų darymas;
- interpretavimas, integravimas ir įvertinimas.

Kiekvienai iš šių dviejų teksto suvokimo procesų grupių buvo sudaryta atskira pasiekimų skalė ir apskaičiuoti rezultatai.

2.6 lentelėje pateikiami tyrime dalyvavusių šalių rezultatų vidurkiai atskirai pagal teksto suvokimo procesų grupes, taip pat rezultatų vidurkių skirtumai lyginant juos su bendraisiais šalies skaitymo rezultatais, nurodant šio skirtumo statistinį reikšmingumą. Horizontali juostinė diagrama lentelės dešinėje rodo teksto suvokimo procesų grupės *informacijos radimas ir tiesioginių išvadų darymas* rezultatų skirtumą palyginti su bendru skaitymo rezultatų vidurkiu (raudona spalva) ir teksto suvokimo procesų grupės *interpretavimas, integravimas ir įvertinimas* rezultatų skirtumą palyginti su bendru skaitymo rezultatų vidurkiu (pilka spalva). Kadangi abi skalės matuoja pakankamai skirtingo lygio gebėjimus, jų rezultatai tarpusavyje nelygintini.

14-os šalių mokiniams statistiškai reikšmingai geriau ir 13-os šalių – statistiškai reikšmingai prasčiau sekėsi atlikti užduotis, vertinančias *informacijos radimo ir tiesioginių išvadų darymo* gebėjimus. 14-os šalių mokiniams statistiškai reikšmingai geriau ir 18-os šalių – statistiškai reikšmingai prasčiau sekėsi atlikti užduotis, vertinančias *interpretavimo, integravimo ir įvertinimo* gebėjimus.

Iš šalių, kurios statistiškai reikšmingai lenkia **Lietuvą**, tik Suomijoje mokiniams geriau sekėsi atlikti *informacijos radimo ir tiesioginių išvadų darymo* gebėjimų reikalaujančias užduotis, o Singapūre, Lenkijoje, Šiaurės Airijoje, Anglijoje ir Latvijoje, palyginti su bendru šalies rezultatų vidurkiu, – prasčiau. Tuo tarpu Singapūre, Lenkijoje, Anglijoje ir Latvijoje mokiniams

geriau, palyginti su bendru šalies rezultatų vidurkiu, sekėsi atlikti *interpretavimo, integravimo ir įvertinimo* gebėjimų reikalaujančias užduotis, o Suomijoje – statistiškai reikšmingai prasčiau.

Likusių 39 šalių rezultatai demonstruoja didžiulę įvairovę: 10-yje šalių (Bulgarijoje, **Lietuvoje**, Italijoje, Nyderlanduose, Izraelyje, Portugalijoje, Belgijoje (flam.), Maltoje, Bahreine, Katare) statistiškai reikšmingų skirtumų nenustatyta nė vienoje grupėje.

13-oje šalių (Švedijoje, Danijoje, Makao (Kinijoje), Čekijoje, Slovėnijoje, Austrijoje, Vokietijoje, Slovakijoje, Prancūzijoje, Belgijoje (pranc.), Trinidade ir Tobage, Azerbaidžane, Maroke) nustatyti statistiškai reikšmingai aukštesni (nei bendrieji skaitymo rezultatai) *informacijos radimo ir tiesioginių išvadų darymo* procesų grupės rezultatai.

10-yje šalių (Vengrijoje, JAV, Australijoje, Kanadoje, Kazachstane, Ispanijoje, Naujojoje Zelandijoje, JAE, Saudo Arabijoje, Egipte) nustatyti statistiškai reikšmingai aukštesni *interpretavimo, integravimo ir įvertinimo* procesų grupės rezultatai.

Rezultatų kaita pagal skaitymo tikslus ir teksto suvokimo procesus

Grožinių ir informacinių tekstų skaitymo rezultatų kaita

2.7 lentelėje pateikta informacija apie grožinių ir informacinių tekstų skaitymo rezultatų pokyčius tarp visų PIRLS ciklų. Šalys išrikiuotos abėcėlės tvarka. 20-iai šalių yra galimi lyginamieji duomenys apie visu laikotarpiu (2001–2016), 41-ai šaliai – apie trumpuoju laikotarpiu (2011–2016) įvykusius rezultatų pokyčius.

Analizuojant 2001–2016 m. laikotarpį, grožinių tekstų skaitymo rezultatai statistiškai reikšmingai pakilo 8-iose šalyse: Čekijoje, Honkonge, Latvijoje, Norvegijoje (4), Rusijoje, Singapūre, Slovakijoje ir Slovėnijoje, o Nyderlanduose – nukrito. Taip pat statistiškai reikšmingai išaugo 12-os šalių (Anglijos, Honkongo, Vengrijos, Irano, Italijos, Latvijos, **Lietuvos**, Norvegijos (4), Rusijos, Singapūro, Slovakijos ir Slovėnijos) informacinių tekstų skaitymo rezultatai, o dviejų šalių (Nyderlandų ir Prancūzijos) – sumažėjo.

Svarbu pastebėti, 13-oje šalių nustatytos ir grožinių, ir informacinių tekstų skaitymo rezultatų tos pačios krypties kaitos tendencijos, tai reiškia, kad rezultatai abiejose skalėse statistiškai reikšmingai pagerėjo (Honkonge, Latvijoje, Norvegijoje (4), Rusijoje, Singapūre, Slovakijoje ir Slovėnijoje), pablogėjo (Nyderlanduose) arba statistiškai reikšmingai nepakito (Bulgarijoje, JAV, Naujojoje Zelandijoje, Švedijoje ir Vokietijoje).

Lyginant 2011–2016 m. laikotarpį, 19-oje šalių, tarp jų ir **Lietuvoje**, statistiškai reikšmingai pakilo, o 7-iose šalyse statistiškai reikšmingai sumažėjo grožinių tekstų skaitymo rezultatai. Informacinių tekstų skaitymo rezultatai per tą patį laikotarpį statistiškai reikšmingai išaugo 17-oje šalių, tarp jų ir **Lietuvoje**, o 9-iose šalyse – statistiškai reikšmingai nukrito.

Grožinių ir informacinių tekstų skaitymo rezultatų kaita **Lietuvoje** pavaizduota *2.3 paveiksle*.

2.3 paveikslas. Lietuvos mokinių grožinių ir informacinių tekstų skaitymo rezultatų kaita

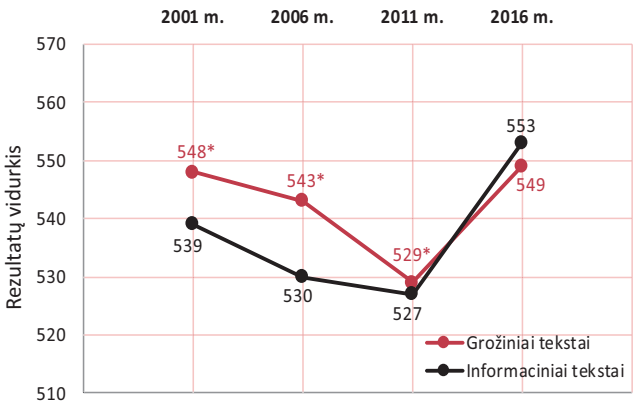

* Grožinių tekstų skaitymo rezultatų vidurkis statistiškai reikšmingai aukštesnis nei informacinių tekstų

Pastaba. Siekiant palyginti naujausio ir ankstesnių PIRLS ciklų duomenis, nurodomi tik lietuvių kalba besimokančių mokinių rezultatai

Lyginamieji duomenys rodo, kad **Lietuvoje** grožinių ir informacinių tekstų skaitymo rezultatai kito itin stipriai. Grožinių tekstų skaitymo rezultatai smuko kur kas labiau nei informacinių, tačiau 2016 m., ketvirtajame tyrimo cikle, staiga pakilo ir grįžo į PIRLS 2001 lygį (iki 549 taškų). Dešimt metų kritę informacinių tekstų skaitymo rezultatai 2016 m. išaugo dar labiau – nuo 539 taškų 2001 m. iki 553 taškų 2016 m., ir šis skirtumas yra statistiškai reikšmingas.

Lyginant su 2011 m., **Lietuvos** mokinių grožinių tekstų skaitymo rezultatų vidurkis pakilo 20 taškų, o informacinių tekstų – 25 taškais. Analizuojant per

15 metų (2001–2016) įvykusius pokyčius, galima teigti, kad nuosmukis įveiktas, nes PIRLS 2016 grožinių tekstų skaitymo rezultatai pasiekė PIRLS 2001 m. lygį, o informacinių tekstų – viršijo jį 13 taškų.

Tam įtakos galėjo turėti vis stiprėjantis dėmesys dalykiniams tekstams visame ugdymo procese. Nuo 2012 m. mokyklose pradėti taikyti diagnostiniai ir standartizuoti testai suteikė daug informacijos apie mokymosi pasiekimus mokyklos, klasės ir mokinio lygmenyse, buvo naudingi mokymosi pasiekimų stebėsenai, mokinių patiriamų mokymosi sunkumų ir problemų diagnostikai, pagalbos mokiniui priemonių planavimui. Daugelis mokyklų pradėjo vykdyti specialiai skaitymo pasiekimų gerinimui skirtas programas, o tai galėjo ženkliai prisidėti prie PIRLS rezultatų pagerėjimo.

Rezultatų kaita lyginant pagal teksto suvokimo procesus

2.8 lentelėje pateikti duomenys apie ketvirtos klasės mokinių rezultatų pagal teksto suvokimo procesus kaitą 2001–2016 m. Šalys išrikiuotos abėcėlės tvarka. 20-iai šalių yra galimi lyginamieji duomenys apie visu laikotarpiu (2001–2016), 41-ai šaliai – apie trumpuoju laikotarpiu (2011–2016) įvykusius rezultatų pokyčius.

Analizuojant 2001–2016 m. laikotarpį, 10-yje šalių (Čekijoje, Honkonge, Vengrijoje, Latvijoje, **Lietuvoje**, Norvegijoje (4), Rusijoje, Singapūre, Slovakijoje ir Slovėnijoje) *informacijos radimo ir tiesioginių išvadų darymo* procesų grupėje rezultatai statistiškai reikšmingai išaugo, o 2-ose šalyse (Prancūzijoje ir Nyderlanduose) – sumažėjo. Taip pat statistiškai reikšmingai pakilo 10-ies šalių (Honkongo, Vengrijos, Irano, Italijos, Latvijos, Norvegijos (4), Rusijos, Singapūro, Slovakijos ir Slovėnijos) rezultatai *interpretavimo, integravimo ir įvertinimo* procesų grupėje, 3-ose šalyse (Prancūzijoje, Nyderlanduose ir Naujojoje Zelandijoje) – nukrito.

Lyginant per 2011–2016 m. vykusius pokyčius, nustatyta, kad 18-oje šalių (Australijoje, Austrijoje, Bulgarijoje, Taivane, Anglijoje, Vengrijoje, Airijoje, Italijoje, **Lietuvoje**, Maroke, Norvegijoje (4), Omane, Katare, Rusijoje, Slovėnijoje, Ispanijoje, Švedijoje ir JAE) statistiškai reikšmingai išaugo, o 8-iose šalyse (Belgijoje (pranc.), Danijoje, Prancūzijoje, Irane, Izraelyje, Maltoje, Naujojoje Zelandijoje, Portugalijoje) – statistiškai reikšmingai sumažėjo *informacijos radimo ir tiesioginių išvadų darymo* procesų rezultatai. *Interpretavimo, integravimo ir įvertinimo* procesų rezultatai per tą patį laikotarpį statistiškai reikšmingai pakilo taip pat 18-oje šalių (Australijoje, Austrijoje, Azerbaidžane, Bulgarijoje, Vengrijoje, Airijoje, Italijoje, **Lietuvoje**, Maroke, Norvegijoje (4), Omane, Katare, Rusijoje, Saudo Arabijoje, Slovėnijoje, Ispanijoje, Švedijoje ir JAE), o 10-yje šalių (Kanadoje, Čekijoje, Danijoje, Prancūzijoje, Honkonge, Irane, Izraelyje, Naujojoje Zelandijoje, Portugalijoje ir JAV) – statistiškai reikšmingai nukrito.

Lietuvos rezultatų pagal teksto suvokimo procesus kaita pavaizduota *2.4 paveiksle*. Analizuojant per 15 metų įvykusius pokyčius, nustatyta, jog **Lietuvos** ketvirtokų rezultatai pakilo abiejose teksto suvokimo procesų grupėse. *Interpretavimo, integravimo ir įvertinimo* rezultatai išaugo nuo 544 taškų 2001 m. iki 549 taškų 2016 m., o *informacijos radimo ir tiesioginių išvadų darymo* rezultatai pakilo kur kas labiau – nuo 543 taškų 2001 m. iki 551 taško 2016 m.

2.4 paveikslas. **Lietuvos mokinių skaitymo rezultatų kaita pagal teksto suvokimo procesus**

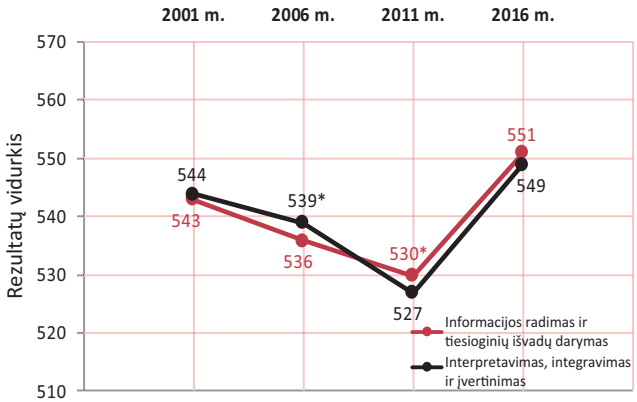

* Rezultatų vidurkis statistiškai reikšmingai aukštesnis palyginti su kitu teksto suvokimo procesu

Pastaba. Siekiant palyginti naujausio ir ankstesnių PIRLS ciklų duomenis, nurodomi tik lietuvių kalba besimokančių mokinių rezultatai

Lyginamieji duomenys rodo, kad **Lietuvoje** 2001–2011 m. laikotarpiu abiejų teksto suvokimo procesų grupių rezultatai nuolat mažėjo, o ypač *interpretavimo, integravimo ir įvertinimo* srities rezultatai, kurie per šį laikotarpį buvo nukritę net 17 taškų. Tačiau 2011–2016 m. abiejų teksto suvokimo grupių rezultatai smarkiai pakilo: *informacijos radimo ir tiesioginių išvadų darymo* rezultatų vidurkis pagerėjo 21 tašku – nuo 530 taškų iki 551 taško; *interpretavimo, integravimo ir įverti-*

nimo rezultatų vidurkis padidėjo 22 taškais – nuo 527 taškų iki 549 taškų. Remiantis šiais duomenimis, galima daryti prielaidą, kad pastaraisiais metais padidėjęs mokytojų dėmesys mąstymo, ypač aukštesniųjų, gebėjimų ugdymui ir taikytos priemonės buvo veiksmingos.

Rezultatų kaita lyginant pagal skaitymo tikslus, teksto suvokimo procesus ir pagal mokinių lytį

2.9 lentelėje pateikta informacija apie mergaičių ir berniukų rezultatų skirtumus tiek lyginant pagal skaitymo tikslus (grožinių ir informacinių tekstų skaitymo gebėjimus), tiek pagal dvi teksto suvokimo procesų grupes (*informacijos radimo ir tiesioginių išvadų darymo* bei *interpretavimo, integravimo ir įvertinimo*).

PIRLS 2016 duomenys rodo, kad net 48-iose iš 50-ies šalių mergaitės pasiekė statistiškai reikšmingai aukštesnių grožinių tekstų skaitymo rezultatų nei berniukai. Tik dviejose šalyse (Makao (Kinijoje) ir Portugalijoje) mergaičių ir berniukų grožinių tekstų skaitymo rezultatai reikšmingai nesiskyrė. Lyginant informacinių tekstų skaitymo rezultatus, statistiškai reikšmingai aukštesnių rezultatų mergaitės pasiekė 38-iose šalyse, 12-oje šalių mergaičių ir berniukų rezultatai buvo panašūs.

Lyginant rezultatus pagal teksto suvokimo procesų grupes, nustatyta, kad 47-iose šalyse mergaitės pasiekė statistiškai reikšmingai aukštesnių rezultatų *informacijos radimo ir tiesioginių išvadų darymo* procesų grupėje nei berniukai, tik trijose šalyse (Austrijoje, Makao (Kinijoje) ir Portugalijoje) mergaičių ir berniukų rezultatai reikšmingai nesiskyrė. Taip pat nustatyta, jog statistiškai reikšmingai aukštesnių rezultatų *interpretavimo, integravimo ir įvertinimo* procesų grupėje mergaitės pasiekė 48-iose šalyse ir tik dviejų šalių (Makao (Kinijos) ir Portugalijos) mergaičių ir berniukų rezultatai šioje srityje buvo panašūs.

Vertinant visas PIRLS 2016 tyrime dalyvavusias šalis, mergaitės surinko vidutiniškai 23 taškais daugiau skaitydamos grožinius ir 16 taškų daugiau – skaitydamos informacinius tekstus.

Duomenys taip pat atskleidžia, kad mergaitės paprastai pasiekia aukštesnių rezultatų abiejose teksto suvokimo procesų grupėse. Tarptautiniu mastu mergaitės vidutiniškai surinko 17 taškų daugiau *informacijos radimo ir tiesioginių išvadų darymo* procesų vertinimo skalėje (plg. 520 taškų ir 503 taškai) bei 20 taškų daugiau *interpretavimo, integravimo ir įvertinimo* procesų skalėje (plg. 520 taškų ir 500 taškų).

Kadangi **Lietuvoje** mergaitėms skaityti sekasi geriau, ta pati tendencija išlieka ir kalbant apie skirtingais tikslais skaitomus tekstus: grožinių tekstų skaitymo srityje jos lenkia berniukus 22 taškais (plg. 558 taškai ir 536 taškai), informacinių – 20 taškų (plg. 561 taškas ir 541 taškas).

Lyginant **Lietuvos** berniukų ir mergaičių skaitymo rezultatų pokyčius (žr. *2.5 ir 2.6 paveikslus*), galima pastebėti, jog per penkerius metus (2011–2016) smarkiai pakilo ir mergaičių (17 taškų), ir berniukų (19 taškų) grožinių tekstų skaitymo rezultatai, taip pat išaugo ir mergaičių (27 taškais), ir berniukų (20 taškų) informacinių tekstų skaitymo rezultatai. Nors atotrūkis tarp abiejų lyčių rezultatų išliko nemažas, tačiau duomenys rodo didelę ir mergaičių, ir berniukų pažangą skaitant abiejų rūšių tekstus.

2.5 paveikslas. **Lietuvos mokinių grožinių ir informacinių tekstų skaitymo rezultatų kaita pagal mokinių lytį**

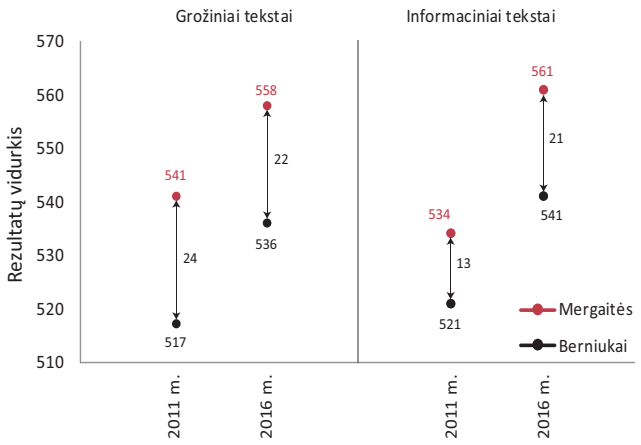

Pastaba. Siekiant palyginti naujausio ir ankstesnių PIRLS ciklų duomenis, nurodomi tik lietuvių kalba besimokančių mokinių rezultatai

Tokios pat tendencijos užfiksuotos ir analizuojant rezultatus pagal teksto suvokimo procesų grupes. Per penkerius metus (2011–2016 m.) smarkiai pagerėjo ir mergaičių (20 taškų), ir berniukų (18 taškų) rezultatai *informacijos radimo ir tiesioginių išvadų darymo* procesų vertinimo skalėje, taip pat pagerėjo ir mergaičių (21 tašku), ir berniukų (19 taškų) rezultatai *interpretavimo, integravimo ir įvertinimo* procesų skalėje.

2.6 paveikslas. **Lietuvos mokinių teksto suvokimo procesų skaitymo rezultatų kaita pagal mokinių lytį**

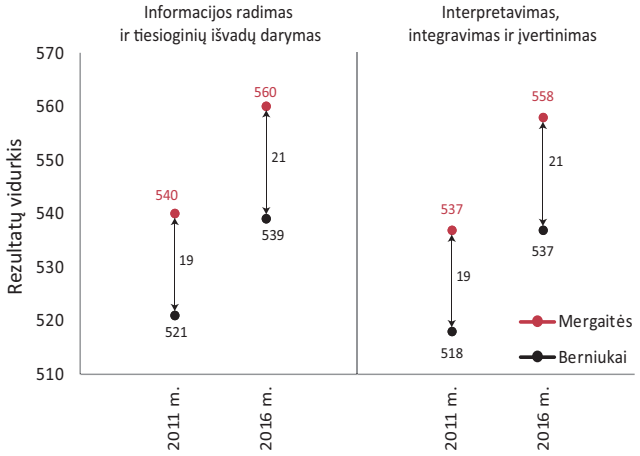

Pastaba. Siekiant palyginti naujausio ir ankstesnių PIRLS ciklų duomenis, nurodomi tik lietuvių kalba besimokančių mokinių rezultatai

Rezultatai ir jų kaita lyginant pagal tarptautinius skaitymo pasiekimų lygmenis

Tarptautiniai skaitymo pasiekimų lygmenys padeda geriau suprasti, kuo skiriasi atskirų šalių rezultatai, net jei jų vidurkiai skaitine prasme yra beveik tokie patys. Mokinių pasiskirstymas pagal mokymosi pasiekimus šalyse, kurių vidutiniai rezultatai beveik vienodi, gali būti labai įvairus: vienoje šalyje gali būti daug tiek labai gabių, tiek minimalaus lygmens nepasiekiančių mokinių, kitoje – didžiąją dalį mokinių gali sudaryti tiesiog vidutinių rezultatų pasiekiantys mokiniai. Todėl reikalinga gilesnė rezultatų analizė, padedanti atskleisti iš pirmo žvilgsnio nepastebimus skirtumus. Šiems skirtumams išsiaiškinti tyrime PIRLS yra išskirti keturi tarptautiniai skaitymo pasiekimų lygmenys: aukščiausias, aukštas, vidutinis ir minimalus (žr. 1 skyrių).

2.10 lentelėje pateiktas ketvirtos klasės mokinių, pasiekusių konkrečius tarptautinius skaitymo pasiekimų lygmenis, pasiskirstymas procentais. PIRLS 2016 skaitymo rezultatai pateikti pagal aukščiausią tarptautinį lygmenį (ne mažiau nei 625 pasiekimų skalės taškai) pasiekusių mokinių dalį mažėjimo tvarka. Mokiniai, kurie pasiekė aukščiausią lygmenį, taip pat pasiekė ir žemesnius.

2.10 lentelės apačioje pateikiama kiekvieno skaitymo pasiekimų lygmens tarptautinė mediana. Kitaip tariant, pusės PIRLS 2016 šalių skaitymo rezultatai yra aukštesni, o pusės – žemesni už medianos reikšmę. Pažymėtina, kad 2016 m. ketvirtos klasės skaitymo minimalaus pasiekimų lygmens medianos reikšmė, kuri 2011 m. buvo 95 proc., padidėjo iki 96 proc. Tai reiškia, kad pusėje PIRLS 2016 šalių ne mažiau nei 96 proc. ketvirtokų pasiekė minimalų skaitymo pasiekimų lygmenį, bet kitoje pusėje šalių minimalų pasiekimų lygmenį pasiekė mažiau nei 96 proc. mokinių. Svarbu paminėti, kad per penkerius metus daugelyje šalių ketvirtokų skaitymo pasiekimai labai pagerėjo, dėl to kiekvieno pasiekimų lygmens tarptautinė mediana taip pat pakilo (plg. tarptautinės 2011 ir 2016 metų medianų reikšmės: minimalaus lygmens – 95 proc. su 96 proc., vidutinio lygmens – 80 proc. su 82 proc., aukšto lygmens – 44 proc. su 47 proc., aukščiausio lygmens – 8 proc. su 10 proc.) (PIRLS 2011, p. 37).

2016 m. aukščiausią skaitymo pasiekimų lygmenį pasiekė daugiau kaip ketvirtadalis Singapūro (29 proc.) ir Rusijos (26 proc.) mokinių. Šiose šalyse aukščiausią skaitymo pasiekimų lygmenį pasiekusių ketvirtokų dalis, kaip ir prieš penkerius metus, išliko didžiausia. 24-iose iš 50-ies šalių, tarp jų ir **Lietuvoje** (12 proc.), aukščiausią lygmenį pasiekusių mokinių dalis buvo aukštesnė už šio lygmens tarptautinės medianos reikšmę (10 proc.), trijų šalių duomenys sutapo su tarptautinės medianos reikšme, 20-ies šalių aukščiausią lygmenį pasiekusių mokinių dalis buvo mažesnė (1–8 proc.), o trijose šalyse (Egipte, Maroke ir PAR) šį lygmenį pasiekė mažiau nei 0,5 proc. ketvirtokų. Pažymėtina, kad dėl apvalinimo *2.10 lentelėje* pastarųjų trijų valstybių eilutėse prie šio rodiklio nurodyta 0 proc.

Svarbu pastebėti, kad penkiose šalyse – Rusijoje, Honkonge, Norvegijoje, Latvijoje ir Nyderlanduose – beveik visi mokiniai (99 proc.) pasiekė minimalų skaitymo pasiekimų lygmenį, tuo tarpu tai pavyko tik penktadaliui PAR, trečdaliui Egipto ir Maroko bei pusei Kuveito mokinių. Lentelėje pateikiami duomenys taip pat leidžia apskaičiuoti, kiek ketvirtokų nepasiekė net minimalaus tarptautinio skaitymo pasiekimų lygmens (pvz., **Lietuvoje** – 3 proc., Singapūre – 3 proc., Rusijoje – 1 proc., PAR – 78 proc. mokinių).

Pagal ketvirtokų, pasiekusių tam tikrus pasiekimų lygmenis, dalį galima palyginti bet kurios šalies duomenis su kitomis šalimis. Pavyzdžiui, lyginant **Lietuvą** su JAV, kurios bendrųjų skaitymo rezultatų vidurkis tik vienu tašku aukštesnis už mūsų šalies, matyti, kad nors vidutinį lygmenį **Lietuvoje** pasiekė didesnė dalis ketvirtos klasės mokinių (**Lietuvoje** – 86 proc., JAV – 83 proc.), vis dėlto

aukščiausią pasiekimų lygmenį pasiekė mažesnė dalis nei JAV (**Lietuvoje** – 12 proc., JAV – 16 proc.).

Identiškai atliekamas palyginimas su kaimyninėmis šalimis, pavyzdžiui, Latvijos ir Lenkijos duomenys atskleidžia, kad didesni **Lietuvos** skirtumai nuo šių šalių rezultatų pagal pasiekimų lygmenis stebimi jau vidutiniame pasiekimų lygmenyje, kuriame **Lietuvos** mokinių dalis yra 86 proc., o Latvijoje ir Lenkijoje jau siekia atitinkamai 90 proc. ir 89 proc.

2.11 lentelėje pateikiami mokinių, pasiekusių atitinkamus tarptautinius pasiekimų lygmenis, procentinės dalies pokyčiai 43-ose šalyse, kurios dalyvavo tyrimo PIRLS 2001, 2006, 2011 ir (ar) 2016 metų cikluose, nurodant šių pokyčių statistinį reikšmingumą palyginti su 2016 m.

Per 2011–2016 m. laikotarpį 6-iose šalyse (Vengrijoje, Ispanijoje, JAE, Katare, Omane ir Maroke) statistiškai reikšmingai padidėjo mokinių, pasiekusių kiekvieną iš keturių lygmenų, dalis. Dar 7-iose šalyse (Airijoje, Bulgarijoje, Australijoje, **Lietuvoje**, Slovėnijoje, Austrijoje ir Azerbaidžane) statistiškai reikšmingai padidėjo mokinių, pasiekusių kiekvieną iš trijų, išskyrus minimalų pasiekimų lygmenį, dalis. Tyrimo PIRLS 2016 cikle pastebėta ir neigiama tendencija – Suomijoje, JAV, Izraelyje, Kanadoje, Danijoje, Naujojoje Zelandijoje, Vokietijoje, Nyderlanduose ir Irane sumažėjo minimalų lygmenį pasiekusių mokinių dalis. Be to Naujojoje Zelandijoje per penkerius metus sumažėjo mokinių, pasiekusių kiekvieną iš keturių lygmenų, dalis, nors vidutinio lygmens mokinių dalies sumažėjimas statistiškai nereikšmingas.

Lyginant 20-ies šalių 2001–2016 m. laikotarpio pokyčius 5-iose šalyse (Singapūre, Rusijoje, Honkonge, Slovėnijoje ir Irane) statistiškai reikšmingai padidėjo mokinių, pasiekusių kiekvieną iš keturių lygmenų, dalis. Dar 3-ose šalyse (Latvijoje ir Slovakijoje, išskyrus minimalų lygmenį, o Norvegijoje (4), išskyrus aukščiausią lygmenį) padidėjo mokinių, pasiekusių kiekvieną iš trijų pasiekimų lygmenų, dalis. Įdomu pastebėti, kad tik Prancūzijoje per penkiolika metų statistiškai reikšmingai sumažėjo mokinių, pasiekusių kiekvieną iš keturių lygmenų, dalis.

Lietuvos mokinių dalies, lyginant pagal tarptautinius skaitymo pasiekimų lygmenis, pokyčiai, įvykę per 15 metų pavaizduoti *2.7 paveiksle*.

Per 2011–2016 m. **Lietuvos** mokinių skaitymo pasiekimai pagerėjo beveik visuose pasiekimų lygmenyse (pasiekusiųjų minimalų lygmenį dalis nepakito), o aukštą, aukščiausiąjį ir vidutinį lygmenis pasiekusių mokinių dalis padidėjo statistiškai reikšmingai ir net viršijo atitinkamas tarptautinės medianos reikšmes.

2.7 paveikslas. **Lietuvos mokinių dalies kaita pagal tarptautinius skaitymo pasiekimų lygmenis**

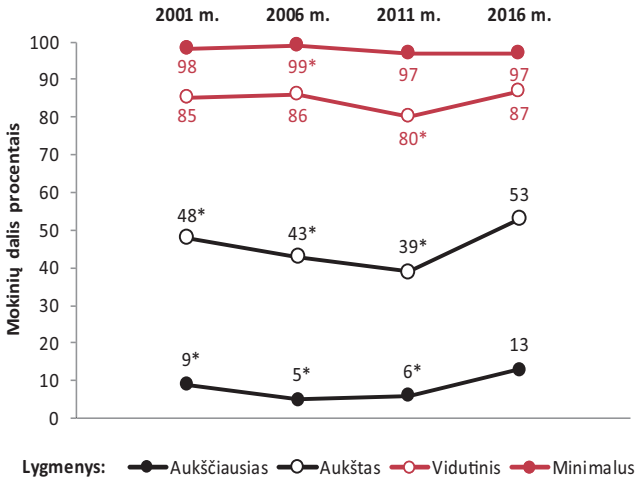

* Mokinių procentinė dalis statistiškai reikšmingai skiriasi nuo 2016 m.

Pastaba. Siekiant palyginti naujausio ir ankstesnių PIRLS ciklų duomenis, nurodoma tik lietuvių kalba besimokančių mokinių dalis

2.1 lentelė. Bendrųjų skaitymo rezultatų pasiskirstymas

Šalys	Rezultatų vidurkis		Amžiaus vidurkis
Rusija	581 (2,2)	▲	10,8
Singapūras	576 (3,2)	▲	10,4
Honkongas	569 (2,7)	▲	9,9
Airija	567 (2,5)	▲	10,5
Suomija	566 (1,8)	▲	10,8
Lenkija	565 (2,1)	▲	10,7
Šiaurės Airija	565 (2,2)	▲	10,4
Norvegija (5)	559 (2,3)	▲	10,8
Taivanas	559 (2,0)	▲	10,1
Anglija	559 (1,9)	▲	10,3
Latvija	558 (1,7)	▲	10,9
Švedija	555 (2,4)	▲	10,7
Vengrija	554 (2,9)	▲	10,6
Bulgarija	552 (4,2)	▲	10,8
JAV	549 (3,1)	▲	10,1
LIETUVA	**548 (2,6)**	▲	**10,8**
Italija	548 (2,2)	▲	9,7
Danija	547 (2,1)	▲	10,8
Makao (Kinija)	546 (1,0)	▲	10
Nyderlandai	545 (1,7)	▲	10,1
Australija	544 (2,5)	▲	10
Čekija	543 (2,1)	▲	10,3
Kanada	543 (1,8)	▲	9,9
Slovėnija	542 (2,0)	▲	9,9
Austrija	541 (2,4)	▲	10,3
Vokietija	537 (3,2)	▲	10,3
Kazachstanas	536 (2,5)	▲	10,3
Slovakija	535 (3,1)	▲	10,4
Izraelis	530 (2,5)	▲	10
Portugalija	528 (2,3)	▲	9,8
Ispanija	528 (1,7)	▲	9,9
Belgija (flam.)	525 (1,9)	▲	10,1
Naujoji Zelandija	523 (2,2)	▲	10,1
Prancūzija	511 (2,2)	▲	9,8
PIRLS skalės vidurkis	**500**		
Belgija (pranc.)	497 (2,6)		10
Čilė	494 (2,5)	▼	10,1
Gruzija	488 (2,8)	▼	9,7
Trinidadas ir Tobagas	479 (3,3)	▼	10,2
Azerbaidžanas	472 (4,2)	▼	10,1
Malta	452 (1,8)	▼	9,7
JAE	450 (3,2)	▼	9,8
Bahreinas	446 (2,3)	▼	9,9
Kataras	442 (1,8)	▼	10
Saudo Arabija	430 (4,2)	▼	9,9
Iranas	428 (4,0)	▼	10,2
Omanas	418 (3,3)	▼	9,7
Kuveitas	393 (4,1)	▼	9,6
Marokas	358 (3,9)	▼	10,2
Egiptas	330 (5,6)	▼	10
PAR	320 (4,4)	▼	10,6

▲ Šalies vidurkis statistiškai reikšmingai aukštesnis už PIRLS skalės vidurkį

▼ Šalies vidurkis statistiškai reikšmingai žemesnis už PIRLS skalės vidurkį

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

2.8 paveikslas. Lietuvos ir kitų šalių mokinių skaitymo rezultatų palyginimas

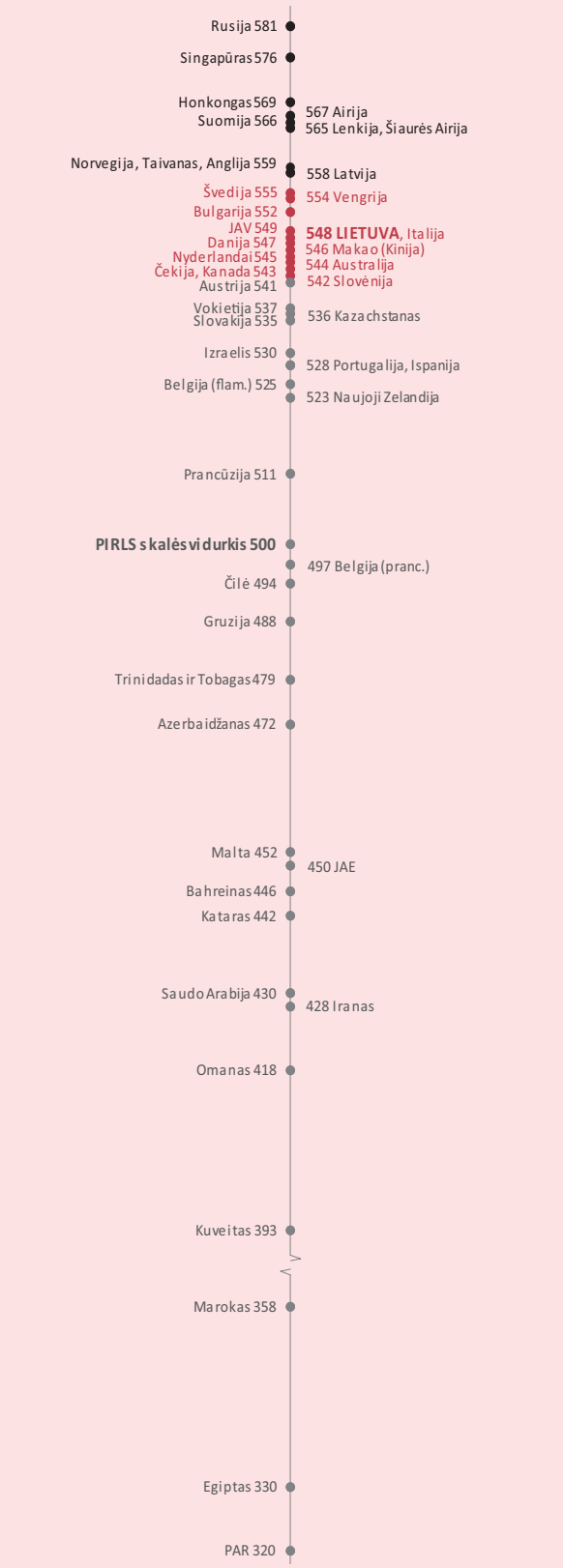

● LIETUVOS mokinių rezultatų vidurkis statistiškai reikšmingai žemesnis už tos šalies rezultatų vidurkį

● Nėra statistiškai reikšmingo skirtumo tarp rezultatų su LIETUVA

● LIETUVOS mokinių rezultatų vidurkis statistiškai reikšmingai aukštesnis už tos šalies rezultatų vidurkį

2.2 lentelė. Bendrųjų skaitymo rezultatų palyginimas tarp šalių

Instrukcija. Pasirinkite šalį ir eidami eilute į dešinę matysite: jei rodyklė rodo į viršų (▲), pasirinktos šalies vidurkis yra statistiškai reikšmingai aukštesnis nei tos šalies, su kurios stulpeliu susikerta eilutė; jei langelis tuščias – statistiškai reikšmingo skirtumo nėra; jei rodyklė rodo žemyn (▼) – pasirinktos šalies vidurkis statistiškai reikšmingai žemesnis nei tos šalies, su kurios stulpeliu susikerta eilutė.

Šalys	Rezultatų vidurkis	Rusija	Singapūras	Honkongas	Airija	Suomija	Lenkija	Šiaurės Airija	Norvegija (5)	Taivanas	Anglija	Latvija	Švedija	Vengrija	Bulgarija	JAV	LIETUVA	Italija	Danija	Makao (Kinija)	Nyderlandai	Australija	Čekija	Kanada	Slovėnija	Austrija	Vokietija	Kazachstanas	Slovakija	Izraelis	Portugalija	Ispanija
Rusija	581 (2,2)			▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
Singapūras	576 (3,2)				▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
Honkongas	569 (2,7)	▼							▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
Airija	567 (2,5)	▼	▼						▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
Suomija	566 (1,8)	▼	▼						▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
Lenkija	565 (2,1)	▼	▼								▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
Šiaurės Airija	565 (2,2)	▼	▼								▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
Norvegija (5)	559 (2,3)	▼	▼	▼	▼	▼										▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
Taivanas	559 (2,0)	▼	▼	▼	▼	▼										▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
Anglija	559 (1,9)	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼								▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
Latvija	558 (1,7)	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼								▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
Švedija	555 (2,4)	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼										▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
Vengrija	554 (2,9)	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼												▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
Bulgarija	552 (4,2)	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼																		▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
JAV	549 (3,1)	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼														▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
LIETUVA	**548 (2,6)**	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼														▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
Italija	548 (2,2)	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼													▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
Danija	547 (2,1)	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼													▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
Makao (Kinija)	546 (1,0)	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼													▲	▲	▲	▲	▲	▲
Nyderlandai	545 (1,7)	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼													▲	▲	▲	▲	▲	▲
Australija	544 (2,5)	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼														▲	▲	▲	▲	▲
Čekija	543 (2,1)	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼														▲	▲	▲	▲	▲
Kanada	543 (1,8)	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼														▲	▲	▲	▲	▲
Slovėnija	542 (2,0)	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼														▲	▲	▲	▲	▲
Austrija	541 (2,4)	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼											▲	▲	▲
Vokietija	537 (3,2)	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼										▲	▲
Kazachstanas	536 (2,5)	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼						▲	▲
Slovakija	535 (3,1)	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼							▲
Izraelis	530 (2,5)	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼						
Portugalija	528 (2,3)	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼				
Ispanija	528 (1,7)	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼			
Belgija (flam.)	525 (1,9)	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼			
Naujoji Zelandija	523 (2,2)	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼		
Prancūzija	511 (2,2)	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
Belgija (pranc.)	497 (2,6)	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
Čilė	494 (2,5)	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
Gruzija	488 (2,8)	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
Trinidadas ir Tobagas	479 (3,3)	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
Azerbaidžanas	472 (4,2)	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
Malta	452 (1,8)	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
JAE	450 (3,2)	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
Bahreinas	446 (2,3)	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
Kataras	442 (1,8)	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
Saudo Arabija	430 (4,2)	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
Iranas	428 (4,0)	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
Omanas	418 (3,3)	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
Kuveitas	393 (4,1)	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
Marokas	358 (3,9)	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
Egiptas	330 (5,6)	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
PAR	320 (4,4)	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼

Statistinio reikšmingumo testai nebuvo pritaikyti daugkartiniam testavimui. Penki procentai testavimo rezultatų būtų statistiškai reikšmingi vien dėl atsitiktinumo.

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

2.2 lentelė. Bendrųjų skaitymo rezultatų palyginimas tarp šalių (tęsinys)

▲ Rezultatų vidurkis statistiškai reikšmingai aukštesnis lyginant su kita šalimi

▼ Rezultatų vidurkis statistiškai reikšmingai žemesnis lyginant su kita šalimi

Belgija (flam.)	Naujoji Zelandija	Prancūzija	Belgija (pranc.)	Čilė	Gruzija	Trinidadas ir Tobagas	Azerbaidžanas	Malta	JAE	Bahreinas	Kataras	Saudo Arabija	Iranas	Omanas	Kuveitas	Marokas	Egiptas	PAR	Rezultatų vidurkis	Šalys
▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	581 (2,2)	Rusija
▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	576 (3,2)	Singapūras
▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	569 (2,7)	Honkongas
▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	567 (2,5)	Airija
▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	566 (1,8)	Suomija
▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	565 (2,1)	Lenkija
▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	565 (2,2)	Šiaurės Airija
▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	559 (2,3)	Norvegija (5)
▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	559 (2,0)	Taivanas
▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	559 (1,9)	Anglija
▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	558 (1,7)	Latvija
▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	555 (2,4)	Švedija
▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	554 (2,9)	Vengrija
▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	552 (4,2)	Bulgarija
▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	549 (3,1)	JAV
▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	**548 (2,6)**	**LIETUVA**
▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	548 (2,2)	Italija
▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	547 (2,1)	Danija
▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	546 (1,0)	Makao (Kinija)
▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	545 (1,7)	Nyderlandai
▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	544 (2,5)	Australija
▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	543 (2,1)	Čekija
▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	543 (1,8)	Kanada
▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	542 (2,0)	Slovėnija
▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	541 (2,4)	Austrija
▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	537 (3,2)	Vokietija
▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	536 (2,5)	Kazachstanas
▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	535 (3,1)	Slovakija
	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	530 (2,5)	Izraelis
		▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	528 (2,3)	Portugalija
		▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	528 (1,7)	Ispanija
		▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	525 (1,9)	Belgija (flam.)
		▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	523 (2,2)	Naujoji Zelandija
▼	▼		▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	511 (2,2)	Prancūzija
▼	▼	▼			▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	497 (2,6)	Belgija (pranc.)
▼	▼	▼				▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	494 (2,5)	Čilė
▼	▼	▼	▼			▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	488 (2,8)	Gruzija
▼	▼	▼	▼	▼	▼			▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	479 (3,3)	Trinidadas ir Tobagas
▼	▼	▼	▼	▼	▼			▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	472 (4,2)	Azerbaidžanas
▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼			▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	452 (1,8)	Malta
▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼				▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	450 (3,2)	JAE
▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼				▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	446 (2,3)	Bahreinas
▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼			▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	442 (1,8)	Kataras
▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼			▲	▲	▲	▲	▲	430 (4,2)	Saudo Arabija
▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼				▲	▲	▲	▲	428 (4,0)	Iranas
▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼			▲	▲	▲	▲	418 (3,3)	Omanas
▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼		▲	▲	▲	393 (4,1)	Kuveitas
▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼		▲	▲	358 (3,9)	Marokas
▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼			330 (5,6)	Egiptas
▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼			320 (4,4)	PAR

2.3 lentelė. Bendrųjų skaitymo rezultatų kaita

Instrukcija. Palyginkite eilutėje pateiktų metų rezultatus su stulpelyje pateiktų metų rezultatais. Taip sužinosite, ar eilutėje pateiktų metų rezultatai yra statistiškai reikšmingai aukštesni (▲) ar žemesni (▼) už stulpelyje pateiktų metų rezultatus.

Šalys	Rezultatų vidurkis	Skirtumas tarp metų		
		2011	2006	2001
Airija				
2016	567 (2,5)	15 ▲		
2011	552 (2,3)			
Anglija				
2016	559 (1,9)	7 ▲	19 ▲	6
2011	552 (2,6)		12 ▲	-1
2006	539 (2,5)			-13 ▼
2001	553 (3,5)			
Australija				
2016	544 (2,5)	17 ▲		
2011	527 (2,3)			
Austrija				
2016	541 (2,4)	12 ▲	2	
2011	529 (1,9)		-9 ▼	
2006	538 (2,2)			
Azerbaidžanas				
2016	470 (4,4)	8		
2011	462 (3,3)			
Belgija (flam.)				
2016	525 (1,9)		-22 ▼	
2006	547 (1,9)			
Belgija (pranc.)				
2016	497 (2,6)	-9 ▼	-2	
2011	506 (2,9)		6	
2006	500 (2,6)			
Bulgarija				
2016	552 (4,2)	20 ▲	5	1
2011	532 (4,1)		-15 ▼	-19 ▼
2006	547 (4,4)			-3
2001	550 (3,8)			
Čekija				
2016	543 (2,1)	-2		6 ▲
2011	545 (2,2)			9 ▲
2001	537 (2,3)			
Danija				
2016	547 (2,1)	-7 ▼	1	
2011	554 (1,7)		8 ▲	
2006	546 (2,2)			
Gruzija				
2016	488 (2,8)	1	17 ▲	
2011	488 (3,1)		17 ▲	
2006	471 (3,2)			
Honkongas				
2016	569 (2,7)	-2	5	41 ▲
2011	571 (2,3)		7 ▲	43 ▲
2006	564 (2,4)			36 ▲
2001	528 (3,1)			

Šalys	Rezultatų vidurkis	Skirtumas tarp metų		
		2011	2006	2001
Iranas				
2016	428 (4,0)	-29 ▼	7	14 ▲
2011	457 (2,9)		36 ▲	44 ▲
2006	421 (3,2)			7
2001	414 (4,3)			
Ispanija				
2016	528 (1,7)	15 ▲	15 ▲	
2011	513 (2,3)		1	
2006	513 (2,6)			
Italija				
2016	548 (2,2)	7 ▲	-3	7 ▲
2011	541 (2,2)		-10 ▼	1
2006	551 (2,9)			11 ▲
2001	541 (2,4)			
Izraelis				
2016	530 (2,5)	-11 ▼		
2011	541 (2,7)			
JAE				
2016	450 (3,2)	12 ▲		
2011	439 (2,2)			
JAV				
2016	549 (3,1)	-7 ▼	10 ▲	7
2011	556 (1,6)		16 ▲	14 ▲
2006	540 (3,4)			-2
2001	542 (3,8)			
Kanada				
2016	543 (1,8)	-5 ▼		
2011	548 (1,6)			
Kataras				
2016	442 (1,8)	17 ▲		
2011	425 (3,6)			
Latvija				
2016	558 (1,7)		17 ▲	13 ▲
2006	541 (2,3)			-4
2001	545 (2,3)			
LIETUVA*				
2016	**550 (2,8)**	**22 ▲**	**13 ▲**	**6**
2011	**528 (2,0)**		**-9 ▼**	**-15 ▼**
2006	**537 (1,7)**			**-6 ▼**
2001	**543 (2,6)**			
Malta				
2016	452 (1,8)	-5 ▼		
2011	457 (1,4)			
Marokas				
2016	358 (3,9)	47 ▲		
2011	310 (3,9)			

▲ Vėlesnių metų rezultatai statistiškai reikšmingai aukštesni

▼ Vėlesnių metų rezultatai statistiškai reikšmingai žemesni

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

* Lyginant 2016 m. Lietuvos rezultatus su ankstesnių metų rezultatais, šalies vidurkis apskaičiuotas naudojant tik mokinių, besimokančių lietuvių kalba, rezultatus.

2.3 lentelė. Bendrųjų skaitymo rezultatų kaita (tęsinys)

Instrukcija. Palyginkite eilutėje pateiktų metų rezultatus su stulpelyje pateiktų metų rezultatais. Taip sužinosite, ar eilutėje pateiktų metų rezultatai yra statistiškai reikšmingai aukštesni (▲) ar žemesni (▼) už stulpelyje pateiktų metų rezultatus.

Šalys	Rezultatų vidurkis	Skirtumas tarp metų		
		2011	2006	2001
Naujoji Zelandija				
2016	523 (2,2)	-8 ▼	-9 ▼	-6
2011	531 (1,9)		-1	2
2006	532 (2,1)			3
2001	529 (3,7)			
Nyderlandai				
2016	545 (1,7)	-1	-2	-9 ▼
2011	546 (2,0)		-1	-8 ▼
2006	547 (1,5)			-7 ▼
2001	554 (2,4)			
Norvegija (4)				
2016	517 (2,0)	10 ▲	19 ▲	18 ▲
2011	507 (2,0)		9 ▲	8 ▲
2006	498 (2,6)			-1
2001	499 (2,9)			
Omanas				
2016	418 (3,3)	28 ▲		
2011	391 (2,8)			
PAR				
2016	320 (4,4)	-4		
2011	323 (4,3)			
Portugalija				
2016	528 (2,3)	-13 ▼		
2011	541 (2,5)			
Prancūzija				
2016	511 (2,2)	-9 ▼	-10 ▼	-14 ▼
2011	520 (2,7)		-2	-5
2006	522 (2,0)			-4
2001	525 (2,4)			
Rusija				
2016	581 (2,2)	12 ▲	16 ▲	53 ▲
2011	568 (2,7)		4	40 ▲
2006	565 (3,4)			37 ▲
2001	528 (4,3)			
Saudo Arabija				
2016	430 (4,2)	0		
2011	430 (4,3)			
Singapūras				
2016	576 (3,2)	9	18 ▲	48 ▲
2011	567 (3,3)		9 ▲	39 ▲
2006	558 (2,9)			30 ▲
2001	528 (5,2)			
Slovakija				
2016	535 (3,1)	0	4	17 ▲
2011	535 (2,7)		4	17 ▲
2006	531 (2,8)			13 ▲
2001	518 (2,8)			

Šalys	Rezultatų vidurkis	Skirtumas tarp metų		
		2011	2006	2001
Slovėnija				
2016	542 (2,0)	12 ▲	21 ▲	41 ▲
2011	530 (2,0)		9 ▲	29 ▲
2006	522 (2,1)			20 ▲
2001	502 (1,9)			
Suomija				
2016	566 (1,8)	-2		
2011	568 (1,8)			
Šiaurės Airija				
2016	565 (2,2)	6		
2011	558 (2,3)			
Švedija				
2016	555 (2,4)	13 ▲	6	-6
2011	542 (2,1)		-8 ▼	-19 ▼
2006	549 (2,3)			-12 ▼
2001	561 (2,2)			
Taivanas				
2016	559 (2,0)	6 ▲	24 ▲	
2011	553 (1,8)		18 ▲	
2006	535 (2,0)			
Trinidadas ir Tobagas				
2016	479 (3,3)	9	44 ▲	
2011	471 (3,8)		35 ▲	
2006	436 (4,8)			
Vengrija				
2016	554 (2,9)	15 ▲	3	11 ▲
2011	539 (2,8)		-12 ▼	-4
2006	551 (2,9)			8 ▲
2001	543 (2,2)			
Vokietija				
2016	537 (3,2)	-4	-10 ▼	-2
2011	541 (2,3)		-7 ▼	2
2006	548 (2,2)			9 ▲
2001	539 (1,9)			

2.4 lentelė. Bendrieji skaitymo rezultatai pagal mokinių lytį

Šalys	Mergaitės		Berniukai		Skirtumas (absoliuti vertė)
	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	
Makao (Kinija)	49 (0,5)	546 (1,6)	51 (0,5)	545 (1,7)	1 (2,6)
Portugalija	49 (0,8)	529 (2,7)	51 (0,8)	527 (2,5)	1 (2,7)
Austrija	48 (0,9)	544 (2,7)	52 (0,9)	538 (2,7)	6 (2,4)
Italija	49 (0,9)	552 (2,7)	51 (0,9)	544 (2,4)	7 (2,6)
Taivanas	48 (0,6)	563 (2,2)	52 (0,6)	555 (2,3)	8 (1,9)
Prancūzija	50 (0,9)	515 (2,6)	50 (0,9)	507 (2,5)	8 (2,7)
JAV	50 (0,7)	553 (3,2)	50 (0,7)	545 (3,6)	8 (2,9)
Ispanija	49 (0,6)	532 (1,4)	51 (0,6)	524 (2,7)	8 (2,5)
Honkongas	49 (1,5)	573 (2,9)	51 (1,5)	564 (3,1)	9 (2,5)
Slovakija	49 (1,0)	539 (3,7)	51 (1,0)	530 (3,1)	9 (2,7)
Belgija (flam.)	51 (0,9)	530 (2,1)	49 (0,9)	520 (2,3)	10 (2,0)
Čekija	49 (0,9)	549 (2,2)	51 (0,9)	538 (2,6)	10 (2,4)
Nyderlandai	51 (1,1)	550 (1,7)	49 (1,1)	540 (2,3)	10 (2,2)
Kazachstanas	49 (0,8)	542 (2,8)	51 (0,8)	531 (2,5)	11 (2,1)
Belgija (pranc.)	50 (1,0)	503 (2,5)	50 (1,0)	492 (3,4)	11 (3,0)
Vokietija	49 (0,7)	543 (3,2)	51 (0,7)	532 (3,7)	11 (2,9)
Kanada	49 (0,6)	549 (2,2)	51 (0,6)	537 (2,1)	12 (2,2)
Airija	50 (1,6)	572 (2,9)	50 (1,6)	561 (3,3)	12 (3,8)
Vengrija	49 (0,8)	561 (3,4)	51 (0,8)	548 (3,1)	13 (3,1)
Danija	51 (0,9)	554 (2,6)	49 (0,9)	541 (2,7)	13 (3,1)
Azerbaidžanas	47 (0,8)	479 (4,3)	53 (0,8)	466 (4,5)	13 (3,0)
Izraelis	51 (1,5)	537 (2,9)	49 (1,5)	524 (3,4)	13 (3,8)
Čilė	48 (1,4)	501 (2,9)	52 (1,4)	487 (3,2)	14 (3,7)
Rusija	49 (0,8)	588 (2,2)	51 (0,8)	574 (2,6)	15 (2,1)
Anglija	50 (0,9)	566 (2,2)	50 (0,9)	551 (2,4)	15 (2,8)
Švedija	49 (0,9)	563 (2,7)	51 (0,9)	548 (2,6)	15 (2,5)
Bulgarija	49 (0,7)	559 (4,9)	51 (0,7)	544 (4,3)	16 (3,4)
Latvija	51 (1,1)	566 (2,1)	49 (1,1)	549 (2,0)	17 (2,4)
Singapūras	49 (0,6)	585 (3,5)	51 (0,6)	568 (3,4)	17 (3,0)
Lenkija	50 (0,8)	574 (2,5)	50 (0,8)	556 (2,6)	18 (3,0)
Šiaurės Airija	50 (1,2)	574 (2,8)	50 (1,2)	555 (2,8)	18 (3,5)
Slovėnija	50 (0,9)	552 (2,3)	50 (0,9)	533 (2,6)	19 (2,9)
Gruzija	49 (0,7)	498 (2,7)	51 (0,7)	479 (3,6)	19 (3,2)
LIETUVA	**50 (1,0)**	**558 (2,7)**	**50 (1,0)**	**538 (3,3)**	**20 (3,1)**
Malta	48 (0,6)	463 (2,6)	52 (0,6)	442 (2,2)	21 (3,1)
Norvegija (5)	50 (1,1)	570 (2,6)	50 (1,1)	548 (2,6)	21 (2,3)
Australija	50 (0,8)	555 (2,6)	50 (0,8)	534 (3,0)	22 (2,5)
Suomija	50 (0,9)	577 (1,9)	50 (0,9)	555 (2,3)	22 (2,2)
Naujoji Zelandija	50 (0,9)	533 (2,4)	50 (0,9)	512 (3,0)	22 (3,2)
Trinidadas ir Tobagas	52 (1,8)	490 (3,8)	48 (1,8)	468 (4,4)	22 (4,9)
Marokas	49 (0,7)	372 (4,0)	51 (0,7)	344 (4,4)	28 (3,0)
JAE	49 (2,1)	465 (4,2)	51 (2,1)	436 (4,5)	30 (5,8)
Kuveitas	52 (1,8)	410 (4,8)	48 (1,8)	376 (6,4)	34 (7,7)
Kataras	50 (2,4)	460 (1,9)	50 (2,4)	424 (3,4)	36 (4,0)
Egiptas	49 (1,2)	349 (5,6)	51 (1,2)	312 (6,6)	37 (4,8)
Bahreinas	50 (1,5)	468 (2,8)	50 (1,5)	424 (3,5)	43 (3,8)
Iranas	47 (1,1)	452 (4,5)	53 (1,1)	407 (5,1)	46 (5,9)
Omanas	50 (0,7)	442 (3,2)	50 (0,7)	395 (3,9)	46 (3,0)
PAR	48 (0,7)	347 (4,0)	52 (0,7)	295 (5,1)	52 (3,0)
Saudo Arabija	48 (2,6)	464 (5,4)	52 (2,6)	399 (5,8)	65 (7,5)
Tarptautinis vidurkis	**49 (0,2)**	**520 (0,4)**	**51 (0,2)**	**501 (0,5)**	**19 (0,5)**

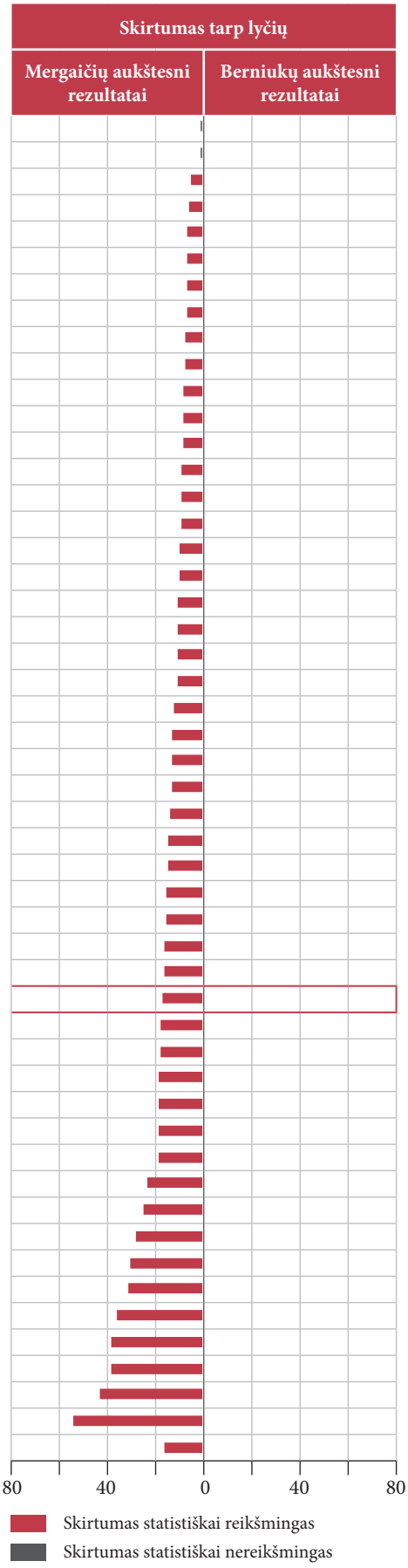

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

2.5 lentelė. Grožinių ir informacinių tekstų skaitymo rezultatai

Šalys	Bendras skaitymo rezultatų vidurkis	Grožiniai tekstai		Informaciniai tekstai		Skirtumas
		Rezultatų vidurkis	Skirtumas nuo bendro skaitymo rezultatų vidurkio	Rezultatų vidurkis	Skirtumas nuo bendro skaitymo rezultatų vidurkio	Rezultatas pagal skaitymo tikslą yra žemesnis nei bendras skaitymo rezultatas / Rezultatas pagal skaitymo tikslą yra aukštesnis nei bendras skaitymo rezultatas
Rusija	581 (2,2)	579 (2,2)	-2 (1,1)	584 (2,3)	4 (1,0) ▲	
Singapūras	576 (3,2)	575 (3,3)	-2 (1,3)	579 (3,3)	2 (1,1) ▲	
Honkongas	569 (2,7)	562 (3,0)	-6 (1,3) ▼	576 (2,8)	8 (1,1) ▲	
Airija	567 (2,5)	571 (2,7)	5 (1,4) ▲	565 (2,7)	-2 (1,1)	
Suomija	566 (1,8)	565 (1,9)	-1 (1,0)	569 (2,0)	3 (0,7) ▲	
Lenkija	565 (2,1)	567 (2,2)	2 (1,3)	564 (2,6)	0 (1,5)	
Šiaurės Airija	565 (2,2)	570 (2,5)	6 (1,4) ▲	561 (2,3)	-4 (1,4) ▼	
Norvegija (5)	559 (2,3)	560 (2,5)	1 (1,5)	559 (2,4)	0 (1,0)	
Taivanas	559 (2,0)	548 (2,0)	-11 (1,2) ▼	569 (2,2)	10 (1,5) ▲	
Anglija	559 (1,9)	563 (2,2)	4 (1,4) ▲	556 (2,1)	-2 (0,9) ▼	
Latvija	558 (1,7)	555 (1,9)	-3 (1,5)	561 (1,8)	4 (0,9) ▲	
Švedija	555 (2,4)	556 (2,4)	1 (0,8)	555 (2,6)	0 (1,3)	
Vengrija	554 (2,9)	558 (2,8)	3 (1,0) ▲	551 (3,3)	-4 (1,6) ▼	
Bulgarija	552 (4,2)	551 (4,5)	0 (1,1)	554 (4,2)	2 (1,0) ▲	
JAV	549 (3,1)	557 (3,0)	8 (1,4) ▲	543 (3,1)	-6 (1,1) ▼	
LIETUVA	**548 (2,6)**	**547 (2,7)**	**-1 (1,6)**	**551 (2,6)**	**2 (1,5)**	
Italija	548 (2,2)	549 (2,1)	1 (1,8)	549 (2,2)	1 (0,9)	
Danija	547 (2,1)	551 (2,2)	4 (1,5) ▲	543 (2,5)	-4 (1,3) ▼	
Makao (Kinija)	546 (1,0)	536 (1,7)	-10 (1,7) ▼	556 (1,3)	10 (1,1) ▲	
Nyderlandai	545 (1,7)	546 (1,7)	1 (1,0)	545 (1,9)	0 (1,1)	
Australija	544 (2,5)	547 (2,4)	3 (1,3) ▲	543 (2,6)	-2 (1,0)	
Čekija	543 (2,1)	545 (2,1)	2 (1,0)	541 (2,3)	-2 (1,4)	
Kanada	543 (1,8)	547 (1,9)	4 (0,8) ▲	540 (1,9)	-3 (0,8) ▼	
Slovėnija	542 (2,0)	541 (2,4)	-1 (1,3)	544 (2,1)	2 (0,8) ▲	
Austrija	541 (2,4)	544 (2,3)	4 (1,1) ▲	539 (2,4)	-2 (0,9) ▼	
Vokietija	537 (3,2)	542 (3,3)	5 (1,0) ▲	533 (3,3)	-4 (1,2) ▼	
Kazachstanas	536 (2,5)	527 (2,5)	-9 (1,2) ▼	544 (2,8)	8 (1,5) ▲	
Slovakija	535 (3,1)	539 (3,0)	4 (1,2) ▲	531 (3,1)	-4 (1,3) ▼	
Izraelis	530 (2,5)	532 (2,6)	2 (1,1)	529 (2,5)	-2 (1,0)	
Portugalija	528 (2,3)	528 (2,5)	0 (1,2)	528 (2,3)	1 (0,8)	
Ispanija	528 (1,7)	530 (1,9)	2 (0,7) ▲	527 (1,6)	-1 (0,6)	
Belgija (flam.)	525 (1,9)	524 (1,9)	-1 (1,1)	526 (1,9)	1 (0,8)	
Naujoji Zelandija	523 (2,2)	525 (2,3)	3 (1,1) ▲	520 (2,4)	-2 (0,9) ▼	
Prancūzija	511 (2,2)	513 (2,4)	1 (0,9)	510 (2,4)	-1 (0,8)	
Belgija (pranc.)	497 (2,6)	504 (2,2)	6 (1,2) ▲	490 (2,4)	-7 (1,2) ▼	
Čilė	494 (2,5)	500 (2,5)	7 (1,2) ▲	485 (2,7)	-9 (1,1) ▼	
Gruzija	488 (2,8)	490 (2,6)	2 (1,1)	486 (3,1)	-2 (1,0) ▼	
Trinidadas ir Tobagas	479 (3,3)	478 (3,3)	-1 (0,9)	480 (3,5)	1 (1,1)	
Azerbaidžanas	472 (4,2)	466 (3,9)	-6 (1,3) ▼	477 (4,6)	5 (1,3) ▲	
Malta	452 (1,8)	452 (2,0)	0 (1,3)	451 (2,0)	-1 (1,5)	
JAE	450 (3,2)	440 (3,4)	-10 (0,7) ▼	460 (3,2)	10 (0,6) ▲	
Bahreinas	446 (2,3)	437 (2,8)	-9 (1,1) ▼	453 (2,1)	7 (1,1) ▲	
Kataras	442 (1,8)	434 (2,3)	-8 (1,0) ▼	450 (1,9)	7 (1,0) ▲	
Saudo Arabija	430 (4,2)	430 (4,0)	0 (1,1)	429 (4,5)	-1 (1,5)	
Iranas	428 (4,0)	430 (3,8)	2 (1,3)	425 (3,8)	-3 (1,2) ▼	
Omanas	418 (3,3)	411 (3,3)	-8 (0,9) ▼	425 (3,3)	7 (0,8) ▲	
Kuveitas	393 (4,1)	388 (4,3)	-6 (1,2) ▼	398 (4,3)	5 (1,5) ▲	
Marokas	358 (3,9)	353 (4,0)	-5 (0,9) ▼	359 (4,0)	1 (1,3)	
Egiptas	330 (5,6)	328 (5,5)	-2 (1,2)	332 (5,8)	1 (0,9)	
PAR	320 (4,4)	323 (4,7)	3 (1,4) ▲	314 (4,5)	-6 (1,0) ▼	

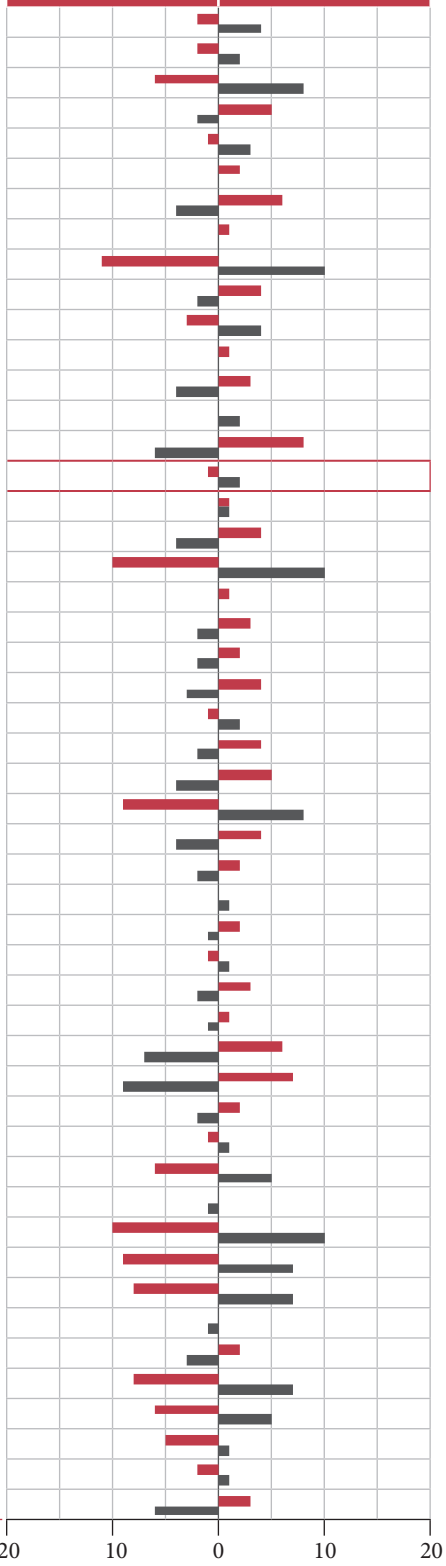

▲ Rezultatai pagal šią skalę yra statistiškai reikšmingai aukštesnis nei bendras skaitymo rezultatas

▼ Rezultatai pagal šią skalę yra statistiškai reikšmingai žemesnis nei bendras skaitymo rezultatas

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

2.6 lentelė. Skaitymo rezultatų pasiskirstymas pagal teksto suvokimo procesus

Šalys	Bendras skaitymo rezultatų vidurkis	Informacijos radimas ir tiesioginių išvadų darymas		Interpretavimas, integravimas ir įvertinimas		Skirtumas	
		Rezultatų vidurkis	Skirtumas nuo bendro skaitymo rezultatų vidurkio	Rezultatų vidurkis	Skirtumas nuo bendro skaitymo rezultatų vidurkio	Teksto suvokimo rezultatas žemesnis nei bendras skaitymo rezultatas	Teksto suvokimo rezultatas aukštesnis nei bendras skaitymo rezultatas
Rusija	581 (2,2)	581 (2,3)	1 (0,9)	582 (2,2)	1 (1,5)		
Singapūras	576 (3,2)	573 (3,1)	-3 (1,0) ▼	579 (3,2)	3 (0,7) ▲		
Honkongas	569 (2,7)	568 (2,7)	-1 (1,1)	568 (2,9)	0 (0,9)		
Airija	567 (2,5)	566 (2,6)	-1 (1,1)	569 (2,9)	3 (1,4)		
Suomija	566 (1,8)	572 (2,0)	6 (0,9) ▲	562 (1,8)	-4 (0,7) ▼		
Lenkija	565 (2,1)	560 (2,1)	-5 (1,1) ▼	570 (2,4)	5 (1,7) ▲		
Šiaurės Airija	565 (2,2)	562 (2,1)	-3 (1,1) ▼	567 (2,2)	3 (1,4)		
Norvegija (5)	559 (2,3)	561 (2,4)	3 (1,5)	558 (2,4)	-1 (1,2)		
Taivanas	559 (2,0)	560 (1,9)	1 (0,9)	558 (2,2)	-1 (1,3)		
Anglija	559 (1,9)	556 (2,0)	-3 (0,7) ▼	561 (1,9)	3 (0,7) ▲		
Latvija	558 (1,7)	554 (1,9)	-4 (1,0) ▼	562 (1,7)	4 (0,9) ▲		
Švedija	555 (2,4)	560 (2,7)	5 (1,0) ▲	553 (2,5)	-2 (0,8) ▼		
Vengrija	554 (2,9)	552 (3,3)	-3 (1,5)	557 (3,0)	3 (1,1) ▲		
Bulgarija	552 (4,2)	550 (4,0)	-1 (1,0)	552 (4,3)	1 (1,0)		
JAV	549 (3,1)	543 (3,0)	-7 (0,8) ▼	555 (3,1)	6 (0,7) ▲		
LIETUVA	**548 (2,6)**	**549 (2,6)**	**1 (1,3)**	**548 (2,6)**	**0 (1,5)**		
Italija	548 (2,2)	547 (2,1)	-1 (1,1)	550 (2,1)	2 (1,3)		
Danija	547 (2,1)	550 (2,1)	2 (1,1) ▲	546 (2,2)	-1 (1,4)		
Makao (Kinija)	546 (1,0)	549 (1,1)	4 (1,1) ▲	543 (1,6)	-3 (1,0) ▼		
Nyderlandai	545 (1,7)	546 (2,0)	2 (1,0)	544 (1,7)	0 (0,9)		
Australija	544 (2,5)	541 (2,6)	-4 (1,4) ▼	549 (2,4)	5 (1,0) ▲		
Čekija	543 (2,1)	551 (2,4)	8 (1,0) ▲	538 (2,2)	-5 (1,2) ▼		
Kanada	543 (1,8)	541 (1,8)	-2 (0,6) ▼	545 (1,8)	2 (0,7) ▲		
Slovėnija	542 (2,0)	547 (2,3)	4 (0,9) ▲	539 (2,5)	-3 (1,2) ▼		
Austrija	541 (2,4)	550 (2,8)	9 (1,4) ▲	534 (2,5)	-6 (1,0) ▼		
Vokietija	537 (3,2)	546 (3,3)	8 (0,9) ▲	530 (3,2)	-7 (1,0) ▼		
Kazachstanas	536 (2,5)	529 (2,5)	-7 (0,8) ▼	542 (2,4)	6 (0,9) ▲		
Slovakija	535 (3,1)	538 (3,1)	3 (1,2) ▲	531 (3,2)	-3 (1,2) ▼		
Izraelis	530 (2,5)	530 (2,4)	-1 (1,0)	530 (2,7)	0 (1,0)		
Portugalija	528 (2,3)	528 (2,2)	0 (0,8)	526 (2,4)	-1 (0,9)		
Ispanija	528 (1,7)	526 (1,7)	-1 (0,6) ▼	529 (1,7)	1 (0,6) ▲		
Belgija (flam.)	525 (1,9)	526 (2,1)	1 (1,3)	524 (2,2)	-1 (1,2)		
Naujoji Zelandija	523 (2,2)	521 (2,3)	-1 (1,0)	525 (2,4)	2 (0,8) ▲		
Prancūzija	511 (2,2)	521 (2,3)	9 (0,9) ▲	501 (2,4)	-10 (0,7) ▼		
Belgija (pranc.)	497 (2,6)	501 (2,3)	3 (1,3) ▲	494 (2,4)	-3 (1,4) ▼		
Čilė	494 (2,5)	496 (2,5)	2 (1,1)	491 (2,9)	-3 (1,0) ▼		
Gruzija	488 (2,8)	486 (2,6)	-2 (1,1) ▼	490 (2,9)	2 (0,9)		
Trinidadas ir Tobagas	479 (3,3)	483 (3,6)	4 (1,5) ▲	472 (3,6)	-7 (1,0) ▼		
Azerbaidžanas	472 (4,2)	477 (4,2)	5 (1,0) ▲	465 (4,3)	-8 (0,9) ▼		
Malta	452 (1,8)	452 (1,7)	0 (1,2)	451 (1,9)	-1 (1,5)		
JAE	450 (3,2)	448 (3,2)	-2 (1,0) ▼	453 (3,3)	2 (0,8) ▲		
Bahreinas	446 (2,3)	444 (2,1)	-2 (0,9)	446 (2,7)	0 (1,5)		
Kataras	442 (1,8)	442 (1,8)	0 (0,7)	441 (1,9)	-1 (0,8)		
Saudo Arabija	430 (4,2)	425 (4,1)	-5 (1,7) ▼	439 (4,1)	8 (1,5) ▲		
Iranas	428 (4,0)	429 (4,0)	2 (1,4)	425 (4,1)	-3 (1,3) ▼		
Omanas	418 (3,3)	419 (3,2)	1 (1,1)	415 (3,6)	-4 (0,9) ▼		
Kuveitas	393 (4,1)	394 (4,1)	0 (1,2)	388 (4,5)	-5 (1,2) ▼		
Marokas	358 (3,9)	364 (3,9)	6 (0,9) ▲	336 (4,5)	-22 (1,4) ▼		
Egiptas	330 (5,6)	329 (5,6)	-1 (1,4)	340 (5,7)	9 (2,1) ▲		
PAR	320 (4,4)	321 (4,5)	2 (0,9)	308 (5,3)	-11 (1,9) ▼		

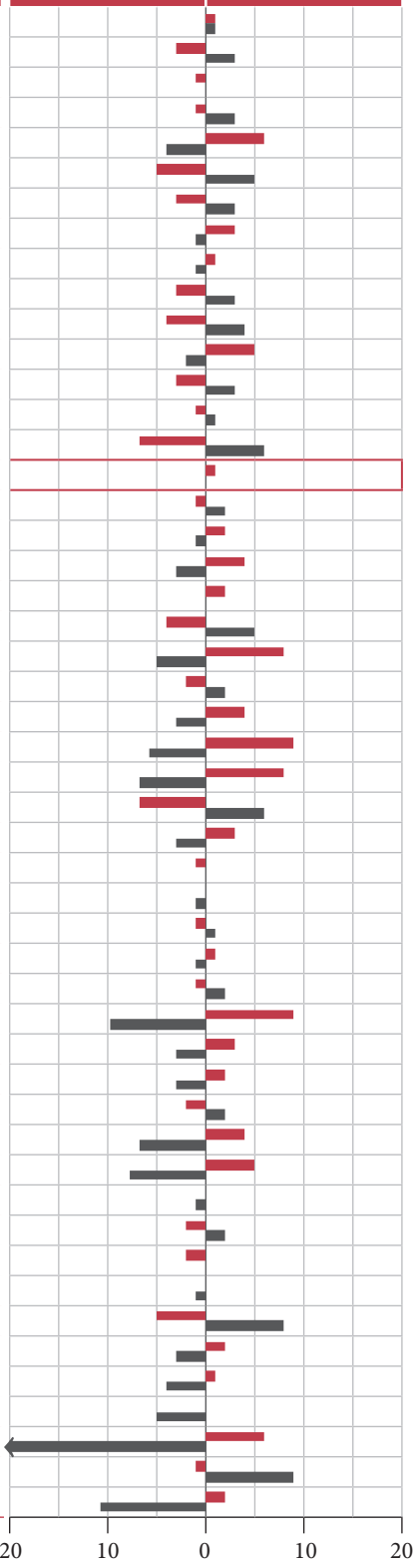

▲ Rezultatai pagal šią skalę yra statistiškai reikšmingai aukštesnis nei bendras skaitymo rezultatas

▼ Rezultatai pagal šią skalę yra statistiškai reikšmingai žemesnis nei bendras skaitymo rezultatas

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

Informacijos radimas ir tiesioginių išvadų darymas

Interpretavimas, integravimas ir įvertinimas

2.7 lentelė. Grožinių ir informacinių tekstų skaitymo rezultatų kaita

Instrukcija. Palyginkite eilutėje pateiktų metų rezultatus su stulpelyje pateiktų metų rezultatais. Taip sužinosite, ar eilutėje pateiktų metų rezultatai yra statistiškai reikšmingai aukštesni (▲) ar žemesni (▼) už stulpelyje pateiktų metų rezultatus.

Šalys	Grožiniai tekstai				Informaciniai tekstai			
	Rezultatų vidurkis	Skirtumas tarp metų			Rezultatų vidurkis	Skirtumas tarp metų		
		2011	2006	2001		2011	2006	2001
Airija								
2016	571 (2,7)	14 ▲			565 (2,7)	16 ▲		
2011	557 (2,7)				549 (2,3)			
Anglija								
2016	563 (2,2)	10 ▲	22 ▲	1	556 (2,1)	7 ▲	18 ▲	8 ▲
2011	553 (2,7)		12 ▲	-9	549 (2,6)		11 ▲	1
2006	540 (2,6)			-21 ▼	538 (2,6)			-10 ▼
2001	561 (3,7)				548 (3,6)			
Australija								
2016	547 (2,4)	20 ▲			543 (2,6)	15 ▲		
2011	527 (2,4)				528 (2,3)			
Austrija								
2016	544 (2,3)	12 ▲	5		539 (2,4)	13 ▲	3	
2011	533 (2,2)		-7 ▼		526 (2,1)		-10 ▼	
2006	540 (2,2)				536 (2,3)			
Azerbaidžanas								
2016	464 (4,1)	3			475 (4,9)	15 ▲		
2011	461 (3,1)				460 (3,9)			
Belgija (flam.)								
2016	524 (1,9)		-22 ▼		526 (1,9)		-23 ▼	
2006	546 (1,9)				549 (2,0)			
Belgija (pranc.)								
2016	504 (2,2)	-4	4		490 (2,4)	-13 ▼	-7	
2011	508 (2,8)		8 ▲		504 (3,1)		7	
2006	500 (2,5)				497 (2,8)			
Bulgarija								
2016	551 (4,5)	20 ▲	7	0	554 (4,2)	21 ▲	3	3
2011	532 (4,4)		-12	-19 ▼	533 (4,0)		-18 ▼	-18 ▼
2006	544 (4,6)			-7	551 (4,5)			0
2001	551 (4,0)				551 (3,7)			
Čekija								
2016	545 (2,1)	0		7 ▲	541 (2,3)	-4		6
2011	545 (2,1)			7 ▲	545 (2,1)			9 ▲
2001	538 (2,3)				536 (2,6)			
Danija								
2016	551 (2,2)	-4	2		543 (2,5)	-10 ▼	0	
2011	555 (1,8)		6		553 (1,9)		10 ▲	
2006	549 (2,5)				543 (2,6)			
Gruzija								
2016	490 (2,6)	-1	13 ▲		486 (3,1)	4	24 ▲	
2011	491 (3,1)		15 ▲		482 (3,2)		20 ▲	
2006	477 (3,4)				462 (3,8)			
Honkongas								
2016	562 (3,0)	-2	3	42 ▲	576 (2,8)	-1	6	40 ▲
2011	565 (2,5)		5	45 ▲	578 (2,2)		7 ▲	41 ▲
2006	559 (2,6)			39 ▲	570 (2,4)			33 ▲
2001	520 (3,5)				537 (3,1)			

Tęsinys

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

▲ Vėlesnių metų rezultatai statistiškai reikšmingai aukštesni

▼ Vėlesnių metų rezultatai statistiškai reikšmingai žemesni

2.7 lentelė. Grožinių ir informacinių tekstų skaitymo rezultatų kaita (tęsinys)

Instrukcija. Palyginkite eilutėje pateiktų metų rezultatus su stulpelyje pateiktų metų rezultatais. Taip sužinosite, ar eilutėje pateiktų metų rezultatai yra statistiškai reikšmingai aukštesni (▲) ar žemesni (▼) už stulpelyje pateiktų metų rezultatus.

Šalys	Grožiniai tekstai				Informaciniai tekstai			
	Rezultatų vidurkis	Skirtumas tarp metų			Rezultatų vidurkis	Skirtumas tarp metų		
		2011	2006	2001		2011	2006	2001
Iranas								
2016	430 (3,8)	-29 ▼	6	10	425 (3,8)	-30 ▼	10	22 ▲
2011	459 (2,9)		34 ▲	39 ▲	455 (3,0)		40 ▲	52 ▲
2006	425 (3,3)			4	415 (3,2)			12 ▲
2001	420 (4,5)				403 (4,7)			
Ispanija								
2016	530 (1,9)	14 ▲	13 ▲		527 (1,6)	15 ▲	19 ▲	
2011	516 (2,2)		-2		512 (2,2)		5	
2006	517 (2,7)				507 (2,8)			
Italija								
2016	549 (2,1)	10 ▲	-5	3	549 (2,2)	4	-1	12 ▲
2011	539 (2,0)		-15 ▼	-7 ▼	545 (2,0)		-5	8 ▲
2006	554 (3,3)			8	550 (3,0)			13 ▲
2001	546 (2,6)				537 (2,6)			
Izraelis								
2016	532 (2,6)	-9 ▼			529 (2,5)	-12 ▼		
2011	542 (2,8)				541 (2,7)			
JAE								
2016	440 (3,4)	13 ▲			460 (3,2)	7		
2011	427 (2,3)				452 (2,2)			
JAV								
2016	557 (3,0)	-5	15 ▲	5	543 (3,1)	-10 ▼	5	9
2011	563 (1,9)		20 ▲	10 ▲	553 (1,6)		15 ▲	19 ▲
2006	542 (3,7)			-10	538 (3,7)			4
2001	552 (4,2)				534 (3,9)			
Kanada								
2016	547 (1,9)	-6 ▼			540 (1,9)	-5 ▼		
2011	553 (1,7)				545 (1,6)			
Kataras								
2016	434 (2,3)	19 ▲			450 (1,9)	14 ▲		
2011	415 (3,8)				436 (3,5)			
Latvija								
2016	555 (1,9)		13 ▲	15 ▲	561 (1,8)		21 ▲	14 ▲
2006	542 (2,5)			2	540 (2,5)			-8 ▼
2001	540 (2,3)				548 (2,4)			
LIETUVA*								
2016	**549 (2,9)**	**20 ▲**	**6**	**1**	**553 (2,8)**	**25 ▲**	**22 ▲**	**13 ▲**
2011	**529 (1,8)**		**-15 ▼**	**-19 ▼**	**527 (2,1)**		**-3**	**-12 ▼**
2006	**543 (1,9)**			**-5**	**530 (1,7)**			**-9 ▼**
2001	**548 (2,9)**				**539 (2,8)**			
Malta								
2016	452 (2,0)	-6 ▼			451 (2,0)	-4		
2011	458 (1,7)				455 (2,0)			
Marokas								
2016	353 (4,0)	54 ▲			359 (4,0)	38 ▲		
2011	299 (3,7)				321 (3,7)			

* Lyginant 2016 m. Lietuvos rezultatus su ankstesnių metų rezultatais, šalies vidurkis apskaičiuotas naudojant tik mokinių, besimokančių lietuvių kalba, rezultatus.

2.7 lentelė. Grožinių ir informacinių tekstų skaitymo rezultatų kaita (tęsinys)

Instrukcija. Palyginkite eilutėje pateiktų metų rezultatus su stulpelyje pateiktų metų rezultatais. Taip sužinosite, ar eilutėje pateiktų metų rezultatai yra statistiškai reikšmingai aukštesni (▲) ar žemesni (▼) už stulpelyje pateiktų metų rezultatus.

Šalys	Grožiniai tekstai				Informaciniai tekstai			
	Rezultatų vidurkis	Skirtumas tarp metų			Rezultatų vidurkis	Skirtumas tarp metų		
		2011	2006	2001		2011	2006	2001
Naujoji Zelandija								
2016	525 (2,3)	-8 ▼	-4	-9	520 (2,4)	-9 ▼	-14 ▼	-5
2011	533 (2,2)		4	-1	530 (2,0)		-5	4
2006	529 (2,2)			-6	534 (2,4)			8
2001	535 (4,3)				526 (4,0)			
Nyderlandai								
2016	546 (1,7)	2	0	-8 ▼	545 (1,9)	-3	-4	-10 ▼
2011	545 (2,4)		-2	-10 ▼	547 (1,9)		-2	-7 ▼
2006	546 (1,8)			-9 ▼	549 (1,6)			-5
2001	555 (2,6)				554 (2,8)			
Norvegija (4)								
2016	520 (2,1)	13 ▲	19 ▲	13 ▲	514 (2,2)	9 ▲	21 ▲	22 ▲
2011	508 (2,0)		6	0	505 (2,3)		12 ▲	14 ▲
2006	502 (2,5)			-5	493 (2,7)			2
2001	507 (3,2)				491 (3,1)			
Omanas								
2016	411 (3,3)	31 ▲			425 (3,3)	22 ▲		
2011	379 (2,8)				404 (3,0)			
PAR								
2016	323 (4,7)	-2			314 (4,5)	-6		
2011	325 (4,5)				319 (4,2)			
Portugalija								
2016	528 (2,5)	-10 ▼			528 (2,3)	-15 ▼		
2011	538 (2,7)				544 (2,7)			
Prancūzija								
2016	513 (2,4)	-9 ▼	-5	-6	510 (2,4)	-9 ▼	-16 ▼	-22 ▼
2011	521 (2,6)		4	2	519 (2,7)		-7 ▼	-13 ▼
2006	517 (2,4)			-2	526 (2,2)			-6
2001	519 (2,5)				532 (2,5)			
Rusija								
2016	579 (2,2)	12 ▲	16 ▲	53 ▲	584 (2,3)	15 ▲	19 ▲	54 ▲
2011	567 (2,7)		4	42 ▲	570 (2,8)		4	40 ▲
2006	563 (3,4)			38 ▲	566 (3,4)			35 ▲
2001	526 (4,2)				530 (4,6)			
Saudo Arabija								
2016	430 (4,0)	8			429 (4,5)	-11		
2011	422 (4,7)				440 (4,5)			
Singapūras								
2016	575 (3,3)	8	21 ▲	44 ▲	579 (3,3)	9 ▲	14 ▲	51 ▲
2011	567 (3,5)		13 ▲	36 ▲	569 (3,2)		4	42 ▲
2006	554 (3,1)			23 ▲	565 (3,0)			37 ▲
2001	531 (5,6)				528 (5,1)			
Slovakija								
2016	539 (3,0)	-1	4	24 ▲	531 (3,1)	1	4	9 ▲
2011	540 (2,9)		5	25 ▲	530 (3,0)		3	9 ▲
2006	535 (3,0)			21 ▲	527 (2,9)			5
2001	514 (2,8)				522 (3,0)			

Tęsinys

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

▲ Vėlesnių metų rezultatai statistiškai reikšmingai aukštesni

▼ Vėlesnių metų rezultatai statistiškai reikšmingai žemesni

2.7 lentelė. Grožinių ir informacinių tekstų skaitymo rezultatų kaita (tęsinys)

Instrukcija. Palyginkite eilutėje pateiktų metų rezultatus su stulpelyje pateiktų metų rezultatais. Taip sužinosite, ar eilutėje pateiktų metų rezultatai yra statistiškai reikšmingai aukštesni (▲) ar žemesni (▼) už stulpelyje pateiktų metų rezultatus.

Šalys	Grožiniai tekstai				Informaciniai tekstai			
	Rezultatų vidurkis	Skirtumas tarp metų			Rezultatų vidurkis	Skirtumas tarp metų		
		2011	2006	2001		2011	2006	2001
Slovėnija								
2016	541 (2,4)	9 ▲	21 ▲	40 ▲	544 (2,1)	17 ▲	21 ▲	42 ▲
2011	532 (2,3)		12 ▲	32 ▲	528 (1,9)		5	26 ▲
2006	521 (2,0)			20 ▲	523 (2,4)			21 ▲
2001	501 (2,0)				502 (2,1)			
Suomija								
2016	565 (1,9)	-4			569 (2,0)	1		
2011	568 (1,9)				568 (1,9)			
Šiaurės Airija								
2016	570 (2,5)	7			561 (2,3)	6		
2011	564 (2,7)				555 (2,5)			
Švedija								
2016	556 (2,4)	9 ▲	8 ▲	-6	555 (2,6)	18 ▲	5	-5
2011	547 (2,4)		-1	-15 ▼	537 (2,4)		-13 ▼	-23 ▼
2006	548 (2,1)			-14 ▼	550 (2,4)			-10 ▼
2001	562 (2,4)				560 (2,3)			
Taivanas								
2016	548 (2,0)	7 ▲	16 ▲		569 (2,2)	4	31 ▲	
2011	542 (1,9)		9 ▲		565 (1,8)		27 ▲	
2006	532 (2,1)				539 (1,9)			
Trinidadas ir Tobagas								
2016	478 (3,3)	11 ▲	45 ▲		480 (3,5)	6	44 ▲	
2011	467 (4,1)		35 ▲		474 (3,8)		37 ▲	
2006	433 (4,9)				436 (5,0)			
Vengrija								
2016	558 (2,8)	16 ▲	-1	6	551 (3,3)	15 ▲	8	14 ▲
2011	542 (2,8)		-17 ▼	-10 ▼	536 (3,0)		-6	-1
2006	559 (3,0)			8 ▲	542 (3,1)			6
2001	551 (2,2)				537 (2,3)			
Vokietija								
2016	542 (3,3)	-2	-8 ▼	3	533 (3,3)	-5	-13 ▼	-6
2011	545 (2,2)		-6	5	538 (2,5)		-8 ▼	-2
2006	551 (2,1)			11 ▲	546 (2,4)			6 ▲
2001	539 (1,8)				539 (1,9)			

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

▲ Vėlesnių metų rezultatai statistiškai reikšmingai aukštesni

▼ Vėlesnių metų rezultatai statistiškai reikšmingai žemesni

2.8 lentelė. Teksto suvokimo procesų rezultatų kaita

Instrukcija. Palyginkite eilutėje pateiktų metų rezultatus su stulpelyje pateiktų metų rezultatais. Taip sužinosite, ar eilutėje pateiktų metų rezultatai yra statistiškai reikšmingai aukštesni (▲) ar žemesni (▼) už stulpelyje pateiktų metų rezultatus.

Šalys	Informacijos radimas ir tiesioginių išvadų darymas				Interpretavimas, integravimas ir įvertinimas			
	Rezultatų vidurkis	Skirtumas tarp metų			Rezultatų vidurkis	Skirtumas tarp metų		
		2011	2006	2001		2011	2006	2001
Airija								
2016	566 (2,6)	14 ▲			569 (2,9)	16 ▲		
2011	552 (2,8)				553 (2,3)			
Anglija								
2016	556 (2,0)	10 ▲	19 ▲	7	561 (1,9)	6	19 ▲	5
2011	546 (2,6)		9 ▲	-3	555 (2,7)		13 ▲	-1
2006	537 (2,7)			-12 ▼	542 (2,6)			-14 ▼
2001	549 (3,4)				556 (3,6)			
Australija								
2016	541 (2,6)	14 ▲			549 (2,4)	20 ▲		
2011	527 (2,6)				529 (2,2)			
Austrija								
2016	550 (2,8)	11 ▲	2		534 (2,5)	14 ▲	6	
2011	539 (2,3)		-9 ▼		521 (2,1)		-8 ▼	
2006	548 (2,2)				528 (2,5)			
Azerbaidžanas								
2016	476 (4,4)	7			463 (4,6)	14 ▲		
2011	469 (3,2)				449 (3,7)			
Belgija (flam.)								
2016	526 (2,1)		-23 ▼		524 (2,2)		-22 ▼	
2006	549 (2,1)				547 (1,9)			
Belgija (pranc.)								
2016	501 (2,3)	-11 ▼	-4		494 (2,4)	-5	1	
2011	512 (2,9)		8 ▲		499 (3,2)		6	
2006	504 (2,5)				493 (2,7)			
Bulgarija								
2016	550 (4,0)	18 ▲	10	-2	552 (4,3)	20 ▲	0	2
2011	532 (4,2)		-9	-20 ▼	532 (4,1)		-20 ▼	-18 ▼
2006	541 (4,1)			-11	552 (4,7)			1
2001	552 (4,0)				550 (3,7)			
Čekija								
2016	551 (2,4)	3		8 ▲	538 (2,2)	-6 ▼		5
2011	548 (2,4)			5	544 (2,0)			12 ▲
2001	543 (2,7)				532 (2,4)			
Danija								
2016	550 (2,1)	-7 ▼	-4		546 (2,2)	-7 ▼	5	
2011	556 (1,9)		3		553 (1,7)		12 ▲	
2006	554 (2,7)				541 (2,4)			
Gruzija								
2016	486 (2,6)	2	6		490 (2,9)	-1	34 ▲	
2011	484 (2,9)		4		491 (3,0)		35 ▲	
2006	480 (3,2)				456 (3,5)			
Honkongas								
2016	568 (2,7)	5	6	43 ▲	568 (2,9)	-9 ▼	2	38 ▲
2011	562 (2,1)		1	37 ▲	578 (2,4)		12 ▲	48 ▲
2006	561 (2,5)			37 ▲	566 (2,5)			36 ▲
2001	525 (3,1)				530 (3,3)			

Tęsinys

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

▲ Vėlesnių metų rezultatai statistiškai reikšmingai aukštesni

▼ Vėlesnių metų rezultatai statistiškai reikšmingai žemesni

2.8 lentelė. Teksto suvokimo procesų rezultatų kaita (tęsinys)

Instrukcija. Palyginkite eilutėje pateiktų metų rezultatus su stulpelyje pateiktų metų rezultatais. Taip sužinosite, ar eilutėje pateiktų metų rezultatai yra statistiškai reikšmingai aukštesni (▲) ar žemesni (▼) už stulpelyje pateiktų metų rezultatus.

Šalys	Informacijos radimas ir tiesioginių išvadų darymas				Interpretavimas, integravimas ir įvertinimas			
	Rezultatų vidurkis	Skirtumas tarp metų			Rezultatų vidurkis	Skirtumas tarp metų		
		2011	2006	2001		2011	2006	2001
Iranas								
2016	429 (4,0)	-28 ▼	1	7	425 (4,1)	-32 ▼	16 ▲	26 ▲
2011	458 (3,0)		29 ▲	35 ▲	456 (3,0)		48 ▲	58 ▲
2006	429 (3,4)			6	409 (3,4)			10
2001	423 (4,5)				399 (4,9)			
Ispanija								
2016	526 (1,7)	10 ▲	15 ▲		529 (1,7)	19 ▲	17 ▲	
2011	516 (2,2)		5		510 (2,3)		-3	
2006	511 (2,5)				513 (2,8)			
Italija								
2016	547 (2,1)	7 ▲	-1	5	550 (2,1)	6 ▲	-6	9 ▲
2011	539 (2,0)		-8 ▼	-2	544 (2,0)		-12 ▼	3
2006	547 (3,0)			6	556 (3,0)			16 ▲
2001	541 (2,5)				540 (2,6)			
Izraelis								
2016	530 (2,4)	-8 ▼			530 (2,7)	-13 ▼		
2011	538 (2,8)				543 (2,9)			
JAE								
2016	448 (3,2)	9 ▲			453 (3,3)	15 ▲		
2011	439 (2,3)				438 (2,3)			
JAV								
2016	543 (3,0)	-6	8	5	555 (3,1)	-8 ▼	9 ▲	8
2011	549 (1,5)		14 ▲	11 ▲	563 (1,6)		17 ▲	16 ▲
2006	535 (3,5)			-3	545 (3,7)			-2
2001	538 (4,2)				547 (3,8)			
Kanada								
2016	541 (1,8)	-2			545 (1,8)	-8 ▼		
2011	543 (1,5)				554 (1,5)			
Kataras								
2016	442 (1,8)	18 ▲			441 (1,9)	15 ▲		
2011	424 (3,5)				425 (3,6)			
Latvija								
2016	554 (1,9)		17 ▲	8 ▲	562 (1,7)		17 ▲	18 ▲
2006	537 (2,3)			-9 ▼	545 (2,1)			1
2001	546 (2,5)				544 (2,3)			
LIETUVA*								
2016	**551 (2,8)**	**21 ▲**	**16 ▲**	**8 ▲**	**549 (2,8)**	**22 ▲**	**10 ▲**	**5**
2011	**530 (1,9)**		**-5 ▼**	**-13 ▼**	**527 (2,0)**		**-11 ▼**	**-16 ▼**
2006	**536 (1,8)**			**-8 ▼**	**539 (1,8)**			**-5**
2001	**543 (3,0)**				**544 (2,7)**			
Malta								
2016	452 (1,7)	-9 ▼			451 (1,9)	0		
2011	461 (2,4)				451 (1,7)			
Marokas								
2016	364 (3,9)	39 ▲			336 (4,5)	48 ▲		
2011	325 (3,1)				288 (4,3)			

* Lyginant 2016 m. Lietuvos rezultatus su ankstesnių metų rezultatais, šalies vidurkis apskaičiuotas naudojant tik mokinių, besimokančių lietuvių kalba, rezultatus.

2.8 lentelė. Teksto suvokimo procesų rezultatų kaita (tęsinys)

Instrukcija. Palyginkite eilutėje pateiktų metų rezultatus su stulpelyje pateiktų metų rezultatais. Taip sužinosite, ar eilutėje pateiktų metų rezultatai yra statistiškai reikšmingai aukštesni (▲) ar žemesni (▼) už stulpelyje pateiktų metų rezultatus.

Šalys	Informacijos radimas ir tiesioginių išvadų darymas				Interpretavimas, integravimas ir įvertinimas			
	Rezultatų vidurkis	Skirtumas tarp metų			Rezultatų vidurkis	Skirtumas tarp metų		
		2011	2006	2001		2011	2006	2001
Naujoji Zelandija								
2016	521 (2,3)	-6 ▼	-6	-3	525 (2,4)	-11 ▼	-12 ▼	-10 ▼
2011	527 (2,0)		0	3	535 (1,9)		-1	1
2006	527 (2,3)			2	537 (2,3)			2
2001	525 (3,9)				534 (3,9)			
Nyderlandai								
2016	546 (2,0)	-2	-8 ▼	-13 ▼	544 (1,7)	1	3	-7 ▼
2011	549 (2,1)		-5 ▼	-10 ▼	543 (1,9)		1	-8 ▼
2006	554 (1,7)			-5	542 (1,7)			-10 ▼
2001	559 (2,6)				552 (2,5)			
Norvegija (4)								
2016	521 (2,0)	10 ▲	15 ▲	14 ▲	513 (1,9)	11 ▲	23 ▲	21 ▲
2011	511 (1,8)		5	4	502 (2,6)		11 ▲	10 ▲
2006	506 (2,6)			-1	490 (2,8)			-2
2001	508 (2,9)				492 (3,0)			
Omanas								
2016	419 (3,2)	25 ▲			415 (3,6)	33 ▲		
2011	395 (2,4)				382 (3,0)			
PAR								
2016	321 (4,5)	-1			308 (5,3)	-13		
2011	323 (4,3)				322 (4,5)			
Portugalija								
2016	528 (2,2)	-11 ▼			526 (2,4)	-16 ▼		
2011	539 (2,8)				542 (2,6)			
Prancūzija								
2016	521 (2,3)	-7 ▼	-6 ▼	-8 ▼	501 (2,4)	-10 ▼	-14 ▼	-22 ▼
2011	528 (2,5)		1	-1	512 (2,8)		-4	-11 ▼
2006	527 (2,1)			-2	515 (2,3)			-7 ▼
2001	529 (2,7)				523 (2,5)			
Rusija								
2016	581 (2,3)	16 ▲	16 ▲	48 ▲	582 (2,2)	11 ▲	18 ▲	58 ▲
2011	565 (2,8)		0	32 ▲	571 (2,7)		7	47 ▲
2006	565 (3,4)			32 ▲	564 (3,4)			40 ▲
2001	533 (4,3)				524 (4,8)			
Saudo Arabija								
2016	425 (4,1)	-8			439 (4,1)	15 ▲		
2011	433 (4,5)				424 (4,6)			
Singapūras								
2016	573 (3,1)	8	10 ▲	39 ▲	579 (3,2)	9	22 ▲	53 ▲
2011	565 (3,4)		2	31 ▲	570 (3,4)		14 ▲	44 ▲
2006	563 (3,2)			29 ▲	557 (2,8)			31 ▲
2001	534 (5,6)				526 (5,1)			
Slovakija								
2016	538 (3,1)	3	5	13 ▲	531 (3,2)	-4	2	19 ▲
2011	534 (2,9)		2	10 ▲	536 (2,7)		6	24 ▲
2006	533 (2,8)			8 ▲	530 (2,9)			18 ▲
2001	524 (2,8)				512 (3,1)			

Tęsinys

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

▲ Vėlesnių metų rezultatai statistiškai reikšmingai aukštesni

▼ Vėlesnių metų rezultatai statistiškai reikšmingai žemesni

2.8 lentelė. Teksto suvokimo procesų rezultatų kaita (tęsinys)

Instrukcija. Palyginkite eilutėje pateiktų metų rezultatus su stulpelyje pateiktų metų rezultatais. Taip sužinosite, ar eilutėje pateiktų metų rezultatai yra statistiškai reikšmingai aukštesni (▲) ar žemesni (▼) už stulpelyje pateiktų metų rezultatus.

Šalys	Informacijos radimas ir tiesioginių išvadų darymas				Interpretavimas, integravimas ir įvertinimas			
	Rezultatų vidurkis	Skirtumas tarp metų			Rezultatų vidurkis	Skirtumas tarp metų		
		2011	2006	2001		2011	2006	2001
Slovėnija								
2016	547 (2,3)	14 ▲	25 ▲	40 ▲	539 (2,5)	10 ▲	17 ▲	42 ▲
2011	533 (2,0)		11 ▲	26 ▲	530 (2,1)		8 ▲	32 ▲
2006	522 (2,2)			15 ▲	522 (2,2)			25 ▲
2001	506 (2,2)				497 (2,2)			
Suomija								
2016	572 (2,0)	3			562 (1,8)	-5		
2011	569 (2,0)				567 (1,8)			
Šiaurės Airija								
2016	562 (2,1)	6			567 (2,2)	5		
2011	555 (2,5)				562 (2,4)			
Švedija								
2016	560 (2,7)	17 ▲	6	-5	553 (2,5)	12 ▲	7 ▲	-6
2011	543 (2,1)		-11 ▼	-23 ▼	540 (2,2)		-6	-18 ▼
2006	554 (2,2)			-12 ▼	546 (2,3)			-13 ▼
2001	565 (2,6)				559 (2,2)			
Taivanas								
2016	560 (1,9)	8 ▲	15 ▲		558 (2,2)	3	31 ▲	
2011	551 (1,8)		7 ▲		555 (1,8)		27 ▲	
2006	545 (1,9)				527 (2,0)			
Trinidadas ir Tobagas								
2016	483 (3,6)	9	43 ▲		472 (3,6)	9	44 ▲	
2011	474 (3,8)		34 ▲		464 (4,1)		35 ▲	
2006	440 (4,9)				429 (5,3)			
Vengrija								
2016	552 (3,3)	14 ▲	4	8 ▲	557 (3,0)	15 ▲	3	12 ▲
2011	537 (2,7)		-10 ▼	-6	542 (2,7)		-12 ▼	-2
2006	547 (2,9)			4	554 (3,2)			10 ▲
2001	543 (2,1)				544 (2,2)			
Vokietija								
2016	546 (3,3)	-3	-13 ▼	0	530 (3,2)	-6	-9 ▼	-5
2011	548 (2,4)		-10 ▼	3	536 (2,2)		-4	1
2006	558 (2,6)			13 ▲	540 (2,3)			5
2001	545 (1,8)				535 (2,0)			

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

▲ Vėlesnių metų rezultatai statistiškai reikšmingai aukštesni

▼ Vėlesnių metų rezultatai statistiškai reikšmingai žemesni

2.9 lentelė. Rezultatų pasiskirstymas pagal skaitymo tikslus, teksto suvokimo procesus ir mokinių lytį

Šalys	Skaitymo tikslai				Teksto suvokimo procesai			
	Grožiniai tekstai		Informaciniai tekstai		Informacijos radimas ir tiesioginių išvadų darymas		Interpretavimas, integravimas ir įvertinimas	
	Mergaitės	Berniukai	Mergaitės	Berniukai	Mergaitės	Berniukai	Mergaitės	Berniukai
Airija	580 (3,2) ▲	563 (3,4)	569 (3,2) ▲	561 (3,4)	571 (3,2) ▲	561 (3,5)	576 (3,4) ▲	562 (3,6)
Anglija	572 (2,7) ▲	553 (2,5)	562 (2,6) ▲	551 (2,7)	563 (2,4) ▲	549 (2,5)	569 (2,4) ▲	554 (2,3)
Australija	561 (2,7) ▲	533 (2,9)	552 (2,7) ▲	533 (2,9)	552 (2,7) ▲	530 (3,0)	561 (2,6) ▲	538 (2,7)
Austrija	550 (2,6) ▲	539 (2,6)	540 (2,9)	538 (2,9)	552 (3,1)	549 (3,3)	539 (2,5) ▲	530 (3,3)
Azerbaidžanas	472 (4,1) ▲	460 (4,2)	485 (4,7) ▲	471 (5,2)	484 (4,4) ▲	471 (4,5)	472 (4,5) ▲	458 (4,7)
Bahreinas	462 (3,5) ▲	413 (4,0)	472 (2,6) ▲	434 (3,4)	464 (2,8) ▲	425 (3,6)	469 (3,3) ▲	422 (3,8)
Belgija (flam.)	530 (2,3) ▲	517 (2,5)	529 (2,3) ▲	522 (2,2)	529 (2,4) ▲	522 (2,5)	529 (2,3) ▲	519 (2,5)
Belgija (pranc.)	512 (2,6) ▲	496 (2,6)	494 (2,9) ▲	486 (2,8)	506 (2,5) ▲	496 (3,0)	500 (2,5) ▲	488 (3,1)
Bulgarija	561 (5,2) ▲	542 (4,6)	561 (4,6) ▲	547 (4,5)	557 (4,5) ▲	544 (4,2)	560 (4,9) ▲	545 (4,3)
Čekija	554 (2,3) ▲	536 (2,6)	544 (2,3)	538 (3,1)	556 (2,5) ▲	546 (2,9)	544 (2,6) ▲	532 (2,5)
Čilė	511 (2,8) ▲	491 (3,6)	490 (3,0) ▲	481 (3,7)	502 (2,9) ▲	490 (3,3)	500 (3,3) ▲	483 (3,9)
Danija	560 (2,6) ▲	542 (2,7)	548 (3,0) ▲	539 (2,9)	556 (2,7) ▲	544 (2,6)	552 (2,6) ▲	539 (2,7)
Egiptas	348 (5,4) ▲	308 (6,6)	350 (5,6) ▲	314 (7,0)	347 (5,5) ▲	311 (6,6)	359 (5,8) ▲	321 (6,6)
Gruzija	501 (2,5) ▲	479 (3,5)	495 (3,1) ▲	478 (4,1)	495 (2,6) ▲	477 (3,3)	501 (2,7) ▲	479 (3,8)
Honkongas	569 (3,3) ▲	557 (3,7)	580 (3,1)	573 (3,3)	571 (2,9) ▲	565 (3,3)	574 (3,1) ▲	563 (3,3)
Iranas	457 (4,6) ▲	407 (5,1)	446 (4,5) ▲	406 (5,0)	454 (4,6) ▲	408 (5,1)	450 (4,8) ▲	403 (5,1)
Ispanija	536 (1,7) ▲	524 (2,9)	529 (1,5)	525 (2,4)	530 (1,5) ▲	523 (2,5)	534 (1,5) ▲	525 (2,7)
Italija	554 (2,4) ▲	543 (2,8)	551 (2,7)	547 (2,6)	550 (2,3) ▲	544 (2,8)	554 (2,4) ▲	545 (2,4)
Izraelis	541 (3,4) ▲	523 (3,8)	533 (3,0)	525 (3,4)	536 (2,8) ▲	523 (3,4)	537 (3,2) ▲	523 (3,6)
JAE	456 (4,2) ▲	425 (4,6)	474 (4,2) ▲	446 (4,6)	463 (4,1) ▲	434 (4,5)	468 (4,3) ▲	438 (4,5)
JAV	563 (3,5) ▲	552 (3,5)	546 (3,2)	540 (3,7)	547 (3,1) ▲	539 (3,5)	559 (3,3) ▲	551 (3,5)
Kanada	556 (2,3) ▲	538 (2,1)	543 (2,5) ▲	537 (2,1)	546 (2,2) ▲	537 (1,9)	552 (2,2) ▲	539 (2,1)
Kataras	453 (2,3) ▲	415 (3,8)	466 (2,0) ▲	433 (3,8)	460 (2,0) ▲	424 (3,4)	458 (2,2) ▲	423 (3,4)
Kazachstanas	535 (3,0) ▲	520 (2,6)	547 (3,1) ▲	540 (3,0)	534 (2,9) ▲	525 (2,8)	548 (3,0) ▲	537 (2,5)
Kuveitas	405 (4,9) ▲	370 (6,6)	415 (5,0) ▲	381 (6,9)	410 (4,7) ▲	377 (6,5)	406 (5,2) ▲	369 (6,7)
Latvija	565 (2,2) ▲	545 (2,1)	569 (2,3) ▲	553 (2,1)	562 (2,3) ▲	546 (2,5)	571 (2,1) ▲	553 (1,9)
Lenkija	577 (2,4) ▲	556 (2,8)	573 (2,9) ▲	556 (3,1)	568 (2,6) ▲	551 (2,6)	580 (2,7) ▲	559 (2,8)
LIETUVA	**558 (2,9) ▲**	**536 (3,1)**	**561 (2,9) ▲**	**541 (3,1)**	**560 (2,7) ▲**	**539 (3,0)**	**558 (2,7) ▲**	**537 (3,0)**
Makao (Kinija)	538 (2,3)	534 (2,0)	555 (1,8)	556 (1,6)	548 (1,8)	550 (1,4)	544 (2,2)	542 (1,8)
Malta	466 (3,0) ▲	439 (2,2)	461 (2,5) ▲	443 (2,6)	463 (2,5) ▲	441 (2,3)	462 (2,9) ▲	441 (2,1)
Marokas	369 (4,3) ▲	338 (4,4)	372 (4,3) ▲	346 (4,3)	378 (4,0) ▲	350 (4,4)	352 (4,6) ▲	321 (5,2)
Naujoji Zelandija	539 (2,5) ▲	512 (3,0)	528 (2,9) ▲	512 (3,4)	530 (2,5) ▲	512 (3,1)	536 (2,8) ▲	513 (2,9)
Nyderlandai	553 (1,8) ▲	539 (2,4)	549 (2,4) ▲	540 (2,6)	551 (2,6) ▲	542 (2,3)	550 (1,8) ▲	538 (2,3)
Norvegija (5)	571 (2,7) ▲	550 (3,2)	568 (2,8) ▲	549 (2,9)	570 (2,7) ▲	553 (3,0)	568 (2,8) ▲	548 (2,5)
Omanas	434 (3,4) ▲	387 (3,8)	448 (3,3) ▲	403 (3,9)	442 (3,1) ▲	397 (3,9)	439 (3,6) ▲	391 (4,2)
PAR	352 (4,2) ▲	296 (5,5)	340 (4,0) ▲	290 (5,2)	348 (4,1) ▲	297 (5,1)	338 (5,4) ▲	281 (5,8)
Portugalija	529 (2,8)	527 (2,8)	527 (2,9)	529 (2,7)	527 (2,6)	528 (2,6)	528 (2,8)	525 (2,8)
Prancūzija	518 (2,9) ▲	507 (2,8)	513 (2,8)	508 (2,9)	524 (2,8) ▲	517 (2,6)	506 (2,9) ▲	496 (3,1)
Rusija	587 (2,5) ▲	572 (2,5)	591 (2,3) ▲	578 (2,7)	588 (2,5) ▲	575 (2,8)	589 (2,4) ▲	575 (2,6)
Saudo Arabija	461 (5,1) ▲	401 (5,7)	465 (5,8) ▲	395 (6,5)	458 (5,4) ▲	395 (5,7)	472 (5,5) ▲	408 (5,8)
Singapūras	586 (3,6) ▲	563 (3,7)	586 (3,5) ▲	571 (3,7)	580 (3,4) ▲	566 (3,6)	589 (3,4) ▲	568 (3,4)
Slovakija	545 (3,6) ▲	533 (3,1)	535 (3,6) ▲	528 (3,2)	542 (3,4) ▲	533 (3,3)	538 (3,4) ▲	525 (3,6)
Slovėnija	552 (2,9) ▲	531 (2,8)	552 (2,6) ▲	536 (2,6)	554 (2,7) ▲	539 (2,8)	550 (3,1) ▲	529 (2,8)
Suomija	576 (2,0) ▲	554 (2,4)	579 (2,1) ▲	559 (2,6)	582 (2,3) ▲	562 (2,6)	573 (2,0) ▲	552 (2,3)
Šiaurės Airija	582 (3,0) ▲	559 (3,1)	569 (3,1) ▲	552 (3,3)	570 (2,6) ▲	553 (3,0)	577 (2,6) ▲	558 (3,0)
Švedija	564 (2,7) ▲	548 (2,7)	562 (3,3) ▲	548 (2,8)	566 (3,1) ▲	555 (3,0)	562 (2,7) ▲	544 (2,8)
Taivanas	555 (2,4) ▲	543 (2,2)	570 (2,7)	568 (2,3)	565 (2,5) ▲	555 (2,0)	562 (2,4) ▲	555 (2,7)
Trinidadas ir Tobagas	489 (4,0) ▲	466 (4,5)	490 (3,8) ▲	469 (4,7)	495 (4,1) ▲	471 (4,6)	482 (4,2) ▲	461 (4,9)
Vengrija	566 (3,4) ▲	549 (3,1)	555 (3,9) ▲	547 (3,5)	558 (3,7) ▲	545 (3,5)	563 (3,5) ▲	550 (3,2)
Vokietija	551 (3,5) ▲	534 (3,8)	536 (3,6)	530 (3,8)	550 (3,5) ▲	541 (3,8)	537 (3,5) ▲	524 (3,8)
Tarptautinis vidurkis	**522 (0,5) ▲**	**499 (0,5)**	**519 (0,5) ▲**	**503 (0,5)**	**520 (0,4) ▲**	**503 (0,5)**	**520 (0,5) ▲**	**500 (0,5)**

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

▲ Rezultatų vidurkis statistiškai reikšmingai aukštesnis už kitos lyties mokinių rezultatų vidurkį

2.10 lentelė. Mokinių pasiskirstymas pagal tarptautinius skaitymo pasiekimų lygmenis

Šalys	Mokinių, pasiekiusių tarptautinį lygmenį, dalis procentais (Aukščiausias, Aukštas, Vidutinis, Minimalus)	Aukščiausias lygmuo (625)	Aukštas lygmuo (550)	Vidutinis lygmuo (475)	Minimalus lygmuo (400)
Singapūras		29 (1,6)	66 (1,6)	89 (1,0)	97 (0,5)
Rusija		26 (1,2)	70 (1,3)	94 (0,6)	99 (0,3)
Šiaurės Airija		22 (1,4)	61 (1,3)	87 (0,8)	97 (0,4)
Airija		21 (1,2)	62 (1,6)	89 (0,9)	98 (0,4)
Lenkija		20 (1,1)	61 (1,3)	89 (0,7)	98 (0,4)
Anglija		20 (0,9)	57 (1,1)	86 (0,7)	97 (0,4)
Bulgarija		19 (1,3)	55 (2,2)	83 (1,6)	95 (0,9)
Honkongas		18 (1,3)	65 (1,8)	93 (0,9)	99 (0,3)
Suomija		18 (0,8)	62 (1,3)	91 (0,8)	98 (0,3)
Vengrija		17 (1,2)	56 (1,7)	85 (1,0)	97 (0,5)
JAV		16 (1,3)	53 (1,6)	83 (1,2)	96 (0,5)
Australija		16 (1,0)	51 (1,4)	81 (1,0)	94 (0,5)
Norvegija (5)		15 (0,9)	58 (1,7)	90 (0,9)	99 (0,3)
Taivanas		14 (1,1)	59 (1,5)	90 (0,7)	98 (0,2)
Švedija		14 (1,4)	57 (1,6)	88 (0,9)	98 (0,3)
Latvija		14 (1,0)	57 (1,3)	90 (0,8)	99 (0,2)
Izraelis		13 (0,9)	46 (1,3)	75 (1,0)	91 (0,7)
Kanada		13 (0,7)	50 (1,0)	83 (0,9)	96 (0,4)
LIETUVA		**12 (0,9)**	**52 (1,6)**	**86 (1,1)**	**97 (0,5)**
Slovėnija		11 (0,8)	49 (1,3)	83 (0,9)	96 (0,5)
Danija		11 (1,0)	52 (1,3)	86 (1,0)	97 (0,4)
Naujoji Zelandija		11 (0,6)	41 (1,2)	73 (1,0)	90 (0,7)
Vokietija		11 (0,8)	47 (1,4)	81 (1,4)	95 (1,0)
Italija		11 (0,8)	52 (1,7)	87 (1,0)	98 (0,5)
Slovakija		10 (0,8)	47 (1,4)	81 (1,3)	93 (1,1)
Čekija		10 (0,7)	49 (1,3)	85 (0,9)	97 (0,5)
Makao (Kinija)		10 (0,6)	50 (0,8)	86 (0,5)	98 (0,3)
Austrija		8 (0,8)	47 (1,5)	84 (1,1)	98 (0,4)
Nyderlandai		8 (0,6)	48 (1,3)	88 (0,9)	99 (0,3)
Kazachstanas		7 (0,8)	42 (1,8)	84 (1,5)	98 (0,3)
Portugalija		7 (0,9)	38 (1,3)	79 (1,3)	97 (0,4)
Ispanija		6 (0,4)	39 (0,9)	80 (1,0)	97 (0,6)
JAE		5 (0,3)	20 (1,0)	43 (1,4)	68 (1,3)
Trinidadas ir Tobagas		4 (0,5)	24 (1,2)	55 (1,7)	80 (1,2)
Belgija (flam.)		4 (0,4)	35 (1,3)	80 (1,3)	97 (0,4)
Prancūzija		4 (0,6)	30 (1,3)	72 (1,2)	94 (0,5)
Čilė		3 (0,4)	25 (1,3)	61 (1,5)	87 (1,1)
Kataras		3 (0,3)	17 (0,6)	42 (1,1)	66 (0,9)
Belgija (pranc.)		3 (0,4)	22 (1,2)	65 (1,4)	92 (0,9)
Gruzija		2 (0,4)	22 (1,3)	60 (1,6)	86 (1,1)
Bahreinas		2 (0,3)	14 (0,6)	41 (1,0)	69 (1,0)
Omanas		2 (0,3)	10 (0,8)	32 (1,3)	59 (1,3)
Azerbaidžanas		2 (0,3)	18 (1,1)	54 (2,0)	81 (1,7)
Iranas		1 (0,2)	11 (0,6)	37 (1,3)	65 (1,5)
Saudo Arabija		1 (0,4)	11 (1,2)	35 (1,7)	63 (1,8)
Malta		1 (0,2)	13 (0,7)	45 (1,1)	73 (0,7)
Kuveitas		1 (0,2)	6 (0,8)	22 (1,5)	51 (1,7)
Egiptas		0 (0,1)	3 (0,4)	11 (1,2)	31 (1,8)
Marokas		0 (0,1)	3 (0,4)	14 (0,8)	36 (1,5)
PAR		0 (0,1)	2 (0,4)	8 (1,0)	22 (1,5)
Tarptautinė mediana*		**10**	**47**	**82**	**96**

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

* Tarptautinė mediana yra reikšmė, kurios neviršija 50 proc. šalių rezultatai

2.11 lentelė. Tarptautinius skaitymo pasiekimų lygmenis pasiekusių mokinių dalies kaita

Šalys	Aukščiausias lygmuo (625)				Aukštas lygmuo (550)				Vidutinis lygmuo (475)				Minimalus lygmuo (400)			
	Mokinių dalis, %				Mokinių dalis, %				Mokinių dalis, %				Mokinių dalis, %			
	2016	2011	2006	2001	2016	2011	2006	2001	2016	2011	2006	2001	2016	2011	2006	2001
Singapūras	29	24	19 ▲	12 ▲	66	62	58 ▲	45 ▲	89	87	86	76 ▲	97	97	97	90 ▲
Rusija	26	19 ▲	19 ▲	5 ▲	70	63 ▲	61 ▲	39 ▲	94	92	90 ▲	80 ▲	99	99	98	96 ▲
Šiaurės Airija	22	19 ▲			61	58			87	87			97	97		
Airija	21	16 ▲			62	53 ▲			89	85 ▲			98	97		
Anglija	20	18	15 ▲	20	57	54	48 ▲	54	86	83 ▲	78 ▲	82 ▲	97	95 ▲	93 ▲	94 ▲
Bulgarija	19	11 ▲	16	17	55	45 ▲	52	54	83	77 ▲	82	83	95	93	95	95
Honkongas	18	18	15 ▲	5 ▲	65	67	62	39 ▲	93	93	92	81 ▲	99	99	99	97 ▲
Suomija	18	18			62	63			91	92			98	99 ▼		
Vengrija	17	12 ▲	14	10 ▲	56	48 ▲	53	49 ▲	85	81 ▲	86	85	97	95 ▲	97	98
JAV	16	17	12 ▲	15	53	56	47 ▲	50	83	86 ▼	82	80	96	98 ▼	96	94 ▲
Australija	16	10 ▲			51	42 ▲			81	76 ▲			94	93		
Taivanas	14	13	7 ▲		59	55	43 ▲		90	87 ▲	84 ▲		98	98	97 ▲	
Švedija	14	9 ▲	11	15	57	47 ▲	53	59	88	85	88	90	98	98	98	98
Latvija	14		8 ▲	9 ▲	57		46 ▲	49 ▲	90		86 ▲	87 ▲	99		98 ▲	99
LIETUVA*	**13**	**6 ▲**	**5 ▲**	**9 ▲**	**53**	**39 ▲**	**43 ▲**	**48 ▲**	**87**	**80 ▲**	**86**	**85**	**97**	**97**	**99 ▼**	**98**
Izraelis	13	15			46	49 ▼			75	80 ▼			91	93 ▼		
Kanada	13	13			50	51			83	86 ▼			96	98 ▼		
Slovėnija	11	8 ▲	6 ▲	3 ▲	49	42 ▲	37 ▲	25 ▲	83	79 ▲	76 ▲	67 ▲	96	95	94 ▲	91 ▲
Danija	11	12	11		52	55	52		86	88 ▼	85		97	99 ▼	97	
Naujoji Zelandija	11	14 ▼	13 ▼	14 ▼	41	45 ▼	45 ▼	45	73	75	76	74	90	92 ▼	92 ▼	90
Vokietija	11	10	11	9 ▲	47	46	52 ▼	47	81	85 ▼	87 ▼	83	95	98 ▼	97 ▼	97 ▼
Italija	11	10	14	11	52	46 ▲	52	48 ▲	87	85	87	83 ▲	98	98	98	97
Slovakija	10	8 ▲	8 ▲	5 ▲	47	44	43	34 ▲	81	82	80	76 ▲	93	96	94	94
Čekija	10	8		7 ▲	49	50		45 ▲	85	87		83	97	98		97
Austrija	8	5 ▲	8		47	39 ▲	45		84	80 ▲	84		98	97	98	
Nyderlandai	8	7 ▲	6 ▲	10	48	48	49	54 ▼	88	90	91 ▼	92 ▼	99	100 ▼	99	99
Portugalija	7	9			38	47 ▼			79	84 ▼			97	98		
Ispanija	6	4 ▲	5		39	31 ▲	31 ▲		80	72 ▲	72 ▲		97	94 ▲	94 ▲	
Norvegija (4)	5	2 ▲	2 ▲	4	34	25 ▲	22 ▲	28 ▲	74	71	67 ▲	65 ▲	94	95	92 ▲	88 ▲
JAE	5	3 ▲			20	14 ▲			43	38 ▲			68	64 ▲		
Trinidadas ir Tobagas	4	3	2 ▲		24	19 ▲	13 ▲		55	50 ▲	38 ▲		80	78	64 ▲	
Belgija (flam.)	4		7 ▼		35		49 ▼		80		90 ▼		97		99 ▼	
Prancūzija	4	5	5	7 ▼	30	35 ▼	35 ▼	37 ▼	72	75	76 ▼	77 ▼	94	95	96 ▼	95 ▼
Kataras	3	2 ▲			17	12 ▲			42	34 ▲			66	60 ▲		
Belgija (pranc.)	3	2	3		22	25	23		65	70 ▼	66		92	94	92	
Gruzija	2	2	1 ▲		22	21	15 ▲		60	60	50 ▲		86	86	82 ▲	
Omanas	2	0 ▲			10	5 ▲			32	21 ▲			59	47 ▲		
Azerbaidžanas	1	0 ▲			17	9 ▲			53	45 ▲			80	82		
Iranas	1	1	1 ▲	0 ▲	11	13 ▼	8 ▲	7 ▲	37	45 ▼	30 ▲	28 ▲	65	76 ▼	60 ▲	56 ▲
Saudo Arabija	1	1			11	8			35	34			63	65		
Malta	1	1 ▼			13	14			45	45			73	74		
Marokas	0	0 ▲			3	1 ▲			14	7 ▲			36	21 ▲		
PAR	0	0			2	3 ▼			8	10			22	24		

* Lyginant 2016 m. Lietuvos rezultatus su ankstesnių metų rezultatais, šalies vidurkis apskaičiuotas naudojant tik mokinių, besimokančių lietuvių kalba, rezultatus.

Tuščias langelis reiškia, kad šalis tais metais nedalyvavo tyrime.

▲ 2016 m. mokinių dalis procentais statistiškai reikšmingai aukštesnė

▼ 2016 m. mokinių dalis procentais statistiškai reikšmingai žemesnė

3 NAMŲ APLINKOS ĮTAKA MOKINIŲ SKAITYMO GEBĖJIMAMS

Vykdant PIRLS tyrimus IEA pastebėjo stiprų teigiamą ryšį tarp mokinio skaitymo pasiekimų ketvirtoje klasėje ir namų aplinkos, skatinančios tobulėti šioje srityje.

Šiame skyriuje pateikiami tyrimo PIRLS 2016 skaitymo rezultatai remiantis tėvų ar globėjų, kurių vaikai dalyvavo tyrime, atsakymais apie edukacinę aplinką ir ankstyvojo skaitymo sąlygas jų namuose, taip pat mokinių atsakymais apie namie turimas knygas bei kitus mokymuisi reikalingus išteklius. Remiantis tėvams (globėjams) ir mokiniams pateiktais klausimynais taip pat buvo surinkti duomenys apie vaikų mokymosi skaityti patirtį.

Edukaciniai ištekliai mokinių namuose

Tyrimas parodė didelį teigiamą ryšį tarp skaitymo pasiekimų ir socioekonominės padėties rodiklių, tokių kaip tėvų arba globėjų išsimokslinimo lygis ir profesija. Tiek PIRLS, tiek TIMSS tyrimai nustatė stiprų ryšį tarp tėvų išsimokslinimo lygio, profesijos ir jų vaikų akademinių pasiekimų. Apskritai aukštesnis išsimokslinimas leidžia siekti karjeros geriau apmokamose srityse, užimti aukštesnę socioekonominę padėtį ir turėti daugiau reikalingų išteklių namuose. Šeimos pajamos taip pat daro didelę įtaką mokinių skaitymo ir kitų mokomųjų dalykų, pavyzdžiui, matematikos, mokymosi pasiekimams. Be to, aukštesnis tėvų išsimokslinimo lygis gali lemti ir didesnius lūkesčius bei aukštesnių akademinių pasiekimų reikalavimus savo vaikams. PIRLS ir TIMSS tyrimai taip pat rodo, kad skaitymo medžiagos prieinamumas namuose yra labai susijęs su skaitymo, matematikos ir gamtos mokslų mokymosi pasiekimais.

Siekiant įvertinti mokinių namuose esančius edukacinius išteklius, tyrime dalyvavusių šalių ketvirtokų ir jų tėvų buvo prašoma pateikti informaciją apie šiuos ankstyvajam skaitymo mokymui (-si) svarbius išteklius:

- *turimų knygų skaičių;*
- *turimų vaikiškų knygų skaičių;*
- *interneto ryšį;*
- *asmeninį vaiko kambarį;*
- *tėvų arba globėjų išsimokslinimą;*
- *tėvų arba globėjų dirbamą darbą.*

3.1 lentelėje pateikta informacija apie namų išteklių įtaką skaitymo pasiekimams. Duomenys lentelėje pateikiami pagal tris kategorijas: *daug išteklių, šiek tiek išteklių, mažai išteklių*. Šalys lentelėje išrikiuotos pagal mokinių, turinčių *daug išteklių*, procentinę dalį mažėjimo tvarka.

Nagrinėjant duomenis, mokiniai buvo suskirstyti į grupes remiantis jų pačių ir jų tėvų atsakymais apie mokymuisi svarbius namų išteklius. *Daug išteklių* reiškia, kad vidutiniškai vaikas namuose turi daugiau nei 100 knygų ir daugiau nei 25 vaikiškas knygas, be to, namuose turi interneto ryšį ir savo kambarį bei bent vienas iš jo tėvų yra įgijęs universitetinį išsilavinimą ir yra specialistas (gali būti profesionalas, vadovaujantis įmonės darbuotojas arba aukšto rango valdininkas, technikas arba profesionalus padėjėjas). *Mažai išteklių* turinčiais buvo laikomi tie, kurie namuose turėjo 25 arba mažiau knygų, 10 arba mažiau vaikiškų knygų, neturėjo nei interneto ryšio, nei asmeninio kambario, taip pat nė vienas iš tėvų arba globėjų nebuvo įgijęs aukštesnio nei vidurinis išsilavinimo ir nedirbo specialistu, biuro tarnautoju, paslaugų įmonės darbuotoju bei nebuvo smulkiuoju verslininku. Mokiniai, neatitikę kurių nors kriterijų, buvo priskirti prie turinčių *šiek tiek edukacinių išteklių*.

Lyginant tarptautiniu mastu, vidutiniškai penktadalis (20 proc.) ketvirtos klasės mokinių (**Lietuvoje** – 16 proc.) buvo priskirti šeimoms, namuose turinčioms *daug edukacinių išteklių*, 73 proc. (**Lietuvoje** – 81 proc.) – šeimoms, turinčioms *šiek tiek išteklių*, o 7 proc. (**Lietuvoje** – 3 proc.) – *mažai išteklių* turinčioms šeimoms.

Tarptautiniu mastu nustatytas 140 taškų skirtumas tarp *daug* ir *mažai išteklių* namuose turinčių mokinių skaitymo rezultatų vidurkių (plg. 572 taškai ir 432 taškai). Kitaip tariant, *daug edukacinių išteklių* turinčių mokinių skaitymo pasiekimai stipriai aukštesni už vaikų, turinčių *mažai išteklių*.

Lietuvos mokinių skaitymo rezultatai, lyginant pagal namuose esančių edukacinių išteklių kiekį, patvirtina tarptautinę tendenciją (*daug išteklių* – 594 taškai, *šiek tiek išteklių* – 543 taškai, *mažai išteklių* – 466 taškai). **Lietuvoje** skirtumas tarp *daug* ir *mažai išteklių* turinčių mokinių skaitymo rezultatų vidurkių – 128 taškai.

Vidutinių skaitymo rezultatų skirtumas, lyginant mokinių, namuose turinčių *daug* ir *mažai išteklių*, pirmųjų naudai pastebimas visose tyrime dalyvavusiose šalyse, tačiau kai kuriose šalyse šis skirtumas yra gerokai didesnis už tarptautinių vidurkių skirtumą (plg. tarptautinių vidurkių skirtumas tarp *daug* ir *mažai išteklių* turinčių mokinių skaitymo rezultatų – 140 taškų, Slovakijoje – 195 taškai, JAE – 170 taškų, Katare – 156 taškai, Irane – 152 taškai). Mažiausias skirtumas nustatytas Honkonge – 26 taškai.

Įdomu pastebėti, kad net 18-oje šalių (Norvegijoje, Švedijoje, Danijoje, Suomijoje, Airijoje, Nyderlanduose, Singapūre, Belgijoje (flam.), Vokietijoje, Prancūzijoje, Maltoje, Izraelyje, Austrijoje, Kanadoje, Slovėnijoje, Čekijoje, Latvijoje ir Rusijoje), *mažai išteklių* turinčioms šeimoms buvo priskirta ne daugiau kaip 2 proc. ketvirtokų, todėl skaitymo rezultatai šiai kategorijai nepateikiami. Taip pat nepateikiami dar 4-ių šalių (Saudo Arabijos, Azerbaidžano, Maroko ir Egipto), kuriose ne daugiau kaip 2 proc. ketvirtokų buvo priskirta *daug išteklių* turinčių šeimų kategorijai, rezultatai.

3.2 lentelėje pateikta informacija apie mokinių namuose turimų skaitmeninių išteklių įtaką skaitymo pasiekimams. Duomenys lentelėje pateikiami pagal tris kategorijas: *daug išteklių, šiek tiek išteklių, mažai išteklių*. Šalys lentelėje išrikiuotos pagal mokinių, turinčių *daug skaitmeninių išteklių*, procentinę dalį mažėjimo tvarka.

Mokiniai buvo suskirstyti į grupes remiantis jų pačių ir jų tėvų atsakymais apie mokymuisi svarbius skaitmeninius išteklius. *Daug išteklių* reiškia, kad mokinys nurodė turįs kompiuterį (planšetinį kompiuterį) ir internetą, o tėvai nurodė, kad namuose yra septyni ar daugiau skaitmeniniai prietaisai, taip pat ir skaitmeniniai prietaisai sau ir vaikui, skirti skaityti. *Mažai išteklių* turinčiais laikomi mokiniai, nurodę neturį nei kompiuterio (planšetinio kompiuterio), nei interneto, ir kurių tėvai nurodė, kad namuose yra mažiau nei keturi skaitmeniniai prietaisai ir nei patys, nei vaikai neturi skaitmeninio prietaiso, skirto skaityti. Visi kiti mokiniai buvo priskirti prie turinčiųjų *šiek tiek išteklių*.

Lyginant tarptautiniu mastu, vidutiniškai penktadalis (20 proc.) ketvirtos klasės mokinių (**Lietuvoje** – 19 proc.) buvo priskirti šeimoms, namuose turinčioms *daug skaitmeninių išteklių*, 74 proc. (**Lietuvoje** – 79 proc.) – šeimoms, turinčioms *šiek tiek skaitmeninių išteklių*, o 5 proc. (**Lietuvoje** – 2 proc.) – *mažai skaitmeninių išteklių* turinčioms šeimoms. Nustatyta, kad didžiausia dalis mokinių, kurių namuose yra *daug skaitmeninių išteklių*, yra Norvegijoje (58 proc.), Suomijoje (53 proc.), Danijoje (49 proc.) ir Švedijoje (42 proc.), šiose šalyse beveik nėra mokinių, turinčių namuose *mažai skaitmeninių išteklių*. Taip pat nustatyta, kad didžiausia dalis mokinių, kurių namuose yra *mažai skaitmeninių išteklių*, yra Maroke (47 proc.), Azerbaidžane (34 proc.), PAR (33 proc.), Egipte (30 proc.) ir Irane (23 proc.).

Tarptautiniu mastu nustatytas vidutinis 122 taškų skirtumas tarp *daug* ir *mažai skaitmeninių išteklių* turinčių mokinių skaitymo rezultatų vidurkių (plg. 536 taškai ir 414 taškai).

Lietuvos mokinių skaitymo rezultatai, lyginant pagal namuose esančių skaitmeninių išteklių kiekį, patvirtina tarptautinę tendenciją – rezultatai aukštesni mokinių, namuose turinčių daugiau skaitmeninių išteklių (*daug išteklių* – 568 taškai, *šiek tiek išteklių* – 547 taškai, *mažai išteklių* – duomenys nepateikiami). **Lietuvoje** skirtumas tarp *daug* (568 taškai) ir *šiek tiek* (547 taškai) išteklių turinčių mokinių skaitymo rezultatų vidurkių yra 21 taškas.

Vidutinių skaitymo rezultatų skirtumas, lyginant mokinių, namuose turinčių *daug* ir *mažai skaitmeninių išteklių*, pirmųjų naudai pastebimas visose tyrime dalyvavusiose šalyse, tačiau kai kuriose šalyse šis skirtumas yra didesnis už tarptautinių vidurkių skirtumą (plg. tarptautinių skaitymo rezultatų vidurkių skirtumas – 122 taškai, Slovakijoje – 172 taškai, Egipte – 126 taškai). Mažiausias skirtumas nustatytas Saudo Arabijoje – 39 taškai.

Įdomu pastebėti, kad net 31-oje šalyje (tarp jų ir **Lietuvoje**), *mažai skaitmeninių išteklių* turinčioms šeimoms buvo priskirta ne daugiau kaip 2 proc. ketvirtokų, todėl skaitymo rezultatai šiai kategorijai nepateikiami. Taip pat nepateikiami dar vienos šalies (Irano), kurioje ne daugiau kaip 2 proc. ketvirtokų buvo priskirta *daug skaitmeninių išteklių* turinčių šeimų kategorijai, rezultatai.

Kalba, kuria šnekama namuose

Įtakos skaitymo pasiekimams gali turėti ir kitos aplinkybės, o ypač kalba, kuria šnekama mokinio namuose. Tyrimo PIRLS 2016 medžiaga (testai ir klausimynai) mokiniams buvo pateikta mokyklos, kurioje jie mokosi, mokomąja kalba. **Lietuvoje** tyrimas vyko lietuvių, rusų ir lenkų kalbomis priklausomai nuo mokyklos mokomosios kalbos. Tačiau mokyklose visada būna mokinių, kurių namuose šnekama kita kalba nei mokykloje, kurioje vaikas mokosi.

3.3 lentelėje pateikta informacija apie tai, kaip dažnai tyrime PIRLS 2016 dalyvavusių šalių ketvirtos klasės mokiniai namuose šneka kalba, kuria atliko skaitymo testą. Duomenys lentelėje pateikiami pagal keturias kategorijas: *visada, beveik visada, kartais, niekada*.

Lyginant tarptautiniu mastu, daugiau kaip pusė (63 proc.) ketvirtos klasės mokinių (**Lietuvoje** – 70 proc.) namuose *visada* šneka kalba, kuria atliko testą, 14 proc. (**Lietuvoje** – 19 proc.) – ta pačia kalba šneka *beveik visada*, 17 proc. (**Lietuvoje** – 10 proc.) namuose ta pačia kalba šneka tik *kartais*, o 5 proc. (**Lietuvoje** – 1 proc.) – *niekada* namuose nešneka testo kalba.

Nustatyta, kad didžiausia dalis mokinių, kurie namuose *visada* šneka kalba, kuria jie atliko skaitymo testą, yra Šiaurės Airijoje (85 proc.), Portugalijoje (83 proc.), Vengrijoje (82 proc.), Lenkijoje bei Trinidade ir Tobage (po 81 proc.). Taip pat nustatyta, kad didžiausia dalis mokinių, kurie namuose *niekada* nekalba ta kalba, kuria atliko testą, yra Maroke (47 proc.), Kuveite (30 proc.), Saudo Arabijoje (28 proc.), Irane (19 proc.) ir Egipte (16 proc.).

Tarptautiniu mastu nustatyti įdomūs vidutinių rezultatų skirtumai. Pavyzdžiui, nustatytas skirtumas tarp kategorijų *visada* ir *niekada* – 78 taškai. Didžiausi skirtumai tarp šioms kategorijos priskirtų mokinių rezultatų nustatyti Bulgarijoje (122 taškai) ir Irane (88 taškai), mažiausias skirtumas – PAR (6 taškai). Didžiausias tarptautinių skaitymo rezultatų vidurkių skirtumas (87 taškai) nustatytas tarp kategorijų *beveik visada* ir *niekada* (plg. *visada* – 511 taškų, *beveik visada* – 520 taškų, *kartais* – 504 taškai, *niekada* – 433 taškai). Pastaroji tendencija, kai mokinių, kurie ta kalba, kuria atliko testą, namuose šneka *beveik visada*, skaitymo rezultatai yra geresni nei tų, kurie namuose *visada* šneka ta pačia kalba, būdinga net 33 šalims (tarp jų ir **Lietuvoje**), dviejose šalyse (Belgijoje (pranc.) ir Nyderlanduose) šioms kategorijoms priskiriamų mokinių vidutiniai skaitymo rezultatai yra vienodi. Įdomu pastebėti, kad trijose šalyse (Kuveite, Maroke ir Saudo Arabijoje) mokinių, kurie namuose *niekada* nešneka ta kalba, kuria atliko testą, rezultatai yra geresni už tų, kurie *visada* šneka ta pačia kalba. Dar viena įdomi tendencija pastebėta aštuoniose šalyse (Azerbaidžane, Egipte, Kuveite, Omane, Katare, Saudo Arabijoje, Maroke ir PAR), kur geriausi vidutiniai skaitymo rezultatai yra mokinių, namuose tik *kartais* šnekančių ta kalba, kuria atliko testą.

Lietuvos mokinių skaitymo rezultatai pagal tai, kaip dažnai namuose šnekama kalba, kuria buvo atliekamas skaitymo testas, geresni mokinių, namuose *beveik visada* šnekančių ta pačia kalba (plg. *visada* – 549 taškai, *beveik visada* – 562 taškai, *kartais* – 526 taškai, *niekada* – duomenys neteikiami).

28-iose šalyse (tarp jų ir **Lietuvoje**) ne daugiau kaip 2 proc. ketvirtokų nurodė, kad namuose jie *niekada* nešneka ta kalba, kuria atliko testą, todėl skaitymo rezultatai šiai kategorijai nepateikiami. Išskirtinė situacija pastebima Vengrijoje, kurioje beveik nenustatyta skirtumų, lyginant pagal namuose vartojamą kalbą: kategorijose *kartais* ir *niekada* duomenys nepateikiami, o mokinių, namuose *visada* arba *beveik visada* šnekančių ta kalba, kuria atliko testą, vidutinių skaitymo rezultatų skirtumas tik 2 taškai.

Tėvų skaitymo įpročiai

Skaitymo kultūra, kuri supa vaiką namuose, turi reikšmingos įtakos jo skaitymo įpročių formavimui, požiūriui į skaitymą ir apskritai socializacijai. Vaikai, kurie mato, kaip tėvai ar vyresni vaikai skaito, mokosi vertinti ir naudotis spausdinta medžiaga. Tyrimai rodo, kad daug skaitantys vaikai turi geresnius kalbinius įgūdžius. Tėvai ar globėjai, teigiamai vertindami skaitymą ir literatūrą, gali paskatinti vaiko tobulėjimą. Vaiką galima motyvuoti skaityti rodant pavyzdį, t. y. tiesiog skaitant namuose savo malonumui, skaitymą pateikiant kaip vertybę ir prasmingą laiko praleidimo būdą.

Todėl tyrime dalyvavusių ketvirtokų tėvų klausimynuose buvo paprašyta, kad jie įvertintų šiuos teiginius apie skaitymą:

- *skaitau tik tada, kai reikia;*
- *man patinka su kitais žmonėmis kalbėti apie tai, ką perskaitau;*
- *man patinka laisvalaikį praleisti skaitant;*
- *skaitau tik tada, kai man reikia informacijos;*

- *skaitymas yra svarbi veikla mano namuose;*
- *norėčiau turėti daugiau laiko skaitymui;*
- *mėgstu skaityti;*
- *skaitymas yra vienas mėgstamiausių mano užsiėmimų.*

Ketvirtokų tėvai taip pat nurodė, kiek laiko per savaitę namuose jie įprastai patys skaito knygas, žurnalus, laikraščius arba su darbu susijusią medžiagą (tiek spausdintą, tiek elektroniniu formatu) ir kaip dažnai (kasdien arba beveik kasdien, vieną arba du kartus per savaitę, vieną arba du kartus per mėnesį, niekada arba beveik niekada) jie skaito savo malonumui.

3.4 lentelėje pateikiama informacija apie tai, kaip mokinių pasiekimai priklauso nuo tėvų skaitymo įpročių. Mokiniai, remiantis tėvų atsakymais į aukščiau pateiktus aštuonis teiginius apie skaitymą ir skaitymo savo malonumui dažnumą, buvo suskirstyti į tris grupes pagal tai, ar jų tėvams *labai patinka, iš dalies patinka* ar *nepatinka* skaityti. Lentelėje šalys išrikiuotos pagal mokinių, kurių tėvams *labai patinka* skaityti, dalį mažėjimo tvarka.

Tarptautiniai skaitymo rezultatų vidurkiai rodo, kad trečdaliui (32 proc.) ketvirtos klasės mokinių tėvų *labai patinka* skaityti, 51 proc. mokinių tėvų *iš dalies patinka* skaityti, o 17-os proc. mokinių tėvai nurodė, kad skaityti jiems *nepatinka*. Mokinių, kurių tėvams *labai patinka* skaityti, skaitymo rezultatų vidurkiai buvo 47 taškais aukštesni nei mokinių, kurių tėvams *nepatinka* skaityti (plg. 535 taškai ir 488 taškai).

Didžiausia dalis (44–47 proc.) mokinių, kurių tėvams *labai patinka* skaityti, yra Airijoje, Nyderlanduose, Maltoje, Danijoje, Švedijoje ir Azerbaidžane. Egipte šiai kategorijai priskirtų mokinių dalis sudaro tik 13 proc. Didžiausia mokinių, kurių tėvams *nepatinka* skaityti, dalis yra Egipte (33 proc.), Maroke (31 proc.), Čilėje (27 proc.) ir **Lietuvoje** (25 proc.), o mažiausia – Kazachstane (7 proc.), Gruzijoje (8 proc.), Azerbaidžane bei Trinidade ir Tobage (po 10 proc.).

Vidutinių skaitymo rezultatų skirtumas, lyginant mokinių, kurių tėvams *labai patinka* ir kurių *nepatinka* skaityti, pirmųjų naudai pastebimas visose tyrime dalyvavusiose šalyse, tačiau kai kuriose šalyse šis skirtumas yra gerokai didesnis už tarptautinių vidurkių skirtumą (plg. tarptautinių skaitymo rezultatų vidurkių skirtumas – 47 taškai, Egipte – 99 taškai, Bulgarijoje – 94 taškai, Irane – 85 taškai, Slovakijoje – 77 taškai, Egipte – 72 taškai, Omane – 70 taškų, Vokietijoje – 69 taškai). Mažiausias skirtumas nustatytas Kazachstane – 14 taškų.

Lietuvoje 27-ių proc. mokinių tėvams *labai patinka* skaityti. Šių mokinių skaitymo rezultatų vidurkis yra pats aukščiausias – 572 taškai. Beveik pusės (48 proc.) mokinių tėvams *iš dalies patinka* skaityti; šių mokinių skaitymo vidurkis žemesnis nei pirmųjų – 546 taškai. Prasčiausiai (530 taškų) pasirodė tie 25 proc. mokinių, kurių tėvams *nepatinka* skaityti. Taigi, vaikų, kurių tėvai mėgsta skaityti, ir vaikų, kurių tėvai nemėgsta skaityti, vidutiniai skaitymo rezultatai skiriasi 42 taškais.

Lyginant šiuos rezultatus su tyrimo PIRLS 2011 rezultatais, pastebėta, kad per penkerius metus tyrime dalyvaujančiose šalyse (nuo 11 proc. iki 17 proc.) išaugo mokinių, kurių tėvai nemėgsta skaityti, dalis, tačiau vidutiniai kiekvienai kategorijai priskirtų mokinių skaitymo rezultatai per tą patį laikotarpį beveik nepakito (plg. *labai patinka* – 535 taškai (2011 m.) ir 535 taškai (2016 m.), *iš dalies patinka* – 507 taškai (2011 m.) ir 508 taškai (2016 m.), *nepatinka* – 487 taškai (2011 m.) ir 488 taškai (2016 m.) (PIRLS 2011, p. 75).

Lietuvoje vaikų, kurių tėvams *nepatinka* skaityti, dalis per tą patį laikotarpį padidėjo nuo 17 proc. iki 25 proc., tad galima teigti, kad nemėgstančių skaityti tėvų **Lietuvoje** pastebimai padaugėjo. Įdomu tai, kad **Lietuvos** mokinių vidutiniai skaitymo rezultatai per penkerius metus labai pagerėjo visose kategorijose (plg. *labai patinka* – 548 taškai (2011 m.) ir 572 taškai (2016 m.), *iš dalies patinka* – 527 taškai (2011 m.) ir 546 taškai (2016 m.), *nepatinka* – 509 taškai (2011 m.) ir 530 taškų (2016 m.) (PIRLS 2011, p. 75). Turint omeny, kad kas ketvirto vaiko tėtis arba mama nurodė nemėgstantys skaityti, šį pokytį galėtume aiškinti mokyklos ir klasės lygmenyse taikytų priemonių poveikiu.

Ikimokyklinis ugdymas

Ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas atlieka svarbų vaidmenį ruošiant vaikus pradinei mokyklai. Kiekviename tyrimo PIRLS cikle vis patvirtinamas teigiamas ryšys tarp dalyvavimo ikimokykliniame ugdyme trukmės ir skaitymo pasiekimų ketvirtoje klasėje.

3.5 lentelėje pateikti mokinių skaitymo rezultatai pagal jų tėvų atsakymus apie tai, kiek metų jų vaikai lankė ikimokyklinio ugdymo įstaigas. Duomenys pateikiami pagal keturias kategorijas: *3 metus ar ilgiau, 2 metus, 1 metus ar trumpiau, nelankė*. Lentelėje šalys išrikiuotos pagal mokinių, kurie ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankė *3 metus ar ilgiau*, dalį mažėjančia tvarka.

Šioje lentelėje pateikti duomenys rodo, kad tarptautiniu mastu vidutiniškai 59 proc. (**Lietuvoje** – 69 proc.) ketvirtos klasės mokinių, remiantis jų tėvų atsakymais, *trejus metus ar ilgiau* lankė ikimokyklinio ugdymo įstaigas, 18 proc. (**Lietuvoje** – 7 proc.) mokinių jas lankė *2 metus*, 12 proc. (**Lietuvoje** – 16 proc.) – *1 metus ar trumpiau*, 11 proc. (**Lietuvoje** – 9 proc.) – ikimokyklinio ugdymo įstaigų *nelankė*. Įvairių šalių duomenys gerokai skyrėsi nuo tarptautinio vidurkio. Kai kuriose šalyse (pvz., Danijoje – 96 proc., Vengrijoje ir Belgijoje (pranc.) – po 93 proc., Švedijoje – 91 proc.) absoliuti dauguma ketvirtokų ikimokyklinio ugdymo įstaigas yra lankę *3 metus ar ilgiau*. Taip pat yra šalių, kuriose nuo trečdalio iki pusės ketvirtokų ikimokyklinio ugdymo įstaigų *nelankė* (pvz., Azerbaidžane – 55 proc., Saudo Arabijoje – 45 proc., Maroke – 35 proc., Egipte – 33 proc.), o Irane didžiausia ketvirtokų dalis – 49 proc., lankė jas *1 metus ar trumpiau*.

Mokinių, kurie ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankė *3 metus ar ilgiau*, vidutiniai skaitymo rezultatai buvo aukštesni nei tų, kurie ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankė *2 metus*, taip pat *1 metus ar trumpiau* arba iš viso jos *nelankė* (plg. tarptautiniai rezultatų vidurkiai: 520 taškų, 507 taškai, 498 taškai ir 472 taškai). Trijose šalyse – Prancūzijoje, Italijoje ir Maltoje – mokinių skaitymo rezultatų skirtumai tarp lankiusių ikimokyklinio ugdymo įstaigas *1 metus ar trumpiau* ir apskritai *nelankiusių* yra minimalūs. **Lietuvoje** *3 metus ar ilgiau* ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankiusių ketvirtokų vidutiniai skaitymo rezultatai yra 558 taškai (kaip Vengrijoje ir Kanadoje), lankiusių *2 metus* – 546 taškai (panašiai kaip Makao (Kinijoje). Tuo tarpu visiškai *nelankiusių* ikimokyklines įstaigas mokinių rezultatai yra aukštesni nei lankiusių *1 metus ar trumpiau* (atitinkamai 534 taškai ir 520 taškų).

Ne daugiau kaip 2 proc. tyrime dalyvavusių Danijos, Vengrijos, Belgijos (pranc.), Švedijos, Nyderlandų, Latvijos, Austrijos, Suomijos ir Lenkijos ketvirtokų visai *nelankė* ikimokyklinio ugdymo įstaigos, todėl šiai kategorijai priskirtų mokinių skaitymo rezultatai nepateikiami.

Ankstyvoji mokymosi skaityti patirtis ir kalbinius gebėjimus ugdanti veikla prieš pradedant lankyti mokyklą

PIRLS tyrimas parodė, kad egzistuoja stiprus teigiamas ryšys tarp ankstyvosios mokymosi skaityti patirties ir skaitymo pasiekimų. Kiek buvo dedama pastangų, namuose ugdant vaikų ankstyvąją kalbinę ir su skaitymu susijusią patirtį, leidžia sužinoti tėvų atsakymai į klausimus, kaip dažnai jie ar kas nors kitas jų namuose užsiimdavo su vaiku šiomis veiklomis:

- *skaitydavo knygas;*
- *sekdavo pasakas;*
- *dainuodavo dainas;*
- *žaisdavo abėcėlinius žaidimus (pvz., kaladėlėmis su raidėmis);*
- *kalbėdavo apie tai, ką nuveikė;*
- *kalbėdavo apie tai, ką skaitė;*
- *žaisdavo žodžių žaidimus;*
- *rašydavo raides arba žodžius;*
- *garsiai perskaitydavo iškabas ir etiketes.*

3.6 lentelėje pateikti duomenys apie tai, kaip dažnai tėvai namuose užsiimdavo ugdomąja veikla su savo vaikais. Duomenys šioje lentelėje pateikiami pagal tris kategorijas: *dažnai, kartais, niekada arba beveik niekada*. Lentelėje šalys išrikiuotos pagal mokinių, su kuriais tėvai *dažnai* užsiimdavo ugdomąja veikla, dalį.

Duomenys rodo, kad tarptautiniu mastu vidutiniškai 39 proc. (**Lietuvoje** – 41 proc.) ketvirtokų ikimokykliniame amžiuje su tėvais *dažnai* užsiimdavo kalbinių gebėjimų reikalaujančiomis veiklomis, *kartais* tuo užsiimdavo 58 proc. (taip pat ir **Lietuvoje**), *niekada arba beveik niekada* – 3 proc. (**Lietuvoje** – 1 proc.).

Kitų šalių duomenys rodo, kad vaikų, su kuriais namuose *niekada arba beveik niekada* neužsiimama ugdomosiomis veiklomis, dalis yra labai maža (išskyrus Maroką, kuriame tokie vaikai sudaro 29 proc., Egiptą (16 proc.), Makao (Kinijoje) (9 proc.) ir Bulgariją (8 proc.). Net 30-yje šalių (tarp jų ir **Lietuvoje**) *niekada arba beveik niekada* ugdomąja veikla su vaikais neužsiimančioms šeimoms buvo priskirta ne daugiau kaip 2 proc. ketvirtokų, todėl tų šalių skaitymo rezultatai šiai kate-

gorijai nepateikiami. Didžiausia vaikų, su kuriais, pasak jų tėvų, kalbinių gebėjimų ugdymu buvo *dažnai* užsiimama, dalis buvo nustatyta Rusijoje ir Kazachstane (po 65 proc.), Gruzijoje (56 proc.), Airijoje (55 proc.), Trinidade ir Tobage (53 proc.), Slovakijoje, Lenkijoje ir Maltoje (po 51 proc.), Izraelyje, Ispanijoje, Kanadoje ir Latvijoje (po 50 proc.).

Svarbu pastebėti, kad visose šalyse skaitymo rezultatai yra aukštesni tų mokinių, su kuriais dar ikimokykliniame amžiuje buvo *dažnai* užsiimama kalbinius gebėjimus ugdančiomis veiklomis. Tai rodo neginčijamą šeimos pastangų įtaką skaitymo pasiekimams. Visose šalyse mokinių, kurių tėvai su jais užsiimdavo kalbinių ir skaitymo gebėjimų reikalaujančiomis veiklomis, vidutiniai skaitymo rezultatai yra aukštesni už mokinių, su kuriais namuose *nebuvo arba beveik nebuvo* užsiimama, rezultatus. Šiuo aspektu svarbu atkreipti dėmesį į didžiulį skirtumų diapazoną – nuo 12 taškų Honkonge iki 127 taškų Bulgarijoje. Be to, daugelyje šalių vaikų dalis, su kuriais *nebuvo ar beveik nebuvo* užsiimama ugdomąja veikla, yra tokia maža, kad nėra pateikiami jų skaitymo rezultatai.

3.7 lentelėje duomenys pateikiami pagal ikimokyklinio ugdymo įstaigų lankymo trukmę ir šešias kategorijas, rodančias užsiėmimų kalbinius gebėjimus ugdančiomis veiklomis dažnumą: *3 metus ar ilgiau lankė ikimokyklinio ugdymo įstaigą (tėvai su jais dažnai užsiimdavo kalbinius gebėjimus ugdančiomis veiklomis; tėvai su jais kartais ar niekada neužsiimdavo kalbinius gebėjimus ugdančiomis veiklomis); 2 metus lankė ikimokyklinio ugdymo įstaigą (tėvai su jais dažnai užsiimdavo kalbinius gebėjimus ugdančiomis veiklomis; tėvai su jais kartais ar niekada neužsiimdavo kalbinius gebėjimus ugdančiomis veiklomis); 1 metus ar trumpiau lankė ikimokyklinio ugdymo įstaigą, įskaitant nelankiusius (tėvai su jais dažnai užsiimdavo kalbinius gebėjimus ugdančiomis veiklomis; tėvai su jais kartais ar niekada neužsiimdavo kalbinius gebėjimus ugdančiomis veiklomis).* Šalys išrikiuotos pagal mokinių, kurie ikimokyklinio ugdymo įstaigą lankė *3 ar daugiau metų ir* namuose su tėvais *dažnai* užsiimdavo kalbinius gebėjimus ugdančiomis veiklomis, dalį mažėjančia tvarka.

Pirmai kategorijai priskirtų mokinių, kurie ikimokyklinio ugdymo įstaigą buvo lankę *3 metus ar ilgiau ir* namuose *dažnai* užsiimdavo kalbinius gebėjimus ugdančiomis veiklomis, skaitymo rezultatai buvo geriausi (tarptautinis rezultatų vidurkis – 535 taškai, **Lietuvos** – 564 taškai), t. y. aukštesni negu lentelėje kitoms kategorijoms priskirtų mokinių rezultatai. Šiai kategorijai priskirtų mokinių didžiausia dalis buvo Rusijoje (51 proc.), Izraelyje (44 proc.), Italijoje (43 proc.), Latvijoje (42 proc.), Slovakijoje ir Slovėnijoje (po 40 proc.), o mažiausia dalis – Saudo Arabijoje (2 proc.), Irane (4 proc.), Omane ir Maroke (po 5 proc.).

Mokinių, lankiusių ikimokyklinio ugdymo įstaigą *3 metus ar ilgiau*, skaitymo rezultatai atskleidė, kad tų mokinių, kurių tėvai su jais *dažnai* užsiimdavo kalbinius gebėjimus ugdančiomis veiklomis, rezultatų vidurkiai buvo aukštesni nei tų, kurių tėvai tokiomis veiklomis užsiimdavo tik *kartais ar niekada* (pvz., tarptautinių vidurkių skirtumas tarp pirmos ir antros kategorijų – 24 taškai). Didžiausi rezultatų skirtumai šiuo požiūriu nustatyti Egipte (55 taškai), Katare (50 taškų), JAE (44 taškai) ir Maltoje (41 taškas), mažiausi – Gruzijoje (7 taškai), Kazachstane (8 taškai), **Lietuvoje** ir Vengrijoje (po 10 taškų).

Įdomu pastebėti, kad Suomijos rezultatai itin išsiskiria. Lyginant mokinių, kurių tėvai su jais namuose *dažnai* užsiimdavo kalbinius gebėjimus ugdančiomis veiklomis, pagal tai, ar vaikai ikimokyklinę ugdymo įstaigą lankė *3 metus ar ilgiau*, *2 metus* ar *1 metus ar trumpiau*, skaitymo rezultatus, pastebėta, kad aukščiausių rezultatų pasiekė mokiniai, trumpiausiai lankę ikimokyklinio ugdymo įstaigą (plg. 584 taškai, 570 taškų ir 590 taškų). Taip pat įdomu, kad visų kitų mokinių, kurių tėvai su savo vaikais kalbinius gebėjimus ugdančiomis veiklomis užsiimdavo *kartais arba niekada* (nepriklausomai nuo ikimokyklinio ugdymo įstaigos lankymo trukmės) skaitymo rezultatai beveik nesiskyrė (plg. 563 taškai, 563 taškai ir 562 taškai). Remiantis šiais duomenimis galima manyti, kad Suomijoje mokinių tėvai itin daug prisideda prie gerų skaitymo rezultatų šalyje.

Taip pat įdomūs ir Bahreino duomenys. Šioje šalyje, nepriklausomai nuo ikimokyklinės įstaigos lankymo trukmės, mokinių, kurių tėvai su jais *dažnai* užsiimdavo kalbinius gebėjimus ugdančiomis veiklomis, rezultatai buvo vienodi (po 476 taškus). Tai galėtų reikšti, kad Bahreine ikimokyklinės įstaigos lankymo trukmė neturi įtakos mokinių skaitymo rezultatams arba, kad tėvų indelis kompensuoja trumpesnį ikimokyklinio ugdymo įstaigų lankymo laiką.

Lietuvoje taip pat galima pastebėti didelę tėvų įtaką skaitymo rezultatams. Pavyzdžiui, analizuojant mokinių, ikimokyklinio ugdymo įstaigą lankiusių *1 metus ar trumpiau*, rezultatus pagal tai, kaip dažnai tėvai su savo vaikais užsiimdavo kalbinius gebėjimus ugdančiomis veiklomis, pastebimas labai didelis rezultatų skirtumas (31 taškas) tarp tų, su kuriais tėvai šiomis veiklomis užsiimdavo *dažnai* (546 taškai), ir tų, su kuriais jų tėvai užsiimdavo *kartais ar niekada* (515 taškų).

Mėginant įvertinti, kokią įtaką ikimokyklinio ugdymo įstaigos lankymo trukmė turi skaitymo pasiekimams, buvo analizuojami mokinių, kurių tėvai *kartais ar niekada* neužsiimdavo su savo vaikais kalbinius gebėjimus ugdančiomis veiklomis, skaitymo rezultatai pagal ikimokyklinio ugdymo įstaigos lankymo trukmę. Lyginant rezultatų vidurkius tarp antros ir šeštos kategorijų visose dalyvaujančiose šalyse, pastebėtas akivaizdus rezultatų skirtumas (tarptautinių vidurkių skirtumas – 30 taškų), rodantis, kad mokiniai, su kuriais tėvai namuose neužsiima kalbinius gebėjimus ugdančiomis veiklomis, pasiekia aukštesnių skaitymo rezultatų, jei ilgiau lanko ikimokyklinio ugdymo įstaigą. Didžiausi skaitymo rezultatų skirtumai nustatyti šiose šalyse: Slovakijoje – 95 taškai, Izraelyje – 88 taškai, Maroke – 61 taškas, Bulgarijoje – 60 taškų, Singapūre – 54 taškai, Egipte ir Irane – po 53 taškus. Tai rodo didelį ikimokyklinio ugdymo institucijų indėlį. **Lietuvoje** šis skirtumas 39 taškai, o pats mažiausias skirtumas tarp šių kategorijų skaitymo rezultatų nustatytas Suomijoje (1 taškas) ir Honkonge (2 taškai).

Skaitymo rezultatai pagal gebėjimą atlikti ankstyvojo kalbinio raštingumo užduotis pradėjus lankyti mokyklą

Daugelis vaikų lanko ikimokyklinio ugdymo įstaigas, o namuose su tėvais užsiima įvairiomis kalbinius gebėjimus ugdančiomis veiklomis, tad nemažai mokinių pradeda lankyti mokyklą jau turėdami ankstyvųjų kalbinio raštingumo įgūdžių. Siekiant pateikti informaciją apie mokinių ankstyvuosius kalbinio raštingumo įgūdžius, kaip pagrindą mokymuisi skaityti prieš pradedant lankyti pirmąją klasę, į PIRLS tyrimą buvo įtraukta su tuo susijusių klausimų.

Tyrime dalyvavusių ketvirtokų tėvai įvertino teiginius apie tai, kaip jų vaikui sekėsi šios veiklos, kai jis pradėjo lankyti pirmą klasę:

- *pažinti daugumą abėcėlės raidžių;*
- *skaityti kai kuriuos žodžius;*
- *skaityti sakinius;*
- *skaityti pasakas;*
- *rašyti abėcėlės raides;*
- *rašyti kai kuriuos žodžius.*

Patvirtindamas ankstesnių tyrimo ciklų rezultatus, PIRLS 2016 nustatė teigiamą ryšį tarp ankstyvųjų skaitymo įgūdžių ir skaitymo rezultatų vidurkių ketvirtoje klasėje.

3.8 lentelėje pateikti tyrime dalyvavusių ketvirtos klasės mokinių skaitymo rezultatai pagal tai, kaip jiems sekėsi atlikti kalbinių gebėjimų pradmenų reikalaujančias užduotis pradėjus lankyti pirmą klasę. Remiantis tėvų atsakymais apie tai, kaip jų vaikai gebėjo atlikti visas šešias išvardytas kalbines veiklas, duomenys buvo suskirstyti į tris kategorijas: *labai gerai, pakankamai gerai, nepakankamai gerai*. Lentelėje šalys išrikiuotos pagal mokinių, kurių tėvų nuomone, jų vaikui *labai gerai* sekėsi atlikti ankstyvojo kalbinio raštingumo užduotis, dalį.

Tarptautiniu mastu 29 proc. (**Lietuvoje** – 26 proc.) ketvirtokų pradėjo lankyti mokyklą gebėdami, jų tėvų nuomone, *labai gerai* atlikti išvardytus dalykus, 35 proc. (**Lietuvoje** – 44 proc.) – tai gebėjo *pakankamai gerai*, o 36 proc. (**Lietuvoje** – 30 proc.) – *nepakankamai gerai*. Pastebėtas teigiamas ryšys tarp tyrime dalyvaujančių šalių mokinių gebėjimo pradėjus lankyti mokyklą atlikti minėtas kalbinių gebėjimų reikalaujančias užduotis ir jų skaitymo pasiekimų ketvirtoje klasėje. Mokiniai, kurie, pasak jų tėvų, prieš pradėdami lankyti pirmą klasę tai atlikti gebėjo *labai gerai*, pasiekė aukščiausių rezultatų (tarptautinis vidurkis 537 taškai); tų, kurie gebėjo tai atlikti *pakankamai gerai*, vidutiniai rezultatai buvo žemesni (tarptautinis vidurkis 510 taškų), o šias užduotis gebėjusiųjų atlikti *nepakankamai gerai* skaitymo rezultatai buvo žemiausi (tarptautinis vidurkis 485 taškai). Tarptautinių rezultatų vidurkių skirtumas tarp pirmos ir trečios kategorijų – 52 taškai. Didžiausi skirtumai tarp šių kategorijų užfiksuoti Egipte (125 taškai), Singapūre (105 taškai), JAE (104 taškai), Omane (101 taškas), Maroke (96 taškai) ir Bahreine (94 taškai), mažiausi – Izraelyje ir Austrijoje (po 4 taškus). Tik Belgijoje (flam.) užfik-

suota priešinga situacija – šioje šalyje 4 taškais aukštesnių rezultatų pasiekė *nepakankamai gerai* gebėję kalbinių gebėjimų reikalaujančias užduotis atlikti mokiniai.

Lietuvos mokinių rezultatai visiškai atitiko tarptautinę tendenciją – kuo geresnių kalbinių gebėjimų vaikai turėjo pradėję lankyti pirmą klasę, tuo aukštesnių skaitymo rezultatų pasiekė ketvirtoje klasėje (plg. **Lietuvos** rezultatų vidurkiai pagal kategorijas: *labai gerai* – 591 taškas, *pakankamai gerai* – 551 taškas, *nepakankamai gerai* – 512 taškų), rezultatų skirtumas tarp pirmos ir trečios kategorijų – 79 taškai.

Taigi labai svarbu perduoti šią žinią visuomenei, kad tėvai nuo mažų dienų skirtų pakankamą dėmesį savo vaikų kalbinių gebėjimų ugdymui.

Tyrimo PIRLS 2016 duomenis lyginant su 2011 metų duomenimis pastebėta, kad per penkerius metus net 16-oje šalių pagerėjo pradedančių lankyti mokyklą mokinių ankstyvojo kalbinio raštingumo įgūdžiai. **Lietuvoje** per penkerius metus padidėjo mokinių, priskirtų kategorijai *labai gerai*, procentinė dalis ir skaitymo rezultatų vidurkis (plg. PIRLS 2011 duomenimis, 21 proc. vaikų skaitymo rezultatų vidurkis – 570 taškų (PIRLS 2011, p. 81); PIRLS 2016 duomenimis, 26 proc. vaikų skaitymo rezultatų vidurkis – 591 taškas (žr. *3.8 lentelę*).

Tyrimo duomenys taip pat rodo, kad per penkerius metus **Lietuvoje** padidėjo vaikų, su kuriais tėvai dažnai užsiimdavo kalbinius gebėjimus ugdančiomis veiklomis, procentinė dalis ir skaitymo rezultatų vidurkis (plg. PIRLS 2011 duomenimis, 36 proc. vaikų skaitymo rezultatų vidurkis – 541 taškas (PIRLS 2011, p. 78); PIRLS 2016 duomenimis, 41 proc. vaikų skaitymo rezultatų vidurkis – 556 taškai (žr. *3.6 lentelę*).

Taigi, tyrimo PIRLS rezultatai atskleidžia, kad **Lietuvoje** tėvų indėlis į savo vaikų ankstyvąjį kalbinių gebėjimų ugdymą išaugo. Tačiau tuo pačiu yra aukštesni ir ketvirtokų, su kuriais ugdomąja veikla namuose buvo užsiimama tik kartais, skaitymo rezultatai (2011 m. – 524 taškai (PIRLS 2011, p. 78); 2016 m. – 544 taškai (žr. *3.6 lentelę*). Tam įtakos gali turėti tiek skaitymo ugdymas pradinėse klasėse, tiek vaikų neformaliojo ugdymo veiklos ikimokykliniame ir mokykliniame laikotarpyje.

3.1 lentelė. Skaitymo rezultatai pagal namuose esančių edukacinių išteklių kiekį

Lentelė parengta remiantis tėvų ir mokinių atsakymais

Šalys	Daug išteklių		Šiek tiek išteklių		Mažai išteklių	
	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis
Norvegija (5)	45 (1,2)	581 (2,3)	54 (1,2)	544 (2,5)	1 (0,1)	~ ~
Švedija	43 (1,7)	586 (2,3)	56 (1,7)	542 (2,7)	1 (0,1)	~ ~
Danija	41 (1,4)	575 (2,2)	58 (1,4)	535 (2,5)	1 (0,2)	~ ~
Suomija	37 (1,2)	594 (2,0)	63 (1,1)	555 (2,0)	0 (0,1)	~ ~
Airija	33 (1,4)	607 (2,5)	66 (1,4)	555 (2,2)	1 (0,3)	~ ~
Nyderlandai	33 (1,5)	577 (2,5)	67 (1,5)	541 (2,5)	0 (0,1)	~ ~
Belgija (pranc.)	30 (1,3)	540 (2,5)	67 (1,2)	486 (3,0)	4 (0,4)	439 (7,5)
Singapūras	29 (0,9)	624 (3,3)	69 (0,8)	562 (3,3)	2 (0,2)	~ ~
Vengrija	28 (1,7)	603 (2,8)	65 (1,7)	543 (2,5)	6 (0,8)	467 (6,6)
Belgija (flam.)	27 (1,2)	560 (2,1)	71 (1,1)	519 (1,9)	2 (0,3)	~ ~
Vokietija	25 (1,5)	591 (3,4)	74 (1,5)	539 (2,8)	1 (0,2)	~ ~
Prancūzija	24 (1,3)	552 (3,5)	73 (1,3)	505 (2,1)	2 (0,3)	~ ~
Malta	23 (0,7)	486 (2,9)	76 (0,7)	455 (2,0)	1 (0,2)	~ ~
Izraelis	22 (1,3)	588 (3,0)	76 (1,3)	523 (2,9)	1 (0,2)	~ ~
Austrija	22 (1,2)	584 (2,8)	77 (1,1)	533 (2,2)	2 (0,2)	~ ~
Kanada	22 (0,8)	579 (2,4)	78 (0,7)	543 (1,8)	1 (0,1)	~ ~
Slovėnija	22 (1,1)	587 (2,6)	77 (1,1)	534 (2,1)	1 (0,2)	~ ~
Čekija	21 (1,2)	587 (2,0)	77 (1,2)	536 (1,8)	2 (0,3)	~ ~
Lenkija	21 (0,9)	605 (3,1)	76 (1,0)	556 (2,1)	3 (0,4)	509 (10,1)
Taivanas	21 (1,3)	593 (2,8)	74 (1,2)	553 (1,9)	5 (0,4)	513 (6,7)
Honkongas	21 (1,8)	579 (4,9)	74 (1,8)	568 (3,0)	5 (0,5)	553 (7,3)
Latvija	21 (1,0)	589 (2,4)	77 (1,0)	552 (1,8)	2 (0,3)	~ ~
Ispanija	19 (0,7)	565 (1,8)	77 (0,8)	526 (1,7)	4 (0,5)	476 (5,1)
Portugalija	18 (1,0)	568 (4,2)	76 (0,9)	523 (2,2)	6 (0,5)	487 (4,3)
LIETUVA	**16 (1,0)**	**594 (3,5)**	**81 (1,1)**	**543 (2,6)**	**3 (0,6)**	**466 (8,1)**
Slovakija	16 (0,9)	592 (3,4)	77 (1,4)	539 (2,2)	8 (1,1)	397 (13,5)
Bulgarija	15 (1,1)	610 (3,9)	71 (1,8)	558 (3,4)	14 (1,8)	466 (10,3)
Rusija	14 (0,8)	618 (3,2)	84 (0,8)	576 (2,2)	2 (0,3)	~ ~
JAE	12 (0,5)	539 (4,7)	85 (0,5)	450 (3,0)	3 (0,2)	369 (8,3)
Gruzija	12 (0,9)	529 (4,3)	82 (1,2)	488 (2,9)	6 (0,9)	439 (7,9)
Kataras	11 (0,5)	519 (3,9)	86 (0,6)	449 (2,0)	3 (0,3)	363 (8,6)
Makao (Kinija)	11 (0,4)	581 (3,7)	81 (0,6)	542 (1,1)	7 (0,4)	530 (3,4)
Trinidadas ir Tobagas	10 (0,8)	554 (5,1)	86 (0,9)	480 (3,6)	4 (0,4)	430 (10,2)
Italija	8 (0,8)	595 (3,3)	86 (0,9)	550 (2,2)	6 (0,6)	507 (6,2)
Bahreinas	8 (0,6)	519 (6,2)	87 (0,6)	447 (2,7)	5 (0,4)	388 (7,2)
Kazachstanas	8 (0,9)	573 (7,1)	88 (1,0)	534 (2,3)	4 (0,6)	516 (7,4)
Čilė	6 (0,4)	557 (4,4)	85 (0,8)	497 (2,6)	10 (0,7)	461 (6,8)
Omanas	5 (0,4)	505 (7,8)	81 (0,7)	427 (3,3)	14 (0,6)	368 (4,7)
Iranas	4 (0,5)	525 (5,8)	67 (1,4)	449 (3,5)	29 (1,4)	373 (5,4)
Kuveitas	3 (0,6)	479 (12,3)	92 (0,9)	401 (4,2)	5 (0,7)	365 (13,7)
Saudo Arabija	2 (0,3)	~ ~	85 (1,0)	436 (4,0)	13 (1,1)	418 (11,5)
Azerbaidžanas	2 (0,2)	~ ~	75 (1,0)	486 (3,6)	24 (1,1)	440 (6,4)
Marokas	1 (0,1)	~ ~	38 (1,2)	401 (3,5)	61 (1,2)	342 (4,8)
Egiptas	0 (0,1)	~ ~	61 (1,8)	366 (5,4)	38 (1,8)	277 (8,3)
Anglija	- -	- -	- -	- -	- -	- -
JAV	- -	- -	- -	- -	- -	- -
Tarptautinis vidurkis	**20 (0,2)**	**572 (0,6)**	**73 (0,2)**	**509 (0,4)**	**7 (0,1)**	**432 (1,5)**
Australija†	46 (1,6)	592 (3,4)	53 (1,6)	541 (3,1)	1 (0,2)	~ ~
Šiaurės Airija†	42 (1,5)	615 (4,3)	57 (1,5)	569 (3,7)	1 (0,2)	~ ~
Naujoji Zelandija†	39 (1,4)	581 (3,2)	60 (1,4)	522 (3,0)	2 (0,4)	~ ~
PAR†	1 (0,4)	~ ~	70 (1,5)	354 (6,4)	29 (1,6)	295 (5,6)

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

† Duomenys atitinka mažiau nei 50 proc. tos šalies mokinių.

~ Duomenys nepakankami

\- Lygintinų duomenų nėra

3.2 lentelė. Skaitymo rezultatai pagal namuose esančių skaitmeninių išteklių kiekį

Lentelė parengta remiantis tėvų ir mokinių atsakymais

Šalys	Daug išteklių		Šiek tiek išteklių		Mažai išteklių	
	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis
Norvegija (5)	58 (1,0)	566 (2,4)	42 (1,0)	552 (2,7)	0 (0,0)	~ ~
Suomija	53 (0,9)	577 (2,0)	47 (0,9)	560 (2,3)	0 (0,0)	~ ~
Danija	49 (1,0)	554 (2,9)	51 (1,0)	546 (2,4)	0 (0,0)	~ ~
Švedija	42 (1,2)	567 (2,7)	58 (1,2)	554 (2,8)	0 (0,1)	~ ~
Nyderlandai	32 (1,3)	557 (3,4)	68 (1,3)	551 (2,3)	0 (0,0)	~ ~
Kataras	29 (0,5)	474 (2,5)	69 (0,5)	445 (2,5)	1 (0,1)	~ ~
Belgija (flam.)	29 (0,7)	535 (2,2)	71 (0,7)	526 (2,1)	0 (0,1)	~ ~
Vengrija	28 (1,2)	575 (3,8)	70 (1,0)	549 (3,0)	2 (0,3)	~ ~
Kanada	28 (0,6)	563 (1,8)	71 (0,6)	545 (2,2)	1 (0,1)	~ ~
Kuveitas	28 (1,1)	411 (5,5)	71 (1,1)	397 (4,5)	1 (0,2)	~ ~
JAE	26 (0,6)	474 (3,9)	74 (0,6)	451 (3,4)	1 (0,1)	~ ~
Airija	25 (0,8)	580 (3,0)	75 (0,8)	568 (2,4)	0 (0,1)	~ ~
Bahreinas	24 (0,8)	470 (3,2)	74 (0,7)	444 (2,6)	2 (0,2)	~ ~
Singapūras	24 (0,6)	605 (3,1)	76 (0,6)	571 (3,3)	1 (0,1)	~ ~
Izraelis	23 (0,9)	546 (3,4)	76 (0,9)	534 (3,0)	2 (0,3)	~ ~
Portugalija	21 (0,9)	549 (4,3)	78 (0,9)	524 (2,1)	1 (0,2)	~ ~
Trinidadas ir Tobagas	21 (1,0)	514 (5,0)	75 (1,0)	481 (3,4)	4 (0,4)	417 (11,7)
Ispanija	20 (0,6)	550 (2,3)	79 (0,6)	526 (1,9)	1 (0,2)	~ ~
Bulgarija	19 (0,8)	592 (3,3)	75 (1,0)	549 (4,3)	6 (0,9)	473 (15,8)
Malta	19 (0,6)	468 (3,6)	80 (0,6)	457 (1,8)	0 (0,1)	~ ~
Lenkija	19 (0,8)	586 (3,0)	80 (0,8)	561 (2,1)	1 (0,3)	~ ~
LIETUVA	**19 (0,9)**	**568 (3,7)**	**79 (0,9)**	**547 (2,9)**	**2 (0,4)**	**~ ~**
Slovakija	17 (0,6)	561 (3,4)	80 (0,7)	536 (3,0)	3 (0,6)	389 (19,9)
Austrija	17 (0,7)	557 (3,6)	82 (0,7)	540 (2,4)	1 (0,1)	~ ~
Latvija	17 (0,6)	572 (3,1)	82 (0,8)	556 (1,9)	1 (0,3)	~ ~
Saudo Arabija	17 (0,9)	454 (4,6)	78 (0,9)	432 (4,3)	5 (0,5)	415 (12,2)
Omanas	16 (0,6)	452 (5,0)	78 (0,6)	421 (3,4)	6 (0,3)	375 (7,3)
Čekija	16 (0,6)	557 (3,1)	83 (0,6)	544 (2,2)	1 (0,2)	~ ~
Vokietija	15 (0,7)	558 (3,8)	84 (0,7)	550 (2,7)	1 (0,2)	~ ~
Belgija (pranc.)	15 (0,7)	507 (4,3)	84 (0,7)	499 (2,8)	1 (0,2)	~ ~
Makao (Kinija)	14 (0,5)	563 (3,0)	85 (0,5)	543 (1,1)	1 (0,1)	~ ~
Italija	14 (0,7)	557 (3,7)	85 (0,8)	550 (2,3)	1 (0,2)	~ ~
Slovėnija	13 (0,7)	568 (3,9)	86 (0,6)	541 (2,2)	1 (0,2)	~ ~
Prancūzija	13 (0,6)	516 (4,5)	86 (0,6)	514 (2,2)	1 (0,2)	~ ~
Honkongas	13 (1,0)	577 (4,6)	87 (1,0)	569 (2,9)	1 (0,2)	~ ~
Rusija	12 (0,7)	604 (3,0)	85 (0,7)	580 (2,2)	3 (0,3)	519 (11,6)
Taivanas	11 (0,5)	575 (3,5)	87 (0,5)	559 (2,1)	2 (0,2)	~ ~
Kazachstanas	10 (0,8)	561 (5,0)	81 (0,9)	535 (2,4)	8 (0,8)	516 (5,6)
Čilė	8 (0,5)	540 (3,7)	83 (1,0)	495 (2,6)	9 (0,9)	470 (7,3)
Egiptas	4 (0,6)	407 (14,0)	66 (1,8)	352 (5,1)	30 (1,8)	281 (9,3)
Gruzija	4 (0,3)	513 (6,6)	87 (0,9)	492 (2,7)	9 (1,0)	468 (9,3)
Azerbaidžanas	3 (0,5)	523 (6,7)	63 (1,4)	490 (3,4)	34 (1,5)	448 (5,6)
Marokas	3 (0,2)	431 (7,8)	50 (1,1)	386 (3,9)	47 (1,2)	335 (4,7)
PAR	3 (0,5)	429 (15,6)	64 (1,5)	341 (6,3)	33 (1,6)	313 (4,5)
Iranas	2 (0,2)	~ ~	75 (1,4)	445 (4,2)	23 (1,5)	381 (6,7)
Anglija	- -	- -	- -	- -	- -	- -
JAV	- -	- -	- -	- -	- -	- -
Tarptautinis vidurkis	**20 (0,1)**	**536 (0,7)**	**74 (0,1)**	**512 (0,4)**	**5 (0,1)**	**414 (2,8)**
Šiaurės Airija†	32 (1,4)	599 (5,0)	67 (1,4)	582 (3,6)	0 (0,2)	~ ~
Australija†	29 (1,0)	572 (4,6)	71 (1,0)	560 (3,1)	0 (0,1)	~ ~
Naujoji Zelandija†	22 (1,0)	559 (4,2)	76 (1,1)	540 (2,8)	2 (0,3)	~ ~

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

† Duomenys atitinka mažiau nei 50 proc. tos šalies mokinių.

~ Duomenys nepakankami

- Lygintinų duomenų nėra

3.3 lentelė. Skaitymo rezultatai pagal tai, kaip dažnai mokiniai namuose šneka kalba, kuria atliko testą

Lentelė parengta remiantis mokinių atsakymais

Šalys	Visada		Beveik visada		Kartais		Niekada	
	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis
Airija	79 (1,2)	567 (2,4)	10 (0,7)	587 (5,1)	10 (0,8)	559 (5,5)	2 (0,3)	~ ~
Anglija	73 (1,1)	559 (2,1)	11 (0,6)	575 (3,4)	14 (0,8)	555 (3,6)	2 (0,2)	~ ~
Australija	72 (1,0)	546 (2,6)	13 (0,6)	557 (4,4)	14 (0,7)	532 (5,1)	1 (0,1)	~ ~
Austrija	69 (1,4)	553 (1,7)	13 (0,8)	536 (4,8)	16 (0,9)	501 (5,3)	3 (0,2)	495 (9,6)
Azerbaidžanas	76 (1,4)	472 (4,0)	12 (0,8)	473 (9,0)	11 (0,8)	490 (5,1)	1 (0,2)	~ ~
Bahreinas	52 (1,0)	437 (2,7)	13 (0,5)	467 (5,7)	29 (0,8)	467 (4,1)	5 (0,4)	407 (9,5)
Belgija (flam.)	66 (1,2)	536 (1,8)	10 (0,5)	524 (3,6)	19 (0,8)	500 (3,2)	4 (0,4)	486 (7,3)
Belgija (pranc.)	61 (1,2)	504 (2,4)	17 (0,8)	504 (4,0)	20 (0,9)	478 (4,1)	2 (0,2)	~ ~
Bulgarija	75 (2,1)	567 (3,5)	8 (0,6)	556 (6,0)	11 (1,3)	508 (8,6)	6 (1,2)	445 (14,8)
Čekija	77 (0,7)	542 (2,2)	16 (0,7)	556 (3,4)	7 (0,4)	531 (3,7)	1 (0,1)	~ ~
Čilė	78 (0,8)	498 (2,5)	9 (0,4)	515 (5,8)	7 (0,4)	491 (5,4)	6 (0,5)	441 (6,6)
Danija	69 (1,1)	553 (2,1)	20 (0,8)	547 (4,0)	10 (0,8)	521 (6,3)	1 (0,2)	~ ~
Egiptas	57 (3,0)	328 (7,7)	11 (1,4)	346 (9,8)	16 (2,2)	354 (10,5)	16 (2,2)	317 (11,6)
Gruzija	75 (1,2)	490 (2,9)	9 (0,5)	511 (5,9)	14 (1,0)	484 (5,3)	2 (0,6)	~ ~
Honkongas	54 (1,4)	566 (2,9)	14 (0,7)	577 (4,4)	28 (1,2)	573 (4,4)	4 (0,4)	554 (8,8)
Iranas	59 (2,5)	448 (3,9)	8 (0,7)	435 (9,4)	14 (0,9)	436 (9,0)	19 (2,1)	360 (9,9)
Ispanija	57 (1,3)	531 (1,4)	13 (0,6)	542 (3,0)	20 (0,8)	523 (3,8)	10 (0,8)	502 (4,3)
Italija	70 (1,1)	554 (2,4)	14 (0,8)	552 (3,7)	14 (0,8)	523 (3,6)	2 (0,4)	~ ~
Izraelis	69 (1,3)	527 (2,7)	13 (0,6)	553 (4,9)	16 (0,9)	539 (3,9)	2 (0,3)	~ ~
JAE	39 (0,8)	431 (3,4)	16 (0,6)	482 (4,2)	37 (0,7)	479 (4,4)	8 (0,5)	405 (6,4)
JAV	72 (1,3)	555 (2,8)	11 (0,7)	553 (4,9)	16 (1,2)	529 (6,2)	1 (0,2)	~ ~
Kanada	60 (1,1)	542 (2,1)	18 (0,6)	559 (2,5)	19 (0,8)	539 (2,4)	3 (0,3)	518 (8,5)
Kataras	37 (0,8)	423 (2,5)	15 (0,4)	455 (3,3)	38 (0,7)	470 (2,5)	10 (0,5)	408 (5,2)
Kazachstanas	78 (1,2)	537 (2,5)	8 (0,5)	546 (4,6)	13 (0,9)	530 (4,5)	1 (0,2)	~ ~
Kuveitas	13 (0,9)	374 (9,0)	24 (1,3)	393 (5,2)	33 (1,4)	420 (5,7)	30 (2,0)	384 (5,3)
Latvija	67 (1,3)	560 (2,1)	20 (1,0)	562 (2,8)	11 (0,8)	543 (3,7)	2 (0,3)	~ ~
Lenkija	81 (1,0)	560 (2,2)	16 (0,9)	588 (3,5)	3 (0,4)	573 (7,0)	0 (0,1)	~ ~
LIETUVA	**70 (1,2)**	**549 (2,6)**	**19 (0,8)**	**562 (3,8)**	**10 (0,8)**	**526 (6,0)**	**1 (0,2)**	**~ ~**
Makao (Kinija)	54 (0,7)	550 (1,4)	15 (0,5)	561 (3,3)	29 (0,7)	535 (2,2)	2 (0,2)	~ ~
Malta	49 (0,9)	459 (2,3)	20 (0,7)	463 (3,6)	26 (0,7)	451 (3,4)	5 (0,4)	378 (7,3)
Marokas	12 (0,9)	338 (6,9)	15 (1,1)	369 (9,2)	26 (1,1)	392 (4,7)	47 (1,8)	340 (4,3)
Naujoji Zelandija	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -
Nyderlandai	66 (1,1)	549 (2,0)	16 (0,8)	549 (3,4)	15 (0,9)	527 (3,9)	3 (0,6)	527 (10,8)
Norvegija (5)	68 (1,2)	563 (2,5)	21 (1,0)	557 (3,2)	10 (0,7)	542 (4,5)	1 (0,2)	~ ~
Omanas	59 (1,6)	420 (3,6)	16 (0,9)	419 (5,1)	18 (0,7)	438 (4,6)	8 (0,6)	392 (7,5)
PAR	66 (1,3)	314 (4,1)	9 (0,4)	313 (8,0)	19 (0,9)	363 (7,5)	6 (0,4)	308 (8,1)
Portugalija	83 (0,8)	528 (2,5)	9 (0,5)	538 (4,1)	8 (0,5)	512 (3,8)	1 (0,2)	~ ~
Prancūzija	71 (1,1)	514 (2,4)	13 (0,7)	520 (4,1)	15 (0,7)	494 (3,6)	1 (0,2)	~ ~
Rusija	79 (1,0)	583 (2,3)	11 (0,7)	584 (4,4)	8 (0,8)	569 (7,0)	1 (0,3)	~ ~
Saudo Arabija	27 (1,6)	408 (5,2)	22 (1,4)	452 (5,4)	24 (1,2)	454 (5,9)	28 (1,6)	438 (7,4)
Singapūras	30 (0,6)	585 (3,4)	22 (0,6)	599 (3,2)	45 (0,7)	564 (3,7)	3 (0,2)	508 (9,0)
Slovakija	69 (1,3)	543 (2,8)	17 (0,7)	554 (3,3)	11 (1,1)	494 (10,6)	2 (0,6)	~ ~
Slovėnija	74 (1,6)	547 (2,0)	14 (0,7)	552 (4,1)	10 (0,8)	508 (4,5)	3 (0,7)	487 (10,4)
Suomija	71 (1,2)	570 (1,8)	19 (0,8)	568 (3,2)	9 (0,9)	541 (5,1)	1 (0,2)	~ ~
Šiaurės Airija	85 (0,9)	565 (2,3)	9 (0,7)	578 (5,5)	5 (0,5)	555 (7,6)	1 (0,2)	~ ~
Švedija	68 (1,4)	562 (2,5)	18 (0,9)	550 (3,6)	13 (0,9)	531 (6,0)	1 (0,1)	~ ~
Taivanas	39 (0,9)	555 (2,7)	20 (0,7)	574 (3,1)	40 (0,9)	557 (2,2)	1 (0,2)	~ ~
Trinidadas ir Tobagas	81 (1,3)	479 (3,2)	8 (0,7)	498 (9,6)	9 (0,9)	486 (6,9)	2 (0,3)	~ ~
Vengrija	82 (0,8)	556 (2,8)	15 (0,8)	554 (5,2)	2 (0,4)	~ ~	0 (0,1)	~ ~
Vokietija	67 (1,4)	552 (2,6)	16 (1,0)	536 (7,3)	15 (0,9)	510 (4,8)	1 (0,2)	~ ~
Tarptautinis vidurkis	**63 (0,2)**	**511 (0,5)**	**14 (0,1)**	**520 (0,7)**	**17 (0,1)**	**504 (0,8)**	**5 (0,1)**	**433 (1,9)**

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

~ Duomenys nepakankami

\- Lygintinų duomenų nėra

3.4 lentelė. Skaitymo rezultatai pagal tai, ar mokinių tėvai mėgsta skaityti

Lentelė parengta remiantis tėvų atsakymais

Šalys	Labai patinka		Iš dalies patinka		Nepatinka	
	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis
Airija	47 (1,1)	588 (2,9)	40 (1,0)	560 (2,9)	13 (0,7)	544 (5,2)
Nyderlandai	46 (1,5)	566 (2,8)	39 (1,2)	548 (3,1)	16 (0,9)	525 (4,3)
Malta	45 (0,8)	471 (2,3)	42 (0,9)	451 (2,6)	13 (0,5)	439 (3,9)
Danija	44 (1,1)	564 (2,3)	38 (1,0)	542 (2,7)	17 (0,7)	530 (3,6)
Švedija	44 (1,1)	576 (2,9)	42 (1,1)	551 (3,0)	13 (0,8)	529 (4,4)
Azerbaidžanas	44 (1,3)	481 (5,1)	46 (1,1)	470 (4,4)	10 (0,9)	453 (6,8)
Norvegija (5)	42 (1,0)	574 (2,6)	44 (0,9)	556 (2,5)	15 (0,9)	532 (3,9)
Trinidadas ir Tobagas	41 (1,0)	499 (3,6)	49 (0,9)	478 (4,3)	10 (0,6)	468 (6,1)
Suomija	41 (1,0)	585 (2,2)	43 (0,9)	563 (2,5)	16 (0,7)	542 (3,4)
Ispanija	41 (0,8)	545 (2,1)	43 (0,7)	524 (2,3)	16 (0,7)	512 (2,5)
Izraelis	40 (1,1)	554 (3,1)	47 (0,9)	522 (3,2)	13 (0,6)	519 (6,4)
Austrija	40 (1,1)	564 (2,3)	42 (0,8)	534 (2,7)	18 (0,8)	516 (3,7)
Kanada	40 (0,8)	566 (2,1)	46 (0,7)	540 (2,5)	15 (0,5)	531 (3,3)
Bulgarija	39 (1,4)	587 (3,1)	43 (1,4)	548 (4,2)	19 (1,7)	493 (9,1)
Vengrija	38 (1,4)	583 (3,0)	45 (1,2)	547 (3,3)	17 (1,0)	516 (4,6)
Čekija	37 (1,0)	565 (2,4)	45 (0,7)	540 (2,2)	18 (0,8)	514 (4,2)
Italija	37 (1,0)	566 (2,5)	47 (0,9)	546 (2,7)	16 (0,8)	530 (3,8)
Vokietija	36 (1,1)	578 (2,7)	44 (0,9)	540 (3,3)	20 (0,9)	509 (5,0)
Lenkija	35 (0,8)	581 (2,9)	50 (0,8)	561 (2,3)	14 (0,8)	540 (4,3)
Slovakija	35 (1,0)	566 (2,6)	46 (1,0)	532 (3,2)	19 (1,0)	489 (9,5)
Portugalija	35 (0,9)	546 (3,0)	50 (0,9)	522 (2,4)	15 (0,7)	510 (5,4)
Gruzija	32 (1,0)	512 (2,9)	60 (1,1)	482 (2,9)	8 (0,8)	460 (11,3)
Belgija (pranc.)	29 (0,9)	526 (2,8)	48 (0,9)	495 (3,2)	23 (0,8)	473 (3,6)
Belgija (flam.)	28 (0,8)	546 (2,0)	48 (0,8)	527 (2,1)	24 (0,7)	509 (2,9)
LIETUVA	**27 (1,0)**	**572 (3,2)**	**48 (1,3)**	**546 (3,5)**	**25 (1,1)**	**530 (3,9)**
Slovėnija	27 (0,9)	571 (3,0)	58 (1,1)	539 (2,2)	16 (0,7)	517 (3,6)
Bahreinas	26 (0,7)	471 (3,2)	60 (0,9)	444 (2,9)	14 (0,6)	417 (4,3)
Kazachstanas	26 (1,1)	545 (3,2)	67 (1,1)	533 (2,9)	7 (0,5)	531 (4,7)
Latvija	26 (0,8)	579 (2,6)	52 (0,9)	557 (2,2)	22 (0,8)	541 (3,3)
Kuveitas	25 (1,0)	425 (6,1)	57 (1,0)	395 (4,5)	18 (0,8)	378 (7,5)
Rusija	25 (0,8)	602 (2,5)	56 (0,8)	578 (2,3)	20 (0,7)	560 (3,6)
Singapūras	25 (0,6)	603 (3,3)	57 (0,7)	572 (3,2)	18 (0,6)	561 (4,0)
Iranas	25 (1,1)	459 (4,9)	62 (1,1)	429 (3,5)	14 (1,0)	374 (11,2)
PAR	24 (0,7)	359 (7,0)	63 (1,1)	322 (5,3)	13 (0,9)	307 (7,0)
Kataras	24 (0,7)	489 (3,3)	62 (0,8)	441 (2,0)	14 (0,4)	428 (4,3)
Prancūzija	22 (0,8)	539 (3,2)	56 (0,8)	513 (2,2)	21 (0,9)	491 (4,0)
JAE	22 (0,5)	496 (3,6)	65 (0,5)	445 (3,4)	13 (0,4)	436 (4,5)
Marokas	22 (0,9)	397 (4,3)	47 (1,5)	365 (4,4)	31 (1,8)	330 (6,0)
Čilė	21 (0,8)	529 (3,3)	52 (0,9)	491 (2,8)	27 (0,9)	480 (3,7)
Omanas	21 (0,5)	450 (4,7)	67 (0,6)	418 (3,3)	12 (0,5)	380 (5,3)
Saudo Arabija	21 (0,9)	454 (4,7)	62 (1,0)	428 (4,8)	17 (0,8)	414 (6,2)
Taivanas	19 (0,8)	584 (2,9)	61 (0,7)	556 (2,5)	20 (0,8)	548 (2,8)
Honkongas	17 (0,8)	580 (3,1)	61 (0,9)	569 (3,2)	22 (0,8)	562 (3,5)
Makao (Kinija)	17 (0,6)	563 (2,4)	62 (0,8)	544 (1,4)	22 (0,6)	538 (2,7)
Egiptas	13 (1,0)	385 (8,1)	54 (1,6)	345 (5,0)	33 (1,8)	286 (8,4)
Anglija	- -	- -	- -	- -	- -	- -
JAV	- -	- -	- -	- -	- -	- -
Tarptautinis vidurkis	**32 (0,1)**	**535 (0,5)**	**51 (0,1)**	**508 (0,5)**	**17 (0,1)**	**488 (0,8)**
Šiaurės Airija†	49 (1,5)	602 (3,9)	36 (1,5)	577 (5,1)	15 (1,0)	568 (6,0)
Australija†	48 (1,4)	582 (3,5)	40 (1,3)	551 (3,6)	12 (0,9)	535 (5,3)
Naujoji Zelandija†	47 (1,6)	567 (3,0)	40 (1,5)	524 (4,0)	13 (0,7)	511 (6,2)

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

- Lygintinų duomenų nėra

† Duomenys atitinka mažiau nei 50 proc. tos šalies mokinių.

3.5 lentelė. Skaitymo rezultatai pagal mokinių ikimokyklinio ugdymo įstaigų lankymo trukmę

Lentelė parengta remiantis tėvų atsakymais

Šalys	Mokiniai lankė ikimokyklinio ugdymo įstaigą							
	3 metus ar ilgiau		2 metus		1 metus ar trumpiau		Nelankė	
	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis
Danija	96 (0,4)	552 (2,1)	3 (0,3)	521 (9,0)	1 (0,2)	~ ~	1 (0,2)	~ ~
Vengrija	93 (0,8)	558 (2,8)	4 (0,6)	535 (8,0)	2 (0,2)	~ ~	1 (0,3)	~ ~
Belgija (pranc.)	93 (0,4)	502 (2,6)	5 (0,4)	480 (6,1)	2 (0,3)	~ ~	0 (0,0)	~ ~
Švedija	91 (0,6)	563 (2,3)	3 (0,3)	542 (7,9)	3 (0,4)	528 (7,4)	2 (0,3)	~ ~
Belgija (flam.)	89 (0,7)	532 (1,7)	5 (0,5)	506 (6,8)	3 (0,3)	508 (5,8)	3 (0,4)	488 (5,3)
Italija	87 (0,8)	555 (2,2)	8 (0,6)	528 (5,4)	3 (0,4)	531 (8,1)	3 (0,3)	530 (9,4)
Nyderlandai	84 (1,2)	555 (2,2)	11 (1,0)	538 (6,2)	3 (0,5)	538 (9,5)	2 (0,4)	~ ~
Honkongas	84 (0,7)	570 (2,8)	3 (0,3)	574 (6,3)	7 (0,5)	568 (5,7)	5 (0,5)	566 (5,7)
Izraelis	83 (0,9)	549 (2,6)	10 (0,7)	477 (5,6)	4 (0,4)	477 (10,1)	3 (0,3)	456 (14,0)
Latvija	83 (0,9)	562 (1,7)	10 (0,8)	540 (4,5)	5 (0,4)	541 (6,2)	1 (0,2)	~ ~
Norvegija (5)	82 (0,9)	565 (2,2)	5 (0,4)	530 (6,6)	10 (0,7)	549 (4,5)	3 (0,3)	537 (8,9)
Slovėnija	81 (1,1)	549 (2,1)	9 (0,7)	524 (6,5)	5 (0,4)	525 (6,6)	5 (0,5)	512 (10,6)
Singapūras	81 (0,6)	586 (2,9)	12 (0,4)	549 (5,0)	4 (0,2)	541 (6,8)	4 (0,3)	521 (8,0)
Prancūzija	80 (0,8)	519 (2,5)	6 (0,5)	509 (5,7)	6 (0,4)	490 (5,1)	8 (0,5)	494 (5,6)
Čekija	80 (1,0)	549 (2,0)	13 (0,7)	542 (4,0)	5 (0,4)	523 (8,8)	3 (0,5)	481 (16,6)
Austrija	79 (1,1)	548 (2,2)	14 (0,8)	533 (3,6)	5 (0,4)	524 (6,2)	2 (0,3)	~ ~
Bulgarija	79 (1,7)	564 (3,9)	8 (0,6)	527 (8,8)	10 (1,1)	511 (9,1)	3 (0,6)	489 (14,5)
Makao (Kinija)	77 (0,7)	547 (1,3)	7 (0,3)	547 (4,4)	12 (0,5)	541 (2,9)	5 (0,3)	533 (5,2)
Slovakija	76 (1,5)	550 (2,4)	11 (0,8)	517 (7,0)	9 (0,8)	507 (8,4)	5 (1,0)	415 (27,8)
Rusija	75 (1,1)	586 (1,9)	7 (0,5)	581 (4,6)	5 (0,3)	573 (5,6)	13 (0,9)	553 (5,3)
Portugalija	73 (1,0)	532 (2,5)	15 (0,8)	527 (3,8)	6 (0,5)	525 (5,6)	5 (0,4)	503 (5,6)
LIETUVA	**69 (1,3)**	**558 (2,4)**	**7 (0,5)**	**546 (8,1)**	**16 (0,8)**	**520 (5,5)**	**9 (0,7)**	**534 (8,5)**
Suomija	68 (1,1)	569 (1,9)	12 (0,6)	565 (3,7)	18 (1,0)	571 (3,4)	1 (0,2)	~ ~
Lenkija	65 (1,5)	572 (2,3)	19 (0,8)	556 (3,5)	16 (1,2)	546 (4,1)	0 (0,1)	~ ~
Vokietija	64 (1,1)	555 (2,7)	9 (0,6)	542 (5,5)	17 (0,9)	541 (6,3)	10 (0,7)	520 (6,4)
Ispanija	60 (0,8)	538 (1,6)	17 (0,6)	528 (2,5)	13 (0,5)	519 (3,5)	10 (0,5)	513 (3,6)
Gruzija	56 (1,4)	496 (3,1)	20 (0,9)	492 (4,6)	9 (0,7)	488 (6,7)	16 (1,4)	468 (6,5)
Čilė	53 (1,3)	499 (2,9)	28 (0,9)	495 (3,4)	12 (0,7)	486 (5,7)	6 (0,6)	493 (7,0)
Taivanas	53 (1,0)	564 (2,2)	35 (0,8)	561 (2,4)	8 (0,5)	549 (5,1)	4 (0,3)	523 (7,1)
PAR	47 (1,4)	337 (6,8)	16 (0,9)	337 (8,2)	22 (0,8)	319 (5,5)	15 (0,9)	311 (4,8)
Kanada	43 (0,8)	558 (2,0)	25 (0,7)	550 (2,6)	15 (0,5)	542 (2,9)	16 (0,6)	534 (2,6)
Kazachstanas	38 (1,7)	550 (3,1)	14 (0,8)	533 (3,2)	22 (1,5)	533 (3,9)	26 (1,6)	522 (3,7)
Bahreinas	32 (0,8)	455 (3,5)	32 (0,8)	451 (3,0)	17 (0,7)	451 (5,8)	20 (0,8)	431 (3,9)
Airija	31 (0,8)	578 (3,0)	40 (1,1)	573 (3,1)	24 (1,0)	565 (3,4)	4 (0,4)	543 (7,9)
Egiptas	31 (2,1)	359 (6,2)	26 (1,8)	355 (6,7)	10 (1,0)	312 (9,3)	33 (2,3)	290 (9,6)
Malta	28 (0,8)	464 (3,5)	59 (0,8)	462 (2,1)	9 (0,5)	445 (4,9)	5 (0,4)	442 (7,0)
Trinidadas ir Tobagas	27 (1,0)	479 (4,6)	55 (1,2)	494 (3,6)	11 (0,9)	482 (7,8)	6 (0,5)	466 (8,4)
Marokas	27 (1,2)	397 (3,4)	22 (1,1)	385 (4,8)	16 (0,9)	352 (5,3)	35 (1,7)	324 (6,5)
Kataras	25 (0,4)	461 (2,3)	33 (0,6)	464 (2,7)	22 (0,7)	459 (3,6)	20 (0,4)	413 (3,6)
Kuveitas	20 (1,1)	409 (5,2)	39 (1,2)	396 (5,2)	18 (1,1)	412 (8,4)	22 (1,4)	390 (6,1)
Azerbaidžanas	20 (1,2)	490 (5,0)	10 (0,7)	493 (5,7)	16 (0,8)	480 (6,3)	55 (1,8)	462 (5,5)
JAE	18 (0,4)	483 (4,2)	42 (1,0)	450 (3,5)	21 (0,7)	463 (4,3)	19 (0,9)	434 (4,0)
Omanas	14 (0,5)	443 (6,0)	31 (0,8)	442 (3,9)	28 (0,8)	420 (4,2)	28 (0,8)	385 (3,7)
Iranas	12 (0,7)	469 (5,9)	16 (0,8)	454 (5,8)	49 (1,6)	429 (4,5)	22 (1,1)	387 (6,4)
Saudo Arabija	6 (0,5)	453 (8,9)	15 (1,1)	454 (5,7)	35 (1,2)	434 (4,6)	45 (1,6)	422 (5,7)
Anglija	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -
Šiaurės Airija	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -
JAV	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -
Tarptautinis vidurkis	**59 (0,2)**	**520 (0,5)**	**18 (0,1)**	**507 (0,8)**	**12 (0,1)**	**498 (0,9)**	**11 (0,1)**	**472 (1,5)**
Naujoji Zelandija†	60 (1,3)	549 (2,9)	31 (1,1)	544 (3,3)	6 (0,7)	525 (7,7)	3 (0,4)	507 (13,7)
Australija†	41 (1,2)	565 (4,3)	33 (0,9)	568 (3,6)	22 (1,3)	565 (4,9)	5 (0,5)	525 (10,9)

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

† Duomenys atitinka mažiau nei 50 proc. tos šalies mokinių.

~ Duomenys nepakankami

\- Lygintinų duomenų nėra

3.6 lentelė. Skaitymo rezultatai pagal ankstyvąją mokymosi skaityti patirtį ir kalbinius gebėjimus ugdančių veiklų dažnumą (prieš pradedant lankyti mokyklą)

Lentelė parengta remiantis tėvų atsakymais

Šalys	Dažnai		Kartais		Niekada arba beveik niekada	
	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis
Rusija	65 (1,0)	587 (2,3)	34 (1,0)	569 (3,1)	1 (0,1)	~ ~
Kazachstanas	65 (1,3)	539 (2,7)	35 (1,3)	531 (3,0)	0 (0,1)	~ ~
Gruzija	56 (1,5)	496 (3,0)	42 (1,4)	482 (3,5)	2 (0,4)	~ ~
Airija	55 (0,8)	586 (2,4)	45 (0,8)	554 (2,9)	1 (0,2)	~ ~
Trinidadas ir Tobagas	53 (1,3)	504 (3,5)	46 (1,2)	467 (4,0)	1 (0,2)	~ ~
Slovakija	51 (0,9)	548 (3,1)	48 (0,8)	529 (3,7)	1 (0,5)	~ ~
Lenkija	51 (0,9)	572 (2,5)	49 (1,0)	558 (2,5)	0 (0,2)	~ ~
Malta	51 (0,9)	473 (2,4)	48 (0,9)	445 (2,3)	1 (0,1)	~ ~
Izraelis	50 (1,1)	546 (2,9)	49 (1,0)	525 (3,2)	1 (0,2)	~ ~
Ispanija	50 (0,7)	542 (2,0)	49 (0,7)	519 (2,0)	1 (0,1)	~ ~
Kanada	50 (0,8)	561 (1,9)	49 (0,8)	539 (2,3)	1 (0,2)	~ ~
Latvija	50 (0,9)	566 (2,2)	50 (0,9)	552 (2,1)	0 (0,1)	~ ~
Italija	49 (1,0)	558 (2,1)	50 (1,0)	544 (2,9)	1 (0,2)	~ ~
Slovėnija	48 (1,1)	557 (2,3)	51 (1,1)	532 (2,6)	1 (0,2)	~ ~
Čekija	46 (0,8)	552 (2,4)	54 (0,8)	539 (2,3)	1 (0,1)	~ ~
Čilė	45 (0,9)	513 (3,0)	54 (0,9)	483 (2,9)	1 (0,2)	~ ~
Bulgarija	43 (1,3)	580 (3,2)	49 (1,3)	545 (4,6)	8 (1,3)	453 (14,6)
Vengrija	42 (1,0)	562 (3,7)	57 (1,0)	553 (2,8)	2 (0,6)	~ ~
Nyderlandai	41 (1,3)	560 (2,7)	58 (1,3)	547 (2,6)	1 (0,2)	~ ~
LIETUVA	**41 (1,0)**	**560 (3,0)**	**58 (1,0)**	**544 (3,0)**	**1 (0,3)**	**~ ~**
Vokietija	39 (0,9)	561 (2,8)	60 (0,9)	539 (4,0)	1 (0,2)	~ ~
Norvegija (5)	38 (0,7)	573 (2,5)	61 (0,7)	552 (2,6)	1 (0,2)	~ ~
Austrija	38 (0,9)	557 (2,9)	61 (0,8)	534 (2,4)	1 (0,2)	~ ~
Prancūzija	38 (1,0)	523 (3,3)	61 (1,0)	510 (2,4)	2 (0,2)	~ ~
Portugalija	38 (1,0)	542 (2,8)	61 (0,9)	521 (2,5)	1 (0,2)	~ ~
Danija	36 (1,0)	564 (2,8)	63 (1,0)	542 (2,3)	1 (0,2)	~ ~
Švedija	35 (0,9)	575 (2,9)	63 (0,9)	552 (2,7)	2 (0,3)	~ ~
PAR	34 (1,6)	341 (7,8)	62 (1,4)	327 (5,0)	4 (0,7)	269 (13,0)
Suomija	32 (0,8)	583 (2,5)	67 (0,8)	562 (1,9)	1 (0,2)	~ ~
JAE	31 (0,7)	488 (3,7)	67 (0,6)	442 (3,3)	2 (0,2)	~ ~
Bahreinas	31 (0,6)	476 (3,2)	68 (0,6)	436 (2,5)	1 (0,2)	~ ~
Singapūras	30 (0,7)	601 (2,9)	66 (0,7)	569 (3,3)	4 (0,2)	542 (7,1)
Belgija (pranc.)	29 (0,8)	515 (3,0)	69 (0,8)	493 (3,0)	2 (0,3)	~ ~
Kataras	29 (0,6)	483 (2,7)	68 (0,6)	439 (2,1)	3 (0,2)	410 (9,8)
Azerbaidžanas	28 (1,2)	490 (4,8)	67 (1,3)	468 (4,6)	5 (0,9)	447 (8,9)
Kuveitas	27 (0,9)	424 (5,7)	70 (0,8)	391 (4,6)	3 (0,3)	357 (13,7)
Belgija (flam.)	25 (0,6)	543 (2,8)	72 (0,7)	524 (1,9)	3 (0,3)	499 (7,3)
Saudo Arabija	24 (0,8)	454 (4,4)	73 (0,8)	426 (4,5)	3 (0,5)	396 (13,6)
Omanas	23 (0,7)	453 (4,3)	74 (0,7)	413 (3,5)	3 (0,2)	341 (6,5)
Egiptas	21 (1,6)	384 (6,2)	63 (1,5)	331 (5,3)	16 (1,6)	260 (11,2)
Iranas	20 (1,0)	451 (5,7)	73 (1,2)	430 (3,5)	7 (1,1)	348 (13,8)
Taivanas	17 (0,7)	586 (2,8)	75 (0,7)	556 (2,1)	7 (0,6)	536 (5,2)
Honkongas	13 (0,6)	580 (3,6)	81 (0,7)	568 (3,0)	6 (0,4)	568 (6,0)
Marokas	12 (0,6)	385 (7,0)	60 (1,3)	371 (3,9)	29 (1,5)	327 (6,3)
Makao (Kinija)	10 (0,4)	560 (3,7)	82 (0,6)	545 (1,2)	9 (0,4)	535 (3,3)
Anglija	- -	- -	- -	- -	- -	- -
JAV	- -	- -	- -	- -	- -	- -
Tarptautinis vidurkis	**39 (0,1)**	**529 (0,5)**	**58 (0,1)**	**505 (0,5)**	**3 (0,1)**	**419 (2,6)**
Šiaurės Airija†	65 (1,5)	597 (3,9)	34 (1,4)	571 (4,0)	0 (0,2)	~ ~
Naujoji Zelandija†	57 (1,0)	560 (3,1)	42 (1,0)	521 (3,3)	1 (0,2)	~ ~
Australija†	57 (1,4)	572 (3,9)	43 (1,4)	553 (3,3)	1 (0,2)	~ ~

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

† Duomenys atitinka mažiau nei 50 proc. tos šalies mokinių.

~ Duomenys nepakankami

- Lygintinų duomenų nėra

3.7 lentelė. Skaitymo rezultatai pagal ankstyvąjį pasiruošimą mokyklai

Lentelė parengta remiantis tėvų atsakymais

Šalys	3 ar daugiau metų lankė ikimokyklinio ugdymo įstaigą				2 metus lankė ikimokyklinio ugdymo įstaigą			
	Tėvai su jais dažnai užsiimdavo kalbinius gebėjimus ugdančiomis veiklomis		Tėvai su jais kartais ar niekada neužsiimdavo kalbinius gebėjimus ugdančiomis veiklomis		Tėvai su jais dažnai užsiimdavo kalbinius gebėjimus ugdančiomis veiklomis		Tėvai su jais kartais ar niekada neužsiimdavo kalbinius gebėjimus ugdančiomis veiklomis	
	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis
Rusija	51 (1,2)	591 (2,2)	24 (0,8)	576 (3,0)	5 (0,3)	588 (5,4)	3 (0,3)	571 (7,7)
Izraelis	44 (1,0)	555 (3,2)	40 (0,9)	542 (3,2)	4 (0,3)	494 (7,4)	6 (0,5)	466 (6,3)
Italija	43 (1,1)	562 (2,2)	43 (1,0)	548 (3,0)	3 (0,4)	533 (8,7)	4 (0,4)	523 (6,0)
Latvija	42 (0,9)	569 (2,0)	42 (1,0)	556 (2,3)	5 (0,5)	549 (5,1)	5 (0,5)	531 (6,4)
Slovakija	40 (0,9)	556 (2,8)	36 (1,1)	543 (2,9)	5 (0,5)	531 (9,1)	6 (0,5)	504 (7,3)
Slovėnija	40 (1,1)	561 (2,4)	42 (1,1)	538 (2,9)	4 (0,4)	541 (7,0)	5 (0,5)	510 (9,1)
Vengrija	39 (0,9)	564 (3,6)	54 (1,1)	554 (2,8)	2 (0,4)	~ ~	2 (0,4)	~ ~
Čekija	37 (0,9)	555 (2,2)	43 (0,9)	543 (2,4)	6 (0,4)	554 (5,4)	7 (0,6)	533 (6,3)
Bulgarija	37 (1,3)	582 (3,1)	42 (1,3)	548 (5,2)	3 (0,3)	575 (7,2)	5 (0,5)	499 (11,3)
Nyderlandai	34 (1,3)	563 (2,9)	50 (1,4)	550 (2,8)	5 (0,7)	549 (9,0)	6 (0,7)	531 (7,4)
Danija	34 (1,1)	565 (2,7)	61 (1,1)	544 (2,2)	1 (0,2)	~ ~	2 (0,3)	~ ~
Gruzija	34 (1,3)	499 (3,5)	21 (1,1)	492 (4,1)	11 (0,7)	501 (5,0)	9 (0,6)	481 (6,4)
Lenkija	34 (1,1)	579 (2,6)	31 (1,2)	566 (3,0)	9 (0,5)	563 (5,2)	10 (0,6)	550 (5,5)
Švedija	33 (0,9)	576 (2,8)	58 (0,9)	555 (2,5)	1 (0,2)	~ ~	2 (0,3)	~ ~
Ispanija	32 (0,7)	548 (1,9)	28 (0,7)	525 (1,9)	8 (0,4)	538 (3,2)	9 (0,4)	518 (3,6)
Prancūzija	31 (1,2)	526 (3,7)	49 (1,2)	515 (2,5)	2 (0,3)	~ ~	4 (0,3)	506 (7,3)
Norvegija (5)	31 (0,7)	578 (2,7)	51 (0,9)	557 (2,6)	2 (0,3)	~ ~	3 (0,3)	521 (7,8)
Austrija	31 (0,9)	560 (3,1)	48 (1,0)	540 (2,2)	5 (0,4)	553 (5,4)	9 (0,7)	521 (3,8)
Portugalija	30 (0,9)	546 (3,1)	44 (0,9)	522 (2,7)	5 (0,4)	536 (5,6)	10 (0,6)	522 (4,6)
LIETUVA	**29 (0,9)**	**564 (2,7)**	**40 (1,2)**	**554 (2,9)**	**3 (0,3)**	**557 (10,9)**	**4 (0,4)**	**539 (10,7)**
Belgija (pranc.)	28 (0,8)	518 (3,0)	65 (0,8)	495 (3,0)	1 (0,2)	~ ~	4 (0,4)	477 (6,2)
Kazachstanas	28 (1,5)	552 (3,5)	11 (0,7)	544 (3,6)	9 (0,6)	533 (3,8)	5 (0,4)	534 (4,3)
Vokietija	26 (0,9)	568 (3,0)	38 (1,1)	546 (3,7)	3 (0,4)	556 (7,6)	5 (0,4)	533 (8,2)
Čilė	25 (1,0)	516 (3,2)	28 (0,7)	486 (3,5)	13 (0,7)	512 (5,7)	16 (0,7)	483 (3,4)
Singapūras	25 (0,7)	607 (2,8)	56 (0,7)	577 (3,2)	3 (0,2)	574 (7,3)	9 (0,4)	541 (5,3)
Suomija	22 (0,9)	584 (2,4)	46 (0,9)	563 (2,2)	4 (0,3)	570 (6,2)	8 (0,5)	563 (4,5)
Belgija (flam.)	22 (0,6)	547 (2,9)	66 (0,8)	527 (1,7)	1 (0,2)	~ ~	4 (0,4)	504 (7,0)
Kanada	22 (0,7)	567 (2,5)	21 (0,5)	548 (2,6)	14 (0,5)	562 (3,3)	12 (0,4)	536 (3,1)
Airija	19 (0,8)	592 (3,5)	13 (0,6)	558 (4,2)	22 (0,8)	587 (3,2)	18 (0,7)	556 (4,1)
PAR	18 (1,4)	350 (11,0)	30 (1,1)	333 (6,4)	5 (0,4)	363 (14,5)	11 (0,9)	332 (8,5)
Malta	15 (0,7)	482 (4,0)	13 (0,6)	441 (5,0)	30 (0,8)	472 (3,2)	29 (0,8)	451 (2,9)
Trinidadas ir Tobagas	14 (0,7)	492 (6,0)	13 (0,7)	464 (5,6)	30 (1,2)	511 (4,1)	25 (0,9)	474 (4,3)
Honkongas	12 (0,6)	581 (3,8)	73 (0,9)	568 (3,0)	0 (0,1)	~ ~	3 (0,3)	575 (6,5)
Bahreinas	12 (0,5)	476 (5,2)	20 (0,6)	443 (3,9)	11 (0,4)	476 (5,0)	22 (0,7)	438 (3,7)
Egiptas	10 (1,3)	397 (6,9)	21 (1,5)	342 (6,3)	6 (0,7)	388 (8,2)	20 (1,4)	344 (7,2)
Taivanas	9 (0,6)	590 (3,3)	44 (0,9)	559 (2,3)	6 (0,4)	583 (4,3)	29 (0,9)	557 (2,5)
Kataras	8 (0,4)	495 (5,2)	16 (0,5)	445 (3,0)	11 (0,4)	492 (4,1)	23 (0,5)	452 (3,6)
Azerbaidžanas	8 (0,7)	506 (6,4)	12 (0,8)	480 (5,4)	3 (0,4)	507 (6,4)	6 (0,5)	485 (7,3)
Makao (Kinija)	8 (0,4)	562 (4,6)	69 (0,7)	546 (1,4)	1 (0,1)	~ ~	6 (0,4)	546 (5,4)
Kuveitas	6 (0,6)	428 (9,5)	13 (0,8)	401 (5,1)	11 (0,7)	427 (6,0)	28 (1,1)	385 (6,3)
JAE	6 (0,3)	512 (5,8)	11 (0,3)	468 (4,6)	13 (0,6)	483 (4,5)	29 (0,6)	434 (3,6)
Marokas	5 (0,4)	414 (7,1)	22 (1,0)	394 (3,3)	3 (0,2)	408 (9,4)	19 (1,0)	382 (4,8)
Omanas	5 (0,2)	465 (8,0)	9 (0,4)	432 (7,0)	8 (0,4)	466 (5,1)	22 (0,7)	434 (4,4)
Iranas	4 (0,4)	477 (8,0)	9 (0,6)	465 (7,3)	4 (0,3)	466 (9,3)	12 (0,7)	451 (5,9)
Saudo Arabija	2 (0,3)	~ ~	4 (0,4)	440 (11,0)	5 (0,5)	465 (7,9)	10 (0,8)	447 (6,2)
Anglija	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -
Šiaurės Airija	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -
JAV	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -
Tarptautinis vidurkis	**24 (0,1)**	**535 (0,7)**	**34 (0,1)**	**511 (0,6)**	**7 (0,1)**	**518 (1,1)**	**11 (0,1)**	**496 (0,9)**
Naujoji Zelandija†	35 (1,1)	565 (3,7)	25 (0,9)	528 (4,1)	18 (1,0)	560 (4,9)	13 (0,7)	521 (5,2)
Australija†	24 (1,0)	571 (5,1)	16 (0,8)	556 (5,9)	19 (1,0)	575 (5,0)	13 (0,8)	558 (4,7)

3.7 lentelė. Skaitymo rezultatai pagal ankstyvąjį pasiruošimą mokyklai (tęsinys)

Lentelė parengta remiantis tėvų atsakymais

1 metus ar trumpiau lankė ikimokyklinio ugdymo įstaigą, įskaitant nelankiusius				Šalys
Tėvai su jais dažnai užsiimdavo kalbinius gebėjimus ugdančiomis veiklomis		Tėvai su jais kartais ar niekada neužsiimdavo kalbinius gebėjimus ugdančiomis veiklomis		
Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	
10 (0,7)	568 (5,0)	7 (0,6)	543 (6,3)	Rusija
3 (0,3)	495 (10,7)	4 (0,5)	454 (8,5)	Izraelis
2 (0,3)	~ ~	3 (0,4)	521 (8,7)	Italija
3 (0,3)	549 (9,8)	3 (0,4)	536 (7,0)	Latvija
6 (0,7)	508 (8,8)	7 (0,9)	448 (17,7)	Slovakija
4 (0,3)	540 (7,5)	6 (0,5)	505 (7,7)	Slovėnija
1 (0,2)	~ ~	2 (0,3)	~ ~	Vengrija
3 (0,3)	518 (11,4)	4 (0,4)	502 (12,2)	Čekija
3 (0,4)	561 (10,7)	10 (1,4)	488 (11,1)	Bulgarija
2 (0,4)	~ ~	3 (0,5)	524 (8,2)	Nyderlandai
1 (0,1)	~ ~	1 (0,2)	~ ~	Danija
11 (0,9)	484 (6,2)	14 (1,2)	468 (5,8)	Gruzija
8 (0,7)	553 (5,3)	9 (0,8)	541 (6,3)	Lenkija
1 (0,2)	~ ~	4 (0,4)	513 (6,2)	Švedija
10 (0,4)	529 (3,0)	13 (0,5)	506 (3,5)	Ispanija
4 (0,4)	510 (5,9)	9 (0,5)	484 (4,6)	Prancūzija
5 (0,4)	560 (6,0)	9 (0,6)	539 (4,6)	Norvegija (5)
2 (0,2)	~ ~	5 (0,4)	511 (7,2)	Austrija
3 (0,3)	530 (7,3)	8 (0,5)	511 (4,7)	Portugalija
9 (0,7)	**546 (7,8)**	**15 (0,9)**	**515 (4,7)**	**LIETUVA**
1 (0,1)	~ ~	1 (0,2)	~ ~	Belgija (pranc.)
28 (1,4)	529 (3,4)	20 (1,2)	524 (4,1)	Kazachstanas
10 (0,6)	545 (5,9)	18 (0,9)	527 (6,2)	Vokietija
7 (0,4)	507 (6,4)	11 (0,9)	478 (6,2)	Čilė
1 (0,1)	~ ~	6 (0,3)	523 (6,2)	Singapūras
6 (0,4)	590 (5,6)	13 (0,8)	562 (4,0)	Suomija
2 (0,2)	~ ~	5 (0,3)	488 (5,4)	Belgija (flam.)
14 (0,5)	550 (2,9)	18 (0,6)	527 (2,7)	Kanada
14 (0,8)	577 (4,8)	15 (0,7)	547 (3,9)	Airija
12 (0,6)	330 (6,6)	25 (1,1)	314 (4,3)	PAR
6 (0,5)	457 (5,8)	7 (0,5)	434 (5,4)	Malta
9 (0,6)	507 (7,6)	9 (0,7)	447 (8,3)	Trinidadas ir Tobagas
1 (0,2)	~ ~	11 (0,6)	566 (4,8)	Honkongas
9 (0,5)	476 (5,5)	27 (0,9)	429 (4,5)	Bahreinas
5 (0,5)	353 (9,9)	38 (2,2)	289 (9,0)	Egiptas
2 (0,3)	~ ~	10 (0,6)	533 (4,5)	Taivanas
10 (0,5)	468 (4,5)	32 (0,6)	427 (3,1)	Kataras
16 (0,8)	480 (6,6)	54 (1,6)	462 (5,2)	Azerbaidžanas
1 (0,2)	~ ~	15 (0,6)	537 (2,5)	Makao (Kinija)
10 (0,6)	426 (11,1)	31 (1,2)	392 (6,3)	Kuveitas
12 (0,4)	482 (4,4)	29 (0,8)	437 (3,9)	JAE
3 (0,5)	335 (11,3)	48 (1,7)	333 (5,4)	Marokas
10 (0,5)	441 (5,1)	46 (1,0)	394 (3,7)	Omanas
12 (0,7)	440 (6,4)	59 (1,4)	412 (4,7)	Iranas
17 (0,8)	450 (5,3)	62 (1,2)	421 (4,6)	Saudo Arabija
- -	- -	- -	- -	Anglija
- -	- -	- -	- -	Šiaurės Airija
- -	- -	- -	- -	JAV
7 (0,1)	**500 (1,2)**	**16 (0,1)**	**481 (1,0)**	**Tarptautinis vidurkis**
4 (0,5)	547 (6,5)	5 (0,6)	497 (8,6)	Naujoji Zelandija†
13 (0,9)	573 (5,5)	14 (1,0)	542 (6,9)	Australija†

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

† Duomenys atitinka mažiau nei 50 proc. tos šalies mokinių.

~ Duomenys nepakankami

\- Lygintinų duomenų nėra

3.8 lentelė. Skaitymo rezultatai pagal gebėjimą atlikti ankstyvojo kalbinio raštingumo užduotis (pradėjus lankyti mokyklą)

Lentelė parengta remiantis tėvų atsakymais

Šalys	Labai gerai		Pakankamai gerai		Nepakankamai gerai	
	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis
Airija	61 (1,1)	590 (2,2)	29 (0,9)	548 (3,2)	10 (0,6)	519 (5,7)
Bahreinas	53 (0,8)	477 (2,1)	31 (0,6)	432 (3,5)	16 (0,6)	383 (5,1)
Trinidadas ir Tobagas	52 (1,1)	513 (3,3)	38 (1,0)	465 (3,7)	10 (0,7)	432 (7,3)
Singapūras	50 (1,2)	608 (2,8)	38 (0,8)	561 (3,0)	12 (0,7)	503 (5,1)
Ispanija	48 (1,0)	551 (1,5)	35 (0,9)	519 (2,5)	17 (0,7)	496 (3,6)
Kataras	45 (0,7)	478 (2,3)	36 (0,7)	444 (2,7)	19 (0,5)	402 (4,4)
JAE	44 (0,7)	492 (3,5)	36 (0,5)	451 (3,4)	20 (0,6)	388 (3,5)
Kuveitas	43 (1,3)	432 (3,7)	34 (0,9)	393 (4,7)	23 (1,1)	352 (7,2)
Izraelis	42 (1,0)	539 (3,2)	31 (0,8)	531 (3,1)	26 (0,9)	535 (3,9)
Omanas	42 (0,7)	459 (3,7)	39 (0,5)	409 (3,4)	20 (0,6)	358 (4,3)
Lenkija	41 (1,1)	587 (2,5)	35 (1,0)	558 (2,7)	24 (0,8)	540 (3,0)
Latvija	41 (1,1)	581 (1,9)	41 (0,9)	553 (1,9)	18 (0,8)	522 (3,5)
Saudo Arabija	37 (1,2)	453 (4,2)	36 (0,9)	426 (4,9)	27 (1,3)	414 (7,8)
PAR	35 (1,0)	349 (6,5)	39 (0,8)	335 (6,1)	25 (1,3)	297 (7,0)
Kanada	34 (0,7)	576 (2,0)	38 (0,7)	546 (2,1)	28 (0,7)	522 (3,0)
Makao (Kinija)	33 (0,6)	570 (1,9)	52 (0,7)	539 (1,6)	15 (0,6)	513 (2,8)
Egiptas	33 (1,8)	392 (5,0)	35 (1,3)	332 (5,3)	32 (2,0)	267 (9,4)
Taivanas	33 (0,7)	586 (2,3)	52 (0,8)	555 (2,1)	16 (0,7)	520 (4,0)
Suomija	31 (0,8)	602 (2,4)	25 (0,9)	569 (3,0)	44 (0,9)	546 (2,2)
Kazachstanas	31 (1,2)	553 (3,2)	47 (1,1)	532 (2,7)	22 (1,0)	523 (3,3)
Švedija	29 (0,9)	591 (2,8)	37 (1,1)	561 (2,8)	34 (1,2)	532 (2,9)
Čilė	28 (0,8)	529 (3,6)	35 (0,8)	497 (3,3)	37 (0,9)	472 (2,7)
Marokas	28 (1,1)	417 (3,9)	32 (1,0)	362 (4,4)	40 (1,6)	321 (4,9)
Danija	27 (0,9)	579 (3,1)	42 (1,1)	550 (2,6)	31 (1,1)	524 (3,0)
Honkongas	27 (1,2)	591 (3,1)	57 (1,0)	572 (2,4)	16 (0,9)	524 (4,8)
LIETUVA	**26 (0,7)**	**591 (2,9)**	**44 (1,0)**	**551 (3,4)**	**30 (0,9)**	**512 (3,2)**
Bulgarija	25 (1,0)	591 (3,8)	34 (1,3)	567 (4,1)	40 (1,8)	518 (6,1)
Malta	24 (0,8)	490 (2,6)	37 (0,9)	466 (2,8)	39 (1,0)	433 (2,3)
Iranas	24 (1,2)	453 (5,2)	31 (1,1)	433 (4,6)	46 (1,9)	415 (4,9)
Azerbaidžanas	23 (0,9)	495 (4,0)	33 (0,7)	479 (5,3)	44 (1,2)	460 (5,0)
Gruzija	23 (1,1)	506 (3,7)	31 (0,9)	497 (3,4)	46 (1,4)	479 (3,4)
Rusija	23 (0,8)	613 (2,6)	39 (0,9)	587 (2,3)	39 (1,1)	556 (3,1)
Čekija	22 (0,7)	567 (3,5)	34 (0,9)	542 (2,8)	44 (0,9)	537 (2,4)
Prancūzija	20 (0,7)	532 (2,9)	42 (1,0)	517 (2,8)	38 (1,1)	501 (3,1)
Slovėnija	14 (0,7)	585 (3,1)	25 (0,8)	556 (3,0)	61 (1,0)	530 (2,9)
Nyderlandai	13 (0,8)	576 (4,4)	36 (1,2)	556 (3,1)	51 (1,4)	544 (2,4)
Italija	13 (0,7)	565 (3,6)	32 (0,9)	554 (3,3)	55 (0,8)	546 (2,5)
Portugalija	13 (0,6)	548 (3,0)	36 (0,9)	531 (2,7)	51 (0,9)	522 (2,9)
Austrija	13 (0,7)	549 (4,2)	26 (0,7)	535 (3,6)	62 (0,9)	545 (2,0)
Norvegija (5)	12 (0,6)	594 (3,8)	24 (0,8)	569 (3,1)	64 (0,8)	550 (2,3)
Vengrija	11 (0,5)	578 (6,1)	19 (0,7)	561 (4,5)	70 (1,0)	551 (2,8)
Belgija (flam.)	10 (0,6)	527 (4,7)	29 (0,9)	522 (2,6)	61 (1,2)	531 (1,7)
Belgija (pranc.)	10 (0,6)	513 (4,2)	30 (0,8)	501 (3,5)	60 (1,0)	496 (2,8)
Vokietija	8 (0,6)	571 (5,6)	25 (0,9)	549 (4,1)	67 (1,0)	545 (3,5)
Slovakija	8 (0,6)	542 (9,0)	19 (0,6)	551 (3,4)	73 (0,7)	532 (3,8)
Anglija	- -	- -	- -	- -	- -	- -
Šiaurės Airija	- -	- -	- -	- -	- -	- -
JAV	- -	- -	- -	- -	- -	- -
Tarptautinis vidurkis	**29 (0,1)**	**537 (0,6)**	**35 (0,1)**	**510 (0,5)**	**36 (0,2)**	**485 (0,6)**
Naujoji Zelandija†	24 (1,1)	562 (5,2)	45 (1,2)	542 (4,0)	31 (1,1)	531 (3,7)
Australija†	19 (1,0)	594 (5,5)	36 (1,2)	565 (4,0)	45 (1,1)	551 (3,6)

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

† Duomenys atitinka mažiau nei 50 proc. tos šalies mokinių.

\- Lygintinų duomenų nėra

4 MOKYKLOS ĮTAKA MOKINIŲ SKAITYMO GEBĖJIMAMS

Mokyklos aplinka gali teigiamai paveikti, padrąsinti, skatinti siekti aukštų mokymosi rezultatų ir padėti mokytis. PIRLS tyrimas atskleidė, kad geresni edukaciniai mokyklos ištekliai sietini su aukštesniais pasiekimais, tačiau ryšys tarp jų yra sudėtingas. Pirma, mokykloje gali mokytis daugiau aukštesnės socialinės, ekonominės ir kultūrinės padėties, geriau materialiai aprūpintų mokinių. Antra, ugdymo įstaiga gali investuoti daugiau pinigų į mokyklos patalpas, mokytojų atlyginimus, įrangą ir mokymosi medžiagą. Trečia, mokyklos žmogiškieji ištekliai – mokytojai ir administracijos personalas – taip pat svarbi grandis kompleksiniame mokinių ugdymo procese. Sėkmingiausiose mokyklose dažniausiai sąveikauja visi šie veiksniai. Be to svarbu suprasti, kad mokyklos akademinės vertybės yra mokytojų, mokyklos vadovybės, mokinių ir jų tėvų pastangų rezultatas. Juk mokykla, kurioje tvyro teigiama, aukštų akademinių pasiekimų siekti skatinanti atmosfera, gali kompensuoti edukacinių išteklių nepriteklius ir padėti mokiniams pasiekti puikių rezultatų. Mokykla, kurioje vyrauja neigiama, nerimą kelianti, nesaugi atmosfera, neskatina siekti geresnių rezultatų.

Vietovė, kurioje yra mokykla

Vietovės, kurioje yra mokykla, dydis ir tipas gali lemti didesnes ar mažesnes mokinių galimybes naudotis svarbiais pagrindiniais ir papildomais ugdymo ištekliais (pvz., bibliotekomis, informaciniais centrais ar muziejais), lankyti įvairius klubus, būrelius, dalyvauti visuomeninėse akcijose ir kultūriniuose renginiuose.

Tarptautiniai tyrimai rodo, kad daugelyje šalių mokiniai, lankantys didelius miestuose įsikūrusias mokyklas, pasiekia aukščiausių skaitymo rezultatų. Tačiau kai kuriose šalyse galima pastebėti ir kitokią tendenciją – mokinių, lankančių mokyklas nedidelį gyventojų skaičių turinčiose ar rečiau apgyvendintose vietovėse, skaitymo pasiekimų vidurkiai aukštesni nei tankiau apgyvendintose vietovėse mokyklas lankančių jų bendraamžių arba rezultatų vidurkių skirtumas tarp mokyklų šiose teritorijose nėra didelis. Svarbu pastebėti, kad analizuojant rezultatus pagal gyventojų skaičių vietovėje, kurioje yra mokykla, reikia atkreipti ir į kultūrines ar kitas specifines šalių aplinkybes.

Lietuvos mokyklų rezultatai šiuo aspektu gana tradiciški (žr. *4.1 paveikslą*): aukščiausių rezultatų pasiekiama didžiųjų miestų mokyklose, o mažėjant vietovės, kurioje įsikūrusi mokykla, gyventojų skaičiui, mokinių rezultatai taip pat nuosekliai mažėja.

4.1 paveikslas. **Lietuvos mokinių skaitymo rezultatai pagal gyventojų skaičių vietovėje, kurioje yra mokykla**

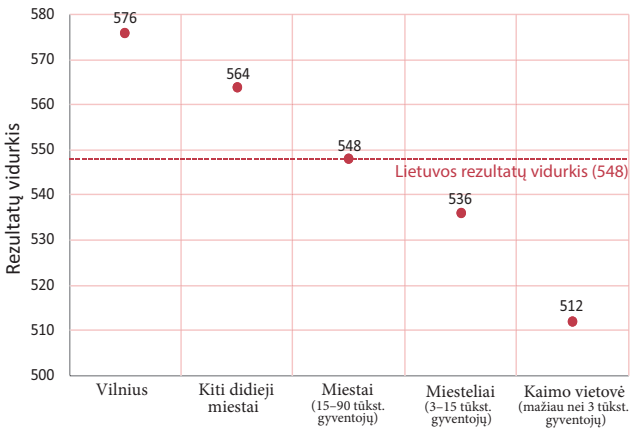

Lietuvoje į mokinių rezultatų skirtumus pagal gyvenamosios vietovės tipą itin svarbu atkreipti dėmesį nacionaliniu lygiu ir dėti pastangas, nukreiptas į visiems mokiniams prieinamo kokybiško ugdymo užtikrinimą.

Mokyklos sudėtis pagal mokinių finansinę padėtį

Ankstesniuose tyrimo PIRLS cikluose nustatyta, kad mokinių šeimų finansinė aplinka smarkiai susijusi su skaitymo rezultatais. Mokinių, lankančių mokyklas, kuriose didesnė dalis mokinių buvo iš pasiturinčių šeimų, skaitymo pasiekimai buvo aukštesni nei lankiusių mokyklas, kur didesnė mokinių dalis buvo iš nepasiturinčių šeimų. Todėl 2016 m. tyrime dalyvaujančių mokyklų direktoriams buvo pateikta ne tik klausimų apie mokyklų aplinką, bet ir apie mokinių sudėtį pagal šeimų finansinę aplinką.

Remiantis direktorių atsakymais, tyrime dalyvavusios mokyklos buvo suskirstytos į tris grupes pagal mokinių sudėtį, o mokinių skaitymo rezultatai lyginami pagal tai, kuriai grupei priskirtoje mokykloje jie mokosi. Įsidėmėtina, kad rezultatai pagal šias kategorijas tarp šalių neturėtų būti lyginami tiesiogiai, nes kiekvienoje šalyje gali būti skirtingai suprantama pasiturinčių ar nepasiturinčių šeimų sąvoka, tačiau reikia pripažinti, jog kiekvienoje šalyje sąlyginai nesunkiai galima išskirti tris gyventojų sluoksnius pagal namų ūkių finansinę aplinką. Šie duomenys vertingi tuo, kad padeda įžvelgti aiškias tendencijas ir nepriklausomai nuo to, kiek turtinga ar neturtinga šalis yra pasauliniu mastu, labiau pasiturinčių šeimų vaikų pasiekimai būna geresni nei skurdžiausių tos šalies gyventojų vaikų.

4.1 lentelėje pateikti ketvirtos klasės mokinių skaitymo rezultatai, remiantis jų mokyklų direktorių atsakymais apie mokinių šeimų finansinę aplinką. Duomenys apie mokyklas pateikiami pagal tris kategorijas: *labiau pasiturinčios* (mokyklos, kuriose, direktorių nuomone, daugiau nei 25 proc. mokinių gyvena geromis finansinėmis sąlygomis ir ne daugiau kaip 25 proc. gyvena prastomis finansinėmis sąlygomis); *nei labiau pasiturinčios, nei labiau nepasiturinčios*; *labiau nepasiturinčios* (mokyklos, kuriose daugiau nei 25 proc. mokinių gyvena prastomis finansinėmis sąlygomis ir ne daugiau kaip 25 proc. gyvena geromis finansinėmis sąlygomis).

Lyginant duomenis tarptautiniu mastu, vidutiniškai 38 proc. ketvirtos klasės mokinių lankė mokyklas, kuriose didesnę dalį sudarė vaikai iš *labiau pasiturinčių* šeimų (**Lietuvoje** – 65 proc.). Šių mokinių skaitymo pasiekimų tarptautinis vidurkis buvo didžiausias – 530 taškų (**Lietuvoje** – 560 taškų). 33 proc. mokinių (**Lietuvoje** – 23 proc.) buvo iš *nei labiau pasiturinčių, nei labiau nepasiturinčių* mokyklų; šias mokyklas lankančių mokinių rezultatų vidurkis yra mažesnis – 513 taškų (**Lietuvoje** – 539 taškai). 29 proc. mokinių (**Lietuvoje** – 13 proc.) buvo iš *labiau nepasiturinčių* mokyklų; jų skaitymo rezultatų tarptautinis vidurkis buvo mažiausias – 487 taškai (**Lietuvoje** – 503 taškai). Rezultatų tarptautinių vidurkių skirtumas tarp kategorijų *labiau pasiturinčios* ir *labiau nepasiturinčios* – 43 taškai (**Lietuvoje** – 57 taškai).

Išskyrus Makao (Kinija) ir Honkongą, visose tyrime dalyvavusiose šalyse stebima ta pati tendencija – *labiau pasiturinčiose* mokyklose besimokantys mokiniai demonstruoja aukštesnius skaitymo rezultatus nei mokiniai iš *labiau nepasiturinčių* mokyklų. Tačiau egzistuoja milžiniškas šio skirtumo diapazonas: nuo 119 taškų PAR ir 102 taškų Slovakijoje iki 9 taškų Slovėnijoje ir 13 taškų Saudo Arabijoje.

Svarbiausia žinia švietimo politikams ir visuomenei yra ta, kad mokyklos turi būti prieinamos visiems vaikams, nepriklausomai nuo jų šeimų finansinės padėties. Dar svarbiau užtikrinti visokeriopą paramą mokykloms, priskirtinoms nepasiturinčiųjų grupei. Šioms mokykloms tenka itin didelė atsakomybė atliekant taip vadinamą išlyginamąją funkciją, t. y. kompensuojant nepriteklius, kuriuos patiria vaikai, ar dedant pastangas mokinių socialiniai nelygybei mokykloje mažinti.

Mokytojų pasitenkinimas savo profesija

Savo profesija patenkinti ir geromis sąlygomis dirbantys mokytojai yra labiau motyvuoti mokyti bei tobulinti ugdymo metodus. Be to, savo profesijai atsidavusiems ir ją mėgstantiems mokytojams geriau sekasi mokyti.

Tyrimo PIRLS 2016 cikle dalyvaujančių mokyklų pradinių klasių mokytojai nurodė kaip dažnai jie patiria su mokytojo darbu susijusią jauseną, įvertindami šiuos teiginius:

- *esu patenkintas (-a) savo, kaip mokytojo (-os), profesija;*
- *manau, jog mano, kaip mokytojo (-os), darbas yra svarbus ir naudingas;*
- *aš jaučiu entuziazmą dirbdamas (-a) savo darbą;*
- *mano darbas įkvepia mane;*
- *aš didžiuojuosi savo darbu.*

4.2 lentelėje pateikti ketvirtos klasės mokinių skaitymo rezultatai, sugrupuoti pagal mokytojų pasitenkinimą savo profesija. Duomenys pateikiami pagal tris kategorijas: *labai patenkinti, patenkinti, šiek tiek patenkinti*. Lentelėje šalys išrikiuotos pagal mokinių, kuriuos mokė savo profesija *labai patenkinti* mokytojai, dalį.

Tarptautiniu mastu daugiau kaip pusė (57 proc.) tyrime dalyvavusių visų šalių ketvirtokų turėjo mokytojus, kurie savo profesija buvo *labai patenkinti*. Kiek mažiau (37 proc.) mokinių turėjo mokytojus, kurie savo profesija buvo *patenkinti*, o mažiausioji ketvirtokų dalis (6 proc.) – *šiek tiek* savo profesija *patenkintus* mokytojus.

Lietuvoje didžiausią mokinių dalį (51 proc.) ugdo *patenkinti* savo profesija mokytojai. *Labai patenkinti* savo darbu mokytojai dirba su 42 proc. ketvirtokų, o *šiek tiek patenkinti* – su 7 proc. mokinių.

Didžiausia mokinių dalis, kuriuos moko *labai patenkinti* savo profesija mokytojai, gyvena šalyse, kuriose mokinių skaitymo rezultatai vieni žemiausių – Irane (88 proc. mokinių), Saudo Arabijoje (87 proc.), Omane (86 proc.), Čilėje (84 proc.), Kuveite ir Katare (po 82 proc.) ir Egipte (81 proc.). Tuo tarpu mažiausia savo profesija *labai patenkintus* mokytojus turinčių mokinių dalis užfiksuota Prancūzijoje (26 proc.), Čekijoje (33 proc.), Honkonge (34 proc.), Vokietijoje ir Slovėnijoje (po 38 proc.).

Atkreiptinas dėmesys, kad *labai patenkintų* savo profesija mokytojų mokinių dalis mažesnė tose šalyse, kuriose skaitymo rezultatai yra aukštesni už tarptautinį vidurkį. Tai būdinga ir itin aukštų skaitymo pasiekimų šalims – Singapūrui ir Honkongui.

Jau įprasta, kad mokytojų pasitenkinimas savo profesija dažnai yra tiesiogiai susijęs su mokinių mokymosi rezultatų vidurkiais, tačiau kurį laiką stebima ir atvirkščia tendencija – *šiek tiek patenkintų* savo profesija mokytojų mokinių rezultatai aukštesni už *patenkintų* arba net už *labai patenkintų* savo profesija mokytojų mokinių skaitymo rezultatus. JAV, Belgijoje (pranc.), Portugalijoje, Vengrijoje, **Lietuvoje**, Bulgarijoje, Vokietijoje, Čekijoje ir Prancūzijoje kuo labiau patenkinti savo profesija mokytojai, tuo jų mokinių skaitymo rezultatai yra aukštesni. Tuo tarpu PAR, Italijoje, Belgijoje (flam.), Anglijoje, Taivane, Danijoje, Lenkijoje, Suomijoje, Singapūre ir Slovėnijoje *šiek tiek patenkintų* mokytojų mokiniai pademonstravo, nors ir nežymiai, tačiau aukštesnius rezultatus nei *labai patenkintų* mokytojų mokiniai. Likusiose šalyse konkrečios mokinių rezultatų tendencijos, atsižvelgiant į mokytojų pasitenkinimą savo profesija, nenustatyta.

Tarptautiniu mastu, skaitymo rezultatų vidurkis aukščiausias tų mokinių, kurių mokytojai buvo *šiek tiek patenkinti* savo profesija (525 taškai), savo profesija *labai patenkintų* mokytojų mokinių skaitymo rezultatų vidurkis buvo mažesnis (513 taškų), o *patenkintų* – mažiausias (508 taškai). **Lietuvoje** savo profesija *labai patenkintų* mokytojų mokinių skaitymo rezultatų vidurkis buvo 555 taškai, *patenkintų* – prastesnis – 546 taškai, o *šiek tiek patenkintų* – 527 taškai.

Dėmesys akademiniams pasiekimams

Mokyklos ir mokytojų dėmesys akademiniams pasiekimams gali skatinti mokinių nusiteikimą mokytis. Nusiteikimas mokytis mokiniams gali padėti įveikti net socioekonominius nepriteklius. Tyrimai rodo, kad tarp mokinių nusiteikimo mokytis ir jų akademinių pasiekimų yra stiprus teigiamas ryšys. Kadangi kiekvienas individas yra savitas, didesnis efektyvumas mokykloje pasiekiamas, kai tam įtaką daro visa mokyklos aplinka ir bendruomenė, t. y. mokinių pasiekimais tiki ir juos remia mokyklos administracija ir mokytojai. Jie turi akcentuoti ne tik tai, kad aukšti akademiniai pasiekimai yra labai svarbūs, bet ir tai, kad juos pasiekti įmanoma. Tėvų palaikymas ir tikėjimas, kad galima pagerinti akademinius rezultatus, taip pat prisideda prie bendro mokymosi efektyvumo.

Atsakymus į klausimus, susijusius su mokyklos dėmesį akademiniams pasiekimams lemiančiais aspektais, pateikė tyrime PIRLS 2016 dalyvauti atrinktų mokyklų direktoriai ir pradinių klasių mokytojai. Mokyklų direktoriai įvertino šiuos aspektus:

- *mokytojų supratimą apie ugdymo programos tikslus;*
- *mokytojų sėkmę įgyvendinant ugdymo programą;*
- *mokytojų lūkesčius mokinių pasiekimams;*
- *mokytojų gebėjimą įkvėpti mokinius;*
- *mokytojų ir mokyklos vadovų bendradarbiavimą planuojant ugdymą;*
- *tėvų dalyvavimą mokyklos veiklose;*
- *tėvų pareigų, užtikrinančių mokinių pasirengimą mokytis, vykdymą;*
- *tėvų lūkesčius mokinių pasiekimams;*
- *tėvų palaikymą mokiniams mokantis;*
- *mokinių norą gerai mokytis;*
- *mokinių gebėjimą pasiekti mokyklos akademinius tikslus;*
- *mokinių pagarbą klasės draugams, kuriems geriau sekasi mokytis.*

4.3 lentelėje pateikti tyrime PIRLS 2016 dalyvavusių šalių ketvirtos klasės mokinių skaitymo vidutiniai rezultatai parengti remiantis jų mokyklų direktorių atsakymais apie akademiniams pasiekimams moky-

kloje skiriamą dėmesį. Duomenys pateikiami pagal tris kategorijas: *labai daug dėmesio, daug dėmesio, vidutiniškai dėmesio*.

Iš visų tyrime dalyvavusių šalių ketvirtokų vidutiniškai 8 proc. mokėsi mokyklose, kuriose, anot jų direktorių, *labai daug dėmesio* skiriama akademiniams pasiekimams, 54 proc. – kuriose akademiniams pasiekimams skiriama *daug dėmesio*, ir 38 proc. – *vidutiniškai dėmesio*. Nors šalių rezultatai skyrėsi, tarptautiniu lygiu pastebėtas aiškus teigiamas ryšys tarp skaitymo rezultatų vidurkių ir dėmesio akademiniams pasiekimams mokyklose. Kuo daugiau dėmesio skiriama, tuo aukštesni rezultatų vidurkiai (tarptautinių vidurkių skirtumas tarp pirmos ir trečios kategorijų – 37 taškai).

Kai kuriose šalyse skaitymo rezultatų vidurkių skirtumas tarp mokyklų pagal kategorijas *labai daug dėmesio* ir *vidutiniškai dėmesio* ženkliai viršija tarptautinius vidurkius (JAE – 92 taškai, Vengrijoje – 81 taškas, PAR – 77 taškai, Bahreine ir Kuveite – po 74 taškus, Saudo Arabijoje – 71 taškas, Bulgarijoje – 70 taškų). **Lietuvoje** skaitymo rezultatų vidurkių skirtumas tarp mokinių, besimokančių *labai daug dėmesio* ir *vidutiniškai dėmesio* akademiniams pasiekimams skiriančiose mokyklose, taip pat labai didelis – 62 taškai. Paminėtina, kad remiantis 15 šalių mokyklų direktorių nuomone, mokinių, kurių mokyklose akademiniams pasiekimams skiriama *labai daug dėmesio*, yra ne daugiau 2 procentų, todėl skaitymo rezultatų duomenys šioje kategorijoje nepateikiami.

Tyrime dalyvaujančių mokyklų pradinių klasių mokytojai taip pat atsakė į klausimus apie mokyklos dėmesio akademiniams pasiekimams aspektus.

4.4 lentelėje pateikti tyrime dalyvavusių ketvirtos klasės mokinių skaitymo vidutiniai rezultatai remiantis jų mokytojų atsakymais apie mokyklos skiriamą dėmesį akademiniams pasiekimams. Visose šalyse vidutiniškai 8 proc. mokinių mokėsi mokyklose, kuriose, anot jų mokytojų, *labai daug dėmesio* skiriama akademiniams pasiekimams, 55 proc. mokėsi mokyklose, kuriose akademiniams pasiekimams skiriama *daug dėmesio*, ir 37 proc. lankė mokyklas, kuriose tam skiriama *vidutiniškai dėmesio*. Šiuo atveju taip pat pastebima aiški tendencija – kuo daugiau dėmesio, pasak mokytojų, skiriama akademiniams pasiekimams, tuo aukštesni mokinių rezultatų vidurkiai (tarptautinių vidurkių skirtumas tarp pirmos ir trečios kategorijų – 25 taškai).

Paminėtina, kad remiantis 11 šalių mokytojų nuomone, mokyklų, kuriose mokinių akademiniams pasiekimams skiriama *labai daug dėmesio*, beveik nėra arba yra ne daugiau 2 procentų (dėl nepakankamo duomenų kiekio šios kategorijos mokyklose besimokančių mokinių skaitymo rezultatų vidurkis neteikiamas).

Analizuojant duomenis pagal mokyklų direktorių ir pradinių klasių mokytojų įvertintą mokyklos dėmesį akademiniams pasiekimams, stebimas šio dėmesio stiprumo ir mokinių skaitymo rezultatų teigiamas ryšys. Pavyzdžiui, remiantis Singapūro mokytojų nuomone, šios šalies mokinių, besimokančių mokyklose, kuriose skiriama *labai daug dėmesio* akademiniams pasiekimams, yra 5 proc., o jų skaitymo rezultatų vidurkis – 610 taškų. Tuo tarpu mokinių, besimokančių mokyklose, kuriose akademiniams pasiekimams skiriama *vidutiniškai dėmesio*, yra 46 proc., o jų skaitymo rezultatų vidurkis – 560 taškų (vidurkių skirtumas – 50 taškų). Singapūro mokyklų direktorių nuomone, šios šalies mokinių, besimokančių mokyklose, kuriose skiriama *labai daug dėmesio* akademiniams pasiekimams, yra 12 proc., o jų skaitymo rezultatų vidurkis – 615 taškų, tuo tarpu mokinių, besimokančių mokyklose, kuriose akademiniams pasiekimams skiriama *vidutiniškai dėmesio*, yra 30 proc., o jų skaitymo rezultatų vidurkis – 560 taškų (vidurkių skirtumas – 55 taškai).

Lietuvos mokyklų direktorių nuomone, mūsų šalies ketvirtos klasės mokinių, besimokančių mokyklose, kuriose skiriama *labai daug dėmesio* akademiniams pasiekimams, yra 8 proc., o jų skaitymo rezultatų vidurkis – 584 taškai. Mokinių, besimokančių mokyklose, kuriose akademiniams pasiekimams skiriama *daug dėmesio*, yra 70 proc., o jų skaitymo rezultatų vidurkis – 552 taškai. Tuo tarpu mokinių, besimokančių mokyklose, kuriose akademiniams pasiekimams skiriama *vidutiniškai dėmesio*, yra 21 proc., o jų skaitymo rezultatų vidurkis – 522 taškai. Vidurkių skirtumas tarp *labai daug dėmesio* ir *vidutiniškai dėmesio* skiriančiose mokyklose – 62 taškai.

Lietuvos mokyklų pradinių klasių mokytojų nuomone, mūsų šalies mokinių, besimokančių mokyklose, kuriose skiriama *labai daug dėmesio* akademiniams pasiekimams, yra 5 proc., o jų skaitymo rezultatų vidurkis – 574 taškai. Mokinių, besimokančių mokyklose, kuriose akademiniams pasiekimams skiriama *daug dėmesio*, yra 78 proc., o jų skaitymo rezultatų vidurkis – 552 taškai. Tuo tarpu mokinių, besimokančių mokyklose, kuriose akademiniams

pasiekimams skiriama *vidutiniškai dėmesio*, yra 17 proc., o jų skaitymo rezultatų vidurkis – 524 taškai. Vidurkių skirtumas tarp *labai daug dėmesio* ir *vidutiniškai dėmesio* skiriančiose mokyklose – 50 taškų.

Mokyklos klimatas, disciplina ir saugumas

Mokiniai jaučiasi saugūs besimokydami mokyklose, kuriose vyrauja teigiama atmosfera, laikomasi elgesio taisyklių ir nėra poreikio specialiomis priemonėmis rūpintis mokinių ir mokytojų saugumu. Toks saugumo jausmas sukuria stabilią mokymosi aplinką. Vis daugėja tyrimų, įrodančių, kad saugi mokyklos aplinka svarbi mokinių akademiniams pasiekimams. Kitaip sakant, disciplinos stoka, ypač mokiniams ir mokytojams baiminantis dėl savo saugumo, veikia destruktyviai visą ugdymo procesą ir, atitinkamai, mokinių akademinius pasiekimus. Deja, nederamas mokinių elgesys mokyklose daugelyje šalių tampa vis didesne problema.

Ankstesniuose PIRLS tyrimo cikluose direktorių buvo klausiama apie elgesio tvarkos pažeidimus, disciplinos stoką ir chuliganizmo apraiškas mokyklose. Tyrimo PIRLS 2016 cikle dalyvaujančių mokyklų direktoriai atsakė į klausimus apie potencialias problemas, kylančias dėl šio ketvirtokų elgesio:

- *vėlavimo į pamokas;*
- *pamokų praleidinėjimo be pateisinamos priežasties;*
- *trukdymo klasės darbui;*
- *apgavysčių ar nusirašinėjimo;*
- *nešvankybių;*
- *vandalizmo;*
- *vagysčių;*
- *gąsdinimų ir žodinių užgauliojimų tarp mokinių (taip pat ir trumposiomis žinutėmis, el. paštu ir pan.);*
- *muštynių tarp mokinių;*
- *mokytojų ar personalo gąsdinimų ir žodinių užgauliojimų (taip pat ir trumposiomis žinutėmis, el. paštu ir pan.).*

4.5 lentelėje pateikti skaitymo rezultatai, remiantis mokyklų direktorių atsakymais apie mokinių elgesio mokykloje problemas. Duomenys pateikiami pagal tris kategorijas: *vargu ar yra problemų, nedidelės problemos, vidutinės arba rimtos problemos*. Šalys išdėstytos pagal mokinių, kurių mokyklose *vargu ar yra elgesio problemų*, dalį procentais (mažėjimo tvarka).

Tarptautiniu mastu 62 proc. visų dalyvaujančių šalių mokinių buvo priskirti mokyklų, kuriose *vargu ar yra problemų*, kategorijai, šių mokinių skaitymo rezultatų vidurkis – 518 taškų, 30 proc. mokinių buvo priskirti mokyklų, kuriose pastebimos *nedidelės problemos*, kategorijai, šių mokinių skaitymo rezultatų vidurkis – 503 taškai. Vidutiniškai 8 proc. mokinių mokėsi mokyklose, kuriose jų direktoriai įžvelgė *vidutinių arba rimtų problemų* dėl mokinių disciplinos ir saugumo. Šių mokyklų ketvirtos klasės mokinių skaitymo rezultatų tarptautinis vidurkis (455 taškai) vidutiniškai 63 taškais žemesnis nei mokinių iš mokyklų, kurių direktoriai įvardijo, kad mokykloje *vargu ar yra problemų*.

Remiantis mokyklų direktorių atsakymais net 84 proc. tyrime dalyvavusių **Lietuvos** ketvirtokų mokėsi mokyklose, kurias jų direktoriai apibūdino kaip tas, kuriose *vargu ar yra problemų*, 15 proc. – mokyklose, kuriose pastebėtos *nedidelės problemos* dėl disciplinos ir saugumo. Šioms kategorijoms priskirtų mokyklų mokinių skaitymo pasiekimai beveik vienodi (atitinkamai 549 taškai ir 548 taškai).

Net 18-os tyrime dalyvaujančių šalių mokyklų direktorių nuomone, mokyklose, kuriose dėl mokinių elgesio yra pastebimos *vidutinės arba rimtos problemos*, ketvirtokų beveik nėra arba yra ne daugiau 2 procentų (dėl nepakankamo duomenų kiekio šios kategorijos mokyklose besimokančių mokinių skaitymo rezultatų vidurkis neteikiamas). **Lietuvoje** šiai kategorijai priskiriamose mokyklose mokinių dalis taip pat neviršija 2 proc., todėl skaitymo rezultatai nėra pateikiami.

Tyrimo PIRLS 2016 cikle dalyvaujančių mokyklų pradinių klasių mokytojai taip pat vertino teiginius apie saugumą ir tvarką mokykloje:

- *ši mokykla yra saugioje vietovėje;*
- *šioje mokykloje jaučiuosi saugus (-i);*
- *mokyklos saugumo politika ir praktika yra pakankamos;*
- *mokiniai elgiasi tinkamai;*
- *mokiniai gerbia mokytojus;*
- *mokiniai tausoja mokyklos nuosavybę;*
- *ši mokykla turi aiškias mokinių elgesio taisykles;*
- *šios mokyklos taisyklės yra įgyvendinamos teisingais ir nuosekliais būdais.*

4.6 lentelėje pateikti skaitymo rezultatai, remiantis mokyklų pradinių klasių mokytojų atsakymais apie saugumą ir tvarką mokykloje. Duomenys pateikiami pagal tris kategorijas: *labai saugu ir tvarkinga, saugu ir tvarkinga, šiek tiek saugu ir tvarkinga*. Lentelėje šalys išdėstytos pagal mokinių, kurių mokyklose *labai saugu ir tvarkinga*, dalį procentais (mažėjimo tvarka).

Tarptautiniu mastu 62 proc. visų dalyvaujančių šalių mokinių buvo priskirti mokyklų, kuriose *labai saugu ir tvarkinga*, kategorijai, šių mokinių skaitymo rezultatų vidurkis – 517 taškų. 35 proc. mokinių buvo priskirti mokyklų, kuriose *saugu ir tvarkinga*, kategorijai, šių mokinių skaitymo rezultatų vidurkis – 502 taškai. Vidutiniškai tik 3 proc. mokinių mokėsi mokyklose, kuriose jų mokytojų nuomone, *šiek tiek saugu ir tvarkinga*. Šių mokyklų ketvirtos klasės mokinių skaitymo rezultatų tarptautinis vidurkis (466 taškai) vidutiniškai 51 tašku žemesnis nei mokinių iš mokyklų, kuriose *labai saugu ir tvarkinga*.

Remiantis pradinių klasių mokytojų atsakymais, 60 proc. tyrime dalyvavusių **Lietuvos** ketvirtokų mokėsi mokyklose, kuriose yra *labai saugu ir tvarkinga*, 40 proc. – mokyklose, kuriose *saugu ir tvarkinga*. Šioms kategorijoms priskirtų **Lietuvos** mokyklų mokinių skaitymo pasiekimai beveik vienodi (atitinkamai 550 taškų ir 549 taškai).

Net 29-ių tyrime dalyvaujančių šalių, tarp jų ir **Lietuvos**, mokyklų pradinių klasių mokytojų nuomone, mokyklose, kuriose yra *šiek tiek saugu ir tvarkinga*, mokinių yra ne daugiau 2 procentų. Dėl nepakankamo duomenų kiekio šios kategorijos mokyklose besimokančių mokinių skaitymo rezultatų vidurkis neteikiamas.

Dar vienas labai svarbus rodiklis, teikiantis informacijos apie mokyklos klimatą – tai mokinių priklausymo mokyklai ir jos bendruomenei jausmas. Šis jausmas pradeda formuotis nuo pat pirmųjų mokymosi mokykloje metų ir yra svarbus mokinio savijautos rodiklis, siejamas su mokymosi pasiekimais.

Tyrime dalyvavusių šalių ketvirtokų priklausymo mokyklai jausmo stiprumas nustatytas pagal tai, kaip jie įvertino šiuos teiginius:

- *man patinka būti mokykloje;*
- *mokykloje jaučiuosi saugiai;*
- *jaučiu, jog pritampu šioje mokykloje;*
- *mokytojai mano mokykloje su manimi elgiasi teisingai;*
- *aš didžiuojuosi, kad lankau šią mokyklą.*

4.7 lentelėje pateikti duomenys apie ketvirtokų skaitymo rezultatus pagal mokinių priklausymo mokyklai jausmo stiprumą, kuris nustatytas remiantis mokinių atsakymais. Duomenys pateikiami pagal tris kategorijas: *labai stiprus priklausymo mokyklai jausmas, vidutinis priklausymo mokyklai jausmas, silpnas priklausymo mokyklai jausmas*. Lentelėje šalys išrikiuotos pagal mokinių, patiriančių *labai stiprų priklausymo mokyklai jausmą*, dalį (mažėjimo tvarka).

Tarptautiniu mastu mokinių, patiriančių *labai stiprų priklausymo mokyklai jausmą*, dalis buvo 59 proc. (**Lietuvoje** – 61 proc.), šiai kategorijai priskirtų mokinių skaitymo rezultatų tarptautinis vidurkis – 518 taškų (**Lietuvoje** – 554 taškai). Mokinių, kurie patiria *vidutinį priklausymo mokyklai jausmą*, dalis buvo 33 proc. (**Lietuvoje** – 34 proc.), šių mokinių skaitymo rezultatų tarptautinis vidurkis mažesnis – 505 taškai (**Lietuvoje** – 542 taškai). Mokinių, kurie patiria *silpną priklausymo mokyklai jausmą*, dalis tyrime dalyvaujančiose šalyse buvo 8 proc. (**Lietuvoje** – 5 proc.), šiai kategorijai priskirtų mokinių skaitymo rezultatų tarptautinis vidurkis dar žemesnis – 495 taškai (**Lietuvoje** – 532 taškai).

Didžiausia *labai stiprų priklausymo mokyklai jausmą* patirianti mokinių dalis yra Egipte (87 proc.), Kazachstane (84 proc.), Maroke, Azerbaidžane ir Portugalijoje (po 82 proc.), mažiausia – Honkonge (35 proc.) ir Makao (Kinijoje) (37 proc.).

Lyginant šalis pagal mokinius, patiriančius *silpną priklausymo mokyklai jausmą*, didžiausia jų dalis nustatyta Honkonge (17 proc.), Izraelyje, Katare ir Belgijoje (pranc.) (po 15 proc.), mažiausia – Kazachstane (1 proc.), Egipte, Maroke ir Azerbaidžane (po 2 proc.).

Surinkti duomenys atskleidžia dominuojančią tendenciją, kai *silpną priklausymo mokyklai jausmą* patiriantys mokiniai savo šalyje demonstruoja žemesnius skaitymo rezultatus už kitus mokinius. Tarptautinių skaitymo rezultatų vidurkių skirtumas tarp mokinių, patiriančių *labai stiprų* ir *silpną priklausymo mokyklai jausmą* – 23 taškai. Didžiausi skirtumai užfiksuoti JAE (67 taškai), Katare (61 taškas) ir Saudo Arabijoje (58 taškai), mažiausi – Lenkijoje (2 taškai) ir Bulgarijoje (4 taškai). Šiame kontekste išsiskiria Izraelio duomenys – mokinių, patiriančių *silpną priklausymo mokyklai jausmą*, rezultatai 7 taškais aukštesni už patiriančių *labai stiprų priklausymo mokyklai jausmą*.

Kitas mokyklos klimatą apibūdinantis kriterijus – mokinių patiriamos patyčios. Patyčių mastas nustatytas pagal tai, kaip ketvirtos klasės mokiniai įvertino šiuos teiginius apie netinkamą elgesį su jais:

- *iš manęs šaipėsi ar mane pravardžiavo;*
- *manęs nepriėmė į žaidimą ar kitą veiklą;*
- *skleidė melagingas istorijas apie mane;*
- *pavogė kokį nors mano daiktą;*
- *mane užgavo ar sužeidė (pvz., pastūmė, sudavė ar įspyrė);*
- *mane privertė daryti tai, ko aš nenorėjau;*
- *pasidalino mane gėdinančia informacija;*
- *grasino man.*

4.8 lentelėje pateikti duomenys apie ketvirtokų skaitymo rezultatus pagal mokinių patiriamų patyčių dažnį. Remiantis mokinių atsakymais, jie buvo suskirstyti į tris grupes pagal kategorijas: *beveik niekada, maždaug kas mėnesį, maždaug kas savaitę*. Lentelėje šalys išrikiuotos pagal mokinių, mokykloje *beveik niekada* nepatiriančių patyčių, dalį (mažėjimo tvarka).

Tarptautiniu mastu mokinių, mokykloje *beveik niekada* nepatiriančių patyčių, dalis buvo – 57 proc. (**Lietuvoje** – 60 proc.), šiai kategorijai priskirtų mokinių skaitymo rezultatų tarptautinis vidurkis – 521 taškas (**Lietuvoje** – 560 taškų). Mokinių, kurie mokykloje patyčias patiria *maždaug kas mėnesį*, dalis buvo 29 proc. (**Lietuvoje** – 30 proc.), šių mokinių skaitymo rezultatų tarptautinis vidurkis mažesnis – 507 taškai (**Lietuvoje** – 537 taškai). Mokinių, kurie patyčias mokykloje patiria *maždaug kas savaitę*, dalis tyrime dalyvaujančiose šalyse buvo 14 proc. (**Lietuvoje** – 11 proc.), šiai kategorijai priskirtų mokinių skaitymo rezultatų tarptautinis vidurkis buvo žemiausias – 482 taškai (**Lietuvoje** – 519 taškų).

Pirmajai kategorijai (*beveik niekada* nepatiria patyčių) priskirta didžiausia dalis tyrime dalyvavusių Kazachstano (77 proc.), Suomijos (75 proc.), Airijos, Norvegijos ir Gruzijos (po 74 proc.), Egipto (73 proc.), Lenkijos ir Azerbaidžano (po 72 proc.), Švedijos (71 proc.) ketvirtokų; mažiausią dalį sudarė PAR (22 proc.), Bahreino (36 proc.), Trinidado ir Tobago (37 proc.) mokiniai. Be to, šiose trijose šalyse buvo nustatyta didžiausia dalis mokinių, patiriančių patyčias *maždaug kas savaitę* (atitinkamai 42 proc., 32 proc. ir 27 proc.). Mažiausia *kas savaitę* patiriančių patyčias mokinių dalis buvo Suomijoje, Airijoje ir Norvegijoje (po 5 proc.).

Nors patiriančių patyčias *kas savaitę* mokinių daugelyje šalių yra nedaug, tačiau susirūpinimą turėtų kelti gana nemažas mokinių, kurie patiria patyčias *kiekvieną mėnesį*, skaičius. *Kas mėnesį* patyčias patiriančių mokinių dalis 26-iose šalyse (tarp jų ir **Lietuvoje**) sudaro 30 proc. ir daugiau.

Analizuojant duomenis, stebima visos šalims būdinga tendencija, kad mokinių, mokykloje *beveik niekada* nepatiriančių patyčių, skaitymo rezultatai yra aukštesni negu mokinių, patiriančių patyčias *maždaug kas savaitę* – tarptautinių skaitymo rezultatų vidurkių skirtumas – 39 taškai (**Lietuvoje** – 41 taškas).

Dar vienas labai svarbus rodiklis, teikiantis informacijos apie mokyklos klimatą, tai mokinių tėvų nuomonė apie mokyklą, kurią jie išreiškė įvertindami šiuos teiginius:

- *mano vaiko mokykla stengiasi įtraukti mane į vaiko ugdymą;*
- *mano vaiko mokykla suteikia saugią aplinką;*
- *mano vaiko mokyklai rūpi jo mokymosi pažanga;*
- *mano vaiko mokykla nuolat mane informuoja apie vaiko pažangą;*
- *mano vaiko mokykla kelia aukštus akademinius reikalavimus;*
- *mano vaiko mokykla sėkmingai padeda jam mokytis skaityti.*

4.9 lentelėje pateikti duomenys apie ketvirtokų skaitymo rezultatus pagal tai, kaip tėvai įvertino mokyklos pastangas kurti reiklią ir saugią aplinką mokiniams. Remiantis tėvų atsakymais, mokiniai yra suskirstyti į tris grupes pagal kategorijas: *labai patenkinti, iš dalies patenkinti, nelabai patenkinti*. Lentelėje šalys išrikiuotos pagal mokinių, kurių tėvai *labai patenkinti* mokykla, dalį (mažėjimo tvarka).

Tarptautiniu mastu mokinių, kurių tėvai yra *labai patenkinti* savo vaiko mokykla, dalis buvo 65 proc. (**Lietuvoje** – 67 proc.), šiai kategorijai priskirtų mokinių skaitymo rezultatų tarptautinis vidurkis – 515 taškų (**Lietuvoje** – 550 taškų). Mokinių, kurių tėvai *iš dalies patenkinti* mokykla, dalis buvo 30 proc. (**Lietuvoje** – 29 proc.), šių mokinių skaitymo rezultatų tarptautinis vidurkis mažesnis – 509 taškai (**Lietuvoje** – 550 taškų). Mokinių, kurių tėvai

nelabai patenkinti mokykla, dalis tyrime dalyvaujančiose šalyse buvo 5 proc. (**Lietuvoje** – 4 proc.), šiai kategorijai priskirtų mokinių skaitymo rezultatų tarptautinis vidurkis buvo žemiausias – 500 taškų (**Lietuvoje** – 538 taškai).

Didžiausia mokinių dalis, kurių tėvai *labai patenkinti* nurodytomis mokyklos veiklomis, yra Maltoje (92 proc.), Kazachstane (91 proc.) ir Gruzijoje (88 proc.); mažiausia – Slovėnijoje (32 proc.) ir Čekijoje (40 proc.).

Didžiausia mokinių dalis, kurių tėvai *nelabai patenkinti* nurodytomis mokyklos veiklomis, nustatyta Danijoje (13 proc.), Vokietijoje (11 proc.) bei Švedijoje ir Čekijoje (po 10 proc.); mažiausia – Maltoje, Kazachstane ir Gruzijoje (po 1 proc.) bei PAR ir Airijoje (po 2 proc.) (dėl nepakankamo duomenų kiekio šios kategorijos mokyklose besimokančių mokinių skaitymo rezultatų vidurkis neteikiamas).

Svarbu atkreipti dėmesį, kad vertinant mokinių skaitymo rezultatus pagal šį rodiklį, nėra nustatyta aiškių tendencijų.

Knygos mokyklų ir klasių bibliotekose

Mokyklų ir vietinės bibliotekos pateikia įvairios skaitymo medžiagos ir kitų edukacinių išteklių, kuriais mokytojai gali pasinaudoti per savo pamokas. Mokiniai bibliotekose gali rasti knygų mokymuisi ir maloniam laiko praleidimui. Vis labiau įsigalint technologijoms, bibliotekos tampa informaciniais centrais su interneto ryšiu ir dideliais mokymosi medžiagos ištekliais.

4.10 lentelėje pateikti duomenys apie ketvirtokų skaitymo rezultatus, remiantis direktorių atsakymais apie mokyklų bibliotekas ir knygų skaičių jose. Mokiniai, pagal jų mokyklų direktorių pateiktą informaciją, suskirstyti į keturias grupes pagal kategorijas: *daugiau nei 5 000 pavadinimų knygų, 501–5 000 pavadinimų knygų, 500 ar mažiau pavadinimų knygų, mokykloje bibliotekos nėra*.

Atsižvelgiant į skirtingas įvairiose šalyse esančių mokyklų bibliotekų ir klasių bibliotekėlių politikas, kai kurie *4.10 lentelėje* pateikti rezultatai turėtų būti vertinami paisant *4.11 lentelės*, kurioje pateikti duomenys apie klasės bibliotekėles, rezultatų. Kai kuriose šalyse pirmenybė teikiama gerai aprūpintoms klasės bibliotekėlėms, o ne didelėms mokyklų bibliotekoms, taigi, jei mokykloje nėra bibliotekos, tai nebūtinai reiškia, kad mokiniai apskritai nesinaudoja didesniais mokykloje esančiais knygų rinkiniais.

Tarptautiniu mastu vidutiniškai 32 proc. ketvirtos klasės mokinių lankė mokyklas su gerai aprūpintomis (*daugiau nei 5 000 pavadinimų knygų*) bibliotekomis. Jų skaitymo rezultatai buvo geresni nei 40-ies proc. mokinių, lankiusių mokyklas, kurių bibliotekose yra *501–5 000 pavadinimų knygų*, ir 15-os proc. mokinių, lankiusių mokyklas su mažu knygų skaičiumi (*500 ar mažiau pavadinimų knygų*) aprūpintomis bibliotekomis (plg. tarptautiniai skaitymo rezultatų vidurkiai atitinkamai 525 taškai, 512 taškų ir 494 taškai). Įdomu tai, kad 13-os proc. ketvirtos klasės mokinių, kurių mokyklose apskritai *nėra bibliotekų*, rezultatai tarptautiniu mastu nebuvo patys žemiausi (tarptautinis vidurkis – 501 taškas).

Lietuvoje mokyklose, turinčiose bibliotekas su *daugiau nei 5 000 pavadinimų knygų* ir mokyklose, turinčiose bibliotekas su *501–5 000 pavadinimų knygų*, mokėsi atitinkamai 46 proc. ir 45 proc. mokinių. Mažas, *500 ar mažiau pavadinimų knygų*, bibliotekas turinčias mokyklas lankė 8 proc. ketvirtos klasės mokinių. Svarbu pastebėti, kad visų šių mokyklų mokinių vidutiniai skaitymo rezultatai beveik nesiskiria (plg. atitinkamai 548 taškai, 549 taškai ir 548 taškai). Taigi bibliotekų ištekliai, kai jie viršija 500 pavadinimų knygų, nedaro tiesioginės įtakos ketvirtos klasės mokinių skaitymo rezultatams.

Remiantis mokyklų direktorių atsakymais apie mokyklų bibliotekų išteklius, pirmajai kategorijai (*daugiau nei 5 000 pavadinimų knygų*) priskirta didžiausia dalis tyrime dalyvavusių Taivano (93 proc.), Honkongo (91 proc.) ir Makao (Kinijos) (87 proc.) mokinių, mažiausią dalį (2 proc. ar mažiau) sudarė Vokietijos, Maroko, Saudo Arabijos, Irano, Nyderlandų, Belgijos (flam.) bei Trinidado ir Tobago ketvirtokai (dėl nepakankamo duomenų kiekio šios kategorijos mokyklose besimokančių mokinių skaitymo rezultatų vidurkis neteikiamas). Dar septyniose šalyse (Austrijoje, Belgijoje (pranc.), Suomijoje, Šiaurės Airijoje – po 3 proc., Prancūzijoje, Izraelyje ir Italijoje – po 4 proc.) pirmai kategorijai priskirtų mokinių dalis taip pat buvo itin maža.

Remiantis mokyklų direktorių duomenimis apie mokyklų bibliotekas, ketvirtajai kategorijai (*mokykloje bibliotekos nėra*) priskirta didžiausia dalis tyrime dalyvavusių Maroko (63 proc.), PAR (62 proc.) ir Belgijos (flam.) (50 proc.) ketvirtokų. Mažiausia dalis (ne daugiau 2 proc.) mokinių, kurių

mokyklose nėra bibliotekos užfiksuota 19-oje tyrime dalyvaujančių šalių (dėl nepakankamo duomenų kiekio šios kategorijos mokyklose besimokančių mokinių skaitymo rezultatų vidurkis neteikiamas).

4.11 lentelėje pateikti duomenys apie ketvirtokų skaitymo rezultatus remiantis jų mokytojų atsakymais apie klasių bibliotekėles ir jose esančių knygų bei žurnalų skaičių, taip pat informacija apie mokinių galimybes pasiskolinti leidinius iš klasės bibliotekėlės, laiką, skiriamą naudotis bibliotekėle klasėje, bei informacija apie mokinių (su savo mokytoja) lankymąsi kitoje bibliotekoje (mažiausiai 1 kartą per mėnesį). Duomenys pateikiami pagal šias kategorijas: *turi klasės bibliotekėlę (Taip arba Ne), daugiau nei 50 pavadinimų knygų klasės bibliotekėlėje, bent 3 skirtingų pavadinimų žurnalai klasės bibliotekėlėje, bent kartą per savaitę klasėje skiriama laiko pasinaudoti bibliotekėle, galima pasiskolinti knygų iš bibliotekėlės, bent kartą per mėnesį mokytojai nusiveda mokinius į kitą biblioteką*. Lentelėje šalys išrikiuotos pagal mokinių, kurių klasėse *yra bibliotekėlė*, dalį.

Kaip buvo minėta, analizuojant reikia vertinti tiek duomenis pateiktus *4.10*, tiek *4.11 lentelėse*, nes vienose šalyse daug lėšų skiriama didesnių visos mokyklos bibliotekų kūrimui, o kitose susitelkiama ties klasių bibliotekėlėmis, kai kur (tarp jų ir **Lietuvoje**) derinamos abi praktikos.

Tarptautiniu mastu vidutiniškai 72 proc. (**Lietuvoje** – 84 proc.) tyrime dalyvavusių mokinių *turėjo klasių bibliotekėles*, tarptautinis jų skaitymo rezultatų vidurkis buvo aukštesnis nei bendraamžių, kurie *bibliotekėlių klasėse neturėjo* (plg. tarptautiniai vidurkiai: 514 taškų ir 507 taškai, **Lietuvoje**: 549 taškai ir 543 taškai). Ši tendencija pasitvirtino iš viso 27-iose šalyse, tačiau įdomu pastebėti, kad net 20-yje šalių geresnių skaitymo rezultatų pasiekė mokiniai, kurių *klasėse bibliotekėlių nebuvo*.

Didžiausia dalis – daugiau kaip 90 proc. – mokinių, kurių *klasėse yra bibliotekėlės*, nustatyta 14-oje šalių: JAV ir Makao (Kinijoje) – po 98 proc., Honkonge ir Naujojoje Zelandijoje – po 97 proc., Airijoje ir Belgijoje (flam.) – po 96 proc., Kanadoje – 95 proc., Maltoje, Prancūzijoje ir Taivane – po 94 proc., Ispanijoje, Šiaurės Airijoje ir Belgijoje (pranc.) – po 93 proc., Anglijoje – 92 proc. Mažiausia mokinių, kurių *klasėse yra bibliotekėlės*, dalis nustatyta septyniose šalyse: Suomijoje ir Danijoje – po 45 proc., Kuveite – 43 proc., Švedijoje – 41 proc., Norvegijoje – 38 proc., Saudo Arabijoje – 31 proc., o Egipte tik 14 proc. JAV ir Makao (Kinijoje) *bibliotekėlių klasėse neturėjo* mažiau nei 2 proc. tyrime dalyvavusių ketvirtokų (dėl nepakankamo duomenų kiekio šios kategorijos mokyklose besimokančių mokinių skaitymo rezultatų vidurkis neteikiamas).

33 proc. visų dalyvavusių šalių ketvirtos klasės mokinių (**Lietuvoje** – 31 proc.) mokėsi klasėse, kurių *bibliotekėlėse buvo daugiau nei 50-ies pavadinimų knygų* ir 32 proc. *turėjo bibliotekėles su bent trimis skirtingų pavadinimų žurnalais* (**Lietuvoje** – 49 proc.). 72 proc. visų dalyvavusių šalių ketvirtos klasės mokinių (**Lietuvoje** – 84 proc.) *turėjo klasių bibliotekėles*. Iš jų 61 procentui mokinių (**Lietuvoje** – 72 proc.) buvo skirta laiko *bent kartą per savaitę klasėje ja pasinaudoti* ir tik 55 proc. (**Lietuvoje** – 82 proc.) *iš jos galėjo pasiskolinti knygų*. **Lietuvos** rodikliai pagal bibliotekėlių paplitimą ir mokinių galimybes iš jų pasiskolinti knygų yra palyginti geri. Padėtis geresnė tik Kanadoje, Ispanijoje, Anglijoje, Šiaurės Airijoje, JAV ir Airijoje.

Vertinant bibliotekėlių išteklius, tik trečdalis mokinių savo klasėse turi bibliotekėles, kuriose yra *daugiau nei 50 pavadinimų knygų* (plg. su pirmaujančia šiuo aspektu JAV, kur gausesnėmis bibliotekėlėmis naudotis gali net 92 proc. mokinių). Šiek tiek geresnė **Lietuvos** padėtis yra kalbant apie bibliotekėlėse esančius žurnalus. Nustatyta, kad *bent 3 pavadinimų žurnalų* esama beveik pusės (49 proc.) tyrime dalyvavusių **Lietuvos** ketvirtokų klasių bibliotekėlėse, tokia pati dalis (49 proc.) ketvirtokų šioje kategorijoje nustatyta Rusijoje. Didesnė dalis mokinių buvo tik keturiose šalyse (Prancūzijoje – 68 proc., Makao (Kinijoje) ir Belgijoje (pranc.) – po 74 proc., Kazachstane – 76 proc.).

Bibliotekėles klasėse turinčiųjų rezultatai vidutiniškai septyniais taškais (**Lietuvoje** 6 taškais) geresni nei tų, kurie šių *bibliotekėlių neturi*. Skirtumas nedidelis, tačiau reikėtų turėti omenyje, kad svarbus ne tik bibliotekėlės egzistavimas, bet ir jos išteklių įvairovė ir kokybė. Taip pat svarbi ne tik galimybė pasiskolinti knygų, bet ir realus mokinių naudojimasis šia galimybe.

Kompiuterių prieinamumas ir panaudojimas skaitymo mokymo tikslais

Vis didesnis vaidmuo ugdant mokinių raštingumą tenka elektroniniams tekstams ir apskritai technolo-

gijoms. Daugelyje šalių kompiuteriai lengvai prieinami mokyklose, interneto ryšys sparčiai plečiasi, taip pat didėja ir įvairios literatūros pasirinkimas internete, tad mokykloje turėti mokymuisi skirtų kompiuterių yra labai svarbu.

Tyrimai rodo, kad kompiuterių naudojimas mokantis nuolat auga, vis daugėja duomenų, kad kompiuteriai teigiamai veikia mokinių mokymosi rezultatus. Pavyzdžiui, JAV nuo 1990 metų vykdomas tyrimas apie kompiuterių naudojimą vidurinėse ir pradinėse mokyklose parodė, kad kompiuterio naudojimas yra labai efektyvus ir tiksliuosiuose, ir humanitariniuose moksluose.

Kiekvienais metais šalys vis daugiau lėšų investuoja į technologijas kaip į mokymosi priemonę. Kompiuteriai per skaitymo pamokas taip pat gali lemti sėkmingesnį ugdymo programos įgyvendinimą. Kompiuteriai ir internetas žadina mokinių entuziazmą ir norą mokytis, leidžia mokytis patiems patinkančiu tempu bei suteikia galimybę naudotis gausiais informaciniais ištekliais.

Be interneto, kaip informacijos šaltinio, kompiuteriai gali būti naudojami ir žaidimų, ir mokymosi tikslais. Naujos programinės įrangos mokiniams teikia daug galimybių ne tik taikyti žinias, bet ir lavinti kūrybiškumą. Mokslininkų atliekami tyrimai atskleidė, kad kompiuterių naudojimas klasėse turi didelį teigiamą poveikį visų dalykų bet kurio amžiaus mokinių mokymosi pasiekimams.

4.12 lentelėje pateikti ketvirtokų skaitymo rezultatai remiantis mokyklų direktorių pateiktais duomenimis apie kompiuterių prieinamumą pamokų metu. Tyrime dalyvavę mokiniai buvo sugrupuoti į 4 grupes pagal mokinių, tenkančių vienam mokyklos kompiuteriui, skaičių. Duomenys lentelėje pateikiami pagal keturias kategorijas: *1 kompiuteris 1–2 mokiniams, 1 kompiuteris 3–5 mokiniams, 1 kompiuteris 6 ar daugiau mokinių, kompiuterių nėra*.

Galimybių naudotis kompiuteriais skirtumai tarp šalių yra dideli. Per pamokas kompiuteriai geriausiai prieinami (*1 kompiuteris 1–2 mokiniams*) vidutiniškai 51 proc. (**Lietuvoje** 47 proc.) ketvirtos klasės mokinių. Kai kuriose šalyse ši dalis buvo labai didelė (Danijoje – 90 proc., JAV – 89 proc., Slovakijoje – 88 proc., Singapūre – 87 proc., Anglijoje – 86 proc., Kanadoje – 85 proc., Australijoje, Čekijoje ir Švedijoje – po 84 proc.), o kai kuriose šalyse – labai maža (Maroke – 5 proc., Egipte – 3 proc., Irane – 1 proc.).

Tarptautiniu mastu vidutiniškai 23 proc. mokinių (**Lietuvoje** – 25 proc.) lankė mokyklas, kuriose buvo po *1 kompiuterį 3–5* ketvirtos klasės mokiniams, ir vidutiniškai 19 proc. (**Lietuvoje** – 26 proc.) lankė mokyklas, kuriose buvo po *vieną kompiuterį 6 ar daugiau mokinių*. Mažiausia dalis (ne daugiau 2 proc.) ketvirtokų, kurių klasėse *vienas kompiuteris tenka 6 ar daugiau mokinių*, nustatyta aštuoniose tyrime dalyvaujančiose šalyse (Kanadoje, Danijoje, Honkonge, Makao (Kinijoje), Naujojoje Zelandijoje, Singapūre, Slovakijoje ir JAV). Dėl nepakankamo duomenų kiekio šios kategorijos mokyklose besimokančių mokinių skaitymo rezultatų vidurkis neteikiamas.

7 proc. tyrime dalyvavusių šalių ketvirtos klasės mokinių (**Lietuvoje** – 2 proc.) lankė mokyklas, kuriose *nebuvo kompiuterių*, skirtų mokymuisi. Įdomu pastebėti, kad net 30-yje šalių mokinių dalis šioje kategorijoje sudarė ne daugiau 2 proc., 11-oje šalių sudarė 3–7 proc., 4-iose šalyse – 9–15 proc. Šiuo aspektu stipriai išsiskiria penkios šalys, kuriose ne mažiau kaip trečdalis mokinių *neturėjo mokykloje kompiuterių*, skirtų mokymuisi (Saudo Arabijoje – 33 proc., Trinidade ir Tobage – 46 proc., Irane – 52 proc., PAR – 57 proc., Maroke – 67 proc.).

Svarbu pažymėti, kad šie duomenys rodo pirmiausia technologinį mokyklų aprūpinimą, tačiau reikia turėti omenyje, kad kompiuterių mokykloje egzistavimas pats savaime nelemia mokinių aukštesnių skaitymo rezultatų. Čia didžiausias vaidmuo tenka tikslingam kompiuterių naudojimui per pamokas, kai mokytojas žino kaip, kiek, kada ir kodėl mokiniai turėtų atlikti užduotis kompiuteriu, ir geba šį procesą valdyti. Todėl siejant mokinių skaičių, tenkantį vienam kompiuteriui, su mokinių skaitymo pasiekimais, svarbu į tai atsižvelgti.

Tarptautiniu mastu aukščiausi skaitymo rezultatai – 515 taškų – buvo mokinių iš tų mokyklų, kuriose *1 kompiuteris tenka 3–5 mokiniams*. Tačiau šis rezultatas tik 1 tašku aukštesnis už ketvirtokų, kurių mokyklose *1 kompiuteris tenka 1–2 mokiniams*, skaitymo rezultatus (514 taškų) ir 7 taškais – už ketvirtokų, kurių mokyklose *1 kompiuteris tenka 6 ar daugiau mokinių*, rezultatus (508 taškai). Žemiausias skaitymo rezultatų vidurkis (477 taškai) buvo ketvirtokų, kurių mokyklose *nėra* mokymuisi skirtų kompiuterių. 11-oje šalių (Australijoje, Belgijoje (flam.), Italijoje, JAV, Makao (Kinijoje), Maroke, Nyderlanduose, Prancūzijoje, Saudo Arabijoje, Singapūre ir Švedijoje) nustatyta, kad

skaitymo rezultatų vidurkiai (kai kur tik minimaliai) aukštesni tų mokinių, kurių mokyklose 1 kompiuteris prieinamas mažesniam skaičiui mokinių, t. y. mokyklos geriau aprūpintos kompiuteriais.

Lietuvoje geriausių vidutinių skaitymo rezultatų (560 taškų) pasiekė kompiuteriais mažiausiai aprūpintų (*1 kompiuteris 6 ar daugiau mokinių*) mokyklų mokiniai, žemesnių rezultatų (548 taškai) pasiekė vidutiniškai aprūpintų mokyklų mokiniai, o žemiausių (540 taškų) – mokiniai iš mokyklų, kuriose *1 kompiuteris tenka 1–2 mokiniams*. Tokia tendencija taip pat stebima Anglijoje, Azerbaidžane, Belgijoje (pranc.), Čekijoje, Katare, Lenkijoje, Šiaurės Airijoje ir Taivane.

Tarptautiniame kontekste ketvirtos klasės mokinių, galinčių naudotis mokymuisi skirtais kompiuteriais (nepriklausomai nuo to, kiek mokinių galėjo pasinaudoti 1 kompiuteriu), pasiekimai dažniausiai buvo aukštesni nei mokinių, kurie visai neturėjo galimybės mokytis tokiu būdu, tačiau buvo nustatyta ir keletas išimčių: šešiose šalyse (Kuveite, Makao (Kinijoje), Bulgarijoje, Latvijoje, Portugalijoje ir Saudo Arabijoje) mokyklų, kuriose nebuvo skaitymo mokymui skirtų kompiuterių, skaitymo rezultatų vidurkis buvo aukščiausias. Apskritai ryšys tarp kompiuterių skaičiaus klasėje ir skaitymo rezultatų vidurkio yra daugialypis. Tai susiję su socialine ir ekonomine šalių situacija, skaitymo mokymui reikiamos programinės įrangos įvairove ir ugdymo praktikoje metodiškai tinkamai naudojamomis kompiuterinėmis technologijomis, taip pat su mokinių galimybėmis naudotis kompiuteriais namuose.

4.1 lentelė. Skaitymo rezultatai pagal mokyklos mokinių šeimų finansinę aplinką

Lentelė parengta remiantis mokyklos direktorių atsakymais

Šalys	Labiau pasiturinčios (mokyklos, kuriose daugiau nei 25% mokinių gyvena geromis finansinėmis sąlygomis ir ne daugiau kaip 25% gyvena prastomis finansinėmis sąlygomis)		Nei labiau pasiturinčios, nei labiau nepasiturinčios		Labiau nepasiturinčios (mokyklos, kuriose daugiau nei 25% mokinių gyvena prastomis finansinėmis sąlygomis ir ne daugiau kaip 25% gyvena geromis finansinėmis sąlygomis)	
	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis
Airija	43 (4,5)	582 (3,5)	32 (4,4)	570 (3,5)	25 (3,6)	534 (4,0)
Anglija	38 (3,6)	575 (3,5)	30 (3,9)	563 (3,3)	32 (3,7)	539 (3,5)
Australija	35 (3,2)	570 (4,6)	38 (3,3)	545 (3,2)	26 (2,9)	509 (4,3)
Austrija	29 (4,0)	558 (3,5)	45 (3,9)	545 (2,3)	25 (3,6)	512 (5,7)
Azerbaidžanas	11 (2,1)	502 (13,6)	23 (4,0)	469 (8,5)	66 (4,1)	471 (4,9)
Bahreinas	31 (1,6)	473 (5,5)	36 (3,0)	446 (3,4)	33 (3,0)	419 (5,4)
Belgija (flam.)	67 (4,0)	535 (2,0)	23 (3,6)	515 (4,2)	10 (2,7)	487 (6,1)
Belgija (pranc.)	56 (3,6)	515 (3,2)	24 (3,8)	493 (4,5)	21 (3,0)	461 (5,4)
Bulgarija	15 (3,5)	585 (7,9)	51 (4,3)	565 (5,4)	34 (3,6)	520 (7,9)
Čekija	42 (3,7)	554 (2,6)	51 (4,1)	540 (2,5)	7 (1,9)	506 (15,8)
Čilė	18 (2,3)	546 (3,1)	9 (2,7)	500 (9,3)	74 (3,1)	481 (3,5)
Danija	63 (4,1)	554 (2,9)	29 (3,8)	538 (4,0)	7 (2,1)	538 (5,7)
Egiptas	25 (3,7)	375 (14,6)	16 (3,6)	344 (14,9)	59 (4,7)	306 (7,4)
Gruzija	23 (3,5)	507 (5,6)	31 (3,7)	484 (5,5)	46 (3,9)	486 (4,7)
Honkongas	32 (3,8)	570 (4,6)	28 (4,2)	573 (5,1)	39 (3,4)	571 (5,1)
Iranas	28 (3,9)	462 (6,8)	18 (3,0)	457 (8,1)	55 (4,2)	400 (7,0)
Ispanija	54 (3,0)	535 (1,9)	31 (2,7)	520 (4,3)	15 (2,1)	511 (5,1)
Italija	32 (4,2)	555 (4,2)	50 (4,6)	547 (3,2)	18 (3,1)	539 (6,1)
Izraelis	30 (3,0)	561 (5,1)	33 (3,8)	549 (6,8)	36 (3,1)	489 (5,4)
JAE	50 (2,2)	473 (6,2)	25 (1,9)	453 (6,5)	25 (2,0)	409 (6,5)
JAV	15 (3,0)	588 (4,3)	21 (3,7)	566 (5,4)	63 (4,0)	532 (3,7)
Kanada	42 (2,7)	556 (2,2)	38 (2,3)	546 (2,9)	21 (2,1)	513 (4,5)
Kataras	70 (0,4)	449 (2,4)	22 (0,4)	450 (3,8)	8 (0,2)	422 (11,9)
Kazachstanas	70 (3,8)	542 (3,3)	24 (3,5)	517 (5,6)	6 (2,0)	524 (7,2)
Kuveitas	39 (4,1)	408 (8,4)	27 (4,0)	382 (10,4)	34 (4,5)	385 (11,7)
Latvija	21 (3,7)	562 (4,7)	69 (4,4)	560 (2,3)	10 (2,4)	533 (7,8)
Lenkija	19 (3,9)	572 (6,3)	60 (4,7)	566 (2,6)	21 (3,2)	545 (5,6)
LIETUVA	**65 (3,4)**	**560 (2,8)**	**23 (3,3)**	**539 (5,3)**	**13 (2,6)**	**503 (8,7)**
Makao (Kinija)	37 (0,1)	541 (2,1)	26 (0,1)	548 (1,9)	36 (0,1)	549 (2,0)
Malta	39 (0,1)	441 (2,6)	58 (0,1)	461 (2,1)	3 (0,1)	415 (8,2)
Marokas	8 (1,9)	434 (14,1)	8 (1,7)	404 (13,2)	84 (1,9)	343 (5,0)
Naujoji Zelandija	40 (3,4)	551 (2,9)	31 (3,6)	527 (6,0)	29 (3,0)	484 (7,5)
Nyderlandai	55 (4,9)	555 (2,4)	33 (4,8)	543 (3,3)	12 (3,1)	515 (7,2)
Norvegija (5)	54 (4,7)	563 (3,2)	38 (4,3)	555 (2,9)	8 (2,2)	546 (6,8)
Omanas	44 (3,1)	430 (5,6)	39 (3,1)	413 (5,2)	18 (2,7)	402 (5,4)
PAR	9 (2,0)	428 (23,1)	16 (3,0)	310 (17,3)	75 (3,7)	309 (4,8)
Portugalija	14 (2,4)	543 (5,3)	45 (4,7)	529 (4,2)	42 (4,8)	521 (3,2)
Prancūzija	41 (4,5)	524 (3,4)	30 (4,1)	517 (4,4)	29 (3,3)	489 (3,9)
Rusija	71 (3,3)	585 (2,9)	24 (3,2)	578 (5,7)	5 (1,4)	558 (9,4)
Saudo Arabija	43 (3,7)	437 (8,8)	29 (3,8)	424 (9,0)	28 (4,1)	424 (10,6)
Singapūras	42 (0,0)	597 (4,8)	44 (0,0)	568 (4,9)	13 (0,0)	536 (10,4)
Slovakija	37 (3,6)	551 (3,7)	51 (4,1)	542 (3,6)	11 (2,7)	449 (16,7)
Slovėnija	35 (4,6)	546 (3,8)	38 (4,2)	543 (3,4)	27 (4,8)	537 (4,5)
Suomija	42 (3,7)	570 (3,0)	49 (4,1)	567 (2,9)	9 (1,8)	544 (8,0)
Šiaurės Airija	36 (5,2)	583 (4,3)	34 (5,8)	562 (5,1)	30 (3,9)	547 (5,0)
Švedija	78 (3,9)	562 (2,8)	18 (3,5)	539 (4,0)	4 (1,4)	508 (18,7)
Taivanas	23 (3,4)	575 (3,8)	62 (4,3)	558 (2,3)	15 (2,9)	536 (3,9)
Trinidadas ir Tobagas	25 (3,7)	526 (6,8)	21 (3,8)	493 (8,6)	54 (4,5)	463 (5,7)
Vengrija	34 (3,6)	579 (4,9)	29 (4,2)	562 (4,1)	37 (3,5)	522 (5,2)
Vokietija	22 (3,1)	560 (4,3)	48 (4,1)	547 (3,9)	30 (3,6)	504 (9,1)
Tarptautinis vidurkis	**38 (0,5)**	**530 (0,9)**	**33 (0,5)**	**513 (0,9)**	**29 (0,4)**	**487 (1,1)**

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

4.2 lentelė. Skaitymo rezultatai pagal mokytojų pasitenkinimą savo profesija

Lentelė parengta remiantis mokytojų atsakymais

Šalys	Labai patenkinti		Patenkinti		Šiek tiek patenkinti	
	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis
Iranas	88 (2,3)	428 (4,1)	10 (2,2)	427 (14,7)	2 (0,9)	~ ~
Saudo Arabija	87 (2,3)	436 (4,8)	11 (2,4)	391 (10,2)	2 (1,1)	~ ~
Omanas	86 (2,0)	419 (3,5)	14 (2,0)	415 (10,4)	0 (0,4)	~ ~
Čilė	84 (3,3)	497 (3,4)	16 (3,3)	497 (10,2)	0 (0,0)	~ ~
Kuveitas	82 (4,6)	390 (5,4)	16 (4,5)	408 (13,7)	2 (1,1)	~ ~
Kataras	82 (1,9)	440 (2,3)	17 (2,0)	453 (10,9)	1 (0,6)	~ ~
Egiptas	81 (3,0)	329 (6,7)	18 (3,1)	335 (15,2)	0 (0,4)	~ ~
JAE	79 (2,0)	450 (3,8)	19 (2,0)	464 (7,3)	2 (0,6)	~ ~
Azerbaidžanas	79 (3,0)	475 (4,8)	21 (3,0)	464 (9,2)	0 (0,4)	~ ~
Bahreinas	75 (3,2)	448 (2,9)	24 (3,1)	442 (6,7)	1 (0,8)	~ ~
Ispanija	73 (3,0)	529 (2,4)	25 (3,1)	524 (3,4)	2 (0,9)	~ ~
Marokas	73 (3,1)	367 (4,9)	24 (3,3)	333 (7,9)	3 (0,9)	339 (15,7)
Izraelis	72 (3,7)	527 (3,9)	25 (3,6)	543 (8,7)	3 (1,3)	496 (46,4)
Gruzija	72 (3,1)	492 (3,4)	28 (3,1)	484 (5,4)	0 (0,3)	~ ~
Kazachstanas	68 (3,1)	538 (3,1)	31 (3,2)	532 (4,8)	1 (1,0)	~ ~
PAR	65 (3,3)	325 (6,1)	28 (3,7)	297 (7,9)	7 (2,1)	376 (20,4)
Malta	64 (0,1)	458 (2,2)	31 (0,1)	441 (2,9)	5 (0,1)	453 (6,5)
Šiaurės Airija	62 (4,7)	564 (3,4)	31 (4,2)	567 (4,0)	7 (2,5)	548 (9,0)
Airija	60 (3,6)	570 (3,8)	36 (3,5)	561 (3,9)	4 (1,3)	561 (8,9)
Austrija	59 (3,9)	542 (2,8)	40 (3,8)	540 (3,7)	1 (0,6)	~ ~
Australija	58 (3,6)	546 (3,6)	39 (3,6)	545 (4,3)	2 (0,8)	~ ~
Italija	58 (3,4)	549 (3,1)	38 (3,4)	547 (3,8)	3 (1,6)	559 (11,2)
JAV	57 (4,1)	554 (3,8)	37 (3,9)	547 (5,8)	6 (1,8)	522 (9,2)
Naujoji Zelandija	57 (2,6)	531 (3,0)	40 (2,6)	521 (4,4)	4 (1,0)	527 (15,8)
Kanada	56 (2,4)	542 (2,4)	40 (2,3)	545 (2,6)	4 (1,0)	542 (8,4)
Belgija (flam.)	53 (3,5)	526 (2,9)	44 (3,3)	524 (2,8)	3 (1,2)	532 (13,9)
Trinidadas ir Tobagas	52 (3,9)	485 (5,7)	37 (4,0)	472 (6,1)	11 (2,7)	481 (15,2)
Anglija	51 (3,7)	558 (3,4)	42 (3,8)	559 (2,8)	7 (2,0)	563 (7,1)
Belgija (pranc.)	51 (3,3)	503 (3,5)	40 (3,4)	494 (4,3)	9 (2,3)	484 (10,2)
Portugalija	49 (3,7)	531 (2,8)	41 (3,8)	526 (4,9)	10 (2,1)	523 (4,2)
Vengrija	48 (3,9)	556 (4,7)	49 (3,6)	553 (4,5)	3 (1,6)	537 (13,0)
Taivanas	47 (3,8)	558 (3,0)	40 (3,7)	558 (3,0)	12 (2,3)	563 (4,9)
Rusija	47 (3,4)	582 (3,5)	52 (3,4)	579 (3,7)	2 (0,9)	~ ~
Makao (Kinija)	45 (0,1)	553 (1,5)	46 (0,1)	537 (1,6)	9 (0,1)	551 (3,3)
Slovakija	45 (3,7)	534 (4,6)	45 (3,7)	536 (4,6)	11 (2,5)	531 (11,3)
Nyderlandai	44 (4,0)	542 (3,3)	53 (4,0)	549 (2,2)	3 (1,1)	528 (11,9)
Latvija	44 (3,6)	564 (2,2)	54 (3,7)	554 (2,7)	2 (1,1)	~ ~
Lenkija	43 (4,1)	563 (3,8)	44 (3,7)	566 (2,9)	12 (2,9)	564 (6,0)
Danija	43 (3,6)	548 (3,5)	45 (3,9)	546 (3,3)	11 (2,5)	551 (5,1)
Norvegija (5)	42 (4,1)	560 (3,3)	53 (3,9)	560 (2,6)	4 (1,2)	544 (19,4)
LIETUVA	**42 (3,7)**	**555 (3,7)**	**51 (4,1)**	**546 (4,1)**	**7 (2,1)**	**527 (17,4)**
Švedija	41 (4,3)	554 (4,0)	52 (4,6)	557 (3,3)	6 (2,1)	549 (9,4)
Suomija	41 (3,5)	565 (2,6)	49 (3,2)	567 (2,6)	11 (1,8)	568 (4,4)
Bulgarija	40 (3,8)	557 (6,2)	52 (3,6)	548 (6,5)	8 (2,2)	543 (12,4)
Singapūras	40 (2,4)	576 (6,2)	46 (2,7)	573 (4,5)	14 (1,9)	587 (6,6)
Slovėnija	38 (3,4)	544 (2,4)	53 (3,4)	539 (2,9)	9 (2,0)	550 (8,6)
Vokietija	38 (3,6)	544 (4,8)	53 (4,0)	533 (5,4)	10 (2,3)	524 (10,0)
Honkongas	34 (4,2)	568 (5,9)	47 (4,2)	572 (3,5)	19 (2,9)	561 (6,4)
Čekija	33 (3,8)	545 (3,1)	53 (3,8)	543 (2,8)	13 (2,3)	540 (8,4)
Prancūzija	26 (2,8)	513 (4,4)	62 (3,3)	511 (2,8)	12 (2,2)	506 (6,6)
Tarptautinis vidurkis	**57 (0,5)**	**513 (0,6)**	**37 (0,5)**	**508 (0,9)**	**6 (0,2)**	**525 (2,3)**

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

~ Duomenys nepakankami

4.3 lentelė. Skaitymo rezultatai pagal mokyklos dėmesį akademiniams pasiekimams (direktorių nuomonė)

Lentelė parengta remiantis mokyklų direktorių atsakymais

Šalys	Labai daug dėmesio		Daug dėmesio		Vidutiniškai dėmesio	
	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis
JAE	28 (1,9)	504 (7,3)	50 (2,5)	437 (4,2)	22 (1,8)	412 (6,8)
Kataras	25 (0,3)	468 (2,4)	62 (0,3)	439 (2,6)	13 (0,2)	405 (3,9)
Anglija	24 (3,3)	572 (4,4)	62 (4,1)	559 (3,0)	15 (2,5)	535 (4,9)
Šiaurės Airija	23 (3,7)	571 (5,3)	67 (4,8)	565 (3,5)	9 (3,1)	547 (12,4)
Airija	23 (3,0)	580 (3,6)	66 (4,0)	569 (2,9)	12 (2,9)	527 (5,9)
Bahreinas	19 (1,7)	488 (5,1)	55 (2,8)	447 (3,1)	26 (2,5)	414 (5,5)
Naujoji Zelandija	17 (3,1)	547 (5,1)	66 (3,9)	528 (3,2)	17 (2,8)	491 (9,5)
Saudo Arabija	16 (2,7)	468 (8,9)	54 (3,9)	438 (5,9)	30 (3,2)	397 (8,6)
Švedija	15 (3,5)	571 (5,1)	47 (4,1)	561 (3,8)	38 (4,0)	541 (3,2)
Australija	14 (2,3)	567 (6,0)	49 (3,8)	556 (3,8)	36 (2,9)	519 (4,4)
Omanas	14 (1,9)	444 (9,6)	69 (2,6)	421 (3,7)	17 (2,1)	388 (8,5)
Iranas	13 (2,7)	458 (11,4)	58 (3,8)	435 (4,6)	29 (3,3)	400 (10,8)
Singapūras	12 (0,0)	615 (8,8)	59 (0,0)	576 (3,7)	30 (0,0)	560 (6,7)
Kuveitas	11 (2,3)	433 (12,7)	54 (3,7)	409 (6,2)	35 (3,3)	359 (6,5)
JAV	11 (1,9)	574 (8,4)	52 (4,2)	555 (4,4)	36 (4,1)	533 (5,1)
Kazachstanas	11 (2,4)	537 (8,8)	76 (3,2)	538 (3,0)	14 (2,7)	524 (8,2)
Izraelis	10 (2,5)	536 (12,6)	70 (3,9)	538 (4,0)	20 (3,5)	499 (9,5)
Malta	9 (0,1)	462 (5,1)	61 (0,1)	453 (2,1)	30 (0,1)	447 (2,6)
LIETUVA	**8 (2,2)**	**584 (3,8)**	**70 (3,7)**	**552 (3,1)**	**21 (3,1)**	**522 (6,7)**
Taivanas	8 (2,1)	575 (5,7)	69 (4,0)	561 (2,1)	24 (3,4)	546 (4,5)
Kanada	8 (1,0)	564 (4,8)	63 (2,9)	551 (2,5)	30 (2,7)	523 (3,1)
Austrija	7 (1,9)	569 (6,1)	66 (3,9)	547 (2,5)	28 (3,8)	519 (5,1)
Danija	6 (1,8)	568 (6,2)	50 (3,6)	551 (3,2)	43 (3,7)	539 (3,2)
Ispanija	6 (1,1)	557 (4,8)	61 (2,6)	531 (1,6)	33 (2,2)	516 (3,8)
Lenkija	6 (2,0)	583 (15,0)	58 (4,2)	570 (2,6)	36 (3,7)	554 (3,9)
PAR	5 (1,8)	396 (26,6)	37 (3,7)	311 (8,4)	58 (3,7)	319 (6,0)
Egiptas	5 (1,7)	378 (9,7)	50 (4,2)	344 (10,0)	45 (4,2)	310 (8,1)
Suomija	4 (1,7)	592 (8,2)	69 (4,2)	566 (2,4)	26 (3,9)	562 (4,4)
Prancūzija	4 (1,7)	523 (12,3)	61 (4,0)	513 (3,0)	35 (3,5)	508 (4,9)
Bulgarija	4 (1,7)	596 (11,7)	49 (4,3)	572 (4,3)	47 (4,1)	526 (6,4)
Azerbaidžanas	4 (1,7)	461 (36,1)	48 (4,0)	481 (7,0)	48 (4,1)	464 (5,5)
Vengrija	3 (1,6)	621 (6,7)	44 (3,9)	564 (5,1)	53 (3,6)	540 (3,9)
Latvija	3 (1,4)	548 (11,9)	64 (4,1)	565 (2,3)	33 (4,0)	546 (3,3)
Portugalija	3 (1,3)	562 (6,9)	48 (3,8)	534 (3,8)	49 (3,6)	520 (3,3)
Čilė	3 (1,2)	529 (17,0)	26 (3,9)	515 (6,1)	71 (3,9)	485 (3,3)
Slovėnija	2 (1,6)	~ ~	44 (4,5)	547 (3,7)	53 (4,5)	538 (2,4)
Italija	2 (0,8)	~ ~	39 (3,9)	552 (3,5)	58 (3,8)	547 (3,0)
Rusija	2 (1,0)	~ ~	48 (3,8)	594 (3,8)	49 (3,6)	568 (3,9)
Honkongas	2 (1,2)	~ ~	56 (4,0)	571 (3,7)	42 (3,9)	566 (4,7)
Marokas	2 (1,0)	~ ~	17 (1,9)	429 (7,0)	81 (2,0)	341 (4,3)
Trinidadas ir Tobagas	2 (1,4)	~ ~	32 (3,9)	513 (5,4)	66 (3,9)	469 (4,2)
Norvegija (5)	2 (1,1)	~ ~	56 (4,5)	566 (2,8)	42 (4,4)	548 (3,2)
Gruzija	2 (1,0)	~ ~	46 (3,6)	492 (4,6)	52 (3,6)	485 (3,5)
Nyderlandai	2 (1,2)	~ ~	46 (4,6)	552 (2,9)	52 (4,6)	540 (2,7)
Belgija (flam.)	2 (0,9)	~ ~	62 (3,8)	532 (2,5)	36 (3,7)	515 (3,7)
Vokietija	2 (1,1)	~ ~	62 (3,5)	552 (3,0)	37 (3,3)	509 (7,9)
Belgija (pranc.)	1 (0,8)	~ ~	51 (4,3)	512 (3,1)	48 (4,1)	483 (3,9)
Čekija	1 (0,9)	~ ~	35 (3,8)	550 (3,2)	64 (3,9)	540 (2,7)
Slovakija	1 (0,7)	~ ~	33 (3,7)	556 (4,4)	66 (3,8)	524 (4,7)
Makao (Kinija)	0 (0,0)	~ ~	63 (0,1)	553 (1,3)	37 (0,1)	533 (1,6)
Tarptautinis vidurkis	**8 (0,3)**	**531 (1,9)**	**54 (0,5)**	**518 (0,6)**	**38 (0,5)**	**494 (0,8)**

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

† Duomenys atitinka mažiau nei 50 proc. tos šalies mokinių.

~ Duomenys nepakankami

\- Lygintinų duomenų nėra

4.4 lentelė. Skaitymo rezultatai pagal mokyklos dėmesį akademiniams pasiekimams (mokytojų nuomonė)

Lentelė parengta remiantis mokytojų atsakymais

Šalys	Labai daug dėmesio		Daug dėmesio		Vidutiniškai dėmesio	
	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis
Omanas	26 (2,6)	441 (6,3)	60 (3,2)	411 (4,1)	14 (2,1)	407 (8,5)
JAE	24 (2,1)	485 (7,8)	59 (2,6)	452 (4,6)	17 (1,7)	409 (6,2)
Kataras	23 (2,2)	459 (7,9)	63 (2,4)	438 (3,6)	14 (1,6)	435 (9,7)
Bahreinas	22 (2,0)	482 (5,8)	53 (2,8)	445 (3,4)	25 (2,5)	417 (7,1)
Kazachstanas	21 (2,8)	535 (7,1)	74 (3,1)	536 (3,2)	5 (1,4)	547 (14,3)
Anglija	19 (2,6)	568 (4,4)	62 (3,7)	559 (2,6)	18 (3,1)	548 (4,7)
Šiaurės Airija	19 (3,1)	579 (5,6)	68 (3,9)	561 (3,0)	14 (3,0)	556 (8,2)
Airija	16 (2,7)	579 (6,7)	67 (3,5)	571 (2,9)	17 (2,6)	539 (6,1)
PAR	15 (2,6)	324 (10,3)	42 (3,7)	326 (8,9)	43 (3,8)	313 (8,5)
Saudo Arabija	15 (2,5)	451 (10,8)	53 (3,9)	442 (5,8)	32 (3,7)	403 (8,9)
Australija	15 (2,1)	584 (6,7)	59 (3,1)	546 (3,0)	27 (2,7)	523 (4,4)
Izraelis	14 (3,2)	540 (12,9)	66 (3,6)	533 (3,9)	20 (3,0)	515 (10,3)
Naujoji Zelandija	13 (2,3)	545 (6,9)	65 (2,8)	532 (3,0)	23 (2,5)	501 (5,7)
Kuveitas	12 (3,4)	407 (21,0)	61 (4,4)	400 (6,0)	27 (3,7)	377 (10,2)
Ispanija	10 (1,8)	544 (4,1)	62 (3,6)	531 (2,3)	28 (3,3)	516 (3,5)
Iranas	9 (2,7)	440 (14,6)	56 (4,1)	436 (6,4)	34 (3,8)	412 (8,8)
Egiptas	9 (2,6)	397 (18,0)	44 (4,4)	341 (8,2)	47 (4,5)	308 (8,4)
JAV	9 (2,2)	562 (7,1)	58 (3,5)	563 (3,3)	33 (3,3)	524 (5,4)
Azerbaidžanas	9 (1,8)	476 (12,0)	67 (3,3)	478 (5,2)	24 (3,2)	456 (8,3)
Austrija	9 (2,1)	563 (4,9)	63 (3,5)	546 (2,4)	28 (3,1)	523 (4,8)
Malta	8 (0,1)	451 (4,9)	63 (0,1)	461 (1,9)	29 (0,1)	433 (2,9)
Kanada	8 (1,3)	556 (6,6)	56 (2,4)	549 (2,2)	36 (2,4)	532 (3,5)
Švedija	7 (2,3)	567 (8,8)	55 (4,2)	560 (3,1)	38 (3,9)	547 (3,4)
Gruzija	7 (2,0)	511 (12,0)	70 (3,3)	490 (3,1)	23 (3,1)	480 (7,4)
Lenkija	6 (2,1)	568 (11,4)	53 (3,9)	568 (3,1)	41 (4,1)	559 (3,9)
Portugalija	5 (1,5)	547 (5,4)	53 (3,7)	534 (3,4)	41 (3,4)	518 (3,0)
Trinidadas ir Tobagas	5 (2,0)	499 (27,2)	36 (3,6)	502 (6,9)	59 (3,6)	465 (5,1)
Singapūras	5 (1,3)	610 (16,3)	49 (2,7)	588 (4,4)	46 (2,7)	560 (4,4)
LIETUVA	**5 (1,4)**	**574 (8,3)**	**78 (3,2)**	**552 (2,7)**	**17 (2,8)**	**524 (8,3)**
Latvija	4 (1,8)	564 (7,4)	66 (3,7)	562 (2,4)	30 (3,7)	549 (3,6)
Bulgarija	4 (1,3)	577 (11,3)	61 (3,6)	569 (4,3)	35 (3,5)	519 (8,9)
Prancūzija	4 (1,6)	537 (10,3)	51 (3,4)	518 (2,9)	44 (3,2)	502 (4,0)
Danija	4 (1,9)	564 (11,4)	54 (3,6)	553 (3,1)	42 (3,5)	540 (3,0)
Italija	3 (1,4)	556 (12,6)	55 (3,7)	551 (3,3)	42 (3,4)	546 (3,1)
Honkongas	3 (0,9)	578 (11,4)	50 (3,6)	572 (4,1)	47 (3,5)	564 (4,3)
Vengrija	3 (1,1)	587 (20,4)	49 (4,1)	570 (3,5)	49 (4,2)	536 (5,2)
Taivanas	3 (0,8)	556 (7,3)	57 (3,9)	562 (2,6)	40 (4,0)	556 (3,1)
Slovakija	3 (0,9)	567 (12,2)	48 (2,6)	550 (3,2)	49 (2,6)	518 (5,6)
Marokas	3 (1,0)	422 (19,0)	23 (2,2)	412 (6,9)	74 (2,2)	338 (4,6)
Suomija	2 (0,8)	~ ~	66 (2,8)	570 (2,0)	32 (2,9)	558 (3,7)
Čilė	2 (1,0)	~ ~	11 (2,3)	491 (6,6)	87 (2,5)	496 (3,2)
Vokietija	2 (1,0)	~ ~	54 (3,5)	555 (2,7)	44 (3,3)	512 (6,6)
Nyderlandai	2 (1,2)	~ ~	50 (3,5)	550 (2,4)	48 (3,6)	539 (2,6)
Čekija	2 (0,8)	~ ~	38 (3,2)	551 (2,9)	60 (3,2)	538 (2,8)
Makao (Kinija)	1 (0,0)	~ ~	49 (0,1)	554 (1,5)	50 (0,1)	537 (1,4)
Belgija (flam.)	1 (0,6)	~ ~	53 (3,9)	532 (2,3)	46 (3,9)	517 (3,1)
Rusija	1 (0,7)	~ ~	53 (3,2)	592 (2,7)	46 (3,3)	567 (3,7)
Belgija (pranc.)	1 (0,6)	~ ~	49 (3,8)	511 (2,9)	51 (3,7)	485 (3,8)
Norvegija (5)	1 (0,6)	~ ~	58 (3,6)	563 (2,7)	41 (3,7)	551 (3,4)
Slovėnija	1 (0,4)	~ ~	43 (3,4)	546 (3,2)	56 (3,5)	540 (2,2)
Tarptautinis vidurkis	**8 (0,3)**	**522 (1,9)**	**55 (0,5)**	**518 (0,6)**	**37 (0,4)**	**497 (0,9)**

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

~ Duomenys nepakankami

4.5 lentelė. Skaitymo rezultatai pagal mokinių elgesio mokykloje problemų mąstą

Lentelė parengta remiantis mokyklos direktorių atsakymais

Šalys	Vargu ar yra problemų		Nedidelės problemos		Vidutinės arba rimtos problemos	
	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis
Honkongas	93 (2,2)	571 (3,0)	7 (2,2)	547 (10,1)	0 (0,0)	~ ~
Makao (Kinija)	89 (0,1)	548 (1,1)	11 (0,1)	531 (3,4)	0 (0,0)	~ ~
Šiaurės Airija	85 (3,5)	566 (2,8)	15 (3,5)	557 (10,8)	0 (0,0)	~ ~
Kazachstanas	85 (3,1)	538 (2,8)	10 (2,7)	520 (9,2)	5 (1,6)	537 (7,7)
LIETUVA	**84 (2,5)**	**549 (2,9)**	**15 (2,4)**	**548 (5,6)**	**0 (0,5)**	**~ ~**
Airija	83 (3,4)	571 (2,5)	15 (3,5)	550 (8,8)	2 (0,9)	~ ~
Anglija	82 (3,4)	563 (2,1)	18 (3,4)	539 (4,1)	0 (0,0)	~ ~
Suomija	78 (3,3)	567 (1,9)	22 (3,3)	564 (4,9)	0 (0,0)	~ ~
Taivanas	77 (3,6)	560 (2,2)	23 (3,6)	557 (4,8)	0 (0,0)	~ ~
Gruzija	77 (3,0)	490 (3,1)	11 (2,3)	492 (8,6)	12 (2,3)	479 (9,7)
Ispanija	76 (2,6)	531 (1,5)	18 (2,5)	520 (3,4)	6 (1,1)	505 (16,2)
Čekija	75 (3,5)	545 (2,3)	23 (3,5)	539 (4,8)	1 (0,7)	~ ~
Azerbaidžanas	75 (3,4)	467 (5,4)	16 (2,8)	496 (7,2)	9 (2,2)	461 (7,8)
JAE	72 (2,1)	463 (4,5)	23 (2,0)	423 (6,3)	5 (1,0)	392 (10,1)
Latvija	72 (4,0)	562 (2,1)	26 (4,3)	547 (4,2)	2 (1,3)	~ ~
Bahreinas	70 (2,7)	454 (3,1)	20 (2,6)	429 (6,4)	10 (0,9)	424 (8,7)
Norvegija (5)	70 (4,4)	562 (2,7)	28 (4,3)	554 (4,2)	2 (1,1)	~ ~
Rusija	70 (3,0)	580 (3,0)	30 (3,0)	583 (4,0)	0 (0,0)	~ ~
Naujoji Zelandija	69 (3,4)	539 (3,0)	29 (3,4)	497 (6,2)	2 (1,0)	~ ~
Bulgarija	69 (4,1)	562 (4,5)	26 (3,8)	532 (9,6)	5 (2,1)	521 (23,3)
Kanada	68 (2,7)	550 (2,1)	31 (2,7)	532 (4,4)	2 (0,7)	~ ~
Australija	67 (3,8)	556 (3,2)	29 (3,6)	525 (4,1)	4 (1,6)	475 (12,3)
Singapūras	67 (0,0)	580 (4,3)	33 (0,0)	569 (6,2)	0 (0,0)	~ ~
Slovakija	66 (3,7)	542 (3,0)	31 (3,8)	531 (7,5)	3 (1,5)	420 (24,7)
Kataras	65 (0,4)	443 (2,5)	28 (0,3)	450 (2,7)	7 (0,1)	403 (5,4)
JAV	65 (4,6)	561 (3,4)	31 (4,3)	529 (6,0)	4 (1,5)	520 (9,3)
Belgija (flam.)	64 (3,7)	531 (2,4)	34 (3,7)	515 (4,9)	1 (0,9)	~ ~
Iranas	63 (4,2)	443 (4,7)	30 (4,1)	406 (12,2)	7 (2,0)	390 (16,2)
Belgija (pranc.)	63 (3,6)	503 (3,5)	33 (3,4)	495 (4,7)	5 (1,6)	461 (12,4)
Malta	62 (0,1)	459 (2,1)	34 (0,1)	441 (2,5)	5 (0,1)	446 (6,3)
Italija	59 (3,6)	550 (3,0)	28 (3,4)	547 (4,5)	12 (2,5)	543 (4,8)
Vengrija	58 (4,2)	565 (3,6)	36 (4,1)	542 (5,5)	6 (1,7)	512 (9,4)
Slovėnija	58 (4,0)	543 (3,1)	38 (3,7)	542 (2,9)	4 (1,9)	544 (8,6)
Portugalija	57 (4,0)	534 (3,2)	38 (3,7)	523 (2,6)	6 (1,8)	501 (10,2)
Izraelis	54 (3,9)	548 (5,2)	34 (3,5)	520 (6,4)	12 (2,1)	475 (9,0)
Švedija	53 (4,6)	562 (3,3)	44 (4,6)	548 (4,0)	3 (1,1)	522 (15,7)
Prancūzija	52 (3,5)	519 (3,3)	41 (3,5)	508 (3,6)	7 (1,9)	484 (11,7)
Danija	52 (3,9)	552 (3,0)	47 (3,9)	543 (3,2)	1 (0,7)	~ ~
Čilė	52 (4,5)	506 (4,3)	37 (5,0)	490 (5,6)	11 (3,2)	447 (10,4)
Saudo Arabija	51 (3,7)	455 (5,8)	25 (3,1)	416 (8,0)	24 (3,6)	393 (8,2)
Austrija	51 (4,5)	548 (2,9)	45 (4,3)	536 (3,8)	4 (1,7)	509 (12,4)
Nyderlandai	43 (5,1)	551 (2,9)	54 (5,2)	543 (2,5)	3 (1,0)	498 (32,9)
Vokietija	43 (3,8)	553 (2,8)	50 (3,7)	529 (5,1)	7 (2,0)	489 (26,2)
Lenkija	42 (4,2)	569 (3,7)	57 (4,2)	562 (3,0)	1 (0,1)	~ ~
Omanas	40 (2,6)	430 (5,1)	32 (2,8)	415 (5,5)	28 (2,9)	407 (6,3)
Kuveitas	37 (5,0)	413 (9,5)	41 (5,3)	388 (9,8)	23 (3,5)	378 (12,0)
Trinidadas ir Tobagas	33 (3,9)	497 (7,2)	52 (4,4)	481 (6,0)	15 (3,4)	462 (10,6)
Egiptas	19 (2,9)	356 (14,9)	39 (4,2)	336 (10,3)	42 (3,6)	314 (8,7)
PAR	18 (2,6)	348 (13,7)	55 (3,7)	319 (6,4)	27 (3,6)	295 (7,9)
Marokas	17 (2,6)	368 (10,1)	21 (3,1)	354 (11,5)	62 (3,0)	357 (4,5)
Tarptautinis vidurkis	**62 (0,5)**	**518 (0,7)**	**30 (0,5)**	**503 (0,9)**	**8 (0,3)**	**455 (2,4)**

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

~ Duomenys nepakankami

4.6 lentelė. Skaitymo rezultatai pagal saugumą ir tvarką mokykloje

Lentelė parengta remiantis mokytojų atsakymais

Šalys	Labai saugu ir tvarkinga		Saugu ir tvarkinga		Šiek tiek saugu ir tvarkinga	
	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis
Kazachstanas	92 (2,2)	536 (2,5)	8 (2,2)	537 (9,5)	0 (0,0)	~ ~
Gruzija	88 (2,3)	491 (3,2)	12 (2,3)	479 (8,0)	0 (0,0)	~ ~
Azerbaidžanas	84 (2,7)	473 (4,7)	16 (2,7)	471 (7,9)	1 (0,4)	~ ~
Šiaurės Airija	83 (3,0)	567 (2,6)	16 (3,1)	547 (7,3)	1 (0,9)	~ ~
Anglija	82 (2,7)	562 (2,4)	17 (2,7)	543 (4,4)	0 (0,5)	~ ~
Izraelis	80 (2,9)	531 (3,0)	17 (2,9)	532 (9,4)	2 (1,2)	~ ~
Norvegija (5)	80 (2,8)	562 (2,4)	19 (2,6)	549 (5,5)	1 (0,8)	~ ~
Kataras	80 (1,9)	444 (2,6)	19 (1,9)	432 (9,5)	1 (0,5)	~ ~
Airija	79 (2,9)	570 (3,0)	19 (2,8)	555 (4,8)	2 (1,0)	~ ~
Australija	78 (3,0)	551 (2,9)	20 (3,0)	526 (5,9)	2 (0,6)	~ ~
Nyderlandai	78 (3,6)	549 (2,2)	21 (3,7)	535 (4,5)	1 (1,1)	~ ~
Naujoji Zelandija	77 (2,4)	536 (2,4)	21 (2,3)	497 (6,1)	2 (0,8)	~ ~
Omanas	76 (2,7)	421 (3,7)	23 (2,7)	411 (7,4)	0 (0,2)	~ ~
Ispanija	76 (3,1)	532 (1,8)	23 (3,0)	517 (4,0)	2 (0,8)	~ ~
Makao (Kinija)	75 (0,1)	548 (1,2)	23 (0,1)	535 (2,2)	2 (0,0)	~ ~
Portugalija	72 (3,4)	532 (2,8)	26 (3,3)	519 (3,6)	2 (0,9)	~ ~
Kuveitas	71 (3,8)	398 (5,0)	29 (3,8)	387 (9,2)	0 (0,1)	~ ~
JAE	71 (2,1)	469 (3,9)	28 (2,0)	411 (5,6)	1 (0,7)	~ ~
Bulgarija	68 (3,7)	563 (4,7)	31 (3,6)	530 (8,4)	1 (0,6)	~ ~
Saudo Arabija	68 (3,6)	439 (4,6)	29 (3,5)	414 (10,9)	3 (1,3)	385 (13,1)
Singapūras	67 (2,1)	578 (4,1)	30 (2,1)	573 (5,5)	2 (0,6)	~ ~
Iranas	66 (3,8)	433 (4,9)	30 (3,7)	417 (10,1)	4 (1,4)	425 (35,4)
Egiptas	63 (4,1)	340 (7,3)	35 (4,0)	313 (10,4)	2 (1,0)	~ ~
Honkongas	63 (4,5)	571 (3,6)	36 (4,6)	565 (4,7)	1 (0,9)	~ ~
Bahreinas	62 (3,2)	460 (3,2)	34 (3,2)	422 (5,2)	3 (1,4)	420 (16,2)
JAV	62 (3,9)	563 (3,3)	30 (3,6)	531 (7,1)	8 (2,1)	517 (8,8)
Austrija	62 (4,0)	547 (2,7)	36 (3,9)	532 (4,0)	1 (0,7)	~ ~
Kanada	62 (2,3)	548 (2,1)	36 (2,2)	538 (2,7)	3 (0,8)	497 (16,8)
LIETUVA	**60 (3,8)**	**550 (2,7)**	**40 (3,8)**	**549 (4,4)**	**1 (0,8)**	**~ ~**
Rusija	59 (3,2)	581 (3,2)	40 (3,3)	580 (4,0)	1 (0,7)	~ ~
Slovakija	58 (3,1)	542 (3,8)	38 (3,2)	530 (5,0)	3 (1,1)	472 (34,4)
Lenkija	57 (4,3)	566 (3,1)	42 (4,3)	562 (3,1)	1 (0,5)	~ ~
Danija	56 (4,0)	554 (2,9)	40 (3,9)	539 (3,2)	4 (1,5)	546 (8,2)
Latvija	56 (3,8)	559 (2,6)	43 (3,9)	556 (3,0)	1 (0,8)	~ ~
Čekija	53 (3,2)	548 (2,4)	45 (3,3)	541 (3,2)	2 (0,9)	~ ~
Čilė	52 (4,4)	510 (4,4)	41 (4,4)	491 (4,1)	7 (2,5)	435 (11,3)
Vengrija	51 (3,9)	563 (4,8)	46 (4,0)	548 (4,5)	3 (1,5)	497 (18,2)
Vokietija	48 (3,8)	554 (3,2)	48 (3,7)	524 (5,8)	4 (1,7)	461 (29,5)
Marokas	48 (3,3)	385 (5,9)	43 (3,3)	333 (5,5)	9 (1,8)	333 (7,9)
Švedija	47 (3,9)	564 (3,4)	49 (3,8)	551 (3,0)	4 (1,3)	512 (12,4)
PAR	47 (3,7)	326 (8,2)	43 (3,7)	319 (8,2)	11 (1,9)	314 (13,9)
Taivanas	46 (4,2)	554 (2,8)	52 (4,2)	563 (2,7)	2 (1,0)	~ ~
Belgija (flam.)	45 (3,8)	533 (2,3)	52 (3,7)	521 (3,1)	3 (1,1)	488 (12,0)
Malta	44 (0,1)	459 (2,5)	47 (0,2)	449 (2,2)	9 (0,1)	436 (5,6)
Belgija (pranc.)	40 (3,7)	507 (3,7)	51 (3,8)	496 (3,7)	9 (2,0)	466 (10,0)
Suomija	40 (3,5)	569 (2,7)	52 (3,5)	565 (2,7)	7 (1,6)	559 (4,9)
Prancūzija	40 (3,2)	521 (4,2)	57 (3,4)	507 (3,2)	4 (1,1)	482 (7,2)
Trinidadas ir Tobagas	38 (4,1)	493 (6,6)	48 (4,0)	474 (4,8)	14 (2,4)	464 (11,7)
Slovėnija	21 (3,1)	545 (4,2)	71 (3,3)	540 (2,1)	8 (1,8)	555 (5,6)
Italija	20 (3,0)	556 (4,0)	76 (3,3)	548 (2,9)	4 (1,3)	523 (13,4)
Tarptautinis vidurkis	**62 (0,5)**	**517 (0,5)**	**35 (0,5)**	**502 (0,8)**	**3 (0,2)**	**466 (3,6)**

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

~ Duomenys nepakankami

4.7 lentelė. Skaitymo rezultatai pagal mokinių priklausymo mokyklai jausmo striprumą

Lentelė parengta remiantis mokinių atsakymais

Šalys	Labai stiprus priklausymo mokyklai jausmas		Vidutinis priklausymo mokyklai jausmas		Silpnas priklausymo mokyklai jausmas	
	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis
Egiptas	87 (1,2)	331 (5,8)	12 (1,1)	335 (9,7)	2 (0,2)	~ ~
Kazachstanas	84 (0,8)	537 (2,5)	15 (0,7)	533 (3,5)	1 (0,2)	~ ~
Marokas	82 (1,1)	362 (4,4)	16 (1,0)	345 (5,7)	2 (0,2)	~ ~
Azerbaidžanas	82 (0,9)	480 (3,7)	16 (0,7)	458 (5,7)	2 (0,3)	~ ~
Portugalija	82 (0,9)	532 (2,4)	15 (0,8)	511 (4,2)	3 (0,3)	510 (9,2)
Gruzija	75 (1,0)	493 (3,0)	21 (0,8)	483 (3,7)	3 (0,4)	469 (9,3)
Bulgarija	74 (1,3)	551 (4,5)	22 (1,1)	557 (5,3)	4 (0,5)	547 (13,2)
Saudo Arabija	70 (1,6)	444 (4,3)	25 (1,3)	415 (5,4)	6 (0,6)	386 (10,1)
Omanas	69 (1,1)	433 (3,4)	25 (0,9)	396 (3,6)	6 (0,4)	383 (6,9)
Ispanija	69 (0,8)	532 (1,4)	26 (0,7)	521 (3,6)	5 (0,3)	511 (4,5)
Norvegija (5)	69 (1,3)	565 (2,4)	27 (1,1)	550 (3,0)	4 (0,5)	530 (7,1)
Kuveitas	66 (1,3)	404 (3,8)	28 (1,2)	385 (6,3)	7 (0,5)	366 (9,6)
Malta	64 (0,8)	465 (2,0)	29 (0,8)	436 (3,5)	7 (0,4)	411 (6,8)
Šiaurės Airija	63 (1,5)	575 (2,4)	30 (1,2)	554 (3,3)	7 (0,6)	520 (7,6)
Suomija	63 (1,3)	574 (2,0)	32 (1,1)	558 (2,5)	5 (0,5)	526 (7,3)
Naujoji Zelandija	62 (0,9)	532 (2,6)	31 (0,7)	514 (3,3)	6 (0,5)	497 (5,8)
Nyderlandai	62 (1,3)	552 (1,9)	32 (1,1)	539 (2,1)	7 (0,7)	512 (6,8)
LIETUVA	**61 (1,3)**	**554 (2,7)**	**34 (1,2)**	**542 (3,5)**	**5 (0,4)**	**532 (7,4)**
Airija	61 (1,4)	577 (2,5)	31 (1,0)	557 (3,4)	8 (0,8)	533 (5,7)
Čilė	61 (1,2)	507 (2,7)	28 (0,9)	485 (4,1)	11 (0,6)	465 (5,4)
Iranas	61 (1,6)	421 (4,8)	34 (1,4)	445 (4,4)	5 (0,4)	415 (10,7)
PAR	59 (1,1)	331 (3,6)	31 (0,9)	314 (6,2)	9 (0,6)	300 (8,6)
Danija	59 (1,4)	558 (2,4)	34 (1,1)	537 (3,0)	7 (0,6)	519 (5,2)
Švedija	58 (1,5)	563 (2,8)	35 (1,2)	549 (3,0)	7 (0,7)	533 (5,7)
Bahreinas	58 (1,4)	461 (3,0)	33 (1,0)	435 (2,8)	10 (0,6)	415 (6,3)
Australija	57 (1,0)	554 (3,1)	33 (0,9)	537 (3,2)	10 (0,5)	517 (4,6)
Vengrija	57 (1,5)	560 (3,4)	35 (1,2)	548 (3,5)	8 (0,8)	537 (5,7)
Kanada	57 (0,9)	551 (2,1)	35 (0,8)	540 (2,5)	8 (0,4)	515 (3,8)
Anglija	56 (1,4)	569 (2,1)	35 (1,0)	552 (2,3)	9 (0,7)	526 (4,5)
JAE	56 (0,8)	473 (3,4)	34 (0,7)	433 (3,9)	10 (0,4)	406 (6,0)
Belgija (flam.)	56 (1,2)	533 (2,2)	36 (1,0)	520 (2,6)	7 (0,5)	496 (4,6)
Italija	56 (1,2)	554 (2,3)	36 (1,0)	543 (2,7)	8 (0,5)	532 (4,3)
Rusija	54 (1,3)	582 (2,7)	40 (1,2)	582 (2,5)	6 (0,4)	572 (4,3)
Trinidadas ir Tobagas	54 (1,8)	490 (3,9)	35 (1,4)	471 (4,3)	10 (0,8)	456 (6,6)
JAV	54 (1,3)	562 (3,1)	34 (1,0)	544 (3,6)	13 (0,8)	526 (5,3)
Austrija	52 (1,1)	547 (2,5)	38 (0,9)	537 (2,8)	10 (0,6)	524 (4,4)
Izraelis	51 (1,4)	529 (2,8)	35 (1,2)	534 (3,9)	15 (1,0)	536 (5,8)
Kataras	50 (0,8)	465 (2,0)	35 (0,7)	437 (3,0)	15 (0,6)	404 (3,5)
Slovakija	50 (1,1)	534 (4,6)	41 (1,0)	539 (3,1)	9 (0,6)	525 (4,8)
Latvija	49 (1,4)	560 (2,2)	43 (1,1)	559 (2,2)	8 (0,7)	538 (5,3)
Singapūras	49 (0,9)	583 (3,5)	42 (0,8)	574 (3,3)	9 (0,4)	550 (4,9)
Vokietija	47 (1,7)	556 (2,7)	41 (1,2)	536 (3,9)	12 (0,7)	516 (6,3)
Slovėnija	44 (1,4)	544 (2,7)	46 (1,2)	542 (2,4)	10 (0,9)	537 (4,1)
Belgija (pranc.)	43 (1,3)	503 (3,0)	42 (1,1)	497 (3,0)	15 (1,0)	482 (4,1)
Prancūzija	43 (1,6)	512 (2,7)	48 (1,2)	514 (2,6)	9 (0,8)	492 (5,1)
Čekija	42 (1,1)	547 (3,2)	48 (1,0)	545 (2,3)	9 (0,5)	525 (4,1)
Lenkija	42 (1,4)	562 (2,6)	46 (1,1)	569 (2,8)	12 (0,8)	560 (4,4)
Taivanas	41 (1,3)	569 (2,3)	46 (1,1)	557 (2,5)	13 (0,6)	537 (3,7)
Makao (Kinija)	37 (0,7)	557 (1,8)	50 (0,7)	541 (1,7)	13 (0,6)	532 (3,2)
Honkongas	35 (1,2)	580 (3,4)	48 (1,0)	567 (2,9)	17 (1,0)	553 (5,5)
Tarptautinis vidurkis	**59 (0,2)**	**518 (0,4)**	**33 (0,1)**	**505 (0,5)**	**8 (0,1)**	**495 (0,9)**

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

~ Duomenys nepakankami

4.8 lentelė. Skaitymo rezultatai pagal mokinių patiriamas patyčias

Lentelė parengta remiantis mokinių atsakymais

Šalys	Beveik niekada		Maždaug kas mėnesį		Maždaug kas savaitę	
	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis
Kazachstanas	77 (1,2)	540 (2,5)	17 (0,8)	527 (3,7)	6 (0,5)	519 (5,8)
Suomija	75 (1,0)	571 (1,9)	21 (0,9)	557 (3,4)	5 (0,4)	532 (6,1)
Airija	74 (1,1)	575 (2,3)	20 (0,9)	551 (3,8)	5 (0,5)	526 (7,6)
Norvegija (5)	74 (1,0)	564 (2,3)	21 (0,8)	552 (3,8)	5 (0,4)	524 (6,5)
Gruzija	74 (1,4)	497 (2,8)	18 (1,0)	484 (4,0)	8 (0,6)	439 (5,9)
Egiptas	73 (2,0)	337 (5,9)	18 (1,5)	325 (8,1)	9 (1,0)	294 (13,5)
Lenkija	72 (1,0)	573 (2,0)	20 (0,8)	550 (3,6)	7 (0,5)	523 (6,4)
Azerbaidžanas	72 (1,2)	483 (4,2)	20 (0,8)	469 (4,1)	8 (0,6)	429 (6,7)
Švedija	71 (1,0)	562 (2,7)	23 (0,7)	547 (2,9)	6 (0,5)	526 (6,3)
Danija	67 (1,2)	552 (2,2)	27 (0,9)	543 (3,4)	7 (0,6)	526 (5,3)
Iranas	66 (1,9)	430 (4,8)	23 (1,2)	430 (7,4)	10 (1,0)	417 (6,6)
Prancūzija	66 (1,2)	518 (2,2)	26 (0,9)	506 (3,8)	8 (0,6)	476 (5,3)
Čilė	64 (1,2)	506 (2,4)	23 (0,9)	493 (3,7)	13 (0,8)	448 (4,7)
Austrija	63 (1,0)	549 (2,4)	27 (0,9)	535 (3,3)	11 (0,6)	512 (4,0)
Čekija	62 (1,0)	549 (2,5)	28 (0,8)	541 (2,5)	10 (0,5)	517 (4,5)
Taivanas	62 (1,1)	565 (2,4)	27 (0,8)	554 (2,7)	11 (0,5)	540 (3,8)
Portugalija	60 (1,0)	533 (2,5)	28 (0,9)	525 (2,9)	12 (0,7)	509 (4,4)
Vengrija	60 (1,2)	563 (3,1)	31 (0,9)	546 (3,8)	9 (0,7)	524 (5,8)
Honkongas	60 (1,4)	575 (2,6)	29 (1,1)	563 (4,2)	11 (0,7)	551 (4,8)
LIETUVA	**60 (1,4)**	**560 (2,8)**	**30 (1,1)**	**537 (4,0)**	**11 (0,7)**	**519 (4,8)**
Šiaurės Airija	59 (1,3)	576 (2,6)	29 (1,0)	557 (2,9)	11 (0,8)	531 (5,7)
Nyderlandai	58 (1,1)	548 (2,0)	31 (0,9)	546 (2,3)	10 (0,6)	525 (3,7)
Vokietija	57 (1,1)	553 (2,9)	32 (0,9)	537 (2,8)	11 (0,6)	510 (5,7)
Slovakija	57 (1,2)	543 (3,4)	29 (1,1)	534 (3,5)	14 (0,8)	502 (6,1)
Marokas	57 (1,8)	373 (4,1)	29 (1,0)	347 (5,2)	14 (1,0)	325 (7,5)
Bulgarija	56 (1,8)	561 (5,0)	30 (1,2)	546 (4,3)	14 (1,0)	528 (6,6)
Slovėnija	56 (1,1)	548 (2,3)	29 (0,8)	546 (2,6)	15 (0,7)	517 (4,4)
JAV	56 (1,2)	561 (3,4)	30 (0,9)	549 (3,3)	15 (0,7)	521 (4,6)
Italija	55 (1,0)	554 (2,5)	31 (0,8)	544 (2,9)	14 (0,7)	538 (3,9)
Ispanija	54 (0,8)	536 (1,4)	31 (0,7)	524 (2,6)	15 (0,6)	506 (4,2)
Malta	54 (0,7)	468 (2,0)	30 (0,7)	445 (3,5)	16 (0,5)	418 (5,0)
Saudo Arabija	53 (1,8)	453 (4,5)	25 (1,1)	432 (5,5)	22 (1,3)	385 (6,9)
Belgija (flam.)	52 (1,2)	531 (2,3)	34 (1,0)	523 (2,6)	13 (0,6)	508 (3,0)
Anglija	52 (1,2)	569 (2,3)	33 (0,9)	558 (2,5)	15 (0,7)	531 (3,8)
Rusija	52 (1,4)	588 (2,7)	34 (1,1)	578 (2,6)	14 (0,8)	565 (3,5)
Singapūras	50 (0,7)	590 (3,2)	33 (0,7)	572 (3,2)	16 (0,5)	543 (4,8)
Kanada	50 (0,8)	554 (1,9)	33 (0,7)	539 (2,1)	16 (0,7)	521 (3,3)
Omanas	48 (1,7)	437 (4,1)	32 (1,0)	417 (3,7)	20 (1,0)	387 (4,5)
Kuveitas	47 (1,8)	410 (4,2)	37 (1,5)	391 (5,8)	16 (0,9)	367 (8,8)
Australija	46 (1,1)	557 (3,4)	35 (1,0)	544 (2,7)	19 (0,7)	519 (4,6)
Latvija	44 (1,2)	568 (2,2)	35 (1,0)	559 (2,3)	20 (0,9)	534 (3,1)
JAE	43 (0,8)	477 (3,5)	32 (0,5)	454 (4,0)	25 (0,7)	408 (4,4)
Kataras	43 (1,3)	469 (2,3)	32 (0,6)	448 (3,0)	26 (0,9)	402 (4,2)
Makao (Kinija)	42 (0,7)	555 (1,5)	42 (0,7)	541 (1,6)	16 (0,6)	532 (3,4)
Belgija (pranc.)	42 (1,1)	505 (3,0)	38 (0,8)	497 (2,7)	20 (0,9)	484 (4,2)
Naujoji Zelandija	40 (1,0)	541 (2,9)	36 (0,7)	525 (3,0)	24 (0,8)	494 (3,4)
Trinidadas ir Tobagas	37 (1,5)	494 (3,6)	36 (1,0)	478 (4,2)	27 (1,4)	462 (4,7)
Bahreinas	36 (1,1)	470 (3,3)	32 (0,7)	451 (3,5)	32 (1,0)	417 (3,4)
PAR	22 (0,8)	349 (5,9)	35 (0,7)	332 (4,4)	42 (1,0)	299 (4,5)
Izraelis	- -	- -	- -	- -	- -	- -
Tarptautinis vidurkis	**57 (0,2)**	**521 (0,4)**	**29 (0,1)**	**507 (0,5)**	**14 (0,1)**	**482 (0,8)**

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

\- Lygintinų duomenų nėra

4.9 lentelė. Skaitymo rezultatai pagal mokinių tėvų nuomonę apie mokyklą

Lentelė parengta remiantis mokinių tėvų atsakymais

Šalys	Labai patenkinti		Iš dalies patenkinti		Nelabai patenkinti	
	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis
Malta	92 (0,6)	460 (1,7)	7 (0,5)	444 (6,1)	1 (0,1)	~ ~
Kazachstanas	91 (0,6)	536 (2,5)	8 (0,6)	543 (4,9)	1 (0,1)	~ ~
Gruzija	88 (1,0)	491 (2,9)	11 (0,9)	484 (5,2)	1 (0,2)	~ ~
PAR	82 (1,0)	337 (5,4)	15 (0,9)	304 (7,5)	2 (0,3)	~ ~
Airija	82 (1,0)	572 (2,5)	16 (0,9)	568 (4,4)	2 (0,3)	~ ~
Trinidadas ir Tobagas	80 (1,3)	491 (3,6)	16 (1,1)	469 (6,0)	3 (0,4)	447 (12,3)
Azerbaidžanas	79 (1,3)	477 (3,7)	19 (1,1)	462 (7,7)	3 (0,4)	439 (14,5)
Saudo Arabija	78 (1,1)	439 (4,2)	19 (0,9)	411 (6,3)	4 (0,4)	402 (9,2)
Omanas	76 (0,9)	426 (3,3)	21 (0,7)	407 (4,6)	3 (0,3)	360 (9,2)
Portugalija	76 (1,0)	530 (2,7)	21 (0,9)	526 (2,8)	3 (0,3)	523 (8,3)
Bulgarija	76 (1,3)	551 (4,4)	21 (1,1)	562 (5,7)	3 (0,4)	556 (16,1)
Egiptas	74 (1,8)	336 (6,2)	21 (1,5)	314 (7,7)	5 (0,6)	325 (12,7)
Ispanija	73 (1,1)	531 (1,6)	23 (0,9)	527 (3,7)	4 (0,3)	530 (5,4)
Makao (Kinija)	71 (0,7)	550 (1,3)	26 (0,7)	536 (2,0)	3 (0,3)	519 (6,1)
Iranas	71 (1,0)	426 (3,9)	25 (0,8)	435 (6,0)	4 (0,4)	427 (9,7)
Kataras	71 (0,8)	459 (2,0)	24 (0,8)	438 (4,2)	5 (0,3)	404 (6,8)
Čilė	70 (1,5)	497 (2,8)	24 (1,1)	496 (3,7)	6 (0,6)	488 (10,1)
LIETUVA	**67 (1,4)**	**550 (3,2)**	**29 (1,2)**	**550 (3,4)**	**4 (0,4)**	**538 (7,0)**
Slovakija	67 (1,3)	533 (3,9)	29 (1,0)	544 (4,9)	4 (0,5)	533 (9,4)
Izraelis	66 (1,2)	529 (2,8)	27 (0,9)	547 (4,0)	8 (0,7)	550 (6,0)
Italija	66 (1,2)	552 (2,5)	30 (1,0)	551 (3,0)	4 (0,4)	536 (5,7)
Marokas	65 (1,6)	376 (4,0)	28 (1,4)	337 (4,8)	6 (0,7)	310 (9,4)
Honkongas	65 (1,2)	573 (2,7)	31 (1,0)	563 (3,5)	4 (0,4)	545 (8,1)
Bahreinas	65 (1,2)	461 (2,6)	30 (0,9)	430 (3,3)	5 (0,4)	397 (7,3)
Singapūras	64 (0,7)	582 (3,2)	33 (0,7)	572 (3,4)	4 (0,3)	565 (6,4)
Kanada	63 (0,8)	550 (1,9)	32 (0,7)	551 (2,4)	5 (0,4)	536 (7,2)
Rusija	63 (1,1)	580 (2,6)	34 (0,9)	583 (2,5)	4 (0,4)	574 (6,2)
JAE	62 (0,7)	469 (3,7)	32 (0,6)	436 (3,6)	6 (0,3)	412 (6,0)
Norvegija (5)	61 (1,4)	563 (2,5)	34 (1,2)	557 (2,6)	4 (0,4)	538 (7,0)
Kuveitas	61 (1,1)	408 (4,3)	30 (1,0)	394 (5,3)	9 (0,6)	367 (8,5)
Austrija	60 (1,3)	541 (2,9)	33 (1,1)	547 (3,0)	7 (0,6)	538 (3,8)
Nyderlandai	58 (2,2)	556 (2,9)	36 (1,9)	548 (2,9)	6 (0,6)	543 (5,8)
Vengrija	57 (1,2)	555 (3,3)	36 (1,0)	556 (3,3)	7 (0,6)	560 (5,8)
Suomija	55 (1,2)	569 (2,2)	42 (1,1)	570 (2,4)	4 (0,4)	560 (6,0)
Lenkija	54 (1,3)	562 (2,3)	42 (1,2)	570 (3,2)	4 (0,4)	564 (7,1)
Belgija (flam.)	52 (1,0)	525 (2,3)	43 (0,9)	532 (2,1)	5 (0,4)	521 (4,8)
Danija	51 (1,6)	553 (3,0)	36 (1,2)	550 (2,7)	13 (1,0)	537 (4,6)
Taivanas	51 (1,1)	557 (2,9)	42 (1,0)	561 (2,2)	7 (0,4)	567 (3,7)
Latvija	51 (1,5)	557 (2,4)	42 (1,2)	562 (2,3)	7 (0,6)	552 (4,6)
Vokietija	48 (1,3)	551 (3,3)	41 (1,1)	549 (3,8)	11 (0,9)	526 (6,5)
Belgija (pranc.)	47 (1,2)	498 (3,1)	44 (1,0)	504 (2,9)	9 (0,7)	488 (5,0)
Švedija	45 (1,5)	562 (3,1)	45 (1,1)	560 (2,6)	10 (0,8)	544 (5,3)
Prancūzija	43 (1,1)	513 (2,5)	50 (1,0)	516 (2,8)	8 (0,5)	509 (6,8)
Čekija	40 (1,3)	538 (3,0)	49 (1,1)	549 (2,2)	10 (0,6)	552 (4,1)
Slovėnija	32 (1,1)	536 (2,9)	60 (1,0)	549 (2,4)	7 (0,6)	546 (7,5)
Anglija	- -	- -	- -	- -	- -	- -
JAV	- -	- -	- -	- -	- -	- -
Tarptautinis vidurkis	**65 (0,2)**	**515 (0,5)**	**30 (0,1)**	**509 (0,6)**	**5 (0,1)**	**500 (1,2)**
Šiaurės Airija†	86 (1,2)	589 (3,5)	13 (1,1)	583 (6,7)	2 (0,4)	~ ~
Naujoji Zelandija†	71 (1,2)	545 (3,1)	24 (0,9)	536 (4,5)	5 (0,6)	539 (8,1)
Australija†	64 (1,3)	565 (3,3)	30 (1,2)	563 (3,6)	6 (0,6)	553 (10,9)

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

† Duomenys atitinka mažiau nei 50 proc. tos šalies mokinių.

~ Duomenys nepakankami

- Lygintinų duomenų nėra

4.10 lentelė. Skaitymo rezultatai pagal knygų skaičių mokyklų bibliotekose

Lentelė parengta remiantis mokyklos direktorių atsakymais

Šalys	Daugiau nei 5 000 pavadinimų knygų		501–5 000 pavadinimų knygų		500 ar mažiau pavadinimų knygų		Mokykloje bibliotekos nėra	
	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis
Airija	9 (2,6)	564 (6,8)	48 (4,5)	565 (3,2)	6 (2,2)	570 (5,8)	36 (4,5)	569 (5,8)
Anglija	18 (3,2)	565 (5,7)	62 (3,7)	558 (2,6)	13 (2,4)	556 (5,8)	8 (2,2)	562 (7,1)
Australija	57 (3,7)	544 (4,2)	40 (3,7)	546 (4,7)	2 (1,0)	~ ~	1 (0,5)	~ ~
Austrija	3 (1,3)	551 (9,1)	57 (4,0)	542 (3,2)	19 (3,0)	540 (5,0)	21 (3,2)	538 (6,1)
Azerbaidžanas	40 (4,1)	477 (6,4)	46 (4,4)	475 (5,6)	14 (3,1)	449 (17,0)	0 (0,0)	~ ~
Bahreinas	47 (2,8)	465 (4,2)	44 (2,9)	433 (3,3)	8 (1,7)	426 (8,6)	1 (0,7)	~ ~
Belgija (flam.)	2 (1,1)	~ ~	19 (3,2)	522 (5,2)	28 (4,2)	524 (4,1)	50 (4,2)	528 (3,6)
Belgija (pranc.)	3 (1,2)	523 (16,8)	23 (3,9)	506 (5,4)	38 (4,6)	496 (3,9)	36 (4,0)	494 (4,7)
Bulgarija	33 (3,3)	572 (4,2)	31 (3,8)	548 (8,4)	16 (3,0)	540 (14,5)	20 (3,3)	531 (9,5)
Čekija	7 (2,2)	551 (5,0)	56 (4,3)	541 (3,0)	13 (2,8)	541 (5,5)	24 (3,6)	547 (4,1)
Čilė	18 (2,6)	514 (6,0)	58 (4,2)	492 (4,3)	22 (4,2)	481 (6,2)	3 (1,5)	508 (13,4)
Danija	59 (3,5)	550 (2,8)	33 (4,0)	546 (4,6)	2 (1,0)	~ ~	6 (2,0)	545 (8,6)
Egiptas	15 (2,9)	358 (14,4)	56 (4,7)	338 (7,8)	22 (3,5)	307 (16,1)	7 (2,3)	316 (16,7)
Gruzija	42 (3,2)	490 (3,5)	47 (3,7)	488 (4,7)	10 (2,2)	491 (9,3)	1 (0,7)	~ ~
Honkongas	91 (2,3)	569 (3,1)	9 (2,2)	570 (8,6)	1 (0,7)	~ ~	0 (0,0)	~ ~
Iranas	1 (0,7)	~ ~	31 (3,2)	471 (4,9)	43 (4,0)	417 (7,9)	24 (3,5)	387 (10,0)
Ispanija	17 (2,1)	540 (3,0)	67 (2,9)	528 (1,6)	13 (1,9)	518 (8,6)	4 (1,4)	505 (8,1)
Italija	4 (1,8)	559 (9,7)	46 (4,1)	551 (3,4)	33 (4,3)	548 (4,1)	17 (3,4)	540 (6,9)
Izraelis	4 (1,7)	550 (24,6)	48 (4,3)	533 (5,0)	30 (4,0)	528 (7,7)	17 (3,2)	520 (10,6)
JAE	48 (2,0)	485 (5,5)	39 (2,3)	421 (4,7)	12 (1,7)	411 (10,6)	1 (0,4)	~ ~
JAV	52 (4,0)	556 (5,0)	43 (3,9)	543 (4,6)	3 (1,5)	561 (15,1)	3 (1,3)	515 (14,8)
Kanada	51 (2,6)	547 (2,5)	46 (2,5)	540 (2,8)	2 (0,9)	~ ~	1 (0,6)	~ ~
Kataras	58 (0,4)	443 (2,6)	33 (0,4)	446 (3,3)	7 (0,1)	426 (4,3)	2 (0,1)	~ ~
Kazachstanas	71 (3,9)	537 (3,1)	24 (3,9)	534 (5,6)	4 (1,6)	533 (11,1)	1 (0,6)	~ ~
Kuveitas	14 (3,4)	426 (16,6)	52 (6,1)	396 (8,4)	34 (5,5)	383 (9,8)	0 (0,0)	~ ~
Latvija	55 (4,0)	562 (2,2)	36 (4,3)	558 (3,8)	8 (2,2)	531 (8,4)	1 (0,8)	~ ~
Lenkija	73 (3,7)	565 (2,2)	22 (3,5)	563 (6,6)	1 (0,7)	~ ~	4 (1,7)	589 (10,3)
LIETUVA	**46 (3,6)**	**548 (3,3)**	**45 (3,8)**	**549 (4,6)**	**8 (2,1)**	**548 (16,4)**	**1 (1,0)**	**~ ~**
Makao (Kinija)	87 (0,1)	544 (1,1)	12 (0,1)	542 (2,7)	0 (0,0)	~ ~	1 (0,0)	~ ~
Malta	16 (0,1)	446 (3,5)	62 (0,1)	454 (2,0)	7 (0,1)	443 (7,0)	15 (0,1)	456 (3,3)
Marokas	0 (0,0)	~ ~	9 (2,0)	404 (12,5)	28 (3,0)	389 (9,6)	63 (3,0)	337 (5,1)
Naujoji Zelandija	44 (3,5)	528 (4,7)	51 (3,5)	527 (4,2)	3 (1,4)	498 (30,8)	1 (0,9)	~ ~
Nyderlandai	2 (1,5)	~ ~	48 (5,0)	543 (2,8)	24 (4,5)	542 (4,3)	26 (4,6)	553 (3,5)
Norvegija (5)	25 (4,1)	560 (4,0)	63 (4,7)	560 (2,9)	7 (2,0)	553 (9,4)	4 (1,8)	549 (17,0)
Omanas	21 (2,1)	426 (6,9)	63 (3,0)	419 (4,0)	10 (2,1)	407 (13,8)	5 (1,5)	417 (11,0)
PAR	6 (2,1)	393 (32,6)	12 (2,3)	375 (17,0)	20 (3,3)	320 (11,8)	62 (3,6)	301 (5,1)
Portugalija	47 (4,1)	528 (2,9)	40 (3,8)	525 (3,8)	11 (1,4)	536 (6,8)	2 (1,6)	~ ~
Prancūzija	4 (1,8)	485 (8,4)	39 (4,2)	512 (4,1)	31 (4,3)	507 (5,0)	25 (3,6)	523 (4,4)
Rusija	65 (3,5)	586 (3,2)	32 (3,7)	575 (4,6)	3 (1,0)	537 (13,0)	0 (0,2)	~ ~
Saudo Arabija	1 (0,6)	~ ~	17 (2,5)	404 (11,2)	51 (3,7)	438 (5,4)	31 (3,3)	431 (9,2)
Singapūras	71 (0,0)	582 (3,6)	29 (0,0)	562 (6,6)	0 (0,0)	~ ~	0 (0,0)	~ ~
Slovakija	11 (2,7)	533 (15,6)	60 (3,8)	536 (3,7)	16 (2,4)	539 (8,4)	14 (2,9)	525 (14,0)
Slovėnija	68 (3,7)	541 (1,6)	22 (3,7)	550 (4,5)	9 (2,2)	534 (14,3)	0 (0,1)	~ ~
Suomija	3 (1,5)	573 (16,0)	40 (4,3)	567 (3,0)	26 (3,8)	562 (4,5)	30 (3,4)	568 (3,3)
Šiaurės Airija	3 (1,7)	561 (6,4)	59 (5,0)	562 (4,0)	12 (3,1)	571 (9,3)	26 (4,6)	571 (6,1)
Švedija	29 (4,1)	558 (4,7)	57 (4,6)	556 (3,0)	8 (2,7)	543 (10,1)	6 (1,8)	545 (10,3)
Taivanas	93 (2,1)	560 (2,0)	7 (2,1)	549 (10,0)	0 (0,3)	~ ~	0 (0,0)	~ ~
Trinidadas ir Tobagas	2 (1,2)	~ ~	32 (4,0)	480 (7,5)	45 (4,9)	492 (6,1)	21 (3,7)	472 (10,2)
Vengrija	50 (4,0)	563 (4,1)	34 (4,0)	550 (7,1)	1 (0,9)	~ ~	16 (3,1)	537 (8,2)
Vokietija	0 (0,0)	~ ~	45 (3,6)	542 (3,3)	27 (3,5)	526 (10,3)	28 (3,3)	537 (7,1)
Tarptautinis vidurkis	**32 (0,4)**	**525 (1,4)**	**40 (0,5)**	**512 (0,8)**	**15 (0,4)**	**494 (1,7)**	**13 (0,3)**	**501 (1,6)**

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

~ Duomenys nepakankami

4.11 lentelė. Skaitymo rezultatai pagal mokinių naudojimosi klasių bibliotekėlėmis galimybes

Lentelė parengta remiantis mokytojų atsakymais

Šalys	Turi klasės bibliotekėlę			Mokinių dalis, %				
	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis		Daugiau nei 50 pavadinimų knygų klasės bibliotekėlėje	Bent 3 skirtingų pavadinimų žurnalai klasės bibliotekėlėje	Bent kartą per savaitę klasėje skiriama laiko pasinaudoti bibliotekėle	Galima pasiskolinti knygų iš bibliotekėlės	Bent kartą per mėnesį mokytojai nusiveda mokinius į kitą biblioteką
	Taip	Taip	Ne					
JAV	98 (1,1)	550 (3,2)	~ ~	92 (1,9)	35 (3,6)	97 (1,3)	87 (2,7)	94 (1,9)
Makao (Kinija)	98 (0,0)	546 (1,1)	~ ~	62 (0,1)	74 (0,1)	86 (0,1)	66 (0,1)	40 (0,1)
Honkongas	97 (1,2)	569 (2,8)	546 (32,3)	78 (3,3)	46 (4,5)	82 (2,9)	47 (4,5)	59 (5,0)
Naujoji Zelandija	97 (1,2)	527 (2,4)	533 (11,6)	36 (3,5)	42 (3,5)	95 (1,4)	60 (3,1)	91 (2,0)
Airija	96 (2,0)	567 (2,6)	569 (18,7)	82 (3,7)	23 (3,0)	94 (2,2)	86 (3,1)	43 (4,6)
Belgija (flam.)	96 (1,4)	526 (1,8)	510 (10,4)	79 (2,9)	22 (2,3)	87 (2,2)	59 (3,3)	51 (3,2)
Kanada	95 (1,0)	542 (2,0)	564 (6,8)	84 (1,7)	47 (2,2)	94 (1,2)	76 (2,1)	93 (1,2)
Malta	94 (0,1)	452 (1,9)	463 (7,3)	54 (0,1)	40 (0,1)	90 (0,1)	71 (0,1)	82 (0,1)
Prancūzija	94 (1,7)	512 (2,1)	502 (10,7)	57 (3,8)	68 (3,6)	84 (2,6)	64 (3,5)	47 (4,6)
Taivanas	94 (2,0)	559 (2,1)	562 (6,2)	73 (3,7)	42 (3,9)	77 (2,8)	68 (3,4)	86 (2,8)
Ispanija	93 (1,0)	528 (1,8)	520 (4,8)	46 (2,7)	29 (2,9)	82 (2,4)	79 (2,2)	52 (2,6)
Šiaurės Airija	93 (2,4)	565 (2,3)	551 (14,1)	85 (3,0)	23 (3,6)	90 (3,0)	88 (3,1)	65 (4,5)
Belgija (pranc.)	93 (1,9)	497 (2,7)	503 (9,4)	69 (3,3)	74 (3,2)	81 (2,8)	60 (3,9)	46 (4,1)
Anglija	92 (2,2)	557 (2,1)	574 (7,8)	78 (3,3)	29 (3,3)	89 (2,6)	81 (3,0)	80 (2,8)
Australija	88 (2,2)	542 (2,7)	562 (9,0)	56 (3,6)	37 (3,0)	87 (2,4)	54 (3,5)	93 (1,5)
Vokietija	87 (2,5)	535 (4,0)	541 (6,2)	44 (3,9)	30 (3,8)	66 (3,4)	62 (3,6)	56 (3,8)
Singapūras	84 (2,0)	575 (3,6)	584 (7,7)	33 (2,0)	33 (2,4)	70 (2,5)	63 (2,4)	50 (2,2)
LIETUVA	**84 (2,7)**	**549 (2,8)**	**543 (8,0)**	**31 (3,9)**	**49 (3,5)**	**72 (3,8)**	**82 (2,9)**	**78 (3,2)**
Kazachstanas	83 (2,5)	533 (2,8)	549 (7,5)	22 (3,0)	76 (3,0)	80 (2,9)	79 (2,9)	95 (1,1)
Nyderlandai	80 (3,3)	547 (2,2)	539 (3,5)	50 (3,9)	34 (4,0)	78 (3,3)	18 (3,2)	64 (3,9)
Austrija	79 (3,6)	540 (2,7)	546 (5,1)	43 (3,8)	27 (3,4)	73 (3,7)	68 (3,9)	69 (3,7)
Italija	77 (3,8)	550 (2,6)	543 (5,3)	27 (3,2)	14 (2,7)	56 (4,2)	73 (3,9)	37 (3,5)
Izraelis	75 (3,9)	529 (3,8)	534 (8,7)	15 (3,1)	31 (4,1)	66 (4,2)	57 (3,9)	61 (4,1)
Rusija	74 (3,2)	582 (2,6)	578 (4,9)	19 (2,6)	49 (3,2)	42 (3,5)	68 (3,7)	85 (2,6)
Čekija	74 (3,2)	544 (2,7)	542 (3,9)	20 (2,3)	29 (3,2)	56 (3,6)	55 (3,6)	40 (3,2)
Slovėnija	72 (3,1)	541 (2,1)	545 (3,8)	10 (2,2)	31 (3,2)	57 (3,3)	45 (3,9)	76 (2,5)
Vengrija	71 (3,7)	560 (3,6)	540 (6,3)	13 (2,8)	17 (2,7)	65 (3,6)	54 (3,8)	69 (3,9)
JAE	71 (2,8)	454 (3,4)	450 (6,7)	23 (1,6)	31 (2,4)	67 (2,8)	57 (2,5)	82 (2,0)
Latvija	67 (3,7)	556 (2,3)	561 (3,3)	23 (3,1)	17 (2,8)	47 (3,6)	52 (3,9)	70 (3,6)
Kataras	66 (2,1)	450 (2,9)	428 (4,9)	14 (1,5)	35 (3,3)	51 (3,0)	52 (2,6)	88 (1,0)
Bulgarija	66 (3,9)	556 (5,2)	542 (8,6)	4 (1,4)	31 (3,4)	35 (3,8)	58 (3,9)	76 (3,2)
Azerbaidžanas	64 (3,4)	481 (4,2)	457 (9,1)	12 (2,3)	36 (3,2)	51 (3,6)	60 (3,2)	70 (3,1)
Slovakija	63 (3,3)	537 (4,1)	531 (5,8)	8 (1,8)	26 (3,3)	49 (3,3)	52 (3,4)	56 (3,6)
Trinidadas ir Tobagas	61 (4,3)	479 (5,2)	479 (7,2)	16 (3,2)	27 (3,6)	57 (4,3)	38 (4,2)	59 (3,8)
Iranas	60 (3,8)	450 (5,3)	395 (7,8)	19 (2,4)	22 (3,0)	46 (3,8)	60 (3,8)	40 (3,4)
Gruzija	60 (3,5)	490 (3,7)	486 (4,6)	12 (2,0)	35 (3,3)	50 (3,6)	59 (3,6)	71 (3,2)
Omanas	59 (2,8)	427 (4,4)	408 (4,2)	14 (2,2)	40 (3,4)	54 (3,0)	51 (2,8)	89 (2,0)
Bahreinas	58 (3,4)	456 (3,4)	434 (4,0)	13 (2,2)	31 (3,0)	44 (3,8)	50 (3,5)	92 (1,7)
Čilė	57 (4,4)	494 (4,1)	502 (5,3)	23 (4,2)	38 (4,7)	46 (4,1)	56 (4,2)	57 (4,6)
PAR	54 (3,8)	332 (8,2)	308 (6,9)	24 (3,2)	31 (3,4)	46 (4,0)	41 (3,6)	53 (3,8)
Portugalija	53 (3,4)	533 (3,2)	523 (3,3)	11 (2,5)	15 (2,4)	43 (3,5)	46 (3,5)	72 (3,1)
Marokas	51 (3,2)	371 (5,2)	343 (6,5)	10 (1,8)	25 (2,8)	29 (2,7)	44 (2,8)	15 (2,1)
Lenkija	48 (3,5)	562 (3,5)	567 (2,6)	11 (1,8)	9 (2,3)	15 (3,0)	21 (3,4)	70 (3,7)
Suomija	45 (3,6)	563 (2,7)	568 (2,7)	19 (2,7)	8 (1,9)	40 (3,7)	23 (2,4)	72 (2,8)
Danija	45 (3,9)	547 (3,3)	548 (2,8)	12 (2,0)	7 (2,1)	39 (3,9)	27 (3,6)	92 (1,5)
Kuveitas	43 (4,2)	399 (6,6)	390 (6,0)	8 (2,6)	26 (5,1)	31 (5,0)	37 (3,8)	83 (2,9)
Švedija	41 (3,8)	552 (4,1)	557 (2,8)	19 (2,8)	11 (2,5)	35 (3,8)	26 (3,5)	71 (4,0)
Norvegija (5)	38 (4,0)	564 (3,9)	556 (2,6)	9 (2,2)	16 (3,0)	36 (4,0)	33 (3,9)	81 (3,4)
Saudo Arabija	31 (3,3)	456 (7,9)	419 (5,5)	10 (2,3)	22 (3,0)	22 (3,2)	27 (3,1)	54 (4,4)
Egiptas	14 (2,8)	349 (17,8)	325 (6,3)	0 (0,0)	8 (2,6)	12 (2,8)	12 (2,7)	61 (4,1)
Tarptautinis vidurkis	**72 (0,4)**	**514 (0,6)**	**507 (1,2)**	**33 (0,4)**	**32 (0,4)**	**61 (0,5)**	**55 (0,5)**	**67 (0,5)**

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

~ Duomenys nepakankami

4.12 lentelė. Skaitymo rezultatai pagal mokymuisi skirtų kompiuterių prieinamumą mokykloje

Lentelė parengta remiantis mokyklos direktorių atsakymais

Šalys	1 kompiuteris 1–2 mokiniams		1 kompiuteris 3–5 mokiniams		1 kompiuteris 6 ar daugiau mokinių		Kompiuterių nėra	
	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis
Airija	57 (4,6)	569 (3,1)	19 (3,6)	561 (6,7)	24 (4,2)	565 (5,9)	0 (0,0)	~ ~
Anglija	86 (2,3)	559 (2,2)	10 (1,7)	561 (6,9)	4 (1,5)	564 (11,0)	0 (0,5)	~ ~
Australija	84 (2,9)	545 (3,1)	13 (2,6)	544 (7,6)	3 (1,3)	539 (4,5)	0 (0,0)	~ ~
Austrija	18 (3,2)	541 (4,4)	22 (3,8)	550 (4,5)	58 (3,8)	536 (3,4)	1 (0,7)	~ ~
Azerbaidžanas	22 (3,4)	461 (8,1)	35 (4,6)	469 (7,6)	31 (3,8)	496 (4,4)	12 (2,9)	422 (19,5)
Bahreinas	42 (3,1)	451 (3,9)	34 (2,6)	431 (4,2)	24 (2,0)	460 (7,2)	0 (0,2)	~ ~
Belgija (flam.)	51 (3,6)	529 (2,5)	36 (3,9)	527 (4,1)	12 (2,9)	506 (6,7)	0 (0,0)	~ ~
Belgija (pranc.)	34 (3,9)	496 (4,5)	36 (4,8)	500 (4,4)	16 (3,3)	506 (9,4)	15 (3,2)	489 (7,6)
Bulgarija	39 (3,4)	529 (6,4)	37 (3,7)	568 (6,4)	21 (3,2)	551 (11,8)	4 (1,6)	574 (10,2)
Čekija	84 (3,1)	541 (2,4)	12 (2,8)	550 (4,7)	3 (1,3)	566 (9,1)	1 (0,8)	~ ~
Čilė	74 (4,1)	489 (3,3)	20 (4,1)	508 (7,3)	5 (1,7)	494 (13,3)	1 (0,9)	~ ~
Danija	90 (2,5)	548 (2,3)	8 (2,1)	554 (10,7)	2 (1,3)	~ ~	1 (0,5)	~ ~
Egiptas	3 (1,5)	294 (72,8)	6 (2,1)	421 (17,3)	85 (3,3)	322 (6,4)	7 (2,5)	355 (28,7)
Gruzija	83 (3,1)	488 (3,2)	11 (2,7)	483 (8,3)	5 (1,8)	521 (9,6)	1 (0,7)	~ ~
Honkongas	77 (4,2)	569 (3,5)	20 (4,1)	571 (5,3)	2 (1,2)	~ ~	1 (0,8)	~ ~
Iranas	1 (0,7)	~ ~	3 (1,1)	385 (86,8)	44 (3,9)	445 (5,9)	52 (3,8)	416 (6,3)
Ispanija	59 (3,0)	525 (2,5)	26 (2,9)	532 (3,0)	11 (1,8)	525 (5,4)	4 (1,4)	528 (8,8)
Italija	20 (3,2)	554 (5,4)	37 (4,1)	548 (4,2)	39 (3,8)	545 (3,5)	4 (1,7)	554 (8,7)
Izraelis	40 (3,8)	535 (6,2)	41 (4,1)	536 (6,5)	14 (2,9)	515 (13,0)	6 (2,1)	506 (21,3)
JAE	38 (2,1)	452 (5,3)	35 (2,5)	436 (6,1)	27 (2,3)	471 (7,2)	1 (0,0)	~ ~
JAV	89 (2,7)	551 (3,0)	9 (2,5)	538 (15,4)	2 (1,1)	~ ~	0 (0,0)	~ ~
Kanada	85 (1,7)	543 (2,1)	13 (1,5)	548 (4,3)	2 (0,7)	~ ~	0 (0,0)	~ ~
Kataras	52 (0,4)	431 (2,4)	24 (0,3)	445 (4,9)	23 (0,4)	479 (4,3)	0 (0,0)	~ ~
Kazachstanas	39 (3,7)	537 (4,1)	19 (3,3)	530 (6,3)	33 (3,7)	540 (5,6)	9 (2,5)	518 (10,1)
Kuveitas	34 (5,1)	386 (11,7)	35 (4,0)	382 (7,1)	26 (4,8)	397 (9,8)	6 (3,0)	434 (39,2)
Latvija	49 (3,6)	546 (2,6)	29 (4,6)	569 (3,4)	20 (3,4)	566 (5,0)	3 (1,5)	573 (18,1)
Lenkija	68 (3,9)	563 (3,0)	26 (3,7)	571 (3,5)	6 (2,0)	581 (11,0)	0 (0,0)	~ ~
LIETUVA	**47 (3,7)**	**540 (4,6)**	**25 (3,5)**	**548 (4,9)**	**26 (3,8)**	**560 (4,8)**	**2 (1,2)**	**~ ~**
Makao (Kinija)	82 (0,1)	547 (1,2)	14 (0,1)	526 (3,5)	0 (0,0)	~ ~	4 (0,0)	582 (2,9)
Malta	18 (0,1)	452 (3,7)	67 (0,1)	451 (2,1)	14 (0,1)	455 (3,1)	1 (0,0)	~ ~
Marokas	5 (1,3)	458 (16,8)	6 (1,3)	422 (14,5)	22 (3,1)	374 (10,0)	67 (2,9)	339 (5,1)
Naujoji Zelandija	78 (3,7)	524 (3,4)	20 (3,4)	531 (5,8)	2 (1,2)	~ ~	0 (0,0)	~ ~
Nyderlandai	65 (4,7)	547 (2,6)	17 (3,6)	544 (8,2)	17 (3,5)	543 (5,7)	1 (0,8)	~ ~
Norvegija (5)	79 (3,6)	558 (2,6)	16 (3,5)	565 (5,7)	4 (1,6)	555 (8,1)	1 (0,7)	~ ~
Omanas	25 (2,2)	422 (8,9)	20 (2,5)	420 (5,6)	50 (2,9)	425 (4,5)	5 (1,5)	399 (6,5)
PAR	11 (3,1)	365 (28,7)	19 (2,9)	375 (14,3)	13 (2,6)	306 (17,1)	57 (4,3)	305 (6,0)
Portugalija	11 (1,9)	532 (6,4)	31 (4,2)	532 (3,2)	55 (4,1)	523 (3,8)	3 (1,3)	552 (7,7)
Prancūzija	40 (4,2)	514 (4,4)	41 (4,3)	512 (3,7)	13 (2,7)	502 (5,6)	6 (1,9)	508 (7,7)
Rusija	48 (3,3)	582 (4,3)	31 (2,7)	586 (4,0)	19 (2,8)	571 (5,7)	2 (0,9)	~ ~
Saudo Arabija	12 (2,3)	435 (11,1)	10 (2,6)	430 (13,8)	45 (3,3)	423 (6,8)	33 (3,4)	448 (7,9)
Singapūras	87 (0,0)	578 (3,4)	11 (0,0)	558 (11,7)	2 (0,0)	~ ~	0 (0,0)	~ ~
Slovakija	88 (3,0)	535 (3,3)	10 (2,7)	539 (17,9)	2 (1,3)	~ ~	0 (0,1)	~ ~
Slovėnija	63 (4,2)	541 (2,6)	29 (3,8)	546 (3,6)	7 (2,6)	537 (6,6)	1 (0,8)	~ ~
Suomija	75 (3,5)	566 (2,1)	17 (2,9)	565 (4,8)	8 (2,4)	567 (7,5)	0 (0,0)	~ ~
Šiaurės Airija	82 (4,5)	562 (3,1)	10 (3,4)	574 (12,8)	8 (3,6)	582 (7,9)	0 (0,0)	~ ~
Švedija	84 (3,6)	555 (3,0)	13 (3,4)	554 (5,6)	3 (1,5)	544 (10,5)	0 (0,0)	~ ~
Taivanas	38 (3,2)	554 (3,7)	39 (3,7)	560 (3,0)	21 (3,0)	565 (3,1)	1 (1,0)	~ ~
Trinidadas ir Tobagas	10 (2,4)	491 (10,3)	25 (4,0)	491 (9,0)	20 (3,6)	507 (8,9)	46 (4,1)	470 (6,1)
Vengrija	46 (3,7)	535 (4,9)	26 (3,6)	572 (5,7)	17 (3,1)	569 (6,8)	11 (3,0)	561 (9,9)
Vokietija	35 (3,7)	535 (5,5)	38 (4,0)	541 (3,7)	26 (3,3)	537 (10,1)	1 (0,7)	~ ~
Tarptautinis vidurkis	**51 (0,5)**	**514 (1,8)**	**23 (0,5)**	**515 (2,1)**	**19 (0,4)**	**508 (1,2)**	**7 (0,2)**	**477 (3,3)**

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

~ Duomenys nepakankami

5 MOKYTOJAI IR MOKYKLŲ DIREKTORIAI

Mokytojų akademinis pasirengimas, pedagoginė patirtis ir kvalifikacijos tobulinimas – tai dalis veiksnių, lemiančių ugdymo programos įgyvendinimo sėkmę klasėje, o direktorių lyderystė – tai vienas iš mokyklos konteksto elementų, prisidedančių prie sėkmingam ugdymo programos įgyvendinimui palankių sąlygų kūrimo. PIRLS 2016 duomenys rodo, kiek mokytojų pasirengimas vykdyti savo funkcijas turi reikšmės mokinių skaitymo pasiekimams.

Mokytojų išsimokslinimas

5.1 lentelėje pateiktas tyrime PIRLS 2016 dalyvavusių šalių ketvirtos klasės mokinių pasiskirstymas (dalis procentais) pagal jų mokytojų įgytą aukščiausią išsimokslinimą. Duomenys pateikti pagal šias kategorijas: *magistro ar aukštesnis laipsnis, bakalauro ar jam prilygstantis laipsnis, aukštasis neuniversitetinis arba aukštesnysis, vidurinis arba nebaigtas vidurinis*.

Tarptautiniu mastu vidutiniškai 26 proc. (**Lietuvoje** – 27 proc.) tyrime dalyvavusių ketvirtos klasės mokinių mokytojai buvo įgiję *magistro ar aukštesnį laipsnį*, 60 proc. (**Lietuvoje** – 70 proc.) – *bakalauro ar jam prilygstantį laipsnį*. 11 proc. (**Lietuvoje** – 3 proc.) mokinių mokė mokytojai, įgiję *aukštąjį neuniversitetinį arba aukštesnįjį* išsilavinimą ir 3 proc. (**Lietuvoje** – 0 proc.) – *vidurinį išsilavinimą arba jo neįgiję* mokytojai. Nagrinėjant atskirų šalių rezultatus matyti, kad ketvirtokai, lyginant pagal mokytojų išsimokslinimą, jose pasiskirstė labai nevienodai.

Nagrinėjant *5.1 lentelėje* pateiktus duomenis galima pastebėti, kad Lenkijoje (100 proc.), Slovakijoje (98 proc.), Čekijoje ir Suomijoje (po 92 proc.) bei Vokietijoje (90 proc.) didžioji dauguma tyrime dalyvavusių ketvirtokų mokytojų buvo įgiję *magistro ar aukštesnį* laipsnį. Didžiausia dalis mokinių, kurių mokytojai buvo įgiję *bakalauro ar jam prilygstantį laipsnį*, nustatyta Belgijoje (pranc.) (98 proc.), Belgijoje (flam.) (96 proc.), Vengrijoje (95 proc.), Anglijoje (92 proc.) ir Nyderlanduose (91 proc.). Mokinių, kurių mokytojai buvo įgiję *aukštąjį neuniversitetinį arba aukštesnįjį* išsilavinimą, daugiausia buvo Austrijoje (68 proc.), PAR (45 proc.) ir Azerbaidžane (41 proc.), o tik *vidurinį arba nebaigtą vidurinį* išsilavinimą įgijusių mokytojų mokinių didžiausia dalis buvo Italijoje (63 proc.) ir Maroke (44 proc.). Svarbu pastebėti, kad visose kitose šalyse vidurinį ar žemesnį išsilavinimą turinčių mokytojų mokinių buvo ne daugiau 11 proc., o 29-iose šalyse (tarp jų ir **Lietuvoje**) – 0 proc.

Airijoje, Anglijoje, Belgijoje (pranc.), Ispanijoje, JAV, Kanadoje, Lenkijoje, Taivane ir Vengrijoje visi mokiniai mokomi aukštąjį universitetinį išsilavinimą įgijusių mokytojų.

Taip pat svarbu atkreipti dėmesį, kad mokytojų išsimokslinimo lygis šalyse gali skirtis, nes įvairiose šalyse mokytojo profesijai keliami skirtingi reikalavimai, pavyzdžiui, vienose šalyse norint dirbti mokytoju, būtina įgyti magistro laipsnį, kitose – užtenka baigti specialią mokytojus rengiančią mokyklą.

Mokytojų darbo patirtis

Dar vienas aspektas, kurį nagrinėja tyrimas PIRLS, yra mokytojų darbo patirties įtaka mokinių pasiekimams.

5.2 lentelėje pateikti tyrimo PIRLS 2016 ketvirtokų skaitymo rezultatai pagal kategorijas, nurodančias jų mokytojų darbo patirtį metais: *20 ar daugiau metų, 10–19 metų, 5–9 metai, mažiau nei 5 metai*.

Lyginant tarptautiniu mastu, visų skaitymo pasiekimų tyrime dalyvavusių ketvirtos klasės mokinių mokytojai vidutiniškai turėjo 17 metų mokytojavimo patirtį. 42 proc. mokinių turėjo labai patyrusius mokytojus (*20 ar daugiau metų* patirties), dar 30 proc. mokinių turėjo mokytojus, kurių darbo patirtis buvo *10–19 metų*, 15 proc. mokinių mokytojų patirtis buvo *5–9 metai*, o 13 proc. mokinių mokytojų patirtis buvo *mažesnė nei 5 metai*.

Atskirose šalyse pastebimi dideli mokytojų darbo patirties (metais) skirtumai. Tarptautiniu mastu didžiausias tyrime dalyvavusių mokinių mokytojų patirties vidurkis buvo nustatytas Bulgarijoje – 28 metai, **Lietuvoje** ir Latvijoje – po 27 metus, Italijoje

ir Rusijoje – po 25 metus, Vengrijoje ir Slovėnijoje – po 24 metus. Mažiausiai patyrę, lyginant pagal vidutinę mokytojavimo patirtį, buvo Kataro ir JAE (po 10 metų) mokytojai.

Didžiausia dalis mokinių, kurių mokytojai turėjo *20 ar daugiau* metų darbo patirties, buvo Bulgarijoje (87 proc.), **Lietuvoje** (86 proc.), Latvijoje (81 proc.), Rusijoje (75 proc.) ir Italijoje (71 proc). Didžiausia dalis mokinių, kurių mokytojai turėjo *10–19 metų* patirties, buvo Portugalijoje (48 proc.), Bahreine ir Taivane (po 45 proc.), Švedijoje (43 proc.), Prancūzijoje (41 proc.), Honkonge, Kuveite ir Naujojoje Zelandijoje (po 40 proc.). Mokinių, kurių mokytojų darbo patirtis buvo *5–9 metai,* daugiausia buvo Airijoje (34 proc.), Katare (33 proc.), Omane ir JAE (po 30 proc.), o mokinių, kurių mokytojų patirtis buvo mažiausia – *mažesnė nei 5 metai* – didžiausia dalis buvo Anglijoje (35 proc.), Maltoje (30 proc.), Katare (27 proc.) ir Bahreine (25 proc.).

Aukščiausias skaitymo rezultatų tarptautinis vidurkis (513 taškų) buvo mokinių, kuriuos mokė mokytojai, turintys *20 ar daugiau* metų mokytojavimo patirtį. Mokinių, kurių mokytojų darbo patirtis *10–19 metų*, tarptautinis rezultatų vidurkis – 511 taškų. Mokytojų, turinčių *5–9 metų* mokytojavimo patirtį, mokinių rezultatų vidurkis 510 taškų, o mažiausias rezultatas – tų mokinių, kurių mokytojai turėjo *mažesnę nei 5 metų* mokytojavimo patirtį – 505 taškai. Taigi, didesnę patirtį turinčių mokytojų mokiniai pasiekė geresnių rezultatų, nors skirtumai tarp kategorijų nėra dideli. Tokia pati tendencija buvo nustatyta tik 5-iose šalyse – Prancūzijoje, Honkonge, Italijoje, Kazachstane ir Lenkijoje. Maroke nustatyta priešinga tendencija – kuo daugiau patirties yra įgavę mokytojai, tuo jų mokiniai pasiekia žemesnių rezultatų. Omane, Slovėnijoje, Saudo Arabijoje ir JAE ši tendencija taip pat ryškėja: kuo didesnė mokytojų patirtis (metais), tuo žemesni mokinių rezultatai (išskyrus turinčiuosius ilgiausią darbo patirtį). Mokytojų, turinčių *mažesnę nei 5 metų* darbo patirtį, mokinių rezultatai yra aukščiausi šešiose šalyse – Maroke, Saudo Arabijoje, JAE, Slovėnijoje, Gruzijoje ir Suomijoje. Įdomu pastebėti, kad Suomijoje beveik penktadalį tyrime dalyvavusių ketvirtokų mokė nė penkerių metų patirties neturintys mokytojai, o jų mokinių vidutiniai skaitymo rezultatai buvo patys geriausi šalyje. Tai rodo, kad jaunoji mokytojų karta į Suomijos mokyklas ateina labai gerai pasirengusi.

Lietuvoje didžiosios dalies mokinių (86 proc.) mokytojai turėjo didelę – *20 metų ar daugiau* – darbo patirtį, jų mokinių skaitymo rezultatų vidurkis – 548 taškai. 11 proc. mokinių buvo mokomi mokytojų, turinčių mažesnę (*10–19 metų*) patirtį, jų mokinių rezultatų vidurkis buvo – 549 taškai. Tik 2 proc. mokinių mokė mokytojai, turėję *5–9 metų* darbo patirtį ir tik 1 proc. mokinių mokė *mažiau nei 5 metų* darbo patirtį turintys mokytojai (šių mokinių rezultatų vidurkiai nepateikiami dėl per mažo duomenų kiekio).

Lyginant su ankstesniais metais, galima teigti, jog **Lietuvoje** padėtis šiuo aspektu negerėja: vidutinė mokytojų darbo patirtis didėja nuo dalyvavimo PIRLS tyrimuose pradžios. 2001 m. vidutinė mokytojų darbo mokykloje patirtis buvo 20 metų (PIRLS 2006, p. 48), o per pastaruosius penkerius metus (2011–2016 m.) padidėjo nuo 24 metų (PIRLS 2011, p. 62) iki 27 metų.

Nuo 2011 m. iki 2016 m. mokinių, kurių mokytojai, turėjo *5–9 metų* ir *mažiau nei 5 metų* darbo patirtį, dalis liko nepakitusi (atitinkamai 2 proc. ir 1 proc.), tačiau daugiau kaip per pusę sumažėjo mokinių, kurių mokytojai turėjo *10–19 metų* patirties, dalis (nuo 26 proc. iki 11 proc.) ir maždaug tiek pat padidėjo mokytojų, turinčių *20 ir daugiau* metų mokytojavimo patirtį, mokinių dalis (nuo 71 proc. iki 86 proc.). Įdomu pastebėti, kad prieš penkerius metus, didesnę nei 20 metų mokytojavimo patirtį turinčių **Lietuvos** mokytojų mokinių vidutiniai skaitymo rezultatai buvo žemesni nei mokykloje dirbusių *10–19 metų* (PIRLS 2011, p. 62), tačiau 2016 m. pirmajai kategorijai priskirtų mokytojų mokinių vidutiniai rezultatai pagerėjo, tapo beveik tokie patys, kaip antrajai kategorijai priskirtų mokytojų mokinių.

Mokytojų profesinis tobulėjimas

5.3 lentelėje pateiktas tyrime PIRLS 2016 dalyvavusių šalių mokinių pasiskirstymas (dalis procentais) pagal jų mokytojų atsakymus į klausimus, apie dalyvavimą kvalifikacijos tobulinimo kursuose, susijusiuose su skaitymo mokymu, per pastaruosius 2 metus iki tyrimo. Duomenys pateikiami pagal šias kategorijas, priklausomai nuo kursų, kuriuose buvo dalyvauta trukmės: *16 valandų ar daugiau, 6–15 valandų, mažiau nei 6 valandos, nedalyvavo.*

Tarptautiniu mastu vidutiniškai 36-ių proc. (**Lietuvoje** – 27 proc.) ketvirtokų mokyto-

jai *16 valandų ar daugiau* tobulinosi skaitymo turinio sričiai skirtuose kursuose, 27 proc. (**Lietuvoje** – 48 proc.) mokinių mokytojai kursuose tobulinosi *6–15 valandų*, 22 proc. (**Lietuvoje** – 21 proc.) – juose dalyvavo *mažiau nei 6 valandas*, 16 proc. (**Lietuvoje** – 5 proc.) mokinių mokytojai skaitymo mokymo klausimams skirtuose kursuose *nedalyvavo*.

Didžiausia tyrime dalyvavusių mokinių dalis, kurių mokytojai kursuose dalyvavo *16 valandų ar daugiau*, buvo nustatyta Gruzijoje (68 proc.), Azerbaidžane (67 proc.), Makao (Kinijoje) (62 proc.), Kazachstane (60 proc.), mažiausia dalis – Vokietijoje ir Suomijoje (po 5 proc.), Belgijoje (flam.) ir Prancūzijoje (po 6 proc.), Maroke (7 proc.), Belgijoje (pranc.) (8 proc.).

Įdomu pastebėti, kad Maroke (66 proc.), Suomijoje (59 proc.), Danijoje (43 proc.), Belgijoje (pranc.) ir Prancūzijoje (po 38 proc.), Slovakijoje (37 proc.), Vengrijoje (36 proc.) ir Belgijoje (flam.) (35 proc.) užfiksuota gana didelė dalis mokinių, kurių mokytojai visai *nedalyvavo* kursuose, susijusiuose su skaitymo mokymu. Kai kuriose šalyse, atvirkščiai, tokių mokinių dalis buvo labai maža: Azerbaidžane, Egipte, Latvijoje, **Lietuvoje**, Maltoje ir Omane – po 5 proc., Taivane, Katare ir Saudo Arabijoje – po 4 proc., Australijoje ir Kazachstane – po 3 proc., Makao (Kinijoje), JAE ir JAV – tik po 2 proc.

Lyginant mokinių skaitymo rezultatus pagal tai, kiek laiko jų mokytojai dalyvavo su skaitymo mokymu susijusiuose kvalifikacijos tobulinimo kursuose, galima pastebėti, kad geriausių vidutinių rezultatų pasiekė mokytojų, kurie visai *nedalyvavo* tokiuose kursuose, mokiniai (plg. tarptautiniai skaitymo rezultatų vidurkiai pagal mokytojų dalyvavimo kursuose trukmę: *16 valandų ar daugiau* – 510 taškų, *6–15 valandų* – 512 taškų, *mažiau nei 6 valandos* – 513 taškų, *nedalyvavo* – 514 taškų). Taigi tarptautiniu mastu geriausių vidutinių skaitymo rezultatų pasiekė mokiniai, kurių mokytojai tokiuose kursuose *nedalyvavo*.

Su skaitymu susijusiuose kursuose *nedalyvavusių* mokytojų mokinių rezultatai buvo geriausi net 21-oje šalyje. Nors tarptautinių skaitymo rezultatų vidurkių skirtumai tarp ketvirtos ir pirmos kategorijų nedideli, kai kuriose šalyse jie yra gana ženklūs. Pavyzdžiui, Suomijoje mokinių, kurių mokytojai kursuose *nedalyvavo*, rezultatai net 20-čia taškų aukštesni nei mokinių, kurių mokytojai dalyvavo tokiuose kursuose *16 valandų ar daugiau*, Maltoje ir Nyderlanduose aukštesni 21 tašku, Čilėje – 22 taškais, Naujojoje Zelandijoje – 30 taškų, Izraelyje – 31 tašku, Katare – 44 taškais, Trinidade ir Tobage – 48 taškais. Tik 6-iose šalyse (Azerbaidžane, Bahreine, Vokietijoje, Bulgarijoje, Norvegijoje, Portugalijoje, Rusijoje ir Singapūre) aukščiausi vidutiniai skaitymo rezultatai buvo tų mokinių, kurių mokytojai su skaitymo mokymu susijusiuose kursuose dalyvavo *16 ar daugiau valandų*. Daugumos šių šalių mokinių skaitymo rezultatų vidurkių (tarp pirmos ir ketvirtos kategorijų) skirtumai taip pat nemaži (Bahreine – 38 taškai, Vokietijoje – 24 taškai, Azerbaidžane ir Singapūre – po 22 taškus, Bulgarijoje – 16 taškų).

Priežastys, kodėl mokinių skaitymo rezultatai pagal mokytojų dalyvavimo kursuose trukmę yra skirtingi, gali būti įvairios. Pavyzdžiui, profesinio tobulinimo galimybių prieinamumas bei subjektyvus tobulinimosi poreikis gali lemti, kad kursuose dalyvauja labiau motyvuoti, arčiau kvalifikacijos tobulinimo centrų gyvenantys mokytojai. Esminės reikšmės turi ir kitos priežastys, dėl kurių mokytojai yra arba nėra linkę dalyvauti kvalifikacijos tobulinimo kursuose: kursų temų aktualumas, galimybė į juos nuvykti (ar kelionės ir kursų išlaidos kompensuojamos, ar mokykla sudaro sąlygas kursų metu nevesti pamokų), informacijos apie kursų tvarkaraštį prieinamumas, kursų laiko apskaita (ar kursams nustatytas darbo valandų skaičius, ar mokytojai turi juose dalyvauti savo laisvalaikio sąskaita) ir t. t. Skirtingos mokytojų profesinio tobulinimo tradicijos gali padėti paaiškinti, kuriems mokytojams ir kada siūloma arba privaloma dalyvauti kvalifikacijos tobulinimo programose ir renginiuose.

Bet kuriuo atveju, negalima mokytojų dalyvavimo kursuose rodiklio tiesiogiai sieti su mokinių skaitymo rezultatais, nes tyrimu nėra nustatyta, kiek laiko ir energijos mokytojai investuoja tobulindami savo kvalifikaciją savarankiškai skaitydami literatūrą, ieškodami informacijos internete, žiūrėdami mokomuosius filmus, individualiai dalindamiesi patirtimi su šalies ir užsienio kolegomis, patys vesdami kursus. Šį rodiklį reikėtų vertinti kaip vieną sudedamųjų dalių, formuojančių mokytojo bendrąsias, didaktines ir dalykines kompetencijas, kurias jis pritaiko dirbdamas klasėje ir taip prisideda prie mokinių skaitymo rezultatų.

Lietuvoje geriausių skaitymo rezultatų pasiekė mokiniai, kurių mokytojai minėtam profesinio tobulėjimo aspektui skyrė *mažiau nei 6 valan-*

das. Tiesa, skirtumai tarp pirmųjų trijų kategorijų nėra dideli (plg. 544 taškai, 550 taškų ir 552 taškai). Žemiausi skaitymo rezultatai (538 taškai) buvo tų mokinių, kurių mokytojai visai *nedalyvavo* kursuose, skirtuose skaitymo mokymo klausimams.

Mokyklų direktorių išsimokslinimas ir darbo patirtis

Vadovavimo mokyklai reikšmė vis didėja, nes visame pasaulyje mokyklų direktoriai tampa vis labiau atsakingi už mokinių pasiekimus. Kita vertus, mokyklos direktorių vadovavimo efektyvumas dažniausiai nėra aiškiai matomas, todėl jį labai sunku įvertinti. Vienas iš rodiklių, padedančių įvertinti direktorių vadovavimo mokykloms efektyvumą ir švietimo bendruomenių galimybes mokyklose tikėtis inovatyvių idėjų ir pokyčių, mokyklų direktorių išsimokslinimas ir darbo patirtis (metais).

5.4 lentelėje pateiktas tyrime PIRLS 2016 dalyvavusių šalių ketvirtos klasės mokinių pasiskirstymas (dalis procentais) pagal jų mokyklų direktorių įgytą aukščiausią išsimokslinimą. Tarptautiniu mastu vidutiniškai 48 proc. (**Lietuvoje** – 61 proc.) tyrime dalyvavusių ketvirtos klasės mokinių mokyklų direktoriai buvo įgiję *magistro ar aukštesnį* laipsnį, 45 proc. (**Lietuvoje** – 39 proc.) – *bakalauro ar jam prilygstantį* laipsnį. 7 proc. (**Lietuvoje** – 0 proc.) mokinių mokėsi mokyklose, kurių direktoriai *nebuvo įgiję nė bakalauro* laipsnio.

Nagrinėjant *5.4 lentelėje* pateiktus duomenis galima pastebėti, kad didžiosios dalies Slovakijos (100 proc.), Čekijos ir Lenkijos (po 99 proc.), JAV (98 proc.), Gruzijos (96 proc.), Taivano ir Bulgarijos (po 95 proc.), Latvijos (92 proc.), Izraelio (91 proc.), Vokietijos ir Rusijos (po 90 proc.) tyrime dalyvavusių ketvirtokų mokyklų direktorių buvo įgiję *magistro ar aukštesnį* laipsnį. Didžiausia dalis mokinių, kurių mokyklų direktoriai buvo įgiję *bakalauro ar jam prilygstantį* laipsnį, nustatyta Belgijoje (flam.) (95 proc.), Belgijoje (pranc.) (94 proc.) ir Nyderlanduose (92 proc.). Mokinių, kurių mokyklų direktoriai *nebuvo įgiję nė bakalauro* laipsnio, daugiausia buvo Austrijoje (85 proc.), Egipte (39 proc.) ir Maroke (34 proc.). Svarbu pastebėti, kad visose kitose šalyse mokinių, kurių mokykloms vadovavo bakalauro išsilavinimo neturintys mokyklų direktoriai, buvo daug mažiau, o 16-oje šalių (tarp jų ir **Lietuvoje**) – 0 proc.

5.5 lentelėje pateikiami duomenys apie tyrime PIRLS 2016 dalyvavusių šalių ketvirtos klasės mokinių pasiskirstymą (procentais) pagal jų mokyklų direktorių darbo patirtį (metais).

Bendras visų dalyvavusių šalių mokyklų direktorių darbo patirties tarptautinis vidurkis – 10 metų. Didžiausias mokyklų direktorių darbo patirties vidurkis nustatytas **Lietuvoje** ir Latvijoje (po 16 metų). Mažiausias mokyklų direktorių patirties vidurkis nustatytas Egipte (5 metai), Trinidade ir Tobage (6 metai) ir Bahreine (7 metai).

Tarptautiniu mastu lyginant *5.5 lentelėje* pateiktus duomenis, galima pastebėti, kad mokinių dalis mokyklose, kurioms vadovauja *mažiau nei 5 metus* vadovavimo patirties turintys direktoriai, sudaro 28 proc., Egipte tokiose mokyklose mokėsi net 59 proc. tyrime dalyvavusių mokinių, Trinidade ir Tobage – 46 proc., Bahreine ir JAV – po 44 proc. Mažiausia dalis mokinių – 15 proc. – šioje kategorijoje buvo nustatyta **Lietuvoje** ir Šiaurės Airijoje. Įdomu pastebėti, kad tarp tyrime dalyvavusių Singapūro ketvirtokų buvo labai mažai mokinių (tik 1 proc.), kurių mokyklų direktorių vadovavimo patirtis būtų *20 ar daugiau* metų, o **Lietuvoje** šiai kategorijai priskirtų mokinių dalis buvo didžiausia iš visų dalyvavusių šalių – net 41 proc. Mokyklose, kurių direktorių patirtis buvo *10–19 metų*, vidutiniškai mokėsi 31 proc. visų tyrime dalyvavusių ketvirtokų (**Lietuvoje** – 34 proc.). 27 proc. mokinių mokėsi mokyklose, kurių direktorių vadovavimo patirtis *5–9 metai* (**Lietuvoje** šiai kategorijai priskirtų mokinių dalis buvo pati mažiausia – tik 10 proc.). Remiantis šiais duomenimis, galima teigti, jog **Lietuvos** mokyklų direktoriai yra vyriausi pagal vadovavimo patirtį.

Nagrinėjant duomenis pagal mokyklų direktorių vadovavimo patirtį (metais) reikia vengti tiesmukų ir šališkų išvadų, nes ir ilgametė patirtis, ir jaunatviškas entuziazmas siekiant išbandyti naujoves turi savų pliusų bei minusų.

5.1 lentelė. Mokinių pasiskirstymas pagal jų mokytojų išsimokslinimą

Lentelė parengta remiantis mokyklos direktorių atsakymais

Šalys	Mokinių, kurių mokytojai turi šį išsimokslinimą, dalis procentais			
	Aukštasis: magistro ar aukštesnis laipsnis	Aukštasis: bakalauro ar jam prilygstantis laipsnis	Aukštasis neuniversitetinis arba aukštesnysis išsilavinimas	Vidurinis arba nebaigtas vidurinis išsilavinimas
Airija	26 (3,6)	74 (3,6)	0 (0,0)	0 (0,0)
Anglija	8 (2,2)	92 (2,1)	0 (0,0)	0 (0,3)
Australija	12 (2,3)	82 (2,8)	7 (2,0)	0 (0,0)
Austrija	5 (1,2)	26 (3,0)	68 (2,9)	0 (0,3)
Azerbaidžanas	12 (2,6)	46 (3,9)	41 (3,8)	1 (0,6)
Bahreinas	17 (3,5)	81 (3,6)	1 (0,5)	1 (0,7)
Belgija (flam.)	2 (0,8)	96 (1,2)	2 (0,8)	0 (0,4)
Belgija (pranc.)	2 (0,9)	98 (1,0)	0 (0,0)	0 (0,4)
Bulgarija	76 (3,0)	18 (2,7)	6 (1,6)	0 (0,0)
Čekija	92 (1,5)	2 (0,7)	2 (0,7)	5 (1,1)
Čilė	10 (2,5)	65 (4,3)	25 (3,9)	0 (0,0)
Danija	4 (1,5)	79 (3,0)	15 (2,7)	2 (1,0)
Egiptas	1 (0,8)	71 (3,9)	24 (3,8)	3 (1,1)
Gruzija	82 (2,9)	9 (2,2)	9 (2,1)	0 (0,0)
Honkongas	37 (3,5)	59 (3,5)	4 (1,7)	0 (0,0)
Iranas	5 (1,5)	58 (4,1)	26 (3,1)	11 (2,8)
Ispanija	24 (2,9)	76 (2,9)	0 (0,1)	0 (0,0)
Italija	2 (1,1)	16 (2,6)	19 (2,9)	63 (3,8)
Izraelis	34 (3,9)	61 (3,9)	4 (1,3)	0 (0,0)
JAE	22 (2,4)	71 (2,1)	7 (1,6)	0 (0,0)
JAV	55 (4,0)	45 (4,0)	0 (0,0)	0 (0,0)
Kanada	16 (1,8)	84 (1,8)	0 (0,0)	0 (0,0)
Kataras	25 (2,0)	71 (2,1)	3 (0,7)	1 (0,6)
Kazachstanas	1 (0,7)	84 (2,7)	12 (2,3)	3 (1,1)
Kuveitas	9 (2,5)	89 (2,7)	2 (1,0)	0 (0,3)
Latvija	51 (4,1)	44 (4,2)	4 (1,6)	1 (0,2)
Lenkija	100 (0,3)	0 (0,0)	0 (0,3)	0 (0,0)
LIETUVA	**27 (3,6)**	**70 (3,8)**	**3 (1,2)**	**0 (0,0)**
Makao (Kinija)	9 (0,1)	81 (0,1)	9 (0,0)	1 (0,0)
Malta	7 (0,1)	84 (0,1)	6 (0,1)	3 (0,1)
Marokas	0 (0,4)	42 (3,4)	13 (2,4)	44 (3,5)
Naujoji Zelandija	5 (1,3)	82 (2,4)	13 (2,3)	0 (0,0)
Nyderlandai	4 (1,4)	91 (2,1)	4 (1,4)	1 (0,7)
Norvegija (5)	22 (3,2)	73 (3,2)	4 (1,4)	0 (0,3)
Omanas	11 (1,8)	73 (3,1)	12 (2,4)	3 (1,0)
PAR	1 (0,9)	46 (4,0)	45 (3,9)	7 (1,8)
Portugalija	13 (2,5)	83 (2,7)	5 (1,2)	0 (0,0)
Prancūzija	42 (4,0)	44 (3,8)	11 (2,4)	3 (1,1)
Rusija	43 (3,5)	37 (3,3)	19 (2,6)	0 (0,0)
Saudo Arabija	4 (1,7)	77 (3,6)	13 (2,7)	6 (1,8)
Singapūras	9 (1,5)	72 (2,7)	18 (2,4)	1 (0,5)
Slovakija	98 (1,3)	2 (1,1)	1 (0,7)	0 (0,0)
Slovėnija	2 (0,9)	62 (3,2)	36 (3,2)	0 (0,0)
Suomija	92 (1,8)	6 (1,5)	1 (0,5)	1 (0,4)
Šiaurės Airija	19 (3,4)	80 (3,5)	1 (0,7)	0 (0,0)
Švedija	13 (2,8)	81 (3,1)	5 (1,7)	0 (0,2)
Taivanas	42 (4,1)	58 (4,1)	0 (0,0)	0 (0,0)
Trinidadas ir Tobagas	9 (2,2)	62 (4,0)	24 (3,5)	5 (1,9)
Vengrija	5 (1,7)	95 (1,8)	0 (0,2)	0 (0,0)
Vokietija	90 (2,2)	2 (1,2)	7 (1,9)	0 (0,5)
Tarptautinis vidurkis	**26 (0,3)**	**60 (0,4)**	**11 (0,3)**	**3 (0,1)**

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

5.2 lentelė. Skaitymo rezultatai pagal mokytojų darbo patirtį metais

Lentelė parengta remiantis mokytojų atsakymais

Šalys	20 metų ar daugiau		10-19 metų		5-9 metai		Mažiau nei 5 metai		Vidutinė patirtis metais
	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	
Airija	20 (3,3)	567 (5,0)	29 (3,4)	569 (4,0)	34 (4,1)	567 (4,8)	17 (2,6)	563 (5,5)	13 (0,9)
Anglija	20 (3,0)	563 (4,7)	26 (3,3)	554 (4,6)	18 (2,8)	563 (4,3)	35 (3,3)	557 (4,1)	11 (0,7)
Australija	40 (3,3)	547 (4,4)	23 (2,9)	542 (4,2)	15 (2,7)	549 (7,4)	22 (2,8)	542 (7,6)	17 (0,8)
Austrija	59 (3,7)	541 (3,1)	19 (2,9)	551 (5,3)	12 (2,2)	528 (6,8)	10 (2,0)	542 (6,8)	22 (0,9)
Azerbaidžanas	64 (3,3)	474 (5,7)	24 (2,9)	471 (9,6)	6 (1,8)	475 (17,7)	6 (1,6)	451 (10,0)	23 (0,7)
Bahreinas	12 (2,5)	429 (9,9)	45 (4,8)	450 (4,8)	18 (3,9)	452 (9,0)	25 (2,6)	438 (7,8)	11 (0,5)
Belgija (flam.)	37 (3,5)	529 (3,2)	37 (3,6)	529 (2,8)	10 (1,9)	516 (7,8)	17 (2,7)	514 (5,0)	17 (0,7)
Belgija (pranc.)	47 (3,8)	503 (3,5)	31 (3,5)	494 (5,2)	15 (2,7)	494 (8,0)	6 (1,6)	479 (8,8)	19 (0,8)
Bulgarija	87 (2,9)	550 (4,7)	8 (2,3)	549 (13,1)	3 (1,2)	583 (8,8)	2 (0,8)	~ ~	28 (0,7)
Čekija	54 (3,5)	545 (3,0)	24 (3,0)	545 (3,9)	11 (2,4)	537 (7,9)	11 (2,1)	538 (4,4)	20 (0,7)
Čilė	28 (4,6)	503 (5,1)	27 (4,4)	498 (6,7)	28 (4,6)	487 (7,8)	17 (3,3)	501 (8,4)	15 (1,1)
Danija	31 (3,8)	554 (3,6)	38 (4,3)	543 (3,7)	21 (3,1)	547 (4,3)	10 (2,2)	546 (6,6)	16 (0,8)
Egiptas	43 (4,4)	315 (9,3)	32 (3,9)	353 (9,5)	18 (3,6)	332 (16,9)	7 (1,9)	318 (29,5)	17 (0,9)
Gruzija	67 (3,5)	488 (3,2)	23 (3,1)	492 (6,4)	7 (1,9)	486 (11,4)	3 (1,2)	518 (16,0)	23 (0,8)
Honkongas	34 (3,9)	576 (5,0)	40 (4,3)	570 (4,8)	13 (3,0)	563 (8,6)	13 (2,4)	561 (6,6)	15 (0,6)
Iranas	49 (3,6)	444 (5,6)	23 (3,4)	415 (11,0)	15 (2,2)	404 (14,6)	13 (2,6)	415 (12,0)	17 (0,7)
Ispanija	47 (3,2)	527 (2,3)	26 (2,5)	531 (3,2)	18 (2,5)	526 (7,5)	8 (1,6)	525 (4,4)	19 (0,8)
Italija	71 (3,0)	552 (2,7)	22 (2,9)	543 (5,4)	3 (0,8)	530 (12,9)	4 (1,7)	524 (13,8)	25 (0,8)
Izraelis	34 (3,5)	547 (6,3)	34 (4,0)	520 (8,1)	23 (3,8)	525 (9,6)	9 (2,4)	520 (16,6)	16 (0,8)
JAE	12 (1,4)	444 (11,7)	34 (2,6)	433 (5,0)	30 (2,2)	465 (7,6)	24 (2,4)	471 (6,5)	10 (0,3)
JAV	30 (3,4)	557 (4,9)	37 (3,8)	549 (5,7)	16 (3,3)	553 (6,9)	17 (2,4)	535 (8,7)	15 (0,8)
Kanada	28 (2,1)	545 (3,4)	37 (2,4)	545 (3,0)	20 (1,9)	540 (3,9)	16 (1,7)	540 (6,4)	14 (0,4)
Kataras	14 (1,7)	452 (9,8)	27 (2,0)	440 (4,7)	33 (2,2)	440 (6,5)	27 (2,2)	442 (7,0)	10 (0,4)
Kazachstanas	50 (4,0)	540 (3,5)	30 (3,7)	536 (5,2)	9 (2,2)	535 (8,5)	10 (2,2)	521 (7,5)	20 (0,8)
Kuveitas	14 (3,6)	398 (22,8)	40 (5,5)	400 (8,8)	23 (4,0)	383 (8,0)	23 (4,6)	399 (15,6)	11 (0,7)
Latvija	81 (2,9)	557 (2,1)	12 (2,3)	565 (5,5)	4 (1,6)	556 (8,7)	3 (1,1)	548 (7,6)	27 (0,7)
Lenkija	56 (3,8)	566 (2,9)	29 (3,3)	564 (4,0)	4 (1,3)	563 (8,8)	10 (2,6)	561 (8,2)	21 (0,9)
LIETUVA	**86 (2,4)**	**548 (2,7)**	**11 (2,1)**	**549 (13,0)**	**2 (1,0)**	**~ ~**	**1 (0,6)**	**~ ~**	**27 (0,6)**
Makao (Kinija)	30 (0,1)	547 (1,7)	28 (0,1)	545 (2,4)	18 (0,1)	546 (2,3)	23 (0,1)	542 (2,8)	14 (0,0)
Malta	19 (0,1)	462 (3,8)	35 (0,2)	464 (2,6)	17 (0,1)	448 (3,8)	30 (0,1)	434 (2,5)	11 (0,0)
Marokas	56 (2,8)	346 (5,0)	21 (2,8)	364 (8,8)	13 (2,5)	369 (16,9)	10 (2,4)	383 (19,2)	21 (0,6)
Naujoji Zelandija	21 (2,3)	529 (5,9)	40 (2,6)	532 (3,6)	18 (1,9)	521 (6,0)	22 (2,6)	520 (7,7)	13 (0,6)
Nyderlandai	39 (3,9)	548 (2,7)	29 (3,2)	545 (3,6)	15 (3,0)	545 (4,7)	17 (2,9)	540 (7,3)	17 (0,9)
Norvegija (5)	28 (3,5)	562 (4,0)	37 (4,1)	559 (2,8)	19 (3,3)	559 (4,5)	16 (2,9)	554 (5,2)	15 (0,8)
Omanas	20 (2,9)	434 (8,0)	33 (3,1)	412 (4,4)	30 (3,2)	415 (7,2)	17 (2,2)	417 (5,4)	12 (0,5)
PAR	40 (4,0)	315 (7,8)	24 (3,3)	325 (7,6)	13 (2,5)	313 (17,9)	23 (3,1)	322 (11,4)	15 (0,7)
Portugalija	46 (2,6)	529 (2,5)	48 (3,3)	527 (4,2)	4 (2,2)	538 (8,4)	2 (0,9)	~ ~	21 (0,4)
Prancūzija	30 (3,6)	521 (3,6)	41 (3,7)	510 (3,3)	18 (2,6)	509 (8,1)	12 (2,2)	495 (7,0)	16 (0,7)
Rusija	75 (3,3)	583 (2,9)	12 (2,5)	572 (9,1)	7 (1,8)	582 (10,6)	6 (1,7)	570 (10,2)	25 (0,9)
Saudo Arabija	33 (4,0)	424 (7,9)	36 (4,0)	420 (7,7)	23 (3,8)	435 (11,0)	8 (2,2)	458 (23,0)	15 (0,6)
Singapūras	19 (2,3)	580 (9,1)	36 (2,9)	578 (5,3)	22 (2,0)	579 (6,4)	22 (2,4)	567 (6,3)	13 (0,5)
Slovakija	56 (3,7)	540 (3,9)	27 (3,1)	527 (6,6)	9 (1,8)	536 (9,8)	8 (1,9)	520 (13,3)	22 (0,8)
Slovėnija	66 (3,7)	543 (2,6)	25 (3,3)	539 (3,3)	6 (1,8)	543 (6,9)	3 (1,2)	562 (7,2)	24 (0,7)
Suomija	38 (3,1)	567 (3,2)	25 (2,5)	565 (4,9)	18 (2,5)	563 (3,6)	18 (2,8)	571 (3,4)	16 (0,8)
Šiaurės Airija	45 (4,2)	558 (3,3)	29 (4,2)	570 (5,2)	15 (3,6)	577 (6,0)	11 (2,6)	554 (8,6)	18 (0,9)
Švedija	19 (3,2)	554 (4,9)	43 (4,7)	559 (3,1)	17 (3,8)	563 (6,4)	21 (3,5)	544 (4,3)	13 (0,7)
Taivanas	42 (4,0)	556 (2,6)	45 (4,1)	561 (3,0)	8 (2,3)	565 (5,8)	4 (1,6)	549 (9,9)	18 (0,6)
Trinidadas ir Tobagas	44 (3,9)	478 (5,8)	36 (3,6)	472 (7,5)	9 (2,0)	510 (14,7)	11 (2,9)	482 (14,8)	18 (0,8)
Vengrija	61 (4,0)	558 (4,1)	22 (3,2)	560 (6,4)	13 (2,5)	535 (11,2)	4 (1,5)	532 (20,2)	24 (1,0)
Vokietija	38 (3,8)	536 (6,7)	32 (3,7)	544 (4,0)	17 (2,8)	527 (8,7)	13 (2,5)	544 (8,0)	18 (0,9)
Tarptautinis vidurkis	**42 (0,5)**	**513 (0,9)**	**30 (0,5)**	**511 (0,9)**	**15 (0,4)**	**510 (1,3)**	**13 (0,3)**	**505 (1,6)**	**17 (0,1)**

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

~ Duomenys nepakankami

5.3 lentelė. **Skaitymo rezultatai pagal mokytojų dalyvavimo kvalifikacijos tobulinimo kursuose, tiesiogiai susijusiuose su skaitymu ar skaitymo mokymu, trukmę per pastaruosius 2 metus iki tyrimo**

Lentelė parengta remiantis mokytojų atsakymais

Šalys	16 valandų ar daugiau		6-15 valandų		Mažiau nei 6 valandos		Nedalyvavo	
	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis
Airija	34 (3,3)	564 (5,9)	22 (3,3)	567 (4,8)	35 (3,6)	567 (4,2)	10 (2,2)	572 (6,2)
Anglija	20 (2,9)	551 (5,8)	29 (3,5)	560 (5,3)	34 (3,4)	556 (3,5)	18 (2,9)	566 (4,5)
Australija	49 (3,8)	542 (3,8)	27 (3,6)	544 (5,2)	21 (2,7)	556 (5,7)	3 (0,9)	536 (12,8)
Austrija	28 (3,2)	542 (4,3)	49 (3,4)	539 (3,5)	16 (2,4)	547 (5,3)	7 (1,9)	544 (5,2)
Azerbaidžanas	67 (3,7)	477 (4,7)	22 (3,1)	468 (12,9)	6 (1,7)	455 (16,4)	5 (1,4)	455 (18,9)
Bahreinas	42 (3,1)	460 (5,2)	27 (3,1)	433 (6,1)	20 (2,5)	439 (7,5)	11 (2,2)	422 (13,8)
Belgija (flam.)	6 (1,5)	516 (9,7)	20 (3,2)	527 (4,8)	39 (3,5)	522 (3,5)	35 (3,6)	530 (3,4)
Belgija (pranc.)	8 (1,8)	496 (7,3)	24 (3,4)	505 (6,0)	30 (3,3)	491 (4,8)	38 (3,7)	499 (4,2)
Bulgarija	33 (3,3)	556 (6,3)	35 (3,7)	552 (7,2)	18 (3,0)	550 (10,6)	13 (2,7)	540 (11,5)
Čekija	12 (2,4)	543 (5,8)	36 (3,3)	542 (3,3)	30 (3,3)	546 (3,3)	22 (2,7)	542 (5,7)
Čilė	49 (4,4)	496 (5,2)	28 (3,7)	495 (5,0)	15 (3,5)	490 (7,6)	9 (2,8)	518 (9,3)
Danija	26 (3,2)	549 (5,0)	17 (3,3)	552 (4,7)	14 (2,7)	548 (6,9)	43 (3,6)	545 (2,7)
Egiptas	52 (4,3)	328 (7,7)	29 (3,6)	328 (13,2)	14 (3,1)	342 (14,8)	5 (1,8)	328 (13,8)
Gruzija	68 (3,9)	489 (3,5)	19 (2,9)	487 (6,9)	6 (2,1)	492 (11,9)	7 (2,0)	490 (11,0)
Honkongas	22 (3,7)	573 (7,7)	35 (4,0)	562 (4,5)	31 (4,1)	572 (4,7)	12 (2,8)	576 (9,3)
Iranas	58 (3,5)	426 (6,4)	15 (2,5)	417 (11,8)	13 (2,7)	439 (11,4)	14 (2,9)	435 (8,6)
Ispanija	48 (2,9)	527 (2,1)	21 (2,0)	526 (5,8)	15 (2,4)	528 (4,4)	17 (2,3)	535 (3,3)
Italija	25 (3,7)	549 (4,1)	26 (3,2)	549 (4,7)	23 (3,3)	551 (4,9)	26 (3,4)	546 (5,4)
Izraelis	54 (3,5)	522 (5,0)	19 (3,4)	528 (10,8)	16 (2,9)	544 (7,5)	11 (2,5)	553 (7,2)
JAE	50 (2,6)	437 (4,9)	31 (2,6)	457 (7,2)	17 (2,3)	484 (8,6)	2 (0,6)	~ ~
JAV	55 (4,2)	539 (4,3)	28 (3,9)	566 (5,0)	15 (2,4)	556 (8,2)	2 (0,8)	~ ~
Kanada	34 (2,0)	537 (3,3)	30 (2,1)	545 (3,1)	29 (2,2)	546 (3,1)	8 (1,3)	556 (4,5)
Kataras	57 (2,6)	432 (3,2)	27 (2,7)	454 (6,3)	12 (1,5)	457 (7,9)	4 (1,0)	476 (20,3)
Kazachstanas	60 (3,5)	540 (3,6)	25 (3,3)	532 (4,4)	11 (2,4)	526 (8,4)	3 (1,4)	547 (19,0)
Kuveitas	24 (3,2)	388 (12,1)	34 (5,8)	395 (11,5)	29 (4,4)	396 (10,6)	13 (4,0)	395 (18,9)
Latvija	48 (3,9)	558 (3,2)	33 (4,0)	552 (3,4)	14 (2,7)	570 (4,3)	5 (1,6)	564 (9,8)
Lenkija	23 (3,7)	561 (5,2)	27 (2,9)	556 (4,6)	33 (3,5)	570 (2,9)	17 (3,4)	573 (6,4)
LIETUVA	**27 (3,7)**	**544 (6,0)**	**48 (3,5)**	**550 (3,5)**	**21 (2,8)**	**552 (7,6)**	**5 (1,7)**	**538 (10,7)**
Makao (Kinija)	62 (0,1)	550 (1,3)	21 (0,1)	545 (2,0)	14 (0,1)	532 (2,9)	2 (0,0)	~ ~
Malta	29 (0,1)	442 (3,1)	38 (0,1)	460 (2,2)	29 (0,1)	449 (3,1)	5 (0,1)	463 (5,5)
Marokas	7 (1,7)	393 (21,6)	6 (1,4)	396 (17,3)	21 (2,9)	359 (11,1)	66 (3,0)	350 (5,2)
Naujoji Zelandija	41 (2,7)	517 (4,0)	30 (2,5)	529 (3,8)	22 (2,2)	534 (5,5)	7 (1,4)	547 (8,3)
Nyderlandai	28 (3,9)	539 (4,1)	30 (4,0)	546 (3,8)	33 (4,4)	546 (4,0)	10 (2,0)	560 (4,1)
Norvegija (5)	32 (3,5)	561 (3,6)	32 (3,5)	559 (4,0)	18 (3,1)	560 (4,7)	18 (2,7)	553 (4,0)
Omanas	52 (3,0)	420 (4,8)	26 (2,6)	425 (5,5)	17 (2,6)	411 (6,2)	5 (1,5)	407 (8,8)
PAR	43 (3,8)	322 (7,6)	25 (3,0)	315 (13,7)	24 (3,3)	323 (9,1)	9 (1,9)	326 (21,2)
Portugalija	33 (2,9)	531 (4,5)	20 (2,4)	529 (4,8)	20 (2,8)	529 (5,6)	28 (2,8)	523 (3,3)
Prancūzija	6 (1,4)	502 (12,0)	18 (3,1)	515 (4,2)	38 (3,8)	509 (4,4)	38 (4,3)	514 (3,1)
Rusija	59 (3,3)	582 (3,5)	16 (2,5)	577 (6,1)	15 (2,4)	581 (5,7)	10 (1,7)	580 (5,9)
Saudo Arabija	46 (4,0)	432 (6,5)	37 (3,9)	433 (8,2)	13 (2,2)	414 (13,9)	4 (1,5)	436 (15,8)
Singapūras	46 (2,8)	584 (5,0)	31 (2,5)	571 (5,6)	16 (1,9)	573 (8,7)	7 (1,2)	562 (10,8)
Slovakija	24 (3,2)	523 (8,7)	15 (2,3)	544 (3,7)	24 (3,3)	540 (8,2)	37 (3,1)	535 (5,8)
Slovėnija	13 (2,2)	542 (3,7)	39 (3,6)	542 (3,6)	32 (3,6)	541 (3,2)	15 (2,9)	544 (5,5)
Suomija	5 (1,1)	549 (5,5)	12 (2,2)	563 (5,3)	24 (3,0)	562 (4,3)	59 (3,1)	569 (2,1)
Šiaurės Airija	25 (4,4)	566 (5,6)	31 (4,8)	559 (5,1)	34 (4,9)	565 (4,2)	10 (2,7)	568 (8,5)
Švedija	37 (3,9)	555 (3,8)	25 (3,6)	556 (5,3)	24 (3,8)	557 (4,6)	15 (2,9)	554 (5,7)
Taivanas	39 (4,1)	562 (2,9)	31 (3,9)	559 (4,1)	26 (3,6)	554 (2,8)	4 (1,7)	565 (11,6)
Trinidadas ir Tobagas	49 (4,1)	471 (5,8)	26 (3,5)	473 (6,7)	16 (3,0)	494 (10,5)	9 (2,6)	519 (17,7)
Vengrija	25 (3,4)	551 (6,6)	15 (2,5)	567 (5,8)	25 (3,6)	564 (6,9)	36 (3,4)	544 (6,8)
Vokietija	5 (1,8)	563 (9,4)	26 (3,3)	530 (9,4)	41 (3,8)	539 (4,3)	27 (3,4)	539 (5,4)
Tarptautinis vidurkis	**36 (0,5)**	**510 (0,9)**	**27 (0,5)**	**512 (1,0)**	**22 (0,4)**	**513 (1,1)**	**16 (0,4)**	**514 (1,5)**

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

~ Duomenys nepakankami

5.4 lentelė. Mokinių pasiskirstymas pagal mokyklos direktorių išsimokslinimą

Lentelė parengta remiantis mokyklos direktorių atsakymais

Šalys	Mokinių, kurių mokyklos direktoriai turi šį išsimokslinimą, dalis procentais		
	Aukštasis: magistro ar aukštesnis laipsnis	Aukštasis: bakalauro ar jam prilygstantis laipsnis	Nebaigtas bakalauro laipsnis
Airija	42 (4,5)	58 (4,5)	1 (0,6)
Anglija	28 (3,8)	69 (3,9)	3 (1,4)
Australija	41 (3,3)	59 (3,3)	1 (0,4)
Austrija	9 (2,1)	6 (2,0)	85 (2,9)
Azerbaidžanas	46 (3,8)	54 (3,8)	0 (0,0)
Bahreinas	54 (2,9)	44 (2,9)	2 (0,9)
Belgija (flam.)	4 (1,7)	95 (1,9)	1 (0,9)
Belgija (pranc.)	6 (2,1)	94 (2,1)	0 (0,0)
Bulgarija	95 (1,3)	5 (1,3)	0 (0,0)
Čekija	99 (0,8)	1 (0,8)	0 (0,0)
Čilė	69 (4,4)	31 (4,4)	0 (0,0)
Danija	18 (2,8)	73 (3,5)	9 (2,3)
Egiptas	3 (1,4)	58 (4,0)	39 (4,0)
Gruzija	96 (1,4)	3 (1,2)	1 (1,0)
Honkongas	62 (3,3)	37 (3,2)	1 (0,9)
Iranas	14 (2,4)	78 (2,7)	8 (1,7)
Ispanija	41 (2,6)	59 (2,6)	0 (0,1)
Italija	37 (4,3)	59 (4,5)	4 (1,0)
Izraelis	91 (2,4)	9 (2,4)	0 (0,0)
JAE	59 (2,2)	33 (2,4)	8 (1,2)
JAV	98 (1,2)	2 (1,2)	0 (0,0)
Kanada	64 (2,3)	35 (2,3)	0 (0,3)
Kataras	43 (0,4)	54 (0,4)	3 (0,1)
Kazachstanas	11 (2,5)	83 (3,0)	6 (1,8)
Kuveitas	11 (2,2)	77 (3,6)	12 (2,9)
Latvija	92 (2,0)	8 (2,0)	0 (0,0)
Lenkija	99 (0,7)	1 (0,7)	0 (0,0)
LIETUVA	**61 (4,0)**	**39 (4,0)**	**0 (0,0)**
Makao (Kinija)	62 (0,1)	36 (0,1)	2 (0,0)
Malta	58 (0,2)	40 (0,2)	2 (0,0)
Marokas	3 (1,0)	63 (3,6)	34 (3,8)
Naujoji Zelandija	30 (3,0)	55 (3,6)	14 (2,7)
Nyderlandai	7 (2,5)	92 (2,5)	0 (0,5)
Norvegija (5)	45 (4,5)	52 (4,4)	3 (1,5)
Omanas	21 (2,1)	62 (2,7)	16 (2,5)
PAR	8 (2,3)	74 (3,7)	18 (3,2)
Portugalija	37 (4,1)	62 (4,1)	1 (0,4)
Prancūzija	25 (3,5)	49 (4,0)	26 (3,8)
Rusija	90 (2,2)	10 (2,2)	0 (0,0)
Saudo Arabija	8 (2,0)	73 (3,7)	18 (3,3)
Singapūras	61 (0,0)	37 (0,0)	1 (0,0)
Slovakija	100 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)
Slovėnija	13 (3,3)	82 (3,7)	5 (1,6)
Suomija	89 (2,3)	10 (2,2)	1 (0,5)
Šiaurės Airija	80 (3,7)	19 (4,1)	1 (0,8)
Švedija	29 (4,1)	66 (4,1)	4 (1,7)
Taivanas	95 (1,6)	5 (1,6)	0 (0,0)
Trinidadas ir Tobagas	37 (4,2)	58 (4,3)	5 (1,9)
Vengrija	37 (3,7)	61 (3,7)	3 (1,3)
Vokietija	90 (1,3)	1 (0,8)	9 (1,6)
Tarptautinis vidurkis	**48 (0,4)**	**45 (0,4)**	**7 (0,2)**

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

~ Duomenys nepakankami

5.5 lentelė. Mokinių pasiskirstymas pagal mokyklų direktorių darbo patirtį

Lentelė parengta remiantis mokyklų direktorių atsakymais

Šalys	Mokinių dalis procentais pagal mokyklų direktorių darbo patirtį metais				Vidutinė patirtis metais
	20 metų ar daugiau	10-19 metų	5-9 metai	Mažiau nei 5 metai	
Airija	13 (2,9)	30 (3,9)	31 (3,8)	25 (3,3)	10 (0,7)
Anglija	8 (2,3)	30 (3,6)	25 (3,5)	36 (3,8)	9 (0,6)
Australija	15 (2,9)	32 (3,8)	25 (2,9)	27 (3,1)	10 (0,5)
Austrija	6 (1,8)	37 (4,4)	38 (4,2)	20 (3,8)	10 (0,5)
Azerbaidžanas	32 (3,6)	29 (3,3)	20 (3,5)	19 (3,2)	14 (0,8)
Bahreinas	8 (1,1)	12 (2,0)	36 (2,6)	44 (2,9)	7 (0,4)
Belgija (flam.)	8 (2,5)	39 (4,0)	34 (4,4)	19 (2,7)	10 (0,5)
Belgija (pranc.)	5 (1,8)	34 (3,9)	34 (4,5)	27 (4,0)	9 (0,5)
Bulgarija	27 (3,6)	35 (4,1)	21 (3,7)	17 (3,4)	13 (0,8)
Čekija	19 (3,1)	38 (3,5)	22 (3,4)	22 (3,4)	12 (0,6)
Čilė	15 (3,4)	23 (3,4)	31 (5,3)	31 (4,7)	10 (0,9)
Danija	10 (2,5)	37 (3,5)	24 (3,1)	30 (3,6)	10 (0,5)
Egiptas	2 (0,4)	11 (2,9)	28 (3,7)	59 (4,3)	5 (0,3)
Gruzija	11 (2,1)	28 (3,6)	29 (3,5)	32 (3,4)	9 (0,6)
Honkongas	10 (2,7)	42 (4,3)	27 (4,4)	22 (3,3)	10 (0,6)
Iranas	18 (2,9)	38 (3,6)	23 (2,5)	21 (3,6)	12 (0,6)
Ispanija	9 (1,6)	26 (2,5)	29 (2,9)	36 (2,9)	9 (0,5)
Italija	13 (3,2)	21 (3,7)	25 (3,7)	41 (4,0)	9 (0,8)
Izraelis	10 (2,1)	26 (3,9)	31 (3,9)	33 (3,4)	9 (0,6)
JAE	15 (1,8)	35 (2,4)	24 (2,3)	25 (2,0)	11 (0,5)
JAV	11 (2,5)	22 (3,8)	22 (3,6)	44 (4,5)	8 (0,6)
Kanada	5 (0,9)	33 (2,5)	32 (2,7)	30 (2,3)	8 (0,3)
Kataras	5 (0,1)	31 (0,4)	39 (0,3)	24 (0,3)	9 (0,0)
Kazachstanas	11 (2,7)	21 (2,7)	27 (3,2)	41 (3,5)	9 (0,6)
Kuveitas	8 (2,1)	19 (4,7)	37 (5,4)	36 (3,5)	8 (0,6)
Latvija	38 (4,0)	31 (3,6)	14 (3,0)	17 (3,2)	16 (0,8)
Lenkija	21 (3,7)	36 (3,5)	22 (3,5)	20 (3,9)	13 (0,7)
LIETUVA	**41 (3,7)**	**34 (3,6)**	**10 (2,3)**	**15 (2,7)**	**16 (0,7)**
Makao (Kinija)	28 (0,1)	24 (0,1)	26 (0,1)	21 (0,1)	14 (0,0)
Malta	9 (0,1)	21 (0,1)	36 (0,1)	34 (0,1)	9 (0,0)
Marokas	3 (1,0)	57 (3,2)	25 (2,6)	16 (2,3)	11 (0,3)
Naujoji Zelandija	26 (3,0)	32 (3,7)	21 (3,3)	21 (3,0)	13 (0,7)
Nyderlandai	21 (3,4)	39 (4,9)	24 (4,7)	17 (3,4)	13 (0,8)
Norvegija (5)	12 (2,7)	23 (3,7)	26 (3,9)	40 (4,6)	9 (0,7)
Omanas	12 (2,1)	46 (2,8)	21 (2,7)	20 (2,5)	12 (0,5)
PAR	21 (3,4)	32 (4,1)	21 (3,0)	26 (3,6)	12 (0,7)
Portugalija	14 (3,0)	32 (4,5)	27 (4,1)	26 (3,8)	10 (0,6)
Prancūzija	15 (3,3)	35 (4,3)	30 (4,5)	21 (3,6)	11 (0,7)
Rusija	15 (2,4)	32 (3,3)	26 (2,9)	26 (3,5)	11 (0,6)
Saudo Arabija	12 (2,3)	35 (3,2)	20 (2,8)	33 (3,8)	10 (0,6)
Singapūras	1 (0,0)	41 (0,0)	30 (0,0)	28 (0,0)	9 (0,0)
Slovakija	8 (2,2)	41 (3,6)	27 (3,4)	24 (3,8)	10 (0,5)
Slovėnija	9 (2,7)	44 (4,3)	29 (4,3)	17 (3,0)	11 (0,5)
Suomija	20 (3,6)	33 (4,0)	24 (3,8)	23 (3,2)	12 (0,7)
Šiaurės Airija	27 (4,5)	40 (4,5)	19 (4,2)	15 (3,3)	14 (0,8)
Švedija	10 (3,2)	28 (4,0)	32 (4,4)	30 (3,6)	9 (0,9)
Taivanas	4 (1,6)	36 (3,8)	36 (4,0)	24 (3,8)	9 (0,5)
Trinidadas ir Tobagas	2 (1,5)	12 (2,4)	40 (4,5)	46 (4,2)	6 (0,4)
Vengrija	12 (3,1)	30 (4,1)	35 (3,5)	23 (3,8)	10 (0,6)
Vokietija	12 (2,4)	29 (3,8)	24 (3,0)	35 (3,5)	9 (0,6)
Tarptautinis vidurkis	**14 (0,4)**	**31 (0,5)**	**27 (0,5)**	**28 (0,5)**	**10 (0,1)**

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

6 MOKYMAS KLASĖJE IR MOKINIŲ POŽIŪRIS Į SKAITYMĄ

Mokymosi pasiekimai priklauso nuo daugelio veiksnių: nuo ugdymo programų politikos, nuo materialių mokyklos išteklių, kasdienės veiklos pamokose, mokymo būdų ir pamokose naudojamos mokymo medžiagos. Vis dėlto mokymas klasėje yra vienas pagrindinių aukštus mokinių rezultatus lemiančių veiksnių. Mokinių elgesys, požiūris ir raštingumo lygis taip pat daro įtaką mokytojų pasirenkamoms ir taikomoms mokymo strategijoms, o tai savo ruožtu paveikia visos klasės mokymąsi.

Kiekviename PIRLS tyrimo cikle stebima tendencija, kad ketvirtos klasės mokinių skaitymo rezultatai yra ženkliai aukštesni, jeigu jų požiūris į skaitymą yra labiau teigiamas. Šiuo aspektu PIRLS 2016 tyrimas patvirtina visų ankstesnių tyrimo ciklų duomenis. Tačiau siekiant gerų rezultatų, vien mokinių motyvacijos mokytis nepakanka – reikia sudaryti jiems tinkamas mokymosi sąlygas ir užtikrinti lygias galimybes jomis naudotis.

Šiame skyriuje nagrinėjama informacija apie kalbos ir skaitymo mokymui skiriamą laiką, ugdomus teksto suvokimo gebėjimus, mokymui naudojamus tekstus, ugdymo organizavimo būdus, kompiuterių panaudojimą skaitymo pamokose ir kitus klasės lygmens veiksnius, susijusius su pradinių klasių mokinių skaitymo pasiekimais.

Laikas, skirtas kalbos ir skaitymo mokymui

Daugumos šalių švietimo sistemose mokymo laikas yra aiškiai reglamentuotas ir santykinai stabilus. Mokymui skirto laiko ir mokinių pasiekimų ryšys nėra tiesioginis. Mokymo produktyvumą lemia įvairūs skirtingo lygmens veiksniai, pradedant visos švietimo sistemos efektyvumu ir baigiant konkrečiomis praktikomis pamokoje. Laikui, arba mokymosi trukmei, tenka svarbus vaidmuo tuomet, kai kiti veiksniai mokykloje yra vienodai kokybiški. Tik tuomet jis gali daryti esminę įtaką vertinant mokinių galimybes mokytis ir lemti mokinių pasiekimų rezultatus.

Tyrime PIRLS 2016 dalyvavusių mokyklų direktoriai pateikė informaciją, kiek dienų per metus ir kiek valandų per dieną jų vadovaujamoje mokykloje vyksta pamokos, o ketvirtos klasės mokytojai pateikė informaciją apie tai, kiek valandų buvo skirta kalbos (įskaitant skaitymą, rašymą, klausymąsi, literatūros pažinimą ir kitų kalbinių gebėjimų ugdymą) ir atskirai skaitymo mokymui (įskaitant skaitymo mokymą per visų dalykų pamokas).

6.1 lentelėje pateikti duomenys, parengti remiantis mokyklų direktorių ir mokytojų pateikta informacija apie bendrą visų dalykų ugdymo valandų skaičių per metus, taip pat kalbos ir skaitymo mokymui skirtą laiką. Lentelėje šalys išrikiuotos pagal visų dalykų mokymui skirtų valandų skaičių (mažėjimo tvarka).

Tarptautiniu mastu tyrime PIRLS 2016 dalyvavę ketvirtos klasės mokiniai visų dalykų mokėsi 898 valandas. Vidutiniškai 27 proc. (apie 242 valandas per metus) viso ugdymui skirto laiko buvo skiriama kalbos mokymui, įskaitant skaitymą, rašymą, klausymąsi, kalbėjimą, literatūrinį ugdymą, taip pat visų kitų kalbinių gebėjimų ugdymą. Vidutiniškai 18 proc. (apie 156 valandas per metus) viso ugdymui skirto laiko buvo skiriama mokymui skaityti (įskaitant skaitymo mokymą per visų dalykų pamokas).

Tarp šalių fiksuojami dideli kiekybiniai laiko skirtumai visais aspektais. Pagal bendrą visų dalykų ugdymo valandų skaičių, nuo 627 val. **Lietuvoje** ir Irane iki 1180 val. PAR; pagal valandų skaičių kalbos mokymui, nuo 140 val. Lenkijoje iki 363 val. Nyderlanduose; pagal valandų skaičių skaitymo mokymui, nuo 33 val. Lenkijoje iki 327 val. JAV.

Lyginant tiek kalbos mokymui, tiek skaitymo mokymui skiriamo laiko duomenis (žr. *6.1 lentelę*) su mokinių skaitymo rezultatais (žr. *2.1 lentelę*, p. 37), tarp šių rodiklių nėra fiksuojamos tiesioginės sąsajos. Pavyzdžiui, stebėdami dvidešimties aukščiausius rezultatus pademonstravusių šalių skiriamą laiką kalbos arba skaitymo mokymui, matome milžiniškus skirtumus. Lenkija (6 pozicija pagal vidutinius skaitymo pasiekimus), iš visų šalių skirdama mažiausiai laiko kalbos ir skaitymo mokymui (atitinkamai 140 valandų ir 33 valandas), pagal bendruosius skaitymo rezultatus lenkia didžiąją dalį pir-

mojo 20-uko šalių, tarp jų ir daugiausia tam laiko skiriančius Nyderlandus (20 pozicija pagal vidutinius skaitymo pasiekimus) bei JAV (15 pozicija pagal vidutinius skaitymo pasiekimus).

Lietuva kalbos mokymui (183 val.) ir skaitymo mokymui (144 val.) skiria vidutiniškai mažiau valandų nei tarptautinis vidurkis, tačiau mokinių skaitymo rezultatai statistiškai reikšmingai aukštesni už PIRLS skalės vidurkį. **Lietuvos** ir JAV vidutiniai skaitymo rezultatai bendroje šalių rikiuotėje praktiškai nesiskiria.

Taigi kalbos mokymo ir skaitymo mokymo trukmė nėra tiesiogiai susijusi su mokinių rezultatais. Daugiau reikšmės turi tai, kiek tikslingai ir našiai išnaudojamas kalbos ir (ar) skaitymo mokymui skirtas laikas, kitaip tariant, kokiais būdais ir kiek veiksmingai mokytojas taiko strategijas, skirtas ugdyti mokinių teksto suvokimo gebėjimus.

Teksto suvokimo gebėjimų ir strategijų ugdymas

Egzistuoja eilė metodų, kuriuos mokytojai gali pasitelkti ugdydami mokinių teksto suvokimo gebėjimus. Mokytojai klausimynuose pateikė atsakymus, kaip dažnai jie, siekdami ugdyti mokinių skaitymo supratimo įgūdžius ir strategijas, skiria jiems šias užduotis:

- *rasti informaciją tekste;*
- *įvardyti svarbiausias perskaityto teksto mintis;*
- *paaiškinti ar pagrįsti, kaip supranta tai, ką perskaitė;*
- *palyginti tai, ką perskaitė, su savo patirtimi;*
- *palyginti tai, ką perskaitė, su kitais skaitytais dalykais;*
- *numatyti, kas toliau įvyks skaitomame tekste;*
- *apibendrinti ir daryti išvadas;*
- *apibūdinti teksto stilių arba struktūrą;*
- *apibūdinti autoriaus požiūrį ar intenciją.*

6.2 lentelėje pateikti duomenys apie mokinių dalį, kurių bent kartą per savaitę buvo prašoma atlikti nurodytas užduotis.

Rezultatai rodo, kad *rasti informaciją tekste* yra viena labiausiai paplitusių (96 proc. visų mokinių) teksto suvokimo gebėjimus ugdančių užduočių visose tyrime dalyvavusiose šalyse. Jas atlieka visi arba beveik visi mokiniai bent kartą per savaitę, nepriklausomai nuo šalies. Šiuo požiūriu nežymiai išsiskiria tik Suomija, Švedija, Belgija (flam.) ir Makao (Kinija), kuriose šią užduotį bent kartą per savaitę gauna ne daugiau nei 9 iš 10-ies mokinių.

Absoliuti dauguma (95 proc.) PIRLS tyrime dalyvavusių mokinių, pasak mokytojų, bent kartą per savaitę gauna užduotį *paaiškinti ar pagrįsti, kaip supranta tai, ką perskaitė*. Skandinavijos šalyse (Suomijoje, Švedijoje, Norvegijoje), taip pat Nyderlanduose šią užduotį atlieka ne daugiau nei 8 mokiniai iš 10-ies, o Danijoje, Belgijoje (pranc.), Austrijoje, Irane ir kai kuriose Azijos šalyse (Taivane, Makao (Kinijoje) – ne daugiau nei 9 mokiniai iš 10-ies.

Trečioji labiausiai paplitusi užduotis – *įvardyti svarbiausias perskaityto teksto mintis*. Bent kartą per savaitę ją atlieka 94 proc. visų tyrime dalyvavusių mokinių. Daugumoje šalių ją atlieka visi arba beveik visi, 90 proc. ir daugiau, mokinių. Tik Vokietijoje, Prancūzijoje, Belgijoje (pranc.), Suomijoje, Norvegijoje, Taivane ir Singapūre ji buvo skiriama ne daugiau nei 9 mokiniams iš 10-ies, o Švedijoje, Nyderlanduose ir Belgijoje (flam.) – ne daugiau nei 8 iš 10-ies.

Truputį mažiau tyrime dalyvavusių mokinių (83 proc.) bent kartą per savaitę gauna užduotį *palyginti tai, ką perskaitė, su savo patirtimi*. Tarp šalių šią užduotį atliekančių mokinių dalis skiriasi labiau: Prancūzijoje ir Belgijoje (pranc.), pasak mokytojų, šią užduotį bent kartą per savaitę atlieka atitinkamai 41 proc. ir 42 proc. mokinių, o štai Rusijoje, Lenkijoje, Kazachstane, Gruzijoje ir Čilėje – 97 proc. ar daugiau.

Panašiai paplitusi (82 proc. visų mokinių) užduotis – *apibendrinti ir daryti išvadas*. Tarp šalių šios užduoties populiarumas taip pat netolygus: pusė ar vos daugiau nei pusė visų mokinių bent kartą per savaitę ją atlieka Austrijoje, Suomijoje, Norvegijoje ir Belgijoje (pranc.), o Rusijoje ir Kazachstane ji skiriama absoliučiai visiems ketvirtokams.

77 proc. visų mokinių bent kartą per savaitę gauna užduotį *numatyti, kas toliau įvyks skaitomame tekste*. Mažiausia mokinių dalis šią užduotį atlieka Austrijoje (38 proc.), Norvegijoje (42 proc.) ir Suomijoje (44 proc.), o Taivane ir Belgijoje (pranc.) – vos kiek daugiau nei pusė (atitinkamai 52 proc. ir 53 proc.). Tačiau Čilėje, Airijoje, Gruzijoje, Trinidade ir Tobage šią užduotį bent kartą per savaitę gauna 95 proc. ar daugiau tyrime dalyvavusių mokinių.

Panašiai praktikuojama užduotis ugdant teksto suvokimo gebėjimus yra *palyginti tai, ką perskaitė, su kitais skaitytais dalykais*. Ją bent kartą per savaitę atlieka 75 proc. visų tyrime dalyvavusių mokinių. Palyginti su kitomis šalimis, mažiausia mokinių dalis šią užduotį gauna Belgijoje (pranc.) (35 proc.), taip pat pusė ar kiek mažiau nei pusė Suomijos, Nyderlandų, Belgijos (flam.), Vokietijos, Austrijos ir Prancūzijos mokinių. Kita vertus, kai kuriose šalyse (Azerbaidžane, **Lietuvoje**, Gruzijoje, Čilėje ir Kazachstane) mokytojai ją skiria 95 proc. ar daugiau mokinių.

Dar mažiau tyrime dalyvavusių ketvirtokų (69 proc.) bent kartą per savaitę gauna užduotį *apibūdinti teksto stilių arba struktūrą*. Remiantis mokytojų pateiktais duomenimis, mažiausia mokinių dalis (29 proc. ir mažiau) šią užduotį atlieka Suomijoje, Vokietijoje, Austrijoje ir Norvegijoje, o didžiausia (95 proc. ir daugiau) – Bulgarijoje, Čilėje, Portugalijoje ir Kazachstane.

Mažiausiai populiari užduotis (66 proc. visų mokinių), atliekama ugdant mokinių teksto suvokimo gebėjimus, yra *apibūdinti autoriaus požiūrį ar intenciją*. Mažiausiai ji būdinga Suomijos, Norvegijos, Austrijos, Švedijos, Nyderlandų, Vokietijos ir Slovėnijos mokinių ugdyme – ją gauna ne daugiau nei trečdalis šių šalių mokinių, o štai buvusiose Sovietų Sąjungos respublikose – Azerbaidžane, Gruzijoje, Rusijoje ir Kazachstane – ją atlieka 95 proc. ir daugiau ketvirtokų.

Lietuvoje visos nurodytos užduotys, skirtos ugdyti mokinių teksto suvokimo gebėjimus, pasak mokytojų, yra praktikuojamos itin dažnai – jas bent kartą per savaitę atliekančių mokinių dalis yra didesnė už tarptautinį vidurkį. Net pasauliniu mastu mažiausiai populiarią užduotį – *apibūdinti autoriaus požiūrį ar intenciją* – **Lietuvoje** atlieka 8 mokiniai iš 10-ies. Tai yra palyginti aukštas rodiklis. Kitas užduotis atlieka dar didesnė **Lietuvos** mokinių dalis, o štai *paaiškinti ar pagrįsti, kaip supranta tai, ką perskaitė*, – absoliučiai visi.

Skaitymo mokymo organizavimo būdai

Švietimo bendruomenėje mokinių skirstymas į grupes mokant skaityti yra vertinamas įvairiai. Mokytojo pasirenkamas skaitymo mokymo organizavimo būdas priklauso nuo skaitymo mokymo tikslų ir nuo individualių kiekvieno mokinio poreikių, o kartais ir nuo ugdymo aplinkos sąlygų. Vis dėlto mokytojams labai svarbu žinoti, kiek efektyvus kiekvienas ugdymo organizavimo būdas, kiek jis padeda pasiekti geresnių skaitymo rezultatų ir kurie būdai yra dažniausiai taikomi kitose šalyse.

Mokytojų buvo paprašyta įvertinti, kaip dažnai mokydami skaityti ar atlikdami skaitymo pratimus, jie mokinių darbą organizuoja šiais būdais:

- *moko skaityti visą klasę;*
- *klasę suskirsto į grupes, kurias sudaro vienodų gebėjimų vaikai;*
- *klasę suskirsto į grupes, kurias sudaro skirtingų gebėjimų vaikai;*
- *skaityti moko individualiai;*
- *mokiniai savarankiškai dirba pagal jiems paskirtą planą ar nurodytą tikslą.*

6.3 lentelėje duomenys – mokinių procentinė dalis pagal skaitymo mokymo organizavimo būdą – parengti remiantis pradinių klasių mokytojų pateikta informacija apie tai, kaip dažnai per skaitymo mokymui skirtas pamokas jie skirsto arba neskirsto ketvirtos klasės mokinius į grupes. Kiekvienam mokytojų taikomų būdų duomenys pateikiami pagal tris kategorijas: *visada arba beveik visada, dažnai arba kartais, niekada*.

Lyginant rezultatus pagal tai, kaip dažnai šalyse *skaityti mokoma visa klasė*, šiuo būdu *visada arba beveik visada* yra mokoma 32 proc. visų tyrime dalyvavusių mokinių, *niekada* – 3 proc. Didžiausia dalis – 60 proc. ir daugiau – mokinių *visada arba beveik visada* taip mokoma Bulgarijoje, Irane, Čilėje ir Kazachstane, *niekada* – 14 proc. Naujosios Zelandijos ir 10 proc. Maroko mokinių. Tarptautiniu mastu didžiausia mokinių dalis mokosi skaityti šia forma *dažnai arba kartais*. Šiuo aspektu išsiskiria Belgija (flam.), Naujoji Zelandija, Nyderlandai, Šiaurės Airija ir Vengrija, kur tokia mokymo skaityti forma *dažnai arba kartais* dirbama su mažiausiai 84 proc. šalies mokinių.

Analizuojant, kaip dažnai šalyse mokant skaityti *sudaromos grupės pagal vienodus mokinių gebėjimus*, ryškėja kitokia tendencija. Ši forma, pasak mokytojų, *visada arba beveik visada* taikoma mokant mažesnę dalį (11 proc.) visų mokinių, tačiau didesnė dalis ketvirtokų šiuo būdu mokomi *dažnai arba kartais* (74 proc.) ir *niekada* (15 proc.). Tarp *visada arba beveik visada* taikančių šią formą mokant moki-

nius skaityti, dominuoja Šiaurės Airija (55 proc.) ir Naujoji Zelandija (43 proc.), tarp *dažnai arba kartais* – Bulgarija, Vengrija ir Rusija (92 proc. ir daugiau). Pasak mokytojų, ši mokymosi skaityti forma mažiausiai būdinga Honkongui, Makao (Kinijai), Taivanui ir Iranui, kur 40 proc. ir daugiau mokinių *niekada* neskirstomi į grupes pagal vienodus gebėjimus.

Skaitymo mokymo organizavimas *sudarant skirtingų gebėjimų mokinių grupes*, šalyse panašiai praktikuojamas kaip ir *sudarant grupes pagal vienodus gebėjimus*. Tarptautiniu mastu, *visada arba beveik visada* taip mokosi skaityti 13 proc. tyrime dalyvavusių mokinių, *dažnai arba kartais* – 79 proc. ir *niekada* – 8 proc. Daugiausiai ši mokymosi forma taikoma Bahreine, Irane, Omane ir Saudo Arabijoje, kur nuo 44 proc. iki 50 proc. ketvirtokų visada dirba skirtingų gebėjimų mokinių grupėse. Kita vertus, Prancūzijoje, Belgijoje (pranc.), Ispanijoje ir Maroke – tai viena rečiausiai taikomų mokymo organizavimo formų, nes *niekada* skirtingų gebėjimų mokinių grupėse nedirba 20–29 proc. šių šalių ketvirtokų.

Pagal ketvirtąjį mokinių skaitymo organizavimo būdą, kai *mokiniai dirba savarankiškai pagal jiems pateiktą planą ar nurodytą tikslą*, tarptautinio vidurkio požiūriu esminių skirtumų lyginant su pirmaisiais trim būdais nėra nustatyta. Tačiau stebimi ryškūs skirtumai tarp šalių. *Visada arba beveik visada* tokia forma dirba nemažiau 30 proc. Bahreino, JAE, PAR, Omano ir Kazachstano mokinių ir tik 1 proc. Šiaurės Airijos ketvirtokų, *dažnai arba kartais* – absoliuti dauguma (95–97 proc.) Belgijos (flam.), Rusijos, Slovėnijos ir Vengrijos mokinių ir vos daugiau nei pusė (56 proc.) Kazachstano ketvirtokų, *niekada* – 28 proc. Prancūzijos mokinių ir 0 proc. Azerbaidžano, Bulgarijos, Lenkijos, PAR, Slovakijos ir Vengrijos mokinių.

Lietuvoje visos keturios mokymo skaityti formos taikomos pakankamai dažnai. Didžiausia mokinių dalis *dažnai arba kartais* dirba *skirtingų gebėjimų grupėse* (93 proc.) arba *savarankiškai pagal pateiktą planą ar nurodytą tikslą* (90 proc.). Didžiausia mokinių dalis tarp *visada arba beveik visada* dirbančių konkrečia skaitymo mokymo forma yra *visos klasės mokymas skaityti* (20 proc.), neskirstant jos į grupes ar individualiai. Didžiausia mokinių dalis tarp *niekada* nedirbančių konkrečia skaitymo forma yra *darbas grupėse, suformuotose pagal vienodus mokinių gebėjimus* (8 proc.).

Skaitymo mokymui naudojami tekstai

PIRLS 2016, tiriant mokinių grožinių ir informacinių tekstų skaitymo gebėjimus, buvo siekta įvertinti ir palyginti, kaip dažnai mokytojai, duoda mokiniams skaityti šių rūšių tekstus (spausdintus ar elektroniniu formatu):

- Grožinius tekstus:
  - *trumpus pasakojimus (pvz., pasakėčias, pasakas, mokslinę fantastiką, detektyvines ar nuotykių istorijas);*
  - *didesnės apimties grožinės literatūros knygas, sudarytas iš skyrių;*
  - *pjeses.*
- Informacinius tekstus:
  - *negrožinės literatūros knygas ar vadovėlius;*
  - *didesnės apimties negrožinės literatūros knygas, sudarytas iš skyrių;*
  - *informacinius straipsnius, paaiškinančius ir aprašančius daiktus ir jų veikimą, žmones ar įvykius (pvz., laikraščių straipsnius, lankstukus).*

Skaitymo mokymui naudojami grožiniai tekstai

6.4 lentelėje pateikti duomenys (kiekvienai kategorijai priskirtų mokinių procentinė dalis ir skaitymo rezultatų vidurkis), parengti remiantis pradinių klasių mokytojų pateikta informacija apie tai, kokių rūšių grožiniai tekstai ir kaip dažnai jie naudojami mokant ketvirtokus skaityti. Duomenys lentelėje pateikiami pagal šias kategorijas: *trumpi pasakojimai; didesnės apimties grožinės literatūros knygos, sudarytos iš skyrių; pjesės.*

6.4 lentelėje pateikti duomenys rodo, kad populiariausia grožinių tekstų, naudojamų mokymui *bent kartą per savaitę*, rūšis – *trumpi pasakojimai*. Tarptautiniu mastu šios rūšies tekstus *bent kartą per savaitę* skaitymo mokymui naudojo 78 proc. ketvirtokų mokytojai (**Lietuvoje** – 79 proc., Latvijoje – 89 proc., Lenkijoje – 96 proc., Suomijoje – 72 proc., Anglijoje – 61 proc.). *Didesnės apimties grožinės literatūros knygas, sudarytas iš skyrių bent kartą per savaitę* naudojo 41-o proc. ketvirtokų mokytojai (**Lietuvoje** – 30 proc., Latvijoje – 26 proc., Lenkijoje – 22 proc., Suomijoje – 50 proc., Anglijoje – 71 proc.). *Pjesės* skaitymo mokymui buvo

naudojamos rečiausiai. Tarptautiniu mastu, *pjeses bent kartą per savaitę* skaitymo mokymui naudojo tik 8-ių proc. ketvirtokų mokytojai (**Lietuvoje** – 10 proc., Latvijoje ir Lenkijoje – po 3 proc., Suomijoje – 2 proc., Anglijoje – 8 proc.). Svarbu pastebėti, kad *pjesės* nėra populiarus grožinės literatūros žanras, naudojamas mokinių skaitymo mokymui – vienuolikos šalių (Austrijos, Belgijos (flam.), Belgijos (pranc.), Kanados, Čekijos, Danijos, Suomijos, Vokietijos, Vengrijos, Airijos, Norvegijos) mokytojai nurodė, kad skaitymo mokymui *pjeses bent kartą per savaitę* naudojo 2 proc. ar mažiau mokinių.

Lyginant šalių rezultatus pagal skaitymo mokymui naudojamus grožinius tekstus, būtent *trumpus pasakojimus* ir *didesnės apimties grožinės literatūros knygas, sudarytas iš skyrių*, galima pastebėti, kad tų mokinių, kurių mokymui atitinkami tekstai buvo naudojami *bent kartą per savaitę*, skaitymo rezultatai buvo aukštesni nei mokinių, kurių mokymui šie tekstai buvo naudojami *rečiau nei kartą per savaitę* (plg. tarptautiniai vidurkiai atitinkamai pagal naudojimo dažnumą: *trumpi pasakojimai* – 512 taškų ir 508 taškai; *didesnės apimties grožinės literatūros knygos, sudarytos iš skyrių* – 516 taškų ir 508 taškai). Lyginant pagal *pjesių* naudojimo dažnumą skaitymo mokymui, geresni rezultatai buvo tų mokinių, kurių mokymui *pjesės* buvo naudojamos rečiau (plg. *bent kartą per savaitę* – 501 taškas, *rečiau nei kartą per savaitę* – 512 taškų).

Lietuvos rezultatai visose kategorijose buvo aukštesni tų mokinių, kurių mokymui atitinkamos rūšies grožiniai tekstai buvo naudojami dažniau, t. y. *bent kartą per savaitę*, nei mokinių, kurių mokymui tekstai buvo naudojami *rečiau nei kartą per savaitę* (plg. rezultatų vidurkiai atitinkamai: *trumpi pasakojimai* – 550 taškų ir 543 taškai; *didesnės apimties grožinės literatūros knygos, sudarytos iš skyrių* – 556 taškai ir 545 taškai; *pjesės* – 555 taškai ir 548 taškai).

Skaitymo mokymui naudojami negrožiniai (informaciniai) tekstai

6.5 lentelėje pateikti duomenys (kiekvienai kategorijai priskirtų mokinių procentinė dalis ir skaitymo rezultatų vidurkis), parengti remiantis pradinių klasių mokytojų pateikta informacija apie tai, kokių rūšių negrožiniai (informaciniai) tekstai ir kaip dažnai jie naudojami mokant ketvirtokus skaityti. Duomenys lentelėje pateikiami pagal šias kategorijas: *negrožinės literatūros knygos; didesnės apimties negrožinės literatūros knygos, sudarytos iš skyrių; informaciniai straipsniai*.

6.5 lentelėje pateikti duomenys rodo, kad populiariausia negrožinių tekstų, naudojamų mokymui *bent kartą per savaitę*, rūšis – *negrožinės literatūros knygos*. Tarptautiniu mastu, šios rūšies tekstus *bent kartą per savaitę* skaitymo mokymui naudojo vidutiniškai 71 proc. ketvirtokų mokytojai (**Lietuvoje** – 59 proc., Latvijoje – 68 proc., Lenkijoje – 86 proc., Suomijoje – 93 proc., Anglijoje – 67 proc.). *Didesnės apimties negrožinės literatūros knygos, sudarytos iš skyrių*, *bent kartą per savaitę* buvo naudojamos rečiausiai. Tarptautiniu mastu, *didesnės apimties negrožinės literatūros knygas bent kartą per savaitę* skaitymo mokymui naudojo 24-ių proc. ketvirtokų mokytojai (**Lietuvoje** – 14 proc., Latvijoje – 9 proc., Lenkijoje – 21 proc., Suomijoje – 11 proc., Anglijoje – 33 proc.). *Informacinius straipsnius* skaitymo mokymui *bent kartą per savaitę* naudojo 39-ių proc. ketvirtokų mokytojai (**Lietuvoje** – 33 proc., Latvijoje – 22 proc., Lenkijoje – 20 proc., Suomijoje – 14 proc., Anglijoje – 51 proc.).

Lyginant pirmai, antrai ir trečiai kategorijoms (*negrožinės literatūros knygos; didesnės apimties negrožinės literatūros knygos, sudarytos iš skyrių; informaciniai straipsniai*) priskirtų mokinių skaitymo rezultatus tarptautiniu mastu, galima pastebėti, kad tų mokinių, kurių mokymui atitinkami tekstai buvo naudojami *bent kartą per savaitę*, skaitymo rezultatai buvo, nors ir nedaug, bet aukštesni už kitos kategorijos mokinių rezultatus (plg. tarptautiniai vidurkiai atitinkamai pagal tekstų naudojimo dažnumą: *negrožinės literatūros knygos* – 512 taškų ir 508 taškai; *didesnės apimties negrožinės literatūros knygos, sudarytos iš skyrių* – 513 taškų ir 510 taškų; *informaciniai straipsniai* – 513 taškų ir 510 taškų).

Lietuvos mokinių rezultatai buvo aukštesni, jei jų mokymui *negrožinės literatūros knygos* buvo naudojamos dažniau, t. y. *bent kartą per savaitę*, o *didesnės apimties negrožinės literatūros knygos* buvo naudojamos rečiau. Tuo tarpu mokinių, kurių mokymui buvo naudojami *informaciniai straipsniai*, rezultatai buvo vienodi, nepriklausomai nuo to, kaip dažnai ši informacinių tekstų rūšis buvo naudojama (plg. rezultatų vidurkiai atitinkamai pagal naudojimo dažnumą: *negrožinės literatūros knygos* – 550 taškų ir 546 taškai; *didesnės apimties negrožinės literatūros knygos, sudarytos iš skyrių* – 542 taškai ir 549 taškai; *informaciniai straipsniai* – 548 taškai ir 548 taškai).

Kompiuterių panaudojimo skaitymo mokymui galimybės ir tikslai

Mokinių galimybės naudotis kompiuteriais per skaitymo pamokas

Kompiuteriai ir internetas žadina mokinių susidomėjimą ir norą mokytis, suteikia galimybę naudotis gausiais informacijos šaltiniais. Kompiuteriai bei kitos informacinės komunikacinės technologijos gali būti naudojami problemų sprendimo, žinių taikymo ir kitais tikslais, taip pat edukaciniams žaidimams, elektroninių knygų skaitymui, kalbų mokymuisi ir naudojimuisi elektroniniais žodynais.

Internete pateiktų tekstų skaitymas tampa vis svarbesniu mokyklų ugdymo programų komponentu bei vienu pagrindinių būdų mokiniams rinkti informaciją, tačiau dėl interneto kompleksiškumo, skaitant internete pateiktus tekstus būtina gebėti naudoti teksto suvokimo gebėjimus ir strategijas kontekstuose, kurie gerokai skiriasi nuo sutinkamų skaitant tradicinius spausdintinius tekstus. Skiriasi ir naudojamos skaitymo strategijos, reikalingos norint kurti reikšmę iš internetinėje aplinkoje įvairiais formatais pateiktų tekstų. Panašiai kaip ir spausdintiniuose tekstuose, tinklapiuose informacija gali būti pateikiama įvairiais būdais, pavyzdžiui, nuotraukose, iliustracijose, grafikuose, diagramose, lentelėse ar žemėlapiuose. Tačiau tinklapiai taip pat dažnai informaciją pateikia interaktyviais būdais, kurių neįmanoma atgaminti spausdintiniuose tekstuose. Pavyzdžiui, internete pateikti tekstai dažnai turi dinaminius elementus, skirtus patraukti dėmesį ar ką nors iliustruoti: vaizdo ir garso įrašai, animacinė grafika, iškylantys langai, kuriuose pateikiama informacija, matoma tik paspaudus šį langą ar užvedus pelės žymeklį ant tam tikros ekrano vietos, taip pat įvairios programuojamos funkcijos, pavyzdžiui, informacija, kuri tai atsiranda, tai pradingsta, sukasi ar keičia spalvas.

Internetas taip pat yra tekstų, patalpintų įvairiose svetainėse ir internetiniuose puslapiuose, tinklas. Ieškant informacijos ir mokantis internete, būtina gebėti suvokti informaciją tokioje sudėtingoje skaitymo aplinkoje. Tradiciniai spausdinti tekstai paprastai yra skaitomi nuosekliai, tuo tarpu internete pateikti tekstai yra skaitomi kuriant sau priimtinas skaitymo sekas. Pirmiausia, skaitytojai turi atsidaryti reikiamą svetainę, tada, naudodami naršymo strategijas (pvz., kelis naršymo meniu, skirtukus ir nuorodas), efektyviai naršyti tinklapyje ar svetainėje arba pereiti iš vieno tinklapio ar svetainės į kitą.

Taigi esminis sėkmingo internete pateiktos informacijos nagrinėjimo ir suvokimo komponentas yra gebėjimas rasti reikiamą informaciją. Be to, informacijos ieškojimas internete suaktyvina papildomus suvokimo procesus, kurių metu vertinama potenciali nematytų tekstų nauda (pvz., vertinant paieškos rezultatus ar nuorodas). Skaitytojai turi taip pat gebėti atsirinkti svetaines, kuriose yra pateikiama ieškoma informacija, pasiekti reikiamus tinklapius bei pasinaudoti nuorodomis į naujas svetaines. Tai reikalauja savikontrolės, nes skaitytojas turi susitelkti į atliekamą užduotį ir nenukrypti į kitas dominančias temas ar reklamas.

6.6 lentelėje pateikti ketvirtokų skaitymo rezultatai, parengti remiantis mokytojų pateikta informacija apie kompiuterių prieinamumą skaitymo mokymui skirtų pamokų metu. Šalys lentelėje išrikiuotos pagal tyrime dalyvavusių ketvirtos klasės mokinių, turinčių galimybę naudotis kompiuteriais per skaitymo pamokas, procentinę dalį (mažėjimo tvarka).

Lyginant tyrimo duomenis, tarp šalių stebima didžiulė įvairovė pagal ketvirtos klasės mokinių naudojimosi kompiuteriu per skaitymo pamokas galimybes: nuo kompiuterių prieinamumo beveik visiems mokiniams (92–93 proc.) Naujojoje Zelandijoje ir Danijoje iki prieinamumo tik mažumai mokinių (6–8 proc.) PAR, Belgijoje (pranc.) ir Maroke. Tarptautiniu mastu, vidutiniškai 43-ims proc. (Lenkijoje – 25 proc., **Lietuvoje** – 30 proc., Latvijoje – 37 proc., Suomijoje – 72 proc.) tyrime dalyvavusių ketvirtokų kompiuteriai buvo prieinami per skaitymo pamokas. Net 18-oje šalių kompiuteriai per skaitymo pamokas buvo prieinami daugiau kaip pusei mokinių, iš jų didžiausia mokinių dalis nustatyta Naujojoje Zelandijoje, Danijoje, Nyderlanduose, Švedijoje, Šiaurės Airijoje, Gruzijoje, Australijoje, Suomijoje ir JAV. Net 27-iose šalyse (tarp jų ir **Lietuvoje**) ketvirtokų galimybės naudotis kompiuteriais per skaitymo pamokas buvo mažesnės nei tarptautinis vidurkis.

Tarptautiniu mastu, ketvirtokų, kuriems kompiuteriai yra prieinami per skaitymo pamokas, skaitymo rezultatų vidurkis buvo aukštesnis nei tų, kurie savo klasėse neturėjo kompiuterių (plg. 516 taškų ir 508 taškai). Tokia pati tendencija (turinčiųjų galimybę naudotis kompiuteriais per skaitymo pamo-

kas rezultatai yra geresni) stebima dar 29-iose šalyse. Didžiausi skirtumai tarp mokinių, turinčių ir neturinčių prieigos prie kompiuterio, skaitymo rezultatų užfiksuoti Irane (30 taškų), Naujojoje Zelandijoje (31 taškas), Izraelyje (44 taškai), Maroke (52 taškai), PAR (56 taškai), JAE (63 taškai). Keturiose šalyse – Nyderlanduose, Suomijoje, Belgijoje (flam.) ir **Lietuvoje** – ketvirtokų skaitymo rezultatai, nepriklausomai nuo galimybės naudotis kompiuteriu per skaitymo pamokas, buvo vienodi. 17-oje šalių geresnių rezultatų pasiekė mokiniai, per skaitymo pamokas neturėję galimybės naudotis kompiuteriais. Didžiausi skirtumai pastarųjų naudai nustatyti JAV, Anglijoje ir Saudo Arabijoje (po 10 taškų).

6.6 lentelėje taip pat pateikti duomenys, atskleidžiantys prieigos prie kompiuterių per skaitymo pamokas galimybių skirtumus. Duomenys (mokinių procentinė dalis) pateikiami pagal šias kategorijas: *kompiuterį turi kiekvienas mokinys; klasėje yra kompiuterių, kuriais mokiniai gali dalytis; mokykloje yra kompiuterių, kuriais kartais gali pasinaudoti visa klasė.*

Tyrimas parodė, kad vidutiniškai 10 proc. (**Lietuvoje** – 3 proc., Lenkijoje – 5 proc., Latvijoje – 10 proc., Suomijoje – 9 proc., Anglijoje – 11 proc.) tyrime dalyvavusių ketvirtokų *kiekvienas turi po atskirą kompiuterį*; vidutiniškai 23 proc. (**Lietuvoje** – 14 proc., Lenkijoje – 4 proc., Latvijoje – 13 proc., Suomijoje – 26 proc., Anglijoje – 36 proc.) ketvirtokų *gali klasėje dalytis kompiuteriu su kitais*; vidutiniškai 36 proc. (**Lietuvoje** – 27 proc., Lenkijoje – 24 proc., Latvijoje – 37 proc., Suomijoje – 70 proc., Anglijoje – 46 proc.) mokinių *turi mokykloje kompiuterių, kuriais kartais gali pasinaudoti visa klasė.*

Didžiausia mokinių dalis pagal kategoriją – *kompiuterį turi kiekvienas mokinys* – buvo nustatyta Gruzijoje (60 proc.), taip pat Danijoje (38 proc.) ir Singapūre (31 proc.). Lyginant pagal šią kategoriją, net 33-ose šalyse (tarp jų ir **Lietuvoje**) ketvirtokų procentinė dalis nesiekė tarptautinio vidurkio ir buvo mažesnė nei 10 proc.

Didžiausia dalis mokinių, kurie *gali dalytis klasėje esančiais kompiuteriais*, yra Naujojoje Zelandijoje (83 proc.) ir Nyderlanduose (79 proc.), mažiausia – Trinidade ir Tobage (0 proc.) bei PAR ir Maroke (po 1 proc.).

Kompiuterių prieinamumo forma, kai *mokykloje yra kompiuterių, kuriais kartais gali pasinaudoti visa klasė*, yra labiausiai paplitusi tarptautiniu lygiu ir dominuojanti daugelyje šalių. Didžiausia tokių mokinių dalis yra Nyderlanduose (77 proc.) bei Šiaurės Airijoje ir Suomijoje (po 70 proc.), mažiausia – Belgijoje (pranc.) ir PAR (po 6 proc.), taip pat Maroke (5 proc.).

Naudojimosi kompiuteriais per skaitymo pamokas tikslai

Pastaraisiais metais dauguma šalių labai intensyviai kompiuterizuoja ugdymo procesą, mokymui naudoja vis daugiau skaitmeninių mokymo priemonių, o mokytojai išmoksta vis veiksmingiau ugdyti mokinių gebėjimus, susijusius su internetinėje aplinkoje pateikiamų tekstų skaitymu ir supratimu, informacijos internete radimu ir panaudojimu sprendžiant problemas.

Mokytojų buvo paprašyta įvertinti, kaip dažnai jie per skaitymo pamokas prašo atlikti ar atlieka su mokiniais šiuos dalykus kompiuteriu:

- *prašo mokinių skaityti elektroninius tekstus;*
- *moko mokinius elektroninio teksto skaitymo strategijų;*
- *moko mokinius kritiškai vertinti internete skaitomus tekstus;*
- *prašo mokinių surasti informacijos (pvz., faktus, apibrėžimus ir pan.);*
- *prašo mokinių išnagrinėti tam tikrą temą ar problemą;*
- *prašo mokinių parašyti pasakojimą ar kitą tekstą.*

6.7 lentelėje pateikti duomenys apie procentinę dalį mokinių, kurių mokytojai bent kartą per savaitę naudoja kompiuterius per pamokas nurodytais tikslais.

Tarptautiniu mastu per skaitymo pamokas bent kartą per savaitę vidutiniškai 25 proc. tyrime dalyvavusių ketvirtokų (**Lietuvoje** – 20 proc., Lenkijoje – 10 proc., Latvijoje – 20 proc., Suomijoje – 32 proc., Anglijoje – 40 proc.) *ieško informacijos internete*, po 19 proc. mokinių (atitinkamai **Lietuvoje** – 10 proc. ir 13 proc., Lenkijoje – 5 proc. ir 8 proc., Latvijoje – 6 proc. ir 8 proc., Suomijoje – 21 proc. ir 24 proc., Anglijoje – 26 proc. ir 35 proc.) *skaito elektroninius tekstus* ir *naudodamiesi kompiuteriu nagrinėja tam tikrą temą ar problemą*; po 17 proc. (atitinka-

mai **Lietuvoje** – 9 proc. ir 8 proc., Lenkijoje – 9 proc. ir 5 proc., Latvijoje – 10 proc. ir 4 proc., Suomijoje – 28 proc. ir 22 proc., Anglijoje – 25 proc. ir 16 proc.) – *mokosi kritiškai vertinti internete skaitomus tekstus* ir *naudodamiesi kompiuteriu rašo pasakojimą ar kitą tekstą*. Mažiausiai paplitusi praktika – *elektroninio teksto skaitymo strategijos mokymas*. Bent kartą per savaitę jos mokomi 13 proc. (**Lietuvoje** – 7 proc., Lenkijoje – 5 proc., Latvijoje – 4 proc., Suomijoje – 8 proc., Anglijoje – 13 proc.) visų tyrime dalyvavusių ketvirtokų.

Lyginant duomenis tarp šalių pagal kiekvieną kompiuterio per skaitymo pamokas naudojimo tikslą, tendencingai išsiskiria dvi šalių grupės, kuriose kompiuterio nurodytais tikslais naudojimas yra itin aukštas ir kuriose kompiuterio naudojimas, galima sakyti, apskritai nėra paplitęs. Pirmajai grupei priklauso Kazachstanas, Australija ir Naujoji Zelandija. Jose per skaitymo pamokas kiekvienu tikslu kompiuteris naudojamas mokant mažiausiai 30 proc. ketvirtokų. Antrąją grupę sudaro Marokas, PAR ir Belgija (pranc.), kuriose kompiuteriu per skaitymo pamokas nurodytais tikslais naudojasi ne daugiau nei 5 proc. šalies mokinių.

Lietuvos mokyklose naudoti kompiuterius per skaitymo pamokas nėra įprasta – mokinių dalis nė vienoje iš šešių kategorijų nesiekia tarptautinio vidurkio. Pasak mokytojų, kompiuteris labiausiai naudojamas *atliekant informacijos paiešką internete* – 1 iš 5 **Lietuvos** mokinių atlieka tokio tipo užduotis. Mąstant pažangiai, labai aktualu ir **Lietuvos** mokyklose didinti dėmesį kompiuterinių technologijų taikymui, ugdyti skaitymui internetinėje erdvėje reikalingus gebėjimus, skatinti mokinius skaityti elektronines knygas, taip pat vis dažniau atlikti kūrybines užduotis, įtraukiančias tekstų rašymą ir redagavimą kompiuteriu.

Naudojimasis kompiuteriu per skaitymo pamokas tiesiogiai susijęs su kompiuterių per šias pamokas prieinamumu. Kuo didesniam mokinių skaičiui prieinamas kompiuteris, natūralu, kad ilgainiui atrandamos jo teikiamos galimybės ir mokytojas gali vis dažniau jį pasitelkti mokymui.

Veiksniai, trukdantys mokymui

Mokinių charakteristikos gali turėti įtakos bendrai klasės atmosferai ir mokymui. Kai mokinių fiziniai ar emociniai poreikiai nėra patenkinti, kai jie stokoja būtiniausių žinių ar įgūdžių – visa tai gali trukdyti ugdymo procesui klasėje. Siekiant nustatyti, kaip mokytojai vertina tam tikrų su mokiniais susijusių veiksnių įtaką jų mokymui, mokytojų buvo paprašyta nurodyti, kiek šie dalykai riboja mokymą jų klasėje:

- *mokinių būtinųjų žinių ar įgūdžių trūkumas;*
- *mokinių nepakankamas maitinimas;*
- *mokinių miego trūkumas;*
- *mokinių pamokų praleidimas;*
- *trukdantys mokiniai;*
- *nesidomintys mokiniai;*
- *mokiniai, turintys protinių, emocinių ar psichologinių sutrikimų.*

6.8 lentelėje pateikti duomenys apie ketvirtokų skaitymo rezultatus pagal tai, kiek su neišpildytais mokinių poreikiais susiję veiksniai trukdo mokymui. Duomenys pateikiami pagal šias kategorijas: šiek tiek trukdo, trukdo, labai trukdo.

Tarptautiniu mastu, 34-ių proc. tyrime dalyvavusių mokinių mokytojai nurodė, kad išvardyti dalykai *šiek tiek trukdo* mokymą klasėje (**Lietuvoje** – 21 proc., Latvijoje – 30 proc., Lenkijoje – 47 proc., Suomijoje – 50 proc., Anglijoje – 38 proc.), jų skaitymo rezultatų tarptautinis vidurkis – 528 taškai (**Lietuvoje** – 557 taškai, Latvijoje – 560 taškų, Lenkijoje – 573 taškai, Suomijoje – 572 taškai, Anglijoje – 572 taškai). Antrajai – *trukdo* – kategorijai priskirtina 63 proc. mokinių (**Lietuvoje** – 69 proc., Latvijoje – 64 proc., Lenkijoje – 52 proc., Suomijoje – 50 proc., Anglijoje – 61 proc.), jų skaitymo rezultatų tarptautinis vidurkis mažesnis – 504 taškai (**Lietuvoje** – 547 taškai, Latvijoje – 555 taškai, Lenkijoje – 557 taškai, Suomijoje – 560 taškų, Anglijoje – 550 taškų). Mokytojai, įvertinę, kad išvardyti dalykai *labai trukdo* mokymą klasėje, moko 4 proc. mokinių (**Lietuvoje** – 9 proc., Latvijoje – 6 proc., Lenkijoje – 1 proc., Suomijoje – 0 proc., Anglijoje – 1 proc.), jų skaitymo rezultatų tarptautinis vidurkis žemiausias – 473 taškai (**Lietuvoje** – 534 taškai, Latvijoje – 577 taškai; Lenkijos, Suomijos ir Anglijos mokinių rezultatai neteikiami dėl duomenų trūkumo).

Reikėtų pabrėžti, kad egzistuoja tiesioginis ryšys tarp to, kaip mokytojai vertina mokymą klasėje ribojančius veiksnius, ir vidutinių skaitymo pasie-

kimų. Kuo labiau ribojančiais, arba trukdančiais mokymą klasėje, mokytojai laiko nurodytus veiksnius, tuo žemesni mokinių skaitymo rezultatai. Tarptautiniu mastu, mokinių, kurių mokytojai nurodė, kad tiriami veiksniai mokymui *šiek tiek trukdo*, ir tų, kurių mokytojai nurodė, kad *labai trukdo*, vidutinių skaitymo rezultatų skirtumas buvo net 55 taškai (**Lietuvoje** – 23 taškai).

Lyginant šalis pagal tai, kiek mokinių priklauso pirmajai – *šiek tiek trukdo* – kategorijai, priskirta didžiausia dalis tyrime dalyvavusių Italijos (63 proc.), Nyderlandų ir Slovakijos (po 57 proc.), Čekijos (56 proc.) ir Kazachstano (55 proc.) ketvirtokų, mažiausią dalį (9 proc.) sudaro Egipto ketvirtokai.

Pagal tai, kiek mokinių priklauso trečiajai – *labai trukdo* – kategorijai, didžiausia jų dalis nustatyta Rusijoje (17 proc.), Omane (15 proc.), Izraelyje (14 proc.) ir Slovėnijoje (12 proc.). Šiai kategorijai priskirtų mokinių nebuvo Italijoje, Čekijoje, Suomijoje, Norvegijoje, Azerbaidžane ir Saudo Arabijoje, o kitose 16-oje šalių jų buvo tik 1–2 proc. (dėl nepakankamo duomenų kiekio šiai kategorijai priskirtų mokinių skaitymo rezultatų vidurkis neteikiamas). Įdomu pastebėti, jog kai kurių šalių mokinių, priskirtų trečiajai kategorijai, skaitymo rezultatų vidurkis labai aukštas arba net aukštesnis už kitoms kategorijoms priskirtų mokinių rezultatų vidurkį (pvz., Latvijoje – 577 taškai, Singapūre – 563 taškai, Kazachstane – 558 taškai, Slovėnijoje – 545 taškai). Galima manyti, kad šiai kategorijai minėtose šalyse priskiriama nemažai labai gabių mokinių.

Apie maistingų ir sočių pusryčių bei pakankamos trukmės miego svarbą ir naudą mokymuisi kalbama daug. Deja, ne visi vaikai atvyksta į mokyklą pavalgę pusryčius ar išsimiegoję, o tyrimai rodo, kad maisto nepriteklius neigiamai veikia rezultatus mokykloje, o miegui skirtas laikas ir jo kokybė, taip pat mokinių jaučiamas nuovargis yra tiesiogiai susiję su mokymosi pasiekimais.

6.9 lentelėje pateikti duomenys (mokinių procentinė dalis ir skaitymo rezultatų vidurkiai), parengti remiantis mokinių atsakymais į klausimą, ar ir kaip dažnai jie vos tik atvykę į mokyklą jaučiasi pavargę ir alkani. Duomenys lentelėje pateikti pagal šias kategorijas: *niekada, kartais, kiekvieną arba beveik kiekvieną dieną*.

Tarptautiniu mastu, vidutiniškai 18 proc. (**Lietuvoje** – 21 proc., Latvijoje – 9 proc., Lenkijoje – 19 proc., Suomijoje – 6 proc., Anglijoje – 11 proc.) tyrime dalyvavusių ketvirtokų atvykę į mokyklą *niekada* nesijaučia pavargę. Didžiausia dalis mokinių (nuo 29 iki 39 proc.), kurie atvykę į mokyklą *niekada* nesijaučia pavargę, nustatyta Irane, Maroke, Kazachstane, Azerbaidžane, Omane, PAR, Portugalijoje ir Egipte. Didžiausia dalis mokinių (nuo 40 iki 50 proc.), kurie atvykę į mokyklą *kiekvieną arba beveik kiekvieną dieną* jaučiasi pavargę, nustatyta Kanadoje, Izraelyje, Šiaurės Airijoje, Slovakijoje, Naujojoje Zelandijoje, Vengrijoje, Čekijoje, Norvegijoje, JAV ir Vokietijoje.

Atvykus į mokyklą *niekada* nesijaučiančių pavargusiais mokinių vidutiniai skaitymo rezultatai daugelyje šalių yra aukštesni nei mokinių, kurie *kiekvieną arba beveik kiekvieną dieną* atvykę į mokyklą jaučiasi pavargę. Tarptautinių rezultatų vidurkių skirtumas tarp kategorijų *niekada* ir *kiekvieną arba beveik kiekvieną dieną* – 8 taškai (**Lietuvoje** – 16 taškų, Latvijoje – 9 taškai, Lenkijoje – 18 taškų, Suomijoje – 15 taškų, Anglijoje – 8 taškai).

Priešinga situacija, t. y. aukštesni *kiekvieną arba beveik kiekvieną dieną* besijaučiančių pavargusiais už *niekada* taip nesijaučiančių mokinių rezultatai, nustatyti 11-oje šalių. Didžiausi skirtumai užfiksuoti Naujojoje Zelandijoje (17 taškų), Prancūzijoje (16 taškų), Izraelyje ir Vokietijoje (po 11 taškų).

Interpretuojant rezultatus būtina atsižvelgti į tai, kad nuovargio priežasčių gali būti įvairių: miego trūkumas, pernelyg ilgai žaidžiami kompiuteriniai žaidimai, perkrautas pamokų tvarkaraštis, pernelyg daug popamokinės veiklos (būreliai, sporto, muzikos, dailės mokyklų lankymas), daug laiko užtrunkama vykstant į mokyklą visuomeniniu transportu arba į mokyklą einant pėsčiomis gana didelį atstumą ir kt.

Nagrinėjant *6.9 lentelėje* pateiktus duomenis apie mokinių, kurie atvykę į mokyklą nesijaučia arba jaučiasi alkani, galima pastebėti, kad tarptautiniu mastu trečdalis (33 proc.) tyrime dalyvavusių ketvirtokų (**Lietuvoje** – 49 proc., Latvijoje – 25 proc., Lenkijoje – 59 proc., Suomijoje – 23 proc., Anglijoje – 31 proc.) atvykę į mokyklą *niekada* nesijaučia alkani. Didžiausia dalis mokinių, kurie atvykę į mokyklą *niekada* nesijaučia alkani, nustatyta Lenkijoje (59 proc.), Portugalijoje (57 proc.), **Lietuvoje** (49 proc.) ir Rusijoje (46 proc.). Didžiausia dalis (nuo 35 iki 40 proc.) mokinių, kurie atvykę į mokyklą *kiekvieną arba beveik kiekvieną dieną* jaučiasi alkani, nustatyta Maltoje, Bahreine, Italijoje,

Egipte, Izraelyje, Saudo Arabijoje, JAV, Katare, Kuveite ir Gruzijoje.

Beveik visose šalyse nustatytas tiesioginis ryšys tarp mokinių juntamo alkio ir skaitymo pasiekimų – kuo dažniau vos atvykę į mokyklą mokiniai jaučiasi alkani, tuo jų skaitymo rezultatai žemesni. Išimtys yra Rusija, Prancūzija, Izraelis, Egiptas ir PAR, kuriose aukščiausių rezultatų pasiekė *kartais* alkį jaučiantys mokiniai.

Atvykusių į mokyklą *niekada* nesijaučiančių alkanais mokinių vidutiniai skaitymo rezultatai dažniausiai yra smarkiai aukštesni nei mokinių, kurie *kiekvieną arba beveik kiekvieną dieną* atvykę į mokyklą jaučiasi alkani. Tarptautinių rezultatų vidurkių skirtumas tarp kategorijų *niekada* ir *kiekvieną arba beveik kiekvieną dieną* – 32 taškai (**Lietuvoje** – 38 taškai, Latvijoje – 27 taškai, Lenkijoje – 41 taškas, Suomijoje – 40 taškų, Anglijoje – 45 taškai). Didžiausi skirtumai šiuo požiūriu užfiksuoti Šiaurės Airijoje ir JAE (po 51 tašką) bei Singapūre (49 taškai), mažiausi – Honkonge (9 taškai) ir Makao (Kinijoje) (10 taškų).

6.10 lentelėje pateikti duomenys (mokinių procentinė dalis ir skaitymo rezultatų vidurkiai), parengti remiantis mokinių atsakymais į klausimą, kaip dažnai jie neateina į mokyklą ir praleidžia pamokas. Duomenys lentelėje pateikti pagal šias kategorijas: *lanko visada arba beveik visada, neateina kartą per mėnesį, neateina kartą per dvi savaites, neateina kartą per savaitę ar dažniau*. Šalys lentelėje išrikiuotos pagal mokinių, kurie *lanko visada arba beveik visada*, procentinę dalį (mažėjimo tvarka).

Tarptautiniu mastu mokinių, kurie *visada arba beveik visada lanko* mokyklą, dalis buvo – 68 proc. (**Lietuvoje** – 82 proc.), šių mokinių skaitymo rezultatų tarptautinis vidurkis – 521 taškas (**Lietuvoje** – 552 taškai). Mokinių, kurie į mokyklą *neateina kartą per mėnesį*, dalis buvo 17 proc. (**Lietuvoje** – 10 proc.), šių mokinių skaitymo rezultatų tarptautinis vidurkis mažesnis – 509 taškai (**Lietuvoje** šiek tiek aukštesnis – 553 taškai). Mokinių, kurie *neateina kartą per dvi savaites*, dalis tyrime dalyvaujančiose šalyse – 5 proc. (**Lietuvoje** – 2 proc.), šių mokinių skaitymo rezultatų tarptautinis vidurkis dar žemesnis – 476 taškai (**Lietuvoje** – duomenys neteikiami), o į mokyklą *neateinančių net kartą per savaitę ar dažniau* mokinių, kurių dalis 10 proc. (**Lietuvoje** – 6 proc.), skaitymo rezultatų vidurkis pats žemiausias – 459 taškai (**Lietuvoje** – 495 taškai).

Geriausiu lankomumu, pagal mokinių, *lankančių visada arba beveik visada* dalį, pasižymi Honkongas (89 proc.), Belgija (flam.) (87 proc.), Portugalija (86 proc.), Ispanija (85 proc.), Taivanas (83 proc.), **Lietuva**, Vokietija, Prancūzija, Austrija, Rusija, Belgija (pranc.), Makao (Kinija) ir Nyderlandai (po 82 proc.). Lyginant šalis pagal tai, kiek mokinių į mokyklą *neateina kartą per savaitę ar dažniau*, didžiausia dalis nustatyta PAR (28 proc.), Egipte (27 proc.) ir Saudo Arabijoje (25 proc.), o mažiausia – 2 proc. – Honkonge ir Belgijoje (flam.).

Beveik visoms šalims būdingas tiesioginis ryšys tarp mokyklos nelankymo dažnumo ir vidutinių skaitymo pasiekimų, kurie nuosekliai mažėja, kuo dažniau mokiniai neateina į mokyklą (plg. tarptautiniai skaitymo rezultatų vidurkiai atitinkamai pagal kategorijas: 521 taškas, 509 taškai, 476 taškai ir 459 taškai). Tarptautiniu mastu mokinių, kurie mokyklą *lanko visada arba beveik visada*, ir tų, kurie į mokyklą *neateina kartą per savaitę ar dažniau*, vidutinių skaitymo rezultatų skirtumas buvo net 62 taškai (**Lietuvoje** – 57 taškai, Latvijoje – 33 taškai, Lenkijoje – 54 taškai, Suomijoje – 72 taškai, Anglijoje – 83 taškai). Didžiausi skaitymo rezultatų skirtumai tarp šių kategorijų nustatyti Šiaurės Airijoje – 115 taškų ir Singapūre – 107 taškai, mažiausi – Čilėje (31 taškas) ir Latvijoje (33 taškai).

Mokinių susidomėjimas skaitymo pamokomis

Mokinio susidomėjimą skaitymo pamokomis lemia įdomūs tekstai ir užduotys, mokinio ir mokytojo savitarpio supratimas bei mokinio aktyvumas šiose pamokose. Todėl mokinių buvo paprašyta pagalvoti apie skaitymą mokykloje ir įvertinti, kiek jie sutinka ar nesutinka su šiais teiginiais apie savo skaitymo pamokas:

- *man patinka mokykloje skaitomi tekstai;*
- *mano mokytojo (-os) duodami tekstai man yra įdomūs;*
- *žinau, ko mano mokytojas (-a) iš manęs tikisi;*
- *mano mokytoją lengva suprasti;*
- *man įdomu, ką kalba mano mokytojas (-a);*
- *mano mokytojas (-a) skatina mane išsakyti savo nuomonę apie tai, ką perskaičiau;*
- *mano mokytojas (-a) leidžia man pademonstruoti tai, ko išmokau;*

- *mano mokytojas (-a) įvairiausiais būdais stengiasi padėti mums mokytis;*
- *mano mokytojas (-a) pataria man, kaip pasitaisyti, kai padarau klaidą.*

6.11 lentelėje pateikti duomenys apie ketvirtokų skaitymo rezultatus pagal susidomėjimo skaitymo pamokomis lygį, kuris nustatytas remiantis mokinių atsakymais. Duomenys pateikiami pagal šias kategorijas: *labai susidomėję, susidomėję, šiek tiek susidomėję*. Lentelėje šalys išrikiuotos pagal mokinių, kurie labiausiai susidomėję skaitymo pamokomis, dalį (mažėjimo tvarka).

Tarptautiniu mastu, *labai susidomėjusių* skaitymo pamokomis mokinių dalis buvo 60 proc. (**Lietuvoje** – 62 proc., Latvijoje – 53 proc., Lenkijoje – 49 proc., Suomijoje – 39 proc., Anglijoje – 57 proc.), šių mokinių skaitymo rezultatų tarptautinis vidurkis – 516 taškų (**Lietuvoje** – 554 taškai, Latvijoje – 558 taškai, Lenkijoje – 562 taškai, Suomijoje – 569 taškai, Anglijoje – 562 taškai). Mokinių, kurie *susidomėję* skaitymo pamokomis, dalis buvo 35 proc. (**Lietuvoje** – 35 proc., Latvijoje – 42 proc., Lenkijoje – 45 proc., Suomijoje – 54 proc., Anglijoje – 38 proc.), šių mokinių skaitymo rezultatų tarptautinis vidurkis mažesnis – 506 taškai (**Lietuvoje** – 544 taškai, Latvijoje – 560 taškų, Lenkijoje – 570 taškų, Suomijoje – 568 taškai, Anglijoje – 558 taškai). Mokinių, kurie *šiek tiek susidomėję* skaitymo pamokomis, dalis tyrime dalyvaujančiose šalyse buvo mažiausia – 5 proc. (**Lietuvoje** – 3 proc., Latvijoje – 4 proc., Lenkijoje – 6 proc., Suomijoje – 7 proc., Anglijoje – 5 proc.), šių mokinių skaitymo rezultatų tarptautinis vidurkis žemiausias – 490 taškų (**Lietuvoje** – 503 taškai, Latvijoje – 542 taškai, Lenkijoje – 552 taškai, Suomijoje – 539 taškai, Anglijoje – 530 taškų).

Lyginant tyrime dalyvavusias šalis, didžiausia *labai susidomėjusių* skaitymo pamokomis mokinių dalis buvo nustatyta Bulgarijoje (84 proc.), Portugalijoje ir Azerbaidžane (po 83 proc.), Irane (82 proc.), Gruzijoje ir Kazachstane (po 80 proc.), mažiausia skaitymo pamokomis *labai susidomėjusių* mokinių dalis nustatyta Honkonge (34 proc.), Nyderlanduose (37 proc.) ir Suomijoje (39 proc.).

Svarbu pastebėti, kad septyniose šalyse (Bulgarijoje, Portugalijoje, Azerbaidžane, Gruzijoje, Kazachstane, Egipte ir Maroke) nustatyta labai maža dalis (1–2 proc.) mokinių, *šiek tiek susidomėjusių* skaitymo pamokomis, todėl šių šalių mokinių skaitymo rezultatai neteikiami dėl duomenų trūkumo.

Daugelyje šalių stebima tendencija, kad labiau susidomėjusių skaitymo pamokomis mokinių vidutiniai rezultatai yra aukštesni. Tarptautiniu mastu, mokinių, kurie *labai susidomėję*, ir tų, kurie *šiek tiek susidomėję* skaitymo pamokomis, vidutinių skaitymo rezultatų skirtumas buvo 26 taškai (**Lietuvoje** – 51 taškas, Latvijoje – 16 taškų, Lenkijoje – 10 taškų, Suomijoje – 30 taškų, Anglijoje – 32 taškai). Didžiausi skaitymo rezultatų skirtumai tarp šių kategorijų nustatyti JAE (95 taškai) ir Omane (82 taškai), mažiausias – Slovėnijoje (1 taškas), o Slovakijoje ir Izraelyje užfiksuotas 1–2 taškų skirtumas *šiek tiek susidomėjusių* mokinių naudai.

Mokinių požiūris į skaitymą, jų motyvacija ir pasitikėjimas savo jėgomis

Mokinių, kuriems patinka skaityti, skaitymo pasiekimai yra aukštesni, tačiau ryšys yra dvipusis – požiūris ir pasiekimai apskritai veikia vienas kitą. Požiūris į skaitymą ir skaitymo pasiekimai taip pat labai susiję su motyvacija. Geriau gebantiems skaityti mokiniams labiau patinka skaityti nei tiems, kuriems skaityti sekasi prasčiau, todėl pirmieji dažniau skaito savo malonumui, o kartu gana noriai skaito siekdami ko nors išmokti.

Todėl ketvirtokų buvo paprašyta išsakyti savo nuomonę apie skaitymą, įvertinant, kiek jie sutinka ar nesutinka su šiais teiginiais:

- *man patinka kalbėtis su kitais žmonėmis apie tai, ką perskaičiau;*
- *apsidžiaugčiau, jei kas nors man padovanotų knygą;*
- *manau, kad skaityti yra nuobodu;*
- *norėčiau turėti daugiau laiko skaitymui;*
- *aš mėgstu skaityti;*
- *skaitydamas (-a) aš daug ko išmokstu;*
- *mėgstu skaityti apie dalykus, kurie priverčia susimąstyti;*
- *man patinka, kai knyga padeda įsivaizduoti kitus pasaulius;*
- *skaitau savo malonumui;*
- *skaitau, kad daugiau sužinočiau apie dalykus, kurių noriu išmokti.*

6.12 lentelėje pateikti duomenys apie ketvirtokų skaitymo rezultatus (mokinių procentinė dalis ir skaitymo rezultatai), parengti remiantis mokinių atsakymais. Lentelėje duomenys pateikiami pagal šias kategorijas: *labai patinka skaityti, iš dalies patinka skaityti, nepatinka skaityti*.

Tarptautiniu mastu mokinių, kuriems *labai patinka skaityti* dalis buvo 43 proc. (**Lietuvoje** – 42 proc., Latvijoje – 33 proc., Lenkijoje – 32 proc., Suomijoje – 28 proc., Anglijoje – 35 proc.), šių mokinių skaitymo rezultatų tarptautinis vidurkis – 523 taškai (**Lietuvoje** – 551 taškas, Latvijoje – 563 taškai, Lenkijoje – 570 taškų, Suomijoje – 584 taškai, Anglijoje – 575 taškai). Mokinių, kuriems *iš dalies patinka skaityti*, dalis buvo 41 proc. (**Lietuvoje** – 46 proc., Latvijoje – 47 proc., Lenkijoje – 45 proc., Suomijoje – 49 proc., Anglijoje – 45 proc.), šių mokinių skaitymo rezultatų tarptautinis vidurkis mažesnis – 507 taškai (**Lietuvoje** – 550 taškų, Latvijoje – 559 taškai, Lenkijoje – 567 taškai, Suomijoje – 568 taškai, Anglijoje – 559 taškai). Mokinių, kuriems *nepatinka skaityti*, dalis tyrime dalyvaujančiose šalyse buvo mažiausia – 16 proc. (**Lietuvoje** – 13 proc., Latvijoje – 21 proc., Lenkijoje – 23 proc., Suomijoje – 23 proc., Anglijoje – 20 proc.), o šių mokinių skaitymo rezultatų tarptautinis vidurkis žemiausias – 486 taškai (**Lietuvoje** – 535 taškai, Latvijoje – 548 taškai, Lenkijoje – 553 taškai, Suomijoje – 540 taškų, Anglijoje – 530 taškų). Ši tendencija – mokinių, kuriems labiau patinka skaityti, vidutiniai rezultatai yra aukštesni – stebima daugelyje šalių.

Didžiausia mokinių, kuriems *labai patinka skaityti*, dalis buvo nustatyta Portugalijoje (72 proc.), Kazachstane (71 proc.) ir Irane (70 proc.), mažiausia *labai mėgstančių skaityti* mokinių dalis nustatyta Švedijoje (18 proc.), Danijoje (20 proc.), Norvegijoje (22 proc.), Nyderlanduose ir Belgijoje (flam.) (po 24 proc.). Lyginant pagal mokinių, kuriems *nepatinka skaityti* dalį, didžiausia tokių mokinių dalis nustatyta Švedijoje, Nyderlanduose ir Belgijoje (flam.) (po 31 proc.), o mažiausia dalis – 3 proc. – Kazachstane.

Beveik visose šalyse nustatytas tiesioginis ryšys tarp pomėgio skaityti ir vidutinių skaitymo pasiekimų, kurie nuosekliai mažėja, kuo mažiau mokiniams patinka skaityti. Tarptautiniu mastu mokinių, kuriems *labai patinka skaityti*, ir tų, kuriems *nepatinka skaityti*, vidutinių skaitymo rezultatų skirtumas buvo 37 taškai (**Lietuvoje** – 16 taškų, Latvijoje – 15 taškų, Lenkijoje – 17 taškų, Suomijoje – 44 taškai, Anglijoje – 45 taškai). Didžiausi skaitymo rezultatų skirtumai tarp kategorijų *labai patinka skaityti* ir *nepatinka skaityti* nustatyti Egipte – 116 taškų, Irane – 97 taškai, Omane – 78 taškai, Maroke – 74 taškai. Europoje didžiausi vidutinių rezultatų skirtumai nustatyti Vokietijoje (53 taškai) ir Maltoje (52 taškai).

Įdomu pastebėti, kad Kazachstano mokinių skaitymo rezultatai (plg. atitinkamai pagal kategorijas: *labai patinka skaityti* – 536 taškai, *iš dalies patinka skaityti* – 535 taškai ir *nepatinka skaityti* – 536 taškai) buvo beveik vienodi nepriklausomai nuo to, kiek mokiniams patinka skaityti, o štai Izraelio mokinių, kuriems *nepatinka skaityti*, rezultatai buvo aukščiausi (plg. atitinkamai pagal kategorijas: *labai patinka skaityti* – 531 taškas, *iš dalies patinka skaityti* – 527 taškai ir *nepatinka skaityti* – 538 taškai).

Šie duomenys dar kartą patvirtina nuostatą, kad siekiant aukštesnių skaitymo rezultatų, būtina skirti pakankamai dėmesio motyvacijai. Kita vertus, reikėtų rasti būdų, padedančių mokiniams suvokti, kad skaitymas gali būti tiesiog malonus ir įdomus laisvalaikio praleidimo būdas.

Tarptautiniai PIRLS, taip pat TIMSS, tyrimai parodė, kad savo jėgomis pasitikintys mokiniai pasiekia aukštesnių rezultatų bet kurioje srityje. Įsitikinimas, kad galima išmokti gerai skaityti labai prisideda prie bendros motyvacijos ir noro dažniau skaityti. Svarbu, kad mokiniai suvoktų savo pajėgumą skaityti, todėl ketvirtokų buvo paprašyta įvertinti, kaip jiems sekasi skaityti. Mokiniams buvo pateikti šie skaitymo gebėjimų įsivertinimo teiginiai:

- *paprastai man gerai sekasi skaityti;*
- *man lengva skaityti;*
- *man kyla sunkumų skaitant pasakojimus, kuriuose yra sudėtingų žodžių;*
- *skaityti man sekasi sunkiau nei daugeliui mano klasės draugų;*
- *man skaityti sunkiau nei mokytis bet kurio kito dalyko;*
- *man tiesiog nesiseka skaityti.*

6.13 lentelėje pateikti duomenys apie tyrime dalyvavusių ketvirtokų skaitymo rezultatus (mokinių procentinė dalis ir skaitymo rezultatai), parengti remiantis mokinių atsakymais. Lentelėje duome-

nys pateikiami pagal šias kategorijas: *labai pasitikintys, šiek tiek pasitikintys, nepasitikintys*.

Tarptautiniu mastu mokinių, kurie *labai pasitiki* savo skaitymo gebėjimais dalis buvo 45 proc. (**Lietuvoje** – 46 proc., Latvijoje – 30 proc., Lenkijoje – 59 proc., Suomijoje – 60 proc., Anglijoje – 53 proc.), šių mokinių skaitymo rezultatų tarptautinis vidurkis – 545 taškai (**Lietuvoje** – 578 taškai, Latvijoje – 588 taškai, Lenkijoje – 587 taškai, Suomijoje – 586 taškai, Anglijoje – 591 taškas). Mokinių, kurie *šiek tiek pasitiki* savo skaitymo gebėjimais, dalis buvo šiek tiek mažesnė – 35 proc. (**Lietuvoje** – 35 proc., Latvijoje – 42 proc., Lenkijoje – 29 proc., Suomijoje – 31 proc., Anglijoje – 31 proc.), šių mokinių skaitymo rezultatų tarptautinis vidurkis smarkiai mažesnis – 503 taškai (**Lietuvoje** – 538 taškai, Latvijoje – 562 taškai, Lenkijoje – 551 taškai, Suomijoje – 549 taškai, Anglijoje – 541 taškas). Mokinių, kurie *nepasitiki* savo skaitymo gebėjimais, dalis tyrime dalyvaujančiose šalyse buvo mažiausia – 21 proc. (**Lietuvoje** – 19 proc., Latvijoje – 28 proc., Lenkijoje – 12 proc., Suomijoje – 10 proc., Anglijoje – 16 proc.), o šių mokinių skaitymo rezultatų tarptautinis vidurkis žemiausias – 455 taškai (**Lietuvoje** – 496 taškai, Latvijoje – 520 taškų, Lenkijoje – 490 taškai, Suomijoje – 503 taškai, Anglijoje – 488 taškai).

Lyginant tyrime dalyvavusias šalis, didžiausia mokinių, kurie *labai pasitiki* savo skaitymo gebėjimais, dalis buvo nustatyta Švedijoje (65 proc.), Suomijoje (60 proc.), Lenkijoje (59 proc.), Bulgarijoje (58 proc.) ir Austrijoje (56 proc.), mažiausia dalis – PAR (20 proc.) ir Makao (Kinijoje) (21 proc.). Lyginant pagal mokinių, kurie *nepasitiki* savo skaitymo gebėjimais kategoriją, didžiausia tokių mokinių dalis nustatyta PAR (47 proc.), Makao (Kinijoje) (38 proc.), Azerbaidžane ir Egipte (po 31 proc.), o mažiausia dalis – 8 proc. – Švedijoje.

Visose šalyse nustatytas tiesioginis ryšys tarp mokinių pasitikėjimo savo skaitymo gebėjimais ir vidutinių skaitymo pasiekimų, kurie nuosekliai smarkiai mažėja, kuo mažiau mokiniai pasitiki savo jėgomis (plg. tarptautiniai skaitymo rezultatų vidurkiai atitinkamai pagal kategorijas: *labai pasitikintys* – 545 taškai, *šiek tiek pasitikintys* – 503 taškai ir *nepasitikintys* – 455 taškai). Tarptautiniu mastu mokinių, kurie *labai pasitiki*, ir tų, kurie *nepasitiki* savo skaitymo gebėjimais, vidutinių skaitymo rezultatų skirtumas buvo net 90 taškų (**Lietuvoje** – 82 taškai, Latvijoje – 68 taškai, Lenkijoje – 97 taškai, Suomijoje – 83 taškai, Anglijoje – 103 taškai). Didesni nei 100 taškų skaitymo rezultatų skirtumai tarp kategorijų *labai pasitiki* ir *nepasitiki* nustatyti net 18-oje šalių, o didžiausi iš jų užfiksuoti JAE (139 taškai), Trinidade ir Tobage (129 taškai), Katare (123 taškai), Egipte (122 taškai), Maroke, Australijoje ir Naujojoje Zelandijoje (po 120 taškų). Net mažiausias – Kazachstane užfiksuotas – skirtumas siekia 46 taškus.

Tokie dideli rezultatų skirtumai rodo, koks svarbus yra mokinių pasitikėjimas savo skaitymo gebėjimais, ir patvirtina nuostatą, kad dauguma pradinių klasių mokinių gana adekvačiai suvokia ir vertina savo gebėjimus. Tai turėtų paskatinti mokytojus stiprinti mokinių savivertę ir pasitikėjimą savo gebėjimais, laiku teikiant jiems kokybišką grįžtamąjį ryšį ir kiekvieno mokinio poreikius bei galimybes atitinkančią veiksmingą pagalbą.

6.1 lentelė. Laikas, skirtas skaitymo mokymui

Lentelė parengta remiantis mokyklos direktorių ir mokytojų atsakymais

Šalys	Bendras visų dalykų ugdymo valandų skaičius per metus	Kalbos mokymas, įskaitant skaitymą, rašymą, klausymąsi, literatūros pažinimą ir kitų kalbinių gebėjimų ugdymą		Skaitymo mokymas, įskaitant skaitymo mokymą per visų dalykų pamokas	
		Valandų skaičius per metus	Procentinė dalis nuo bendro ugdymui skirto laiko	Valandų skaičius per metus	Procentinė dalis nuo bendro ugdymui skirto laiko
PAR	1180 (16,7)	240 (14,3)	20 (1,3)	122 (8,0)	10 (0,6)
Čilė	1141 (17,9)	278 (20,1)	24 (1,7)	252 (22,3)	22 (1,9)
Nyderlandai	1092 (16,8)	363 (14,6)	34 (1,3)	205 (19,5)	19 (1,8)
Izraelis	1079 (13,5)	235 (9,4)	22 (0,8)	98 (8,7)	9 (0,8)
Italija	1064 (15,4)	290 (7,5)	28 (0,7)	148 (9,2)	14 (0,9)
JAV	1061 (12,7)	301 (15,3)	30 (1,6)	327 (15,6)	32 (1,5)
Kataras	1045 (1,1)	327 (18,8)	31 (1,8)	182 (14,9)	18 (1,2)
Singapūras	1040 (0,0)	278 (9,1)	27 (0,9)	124 (7,0)	12 (0,7)
Marokas	1036 (13,4)	224 (13,1)	21 (1,2)	109 (7,8)	11 (0,9)
Saudo Arabija	1034 (16,7)	179 (14,4)	18 (1,7)	175 (13,6)	16 (1,2)
JAE	1018 (6,7)	234 (9,3)	23 (1,0)	139 (6,3)	13 (0,7)
Trinidadas ir Tobagas	1008 (17,1)	361 (22,8)	36 (2,1)	299 (26,4)	30 (2,6)
Danija	1006 (13,5)	231 (5,5)	23 (0,6)	132 (7,8)	13 (0,8)
Australija	1001 (6,7)	336 (7,9)	34 (0,8)	199 (9,9)	19 (1,0)
Anglija	993 (10,5)	273 (9,5)	28 (0,9)	125 (11,3)	12 (1,1)
Omanas	989 (12,1)	197 (7,4)	20 (0,9)	150 (7,5)	16 (0,9)
Honkongas	987 (10,3)	226 (14,8)	24 (1,9)	128 (7,1)	13 (0,8)
Šiaurės Airija	958 (10,5)	257 (10,7)	27 (1,3)	137 (7,8)	14 (0,8)
Belgija (flam.)	956 (13,4)	248 (10,5)	26 (0,8)	84 (5,1)	9 (0,6)
Kanada	952 (5,1)	292 (4,9)	31 (0,6)	206 (7,0)	22 (0,8)
Malta	942 (0,4)	178 (0,4)	19 (0,0)	83 (0,4)	9 (0,0)
Belgija (pranc.)	940 (8,9)	320 (7,8)	34 (0,9)	247 (16,6)	27 (1,9)
Bahreinas	934 (2,1)	202 (6,7)	22 (0,7)	114 (6,0)	12 (0,6)
Makao (Kinija)	928 (0,2)	186 (0,2)	20 (0,0)	100 (0,2)	10 (0,0)
Naujoji Zelandija	926 (4,0)	340 (8,6)	37 (1,0)	215 (8,9)	24 (1,0)
Egiptas	924 (12,5)	297 (11,9)	34 (1,7)	161 (11,6)	18 (1,3)
Airija	915 (0,3)	206 (5,2)	23 (0,6)	150 (7,2)	16 (0,8)
Portugalija	895 (11,8)	288 (6,1)	32 (0,6)	301 (10,4)	34 (1,2)
Prancūzija	883 (9,3)	330 (8,2)	37 (0,9)	165 (11,6)	19 (1,2)
Kuveitas	860 (19,9)	178 (16,5)	21 (2,0)	139 (13,8)	17 (1,5)
Ispanija	853 (7,8)	212 (7,0)	25 (0,8)	136 (6,7)	16 (0,8)
Taivanas	845 (9,2)	212 (4,0)	26 (0,6)	123 (8,0)	15 (1,0)
Vokietija	841 (10,7)	239 (9,9)	29 (1,2)	87 (7,3)	11 (1,0)
Kazachstanas	835 (21,8)	221 (10,7)	27 (1,1)	212 (11,0)	26 (1,3)
Norvegija (5)	827 (11,1)	186 (6,0)	23 (0,8)	134 (7,5)	17 (1,0)
Vengrija	826 (13,7)	284 (9,1)	35 (1,3)	201 (9,3)	25 (1,4)
Švedija	809 (6,4)	185 (6,9)	22 (0,8)	101 (8,0)	12 (1,0)
Slovakija	778 (9,5)	233 (5,6)	30 (0,6)	180 (9,5)	23 (1,2)
Čekija	769 (7,4)	242 (10,1)	31 (1,1)	143 (8,9)	19 (1,1)
Austrija	768 (7,0)	260 (6,8)	34 (1,0)	95 (5,5)	13 (0,8)
Azerbaidžanas	755 (21,4)	226 (8,9)	31 (1,5)	141 (6,8)	19 (1,1)
Lenkija	754 (5,4)	140 (1,0)	19 (0,1)	33 (1,7)	4 (0,2)
Slovėnija	734 (7,8)	193 (8,5)	26 (1,0)	84 (5,7)	12 (0,8)
Suomija	731 (7,5)	186 (4,9)	26 (0,7)	122 (6,3)	17 (0,9)
Gruzija	725 (13,2)	185 (9,3)	26 (1,0)	132 (9,5)	19 (1,3)
Bulgarija	692 (20,4)	213 (10,2)	33 (1,7)	247 (14,5)	39 (2,5)
Latvija	669 (11,9)	193 (8,2)	30 (1,3)	184 (10,3)	28 (1,6)
Rusija	652 (5,4)	263 (6,4)	41 (1,0)	171 (7,0)	27 (1,1)
LIETUVA	**627 (3,7)**	**183 (1,9)**	**29 (0,4)**	**144 (8,7)**	**23 (1,4)**
Iranas	627 (5,3)	143 (2,4)	23 (0,4)	124 (13,8)	20 (2,2)
Tarptautinis vidurkis	**898 (1,6)**	**242 (1,4)**	**27 (0,2)**	**156 (1,5)**	**18 (0,2)**

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

6.2 lentelė. Mokinių pasiskirstymas pagal dažniausiai ugdomus jų teksto suvokimo gebėjimus ir strategijas

Lentelė parengta remiantis mokytojų atsakymais

Šalys	Mokinių, kurių bent kartą per savaitę buvo prašoma atlikti atitinkamas užduotis, dalis procentais								
	Rasti informaciją tekste	Įvardyti svarbiausias perskaityto teksto mintis	Paaiškinti ar pagrįsti, kaip supranta tai, ką perskaitė	Palyginti tai, ką perskaitė, su savo patirtimi	Palyginti tai, ką perskaitė, su kitais skaitytais dalykais	Numatyti, kas toliau įvyks skaitomame tekste	Apibendrinti ir daryti išvadas	Apibūdinti teksto stilių arba struktūrą	Apibūdinti autoriaus požiūrį ar intenciją
Airija	98 (0,9)	99 (0,8)	97 (1,3)	90 (2,1)	82 (2,5)	96 (1,7)	88 (2,3)	66 (4,0)	62 (3,9)
Anglija	98 (1,3)	99 (1,0)	99 (0,2)	76 (3,3)	72 (3,6)	94 (2,3)	94 (2,2)	83 (3,4)	74 (4,0)
Australija	98 (0,7)	96 (1,3)	98 (0,8)	89 (1,7)	87 (2,0)	94 (1,5)	93 (1,4)	83 (2,4)	82 (2,1)
Austrija	93 (1,3)	91 (1,9)	87 (2,7)	66 (3,3)	48 (3,5)	38 (3,1)	50 (3,3)	25 (3,0)	20 (2,6)
Azerbaidžanas	94 (1,7)	98 (0,9)	98 (1,0)	95 (1,5)	95 (1,6)	92 (1,8)	90 (1,8)	90 (2,2)	95 (1,5)
Bahreinas	96 (1,3)	96 (1,1)	97 (1,2)	88 (1,7)	85 (2,5)	83 (2,1)	78 (2,4)	80 (2,3)	77 (2,5)
Belgija (flam.)	87 (2,6)	76 (3,3)	90 (2,1)	65 (3,5)	45 (3,9)	61 (3,5)	59 (3,7)	48 (3,6)	48 (3,6)
Belgija (pranc.)	92 (1,8)	86 (3,1)	87 (2,7)	42 (4,0)	35 (3,7)	53 (3,7)	56 (4,0)	45 (3,8)	41 (4,1)
Bulgarija	100 (0,0)	100 (0,0)	100 (0,0)	95 (1,8)	90 (2,5)	84 (2,7)	99 (0,8)	95 (1,9)	92 (2,3)
Čekija	99 (0,5)	97 (1,0)	99 (0,8)	83 (2,7)	55 (3,0)	59 (3,1)	72 (2,8)	41 (2,8)	39 (3,1)
Čilė	99 (1,2)	99 (1,0)	100 (0,0)	99 (1,2)	98 (1,0)	97 (1,5)	94 (2,2)	96 (1,9)	89 (3,0)
Danija	90 (2,1)	92 (1,6)	88 (2,5)	68 (3,6)	66 (3,5)	61 (3,8)	64 (4,2)	49 (4,1)	46 (4,2)
Egiptas	96 (1,7)	98 (1,2)	97 (1,3)	86 (3,1)	72 (3,8)	87 (3,0)	79 (3,5)	82 (3,5)	78 (3,6)
Gruzija	99 (0,6)	100 (0,4)	100 (0,4)	98 (1,0)	97 (1,2)	96 (1,5)	99 (0,4)	94 (1,6)	98 (1,1)
Honkongas	97 (1,4)	94 (2,4)	91 (2,3)	78 (3,6)	66 (4,1)	75 (3,7)	80 (2,8)	71 (3,9)	79 (3,6)
Iranas	91 (2,0)	93 (1,7)	88 (2,4)	79 (2,8)	74 (3,2)	71 (3,3)	82 (2,7)	77 (3,1)	70 (3,4)
Ispanija	97 (1,0)	96 (1,5)	99 (0,3)	83 (2,4)	72 (2,9)	68 (2,8)	71 (2,4)	61 (2,8)	51 (2,8)
Italija	100 (0,0)	99 (1,0)	98 (1,1)	91 (2,2)	82 (2,9)	84 (2,5)	78 (2,9)	83 (2,8)	78 (2,9)
Izraelis	99 (0,8)	99 (0,9)	99 (0,9)	91 (2,4)	89 (2,2)	89 (2,8)	95 (1,8)	92 (2,0)	88 (2,1)
JAE	97 (1,2)	98 (0,5)	99 (0,5)	92 (1,2)	89 (1,4)	90 (1,7)	87 (1,6)	83 (1,8)	81 (2,0)
JAV	100 (0,0)	98 (1,3)	99 (0,9)	91 (2,1)	89 (2,5)	91 (2,5)	96 (1,8)	82 (3,0)	85 (2,9)
Kanada	96 (0,8)	91 (1,3)	92 (1,2)	82 (1,9)	72 (1,9)	88 (1,5)	86 (1,6)	61 (2,5)	59 (2,5)
Kataras	99 (0,7)	99 (0,6)	99 (0,6)	89 (1,7)	84 (1,8)	87 (1,5)	89 (2,4)	87 (1,8)	80 (2,8)
Kazachstanas	100 (0,2)	100 (0,0)	100 (0,0)	97 (1,3)	99 (0,8)	93 (1,9)	100 (0,1)	98 (1,1)	100 (0,0)
Kuveitas	95 (1,9)	90 (4,1)	98 (1,2)	95 (2,0)	85 (2,9)	74 (5,0)	79 (3,6)	75 (3,1)	68 (4,9)
Latvija	100 (0,0)	100 (0,4)	97 (1,3)	92 (2,1)	72 (3,6)	79 (2,9)	94 (1,8)	55 (3,7)	67 (3,6)
Lenkija	100 (0,0)	100 (0,3)	99 (0,5)	97 (1,1)	87 (2,4)	65 (3,5)	98 (0,9)	86 (2,2)	87 (2,3)
LIETUVA	**98 (1,2)**	**99 (0,5)**	**100 (0,0)**	**94 (1,9)**	**96 (1,5)**	**86 (2,2)**	**97 (1,2)**	**90 (2,1)**	**78 (3,0)**
Makao (Kinija)	89 (0,1)	90 (0,1)	85 (0,1)	68 (0,1)	52 (0,1)	68 (0,1)	74 (0,1)	62 (0,1)	63 (0,1)
Malta	96 (0,1)	97 (0,1)	96 (0,1)	89 (0,1)	78 (0,1)	87 (0,1)	75 (0,1)	69 (0,1)	57 (0,1)
Marokas	99 (0,3)	97 (0,9)	96 (1,1)	77 (3,0)	72 (2,8)	62 (2,8)	79 (2,7)	66 (3,3)	56 (3,7)
Naujoji Zelandija	98 (0,6)	96 (1,1)	95 (1,2)	87 (2,0)	76 (2,6)	94 (1,1)	90 (2,1)	70 (2,5)	66 (2,7)
Nyderlandai	96 (1,6)	78 (3,3)	87 (2,8)	64 (3,6)	45 (4,1)	78 (3,4)	73 (3,5)	37 (4,4)	32 (4,2)
Norvegija (5)	98 (1,0)	89 (2,6)	87 (2,4)	72 (3,2)	61 (3,3)	42 (3,7)	54 (3,8)	29 (3,3)	21 (3,2)
Omanas	97 (1,0)	99 (0,8)	100 (0,2)	95 (1,2)	92 (1,4)	94 (1,3)	96 (1,1)	92 (1,8)	90 (2,1)
PAR	93 (1,8)	96 (1,4)	95 (1,6)	91 (2,0)	89 (2,1)	91 (2,1)	87 (2,3)	87 (2,3)	79 (3,1)
Portugalija	100 (0,0)	99 (0,9)	99 (0,9)	92 (2,0)	85 (2,5)	92 (2,1)	92 (1,9)	98 (1,1)	89 (2,1)
Prancūzija	99 (0,7)	89 (2,2)	91 (1,8)	41 (4,0)	50 (4,4)	59 (3,4)	64 (3,0)	41 (3,7)	36 (4,2)
Rusija	100 (0,0)	100 (0,0)	100 (0,0)	97 (1,2)	93 (1,7)	90 (2,2)	100 (0,0)	90 (2,2)	99 (0,9)
Saudo Arabija	91 (2,0)	92 (2,0)	94 (1,9)	81 (3,0)	72 (3,2)	74 (3,1)	82 (2,6)	78 (2,9)	63 (3,0)
Singapūras	93 (1,4)	89 (1,4)	91 (1,4)	81 (2,1)	79 (2,0)	90 (1,5)	87 (1,6)	66 (2,6)	62 (2,7)
Slovakija	99 (0,4)	98 (0,8)	99 (0,7)	94 (1,4)	85 (2,2)	75 (3,0)	85 (2,5)	62 (3,5)	72 (3,2)
Slovėnija	94 (1,8)	90 (2,1)	93 (1,9)	82 (3,6)	57 (3,8)	57 (3,5)	71 (4,1)	47 (3,9)	33 (3,8)
Suomija	85 (2,6)	86 (2,2)	79 (3,2)	72 (3,0)	45 (3,2)	44 (3,7)	51 (3,3)	20 (2,7)	15 (1,9)
Šiaurės Airija	99 (0,7)	96 (2,1)	98 (1,1)	78 (3,7)	78 (3,3)	93 (2,2)	86 (3,2)	73 (4,3)	67 (4,2)
Švedija	89 (2,2)	79 (3,3)	79 (3,6)	67 (3,8)	53 (4,1)	68 (4,3)	71 (3,8)	36 (3,9)	28 (3,8)
Taivanas	91 (2,3)	87 (2,5)	82 (3,0)	76 (3,5)	63 (4,1)	52 (4,0)	67 (3,9)	74 (2,9)	76 (3,2)
Trinidadas ir Tobagas	99 (0,7)	95 (2,0)	98 (1,3)	92 (2,0)	86 (2,9)	95 (1,8)	92 (1,9)	64 (4,0)	69 (3,9)
Vengrija	99 (1,0)	97 (1,5)	100 (0,0)	95 (1,4)	91 (2,5)	86 (2,5)	94 (1,9)	75 (3,4)	70 (3,5)
Vokietija	96 (1,7)	89 (2,0)	95 (1,3)	69 (3,1)	45 (3,8)	52 (3,7)	63 (3,6)	24 (2,9)	32 (3,0)
Tarptautinis vidurkis	**96 (0,2)**	**94 (0,2)**	**95 (0,2)**	**83 (0,4)**	**75 (0,4)**	**77 (0,4)**	**82 (0,4)**	**69 (0,4)**	**66 (0,4)**

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

† Duomenys atitinka mažiau nei 50 proc. tos šalies mokinių.

6.3 lentelė. Mokinių pasiskirstymas pagal jų mokytojų taikomų skaitymo mokymo organizavimo būdų dažnumą

Lentelė parengta remiantis mokytojų atsakymais

Šalys	Mokinių, kurių skaitymo mokymas organizuojamas atitinkamais būdais, dalis procentais					
	Skaityti mokoma visa klasė			Sudaromos grupės pagal vienodus mokinių gebėjimus		
	Visada arba beveik visada	Dažnai arba kartais	Niekada	Visada arba beveik visada	Dažnai arba kartais	Niekada
Airija	25 (3,3)	74 (3,3)	1 (0,4)	9 (2,0)	79 (3,0)	13 (2,5)
Anglija	12 (2,7)	85 (2,7)	3 (1,3)	26 (3,3)	72 (3,3)	3 (1,2)
Australija	14 (2,5)	83 (2,9)	3 (1,2)	34 (3,3)	62 (3,2)	3 (1,5)
Austrija	20 (2,7)	75 (2,9)	5 (1,4)	4 (1,3)	80 (3,1)	15 (2,8)
Azerbaidžanas	31 (3,1)	69 (3,1)	0 (0,3)	10 (2,3)	82 (2,8)	8 (1,8)
Bahreinas	33 (2,6)	66 (2,5)	1 (0,7)	13 (2,0)	63 (3,9)	25 (3,9)
Belgija (flam.)	3 (1,6)	92 (2,1)	5 (1,4)	5 (1,9)	83 (2,8)	12 (2,4)
Belgija (pranc.)	35 (3,7)	64 (3,8)	1 (0,7)	1 (0,5)	68 (4,1)	32 (4,0)
Bulgarija	60 (3,6)	40 (3,6)	0 (0,0)	6 (2,1)	92 (2,4)	2 (1,2)
Čekija	19 (2,6)	79 (2,8)	2 (1,0)	1 (0,6)	83 (2,4)	17 (2,4)
Čilė	66 (3,9)	33 (3,8)	1 (0,9)	12 (3,2)	74 (3,8)	14 (3,3)
Danija	15 (2,7)	85 (2,7)	0 (0,2)	5 (1,5)	91 (2,3)	5 (1,7)
Egiptas	52 (4,2)	47 (4,2)	1 (0,5)	18 (3,2)	63 (3,9)	19 (3,1)
Gruzija	32 (3,5)	62 (3,6)	6 (1,7)	6 (1,7)	80 (3,0)	14 (2,6)
Honkongas	28 (4,4)	72 (4,3)	1 (0,7)	0 (0,0)	60 (4,6)	40 (4,6)
Iranas	64 (3,3)	36 (3,3)	0 (0,0)	7 (1,8)	50 (4,0)	43 (3,7)
Ispanija	55 (3,1)	45 (3,0)	0 (0,2)	2 (0,7)	70 (2,1)	29 (2,0)
Italija	56 (4,0)	44 (4,0)	0 (0,0)	2 (1,2)	70 (3,5)	29 (3,6)
Izraelis	40 (4,0)	57 (4,2)	3 (1,5)	13 (2,7)	81 (3,2)	6 (2,0)
JAE	47 (2,3)	51 (2,3)	2 (0,7)	35 (2,2)	60 (2,2)	5 (1,0)
JAV	28 (4,0)	72 (4,0)	0 (0,0)	20 (3,0)	77 (3,3)	3 (1,3)
Kanada	21 (1,7)	78 (1,8)	1 (0,5)	11 (1,6)	84 (1,8)	5 (1,0)
Kataras	28 (3,0)	67 (3,1)	5 (0,8)	19 (1,8)	66 (3,1)	15 (2,7)
Kazachstanas	76 (3,4)	24 (3,4)	0 (0,0)	18 (2,6)	78 (2,9)	4 (1,5)
Kuveitas	40 (4,2)	53 (4,4)	8 (1,8)	30 (4,8)	63 (5,0)	7 (2,2)
Latvija	51 (4,1)	48 (4,0)	1 (0,6)	3 (1,3)	89 (2,0)	7 (1,8)
Lenkija	24 (3,5)	68 (3,4)	9 (2,0)	1 (0,6)	76 (3,7)	23 (3,8)
LIETUVA	**20 (2,6)**	**75 (2,9)**	**5 (1,7)**	**3 (0,9)**	**89 (2,4)**	**8 (2,3)**
Makao (Kinija)	28 (0,1)	72 (0,1)	0 (0,0)	2 (0,0)	52 (0,1)	47 (0,1)
Malta	30 (0,1)	68 (0,1)	2 (0,0)	7 (0,1)	74 (0,1)	20 (0,1)
Marokas	38 (3,4)	52 (3,5)	10 (1,8)	10 (1,7)	71 (2,9)	20 (2,5)
Naujoji Zelandija	2 (1,0)	84 (2,5)	14 (2,3)	43 (3,3)	55 (3,2)	2 (0,9)
Nyderlandai	7 (2,2)	84 (2,8)	9 (2,0)	17 (3,1)	71 (3,5)	11 (2,6)
Norvegija (5)	24 (3,0)	76 (3,0)	0 (0,2)	3 (1,4)	78 (3,1)	19 (2,9)
Omanas	32 (2,9)	62 (2,9)	6 (1,6)	13 (2,0)	64 (3,0)	23 (2,9)
PAR	47 (3,4)	52 (3,4)	0 (0,3)	20 (3,2)	70 (3,9)	10 (2,6)
Portugalija	41 (3,7)	59 (3,7)	0 (0,3)	1 (0,4)	78 (2,8)	21 (2,8)
Prancūzija	32 (3,4)	65 (3,5)	3 (1,4)	6 (1,8)	78 (3,2)	16 (2,7)
Rusija	51 (3,7)	49 (3,7)	0 (0,0)	3 (1,1)	96 (1,4)	2 (0,9)
Saudo Arabija	42 (4,0)	56 (4,0)	2 (1,2)	36 (3,6)	56 (3,5)	8 (1,9)
Singapūras	33 (2,8)	67 (2,9)	0 (0,2)	3 (1,0)	77 (2,0)	20 (2,1)
Slovakija	41 (3,3)	57 (3,4)	1 (0,7)	1 (0,6)	85 (2,3)	14 (2,4)
Slovėnija	15 (3,3)	82 (3,4)	3 (1,1)	2 (0,8)	86 (2,5)	12 (2,4)
Suomija	26 (2,8)	70 (2,8)	3 (1,1)	1 (0,7)	83 (2,4)	15 (2,4)
Šiaurės Airija	6 (2,3)	85 (3,7)	9 (3,0)	55 (4,4)	44 (4,3)	1 (0,8)
Švedija	23 (3,5)	73 (3,6)	4 (1,7)	2 (1,1)	82 (2,9)	16 (2,8)
Taivanas	45 (3,4)	55 (3,4)	0 (0,0)	1 (0,7)	51 (4,5)	48 (4,5)
Trinidadas ir Tobagas	26 (3,6)	74 (3,6)	0 (0,0)	7 (2,2)	83 (2,9)	10 (2,5)
Vengrija	7 (1,9)	93 (1,9)	0 (0,0)	2 (0,9)	93 (2,0)	5 (1,8)
Vokietija	26 (2,9)	72 (3,0)	2 (1,0)	2 (1,0)	86 (2,5)	12 (2,4)
Tarptautinis vidurkis	**32 (0,4)**	**65 (0,5)**	**3 (0,2)**	**11 (0,3)**	**74 (0,4)**	**15 (0,4)**

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

6.3 lentelė. Mokinių pasiskirstymas pagal jų mokytojų taikomų skaitymo mokymo organizavimo būdų dažnumą (tęsinys)

Lentelė parengta remiantis mokytojų atsakymais

Mokinių, kurių skaitymo mokymas organizuojamas atitinkamais būdais, dalis procentais						Šalys
Sudaromos skirtingų gebėjimų mokinių grupės			Mokiniai dirba savarankiškai pagal jiems pateiktą planą ar nurodytą tikslą			
Visada arba beveik visada	Dažnai arba kartais	Niekada	Visada arba beveik visada	Dažnai arba kartais	Niekada	
5 (1,6)	86 (2,6)	10 (2,1)	5 (1,7)	88 (2,5)	7 (1,8)	Airija
7 (1,9)	90 (2,3)	3 (1,2)	9 (1,9)	87 (2,4)	4 (1,5)	Anglija
7 (1,9)	87 (2,5)	6 (1,5)	13 (2,4)	84 (2,6)	2 (0,9)	Australija
4 (1,5)	85 (2,5)	11 (2,1)	23 (2,9)	73 (3,1)	4 (1,2)	Austrija
9 (1,8)	90 (2,0)	1 (0,8)	22 (2,8)	78 (2,9)	0 (0,3)	Azerbaidžanas
50 (3,4)	49 (3,4)	0 (0,4)	30 (3,4)	69 (3,5)	1 (0,7)	Bahreinas
4 (1,6)	88 (2,6)	7 (2,0)	4 (1,4)	95 (1,4)	1 (0,4)	Belgija (flam.)
5 (1,9)	73 (3,8)	22 (3,7)	7 (2,1)	84 (3,0)	9 (2,4)	Belgija (pranc.)
4 (1,2)	91 (2,1)	5 (1,8)	25 (3,6)	75 (3,6)	0 (0,0)	Bulgarija
2 (0,9)	90 (2,2)	8 (2,0)	1 (0,7)	93 (1,8)	6 (1,6)	Čekija
16 (3,1)	72 (3,5)	13 (3,2)	23 (4,1)	73 (4,2)	4 (1,8)	Čilė
3 (1,1)	92 (2,1)	5 (1,8)	13 (2,8)	78 (3,7)	9 (2,2)	Danija
24 (3,7)	65 (3,8)	11 (2,4)	15 (2,8)	75 (3,2)	11 (2,4)	Egiptas
11 (2,4)	86 (2,6)	3 (1,1)	17 (2,8)	82 (2,7)	1 (0,5)	Gruzija
20 (3,3)	72 (3,7)	8 (2,4)	3 (1,6)	89 (2,9)	7 (2,5)	Honkongas
44 (3,5)	49 (3,5)	7 (1,6)	20 (2,7)	77 (2,7)	4 (1,2)	Iranas
8 (1,4)	71 (2,5)	22 (2,7)	8 (1,9)	77 (2,4)	15 (2,3)	Ispanija
10 (2,7)	79 (3,6)	11 (2,4)	23 (3,4)	73 (3,4)	4 (1,4)	Italija
12 (2,5)	83 (3,1)	5 (1,8)	22 (3,5)	77 (3,6)	2 (1,0)	Izraelis
35 (2,1)	63 (2,4)	3 (0,9)	30 (2,2)	68 (2,1)	2 (0,7)	JAE
9 (2,4)	88 (2,5)	2 (0,9)	15 (2,7)	81 (3,1)	4 (1,7)	JAV
4 (0,9)	91 (1,6)	6 (1,3)	5 (1,0)	92 (1,2)	3 (0,7)	Kanada
34 (1,8)	61 (2,1)	4 (1,2)	23 (2,0)	74 (2,0)	3 (0,8)	Kataras
14 (2,4)	85 (2,4)	1 (0,6)	44 (3,5)	56 (3,4)	1 (0,7)	Kazachstanas
24 (3,7)	69 (4,1)	7 (2,2)	24 (5,1)	73 (5,1)	4 (1,4)	Kuveitas
4 (1,4)	90 (2,6)	6 (2,1)	8 (2,0)	91 (2,1)	1 (0,8)	Latvija
14 (2,7)	81 (3,6)	5 (2,4)	10 (2,4)	90 (2,4)	0 (0,0)	Lenkija
6 (1,8)	**93 (1,9)**	**1 (0,6)**	**9 (2,2)**	**90 (2,3)**	**1 (0,8)**	**LIETUVA**
19 (0,1)	73 (0,1)	8 (0,1)	9 (0,1)	85 (0,1)	6 (0,0)	Makao (Kinija)
6 (0,1)	77 (0,1)	16 (0,1)	7 (0,1)	80 (0,1)	13 (0,1)	Malta
12 (2,3)	68 (3,0)	20 (2,6)	25 (2,8)	61 (3,4)	14 (2,3)	Marokas
6 (1,3)	83 (2,6)	11 (2,3)	14 (1,9)	82 (2,0)	3 (1,1)	Naujoji Zelandija
7 (2,1)	80 (3,3)	14 (2,9)	11 (2,7)	82 (3,2)	7 (2,1)	Nyderlandai
4 (1,6)	87 (2,5)	9 (2,2)	6 (1,9)	86 (2,6)	8 (2,2)	Norvegija (5)
45 (3,2)	52 (3,1)	2 (0,8)	34 (2,7)	66 (2,8)	1 (0,4)	Omanas
28 (3,4)	69 (3,4)	3 (1,3)	33 (3,3)	66 (3,3)	0 (0,2)	PAR
8 (2,1)	83 (2,8)	9 (2,0)	13 (2,7)	85 (2,8)	2 (1,0)	Portugalija
3 (1,5)	67 (3,8)	29 (3,7)	5 (1,7)	68 (3,7)	28 (3,3)	Prancūzija
4 (1,2)	95 (1,5)	2 (1,0)	4 (1,5)	95 (1,6)	1 (0,6)	Rusija
50 (3,8)	46 (3,6)	4 (1,3)	30 (3,5)	65 (3,8)	5 (1,7)	Saudo Arabija
13 (1,9)	79 (2,3)	8 (1,4)	10 (1,4)	83 (2,0)	6 (1,3)	Singapūras
6 (1,7)	86 (2,1)	8 (1,6)	12 (2,0)	88 (2,0)	0 (0,2)	Slovakija
9 (2,2)	84 (2,8)	7 (1,8)	2 (1,0)	97 (1,3)	1 (0,8)	Slovėnija
4 (1,7)	86 (2,3)	10 (2,0)	6 (1,4)	90 (1,9)	5 (1,4)	Suomija
1 (0,8)	87 (3,1)	12 (2,9)	10 (2,5)	84 (3,0)	6 (1,9)	Šiaurės Airija
6 (2,0)	80 (3,0)	13 (2,7)	6 (2,1)	85 (3,3)	8 (2,7)	Švedija
20 (3,0)	67 (3,5)	13 (2,2)	10 (2,2)	85 (2,5)	5 (1,2)	Taivanas
10 (2,4)	87 (2,7)	4 (1,5)	13 (2,6)	84 (3,0)	4 (1,5)	Trinidadas ir Tobagas
7 (1,9)	91 (2,2)	2 (1,1)	3 (1,3)	97 (1,3)	0 (0,0)	Vengrija
3 (0,9)	85 (2,8)	12 (2,6)	9 (1,9)	86 (2,4)	5 (1,7)	Vokietija
13 (0,3)	**79 (0,4)**	**8 (0,3)**	**14 (0,4)**	**81 (0,4)**	**5 (0,2)**	**Tarptautinis vidurkis**

6.4 lentelė. Mokinių pasiskirstymas ir skaitymo rezultatai pagal grožinių tekstų naudojimo skaitymo mokymui dažnumą

Lentelė parengta remiantis mokytojų atsakymais

Šalys	Trumpi pasakojimai				Didesnės apimties grožinės literatūros knygos, sudarytos iš skyrių			
	Bent kartą per savaitę		Rečiau nei kartą per savaitę		Bent kartą per savaitę		Rečiau nei kartą per savaitę	
	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis
Airija	88 (2,0)	567 (2,8)	12 (2,0)	565 (4,6)	76 (3,4)	564 (2,9)	24 (3,4)	575 (5,2)
Anglija	61 (3,9)	556 (2,7)	39 (3,9)	562 (3,8)	71 (3,5)	561 (2,5)	29 (3,5)	554 (4,0)
Australija	85 (2,4)	544 (2,9)	15 (2,4)	553 (6,7)	80 (2,4)	549 (2,8)	20 (2,4)	529 (6,5)
Austrija	78 (2,9)	544 (2,4)	22 (2,9)	533 (5,5)	15 (2,5)	537 (5,7)	85 (2,5)	542 (2,7)
Azerbaidžanas	86 (2,4)	477 (3,9)	14 (2,4)	441 (17,3)	29 (2,8)	479 (7,7)	71 (2,8)	469 (5,0)
Bahreinas	78 (2,3)	450 (3,3)	22 (2,3)	432 (6,2)	24 (2,0)	469 (6,4)	76 (2,0)	440 (2,9)
Belgija (flam.)	64 (3,9)	526 (2,5)	36 (3,9)	524 (3,6)	29 (3,7)	525 (5,0)	71 (3,7)	525 (2,2)
Belgija (pranc.)	71 (3,4)	499 (3,2)	29 (3,4)	495 (4,8)	13 (2,3)	496 (6,5)	87 (2,3)	498 (2,9)
Bulgarija	91 (2,3)	552 (4,4)	9 (2,3)	548 (13,3)	14 (2,3)	554 (9,2)	86 (2,3)	551 (4,7)
Čekija	94 (1,5)	543 (2,0)	6 (1,5)	544 (9,7)	57 (3,3)	547 (2,5)	43 (3,3)	539 (4,0)
Čilė	98 (1,4)	497 (3,0)	2 (1,4)	~ ~	19 (3,2)	497 (5,5)	81 (3,2)	497 (3,7)
Danija	74 (3,6)	548 (2,5)	26 (3,6)	546 (4,0)	55 (3,8)	551 (3,0)	45 (3,8)	544 (3,1)
Egiptas	56 (4,5)	328 (7,6)	44 (4,5)	334 (10,2)	12 (2,8)	324 (19,6)	88 (2,8)	331 (6,3)
Gruzija	93 (1,7)	491 (2,8)	7 (1,7)	457 (15,9)	31 (3,4)	490 (5,5)	69 (3,4)	488 (3,4)
Honkongas	55 (4,1)	570 (4,0)	45 (4,1)	567 (4,0)	8 (2,3)	573 (8,1)	92 (2,3)	568 (2,9)
Iranas	60 (3,4)	434 (6,7)	40 (3,4)	418 (7,9)	24 (2,7)	427 (8,7)	76 (2,7)	428 (4,8)
Ispanija	84 (2,0)	528 (2,0)	16 (2,0)	525 (3,9)	50 (3,2)	531 (1,9)	50 (3,2)	525 (3,2)
Italija	94 (2,0)	550 (2,5)	6 (2,0)	538 (9,0)	41 (3,6)	550 (4,1)	59 (3,6)	549 (2,8)
Izraelis	88 (2,6)	531 (2,9)	12 (2,6)	526 (11,2)	39 (3,8)	549 (5,7)	61 (3,8)	518 (4,9)
JAE	85 (1,6)	451 (3,7)	15 (1,6)	464 (9,8)	36 (2,4)	472 (6,6)	64 (2,4)	442 (3,7)
JAV	77 (3,5)	547 (3,6)	23 (3,5)	556 (7,4)	70 (4,0)	557 (3,3)	30 (4,0)	531 (5,4)
Kanada	76 (1,9)	543 (2,1)	24 (1,9)	545 (4,0)	69 (2,2)	547 (2,3)	31 (2,2)	534 (2,5)
Kataras	68 (2,6)	450 (3,8)	32 (2,6)	427 (6,3)	29 (2,1)	475 (5,4)	71 (2,1)	430 (3,1)
Kazachstanas	97 (1,2)	536 (2,5)	3 (1,2)	529 (19,1)	84 (2,4)	536 (2,7)	16 (2,4)	538 (8,0)
Kuveitas	67 (4,0)	392 (5,3)	33 (4,0)	395 (8,0)	25 (5,2)	397 (11,1)	75 (5,2)	391 (5,7)
Latvija	89 (2,3)	558 (1,7)	11 (2,3)	557 (5,9)	26 (3,9)	563 (3,3)	74 (3,9)	556 (2,3)
Lenkija	96 (1,4)	564 (2,1)	4 (1,4)	585 (8,0)	22 (2,9)	564 (3,9)	78 (2,9)	565 (2,5)
LIETUVA	**79 (3,5)**	**550 (3,2)**	**21 (3,5)**	**543 (5,3)**	**30 (3,5)**	**556 (6,0)**	**70 (3,5)**	**545 (2,7)**
Makao (Kinija)	77 (0,1)	549 (1,2)	23 (0,1)	535 (2,2)	21 (0,1)	559 (2,5)	79 (0,1)	542 (1,1)
Malta	89 (0,1)	454 (1,9)	11 (0,1)	447 (4,0)	58 (0,1)	461 (1,9)	42 (0,1)	441 (2,7)
Marokas	42 (3,1)	361 (7,0)	58 (3,1)	355 (5,5)	11 (2,5)	360 (13,2)	89 (2,5)	356 (4,3)
Naujoji Zelandija	77 (2,4)	525 (2,9)	23 (2,4)	532 (5,2)	62 (3,3)	528 (3,3)	38 (3,3)	523 (5,2)
Nyderlandai	55 (4,4)	543 (2,6)	45 (4,4)	548 (3,3)	95 (1,6)	545 (1,8)	5 (1,6)	541 (8,5)
Norvegija (5)	64 (3,9)	559 (2,8)	36 (3,9)	558 (3,6)	80 (3,3)	559 (2,5)	20 (3,3)	559 (4,9)
Omanas	91 (1,9)	419 (3,5)	9 (1,9)	412 (9,8)	31 (2,5)	419 (5,2)	69 (2,5)	418 (4,6)
PAR	87 (2,3)	318 (5,1)	13 (2,3)	350 (20,6)	39 (3,5)	302 (6,3)	61 (3,5)	335 (7,2)
Portugalija	90 (2,1)	529 (2,4)	10 (2,1)	521 (7,0)	26 (2,8)	536 (5,3)	74 (2,8)	525 (2,3)
Prancūzija	78 (3,2)	510 (2,7)	22 (3,2)	517 (4,5)	53 (3,6)	514 (2,8)	47 (3,6)	509 (4,1)
Rusija	90 (2,2)	582 (2,4)	10 (2,2)	569 (9,5)	61 (3,2)	584 (2,9)	39 (3,2)	575 (3,4)
Saudo Arabija	50 (3,8)	440 (6,6)	50 (3,8)	421 (6,4)	15 (3,0)	433 (14,3)	85 (3,0)	430 (4,9)
Singapūras	75 (2,1)	577 (3,9)	25 (2,1)	572 (5,4)	35 (2,8)	594 (5,5)	65 (2,8)	567 (3,9)
Slovakija	93 (1,5)	534 (3,4)	7 (1,5)	541 (6,8)	26 (2,8)	552 (4,2)	74 (2,8)	529 (3,8)
Slovėnija	82 (2,6)	542 (2,3)	18 (2,6)	543 (3,4)	14 (2,6)	544 (3,5)	86 (2,6)	542 (2,1)
Suomija	72 (3,2)	565 (2,3)	28 (3,2)	569 (3,2)	50 (3,3)	566 (2,7)	50 (3,3)	567 (2,8)
Šiaurės Airija	60 (4,2)	570 (3,1)	40 (4,2)	555 (4,2)	90 (3,2)	562 (2,3)	10 (3,2)	581 (6,9)
Švedija	62 (3,8)	556 (3,2)	38 (3,8)	554 (3,4)	93 (2,1)	555 (2,4)	7 (2,1)	563 (10,2)
Taivanas	67 (3,8)	559 (2,5)	33 (3,8)	558 (3,5)	20 (3,0)	569 (3,9)	80 (3,0)	556 (2,2)
Trinidadas ir Tobagas	92 (2,4)	479 (3,5)	8 (2,4)	491 (7,4)	44 (4,1)	498 (5,7)	56 (4,1)	465 (5,6)
Vengrija	94 (2,1)	555 (2,8)	6 (2,1)	525 (11,1)	27 (3,4)	562 (6,4)	73 (3,4)	550 (3,5)
Vokietija	55 (3,4)	540 (4,9)	45 (3,4)	530 (5,3)	19 (2,8)	537 (5,9)	81 (2,8)	536 (4,2)
Tarptautinis vidurkis	**78 (0,4)**	**512 (0,5)**	**22 (0,4)**	**508 (1,2)**	**41 (0,4)**	**516 (0,9)**	**59 (0,4)**	**508 (0,6)**

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

~ Duomenys nepakankami

6.4 lentelė. **Mokinių pasiskirstymas ir skaitymo rezultatai pagal grožinių tekstų naudojimo skaitymo mokymui dažnumą (tęsinys)**

Lentelė parengta remiantis mokytojų atsakymais

Pjesės				Šalys
Bent kartą per savaitę		Rečiau nei kartą per savaitę		
Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	
1 (0,7)	~ ~	99 (0,7)	567 (2,5)	Airija
8 (2,0)	552 (7,3)	92 (2,0)	559 (2,3)	Anglija
7 (1,8)	549 (7,7)	93 (1,8)	545 (2,7)	Australija
2 (0,9)	~ ~	98 (0,9)	542 (2,4)	Austrija
13 (2,6)	460 (14,5)	87 (2,6)	475 (4,5)	Azerbaidžanas
9 (1,7)	460 (12,5)	91 (1,7)	445 (2,8)	Bahreinas
1 (0,6)	~ ~	99 (0,6)	525 (2,1)	Belgija (flam.)
0 (0,0)	~ ~	100 (0,0)	498 (2,6)	Belgija (pranc.)
5 (1,6)	551 (17,1)	95 (1,6)	551 (4,5)	Bulgarija
1 (0,6)	~ ~	99 (0,6)	543 (2,2)	Čekija
11 (2,6)	490 (8,9)	89 (2,6)	498 (3,4)	Čilė
1 (0,8)	~ ~	99 (0,8)	549 (2,1)	Danija
10 (2,8)	354 (21,2)	90 (2,8)	327 (6,0)	Egiptas
5 (1,6)	497 (10,9)	95 (1,6)	489 (3,0)	Gruzija
3 (1,4)	567 (20,4)	97 (1,4)	569 (2,8)	Honkongas
10 (2,4)	430 (14,6)	90 (2,4)	431 (4,7)	Iranas
9 (2,0)	526 (5,4)	91 (2,0)	528 (2,0)	Ispanija
5 (1,7)	540 (17,7)	95 (1,7)	550 (2,4)	Italija
8 (2,0)	497 (21,5)	92 (2,0)	532 (3,1)	Izraelis
22 (1,9)	460 (7,3)	78 (1,9)	451 (3,8)	JAE
6 (1,7)	536 (15,0)	94 (1,7)	550 (3,3)	JAV
2 (0,8)	~ ~	98 (0,8)	543 (2,0)	Kanada
11 (1,3)	446 (9,9)	89 (1,3)	444 (2,3)	Kataras
65 (2,4)	527 (3,2)	35 (2,4)	551 (4,6)	Kazachstanas
11 (3,0)	369 (17,5)	89 (3,0)	396 (4,5)	Kuveitas
3 (1,2)	542 (7,3)	97 (1,2)	559 (1,8)	Latvija
3 (1,2)	551 (10,2)	97 (1,2)	565 (2,2)	Lenkija
10 (2,0)	**555 (8,8)**	**90 (2,0)**	**548 (2,9)**	**LIETUVA**
7 (0,0)	563 (4,4)	93 (0,0)	544 (1,0)	Makao (Kinija)
7 (0,1)	455 (6,1)	93 (0,1)	453 (2,0)	Malta
8 (1,6)	335 (18,4)	92 (1,6)	360 (4,0)	Marokas
16 (1,8)	484 (7,7)	84 (1,8)	535 (2,2)	Naujoji Zelandija
6 (2,2)	561 (6,0)	94 (2,2)	544 (1,8)	Nyderlandai
0 (0,3)	~ ~	100 (0,3)	559 (2,3)	Norvegija (5)
22 (2,8)	422 (5,2)	78 (2,8)	418 (3,9)	Omanas
45 (3,8)	295 (5,8)	55 (3,8)	344 (6,8)	PAR
13 (3,1)	542 (10,3)	87 (3,1)	526 (2,2)	Portugalija
7 (2,1)	530 (9,1)	93 (2,1)	510 (2,3)	Prancūzija
6 (1,5)	596 (11,6)	94 (1,5)	580 (2,4)	Rusija
12 (3,0)	425 (15,5)	88 (3,0)	431 (4,6)	Saudo Arabija
3 (0,9)	590 (13,6)	97 (0,9)	576 (3,2)	Singapūras
5 (1,3)	556 (7,5)	95 (1,3)	534 (3,2)	Slovakija
6 (2,1)	548 (5,6)	94 (2,1)	542 (2,0)	Slovėnija
2 (0,8)	~ ~	98 (0,8)	566 (1,9)	Suomija
4 (2,1)	570 (16,3)	96 (2,1)	564 (2,4)	Šiaurės Airija
3 (1,6)	552 (21,6)	97 (1,6)	555 (2,4)	Švedija
7 (2,1)	559 (4,0)	93 (2,1)	559 (2,1)	Taivanas
7 (2,1)	490 (15,5)	93 (2,1)	478 (3,9)	Trinidadas ir Tobagas
2 (1,0)	~ ~	98 (1,0)	553 (2,7)	Vengrija
2 (1,0)	~ ~	98 (1,0)	536 (3,6)	Vokietija
9 (0,3)	**501 (2,0)**	**91 (0,3)**	**512 (0,4)**	**Tarptautinis vidurkis**

6.5 lentelė. Mokinių pasiskirstymas ir skaitymo rezultatai pagal informacinių tekstų naudojimo skaitymo mokymui dažnumą

Lentelė parengta remiantis mokytojų atsakymais

Šalys	Negrožinės literatūros knygos				Didesnės apimties negrožinės literatūros knygos, sudarytos iš skyrių			
	Bent kartą per savaitę		Rečiau nei kartą per savaitę		Bent kartą per savaitę		Rečiau nei kartą per savaitę	
	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis
Airija	83 (2,8)	565 (2,9)	17 (2,8)	572 (5,9)	33 (3,8)	565 (4,4)	67 (3,8)	567 (3,5)
Anglija	67 (3,3)	556 (2,3)	33 (3,3)	564 (3,9)	33 (3,5)	556 (3,7)	67 (3,5)	560 (2,8)
Australija	83 (2,6)	545 (2,9)	17 (2,6)	541 (8,4)	50 (3,3)	550 (3,2)	50 (3,3)	540 (4,1)
Austrija	72 (2,9)	542 (2,6)	28 (2,9)	540 (5,0)	17 (2,7)	539 (4,7)	83 (2,7)	542 (2,8)
Azerbaidžanas	63 (3,7)	479 (4,8)	37 (3,7)	460 (8,5)	18 (2,5)	474 (9,5)	82 (2,5)	471 (4,8)
Bahreinas	74 (2,8)	451 (3,6)	26 (2,8)	432 (6,8)	29 (2,6)	456 (6,3)	71 (2,6)	442 (2,9)
Belgija (flam.)	38 (3,2)	525 (3,7)	62 (3,2)	526 (2,6)	13 (2,5)	524 (6,1)	87 (2,5)	525 (2,2)
Belgija (pranc.)	40 (3,4)	503 (3,4)	60 (3,4)	494 (3,9)	6 (2,2)	494 (9,7)	94 (2,2)	498 (2,8)
Bulgarija	71 (3,3)	555 (5,1)	29 (3,3)	544 (8,0)	10 (2,1)	571 (8,6)	90 (2,1)	550 (4,7)
Čekija	68 (3,4)	547 (2,3)	32 (3,4)	535 (4,4)	19 (2,7)	549 (3,9)	81 (2,7)	542 (2,5)
Čilė	81 (4,0)	495 (3,2)	19 (4,0)	507 (7,2)	18 (3,7)	504 (7,2)	82 (3,7)	495 (3,6)
Danija	60 (3,3)	545 (2,8)	40 (3,3)	552 (3,3)	16 (2,6)	546 (7,3)	84 (2,6)	548 (2,1)
Egiptas	60 (4,0)	329 (7,4)	40 (4,0)	334 (10,7)	18 (3,2)	308 (15,6)	82 (3,2)	335 (6,5)
Gruzija	47 (3,9)	487 (4,1)	53 (3,9)	490 (4,1)	11 (2,1)	489 (11,6)	89 (2,1)	489 (2,9)
Honkongas	45 (4,5)	568 (4,6)	55 (4,5)	570 (3,5)	10 (2,7)	560 (9,0)	90 (2,7)	570 (2,8)
Iranas	52 (3,5)	432 (6,3)	48 (3,5)	424 (6,8)	22 (3,3)	417 (11,4)	78 (3,3)	432 (5,0)
Ispanija	84 (2,7)	528 (1,8)	16 (2,7)	528 (4,2)	33 (2,4)	527 (2,2)	67 (2,4)	528 (2,5)
Italija	66 (4,0)	550 (3,1)	34 (4,0)	547 (3,5)	26 (3,5)	545 (4,6)	74 (3,5)	551 (2,7)
Izraelis	75 (3,2)	540 (3,7)	25 (3,2)	500 (9,3)	33 (3,9)	544 (7,0)	67 (3,9)	523 (4,0)
JAE	78 (2,2)	451 (3,6)	22 (2,2)	456 (8,4)	35 (2,4)	467 (6,5)	65 (2,4)	445 (3,6)
JAV	94 (1,8)	550 (3,2)	6 (1,8)	541 (11,4)	33 (3,9)	545 (5,6)	67 (3,9)	551 (3,8)
Kanada	89 (1,5)	542 (2,1)	11 (1,5)	550 (4,0)	37 (2,5)	543 (3,1)	63 (2,5)	543 (2,3)
Kataras	78 (3,3)	442 (3,3)	22 (3,3)	446 (8,4)	31 (3,1)	458 (7,2)	69 (3,1)	438 (3,5)
Kazachstanas	95 (1,5)	536 (2,5)	5 (1,5)	540 (11,8)	62 (3,7)	535 (3,4)	38 (3,7)	539 (4,5)
Kuveitas	67 (5,5)	388 (6,9)	33 (5,5)	402 (11,5)	23 (3,8)	404 (8,7)	77 (3,8)	389 (5,1)
Latvija	68 (3,3)	562 (2,1)	32 (3,3)	551 (3,7)	9 (2,1)	565 (6,1)	91 (2,1)	557 (1,9)
Lenkija	86 (2,8)	565 (2,4)	14 (2,8)	561 (6,5)	21 (3,3)	568 (5,2)	79 (3,3)	564 (2,4)
LIETUVA	**59 (3,5)**	**550 (3,7)**	**41 (3,5)**	**546 (3,9)**	**14 (2,7)**	**542 (6,8)**	**86 (2,7)**	**549 (2,7)**
Makao (Kinija)	44 (0,1)	547 (1,4)	56 (0,1)	545 (1,5)	15 (0,1)	545 (3,1)	85 (0,1)	546 (1,3)
Malta	68 (0,1)	455 (1,9)	32 (0,1)	449 (2,9)	34 (0,1)	460 (2,4)	66 (0,1)	449 (2,2)
Marokas	57 (2,7)	367 (4,7)	43 (2,7)	345 (6,4)	15 (2,6)	353 (10,3)	85 (2,6)	358 (4,5)
Naujoji Zelandija	83 (2,1)	527 (2,4)	17 (2,1)	526 (7,9)	38 (3,1)	523 (5,0)	62 (3,1)	528 (3,7)
Nyderlandai	78 (3,5)	546 (2,1)	22 (3,5)	540 (4,4)	50 (4,8)	545 (3,3)	50 (4,8)	544 (3,0)
Norvegija (5)	92 (2,2)	559 (2,4)	8 (2,2)	557 (6,0)	27 (3,1)	559 (4,4)	73 (3,1)	559 (2,3)
Omanas	82 (2,5)	419 (3,5)	18 (2,5)	417 (7,4)	27 (2,8)	426 (6,1)	73 (2,8)	416 (3,7)
PAR	73 (3,7)	318 (6,2)	27 (3,7)	323 (9,0)	40 (3,4)	313 (7,3)	60 (3,4)	326 (6,4)
Portugalija	70 (3,6)	529 (2,1)	30 (3,6)	526 (6,8)	27 (3,1)	535 (4,3)	73 (3,1)	526 (3,0)
Prancūzija	55 (3,7)	512 (3,1)	45 (3,7)	511 (3,5)	8 (2,3)	524 (11,4)	92 (2,3)	511 (2,1)
Rusija	75 (3,0)	585 (2,7)	25 (3,0)	567 (5,1)	32 (3,0)	594 (4,2)	68 (3,0)	574 (2,9)
Saudo Arabija	63 (3,8)	437 (5,9)	37 (3,8)	420 (8,0)	20 (3,6)	428 (10,9)	80 (3,6)	432 (4,9)
Singapūras	59 (2,8)	576 (4,3)	41 (2,8)	577 (5,2)	21 (2,2)	579 (6,4)	79 (2,2)	576 (3,6)
Slovakija	65 (3,5)	538 (4,4)	35 (3,5)	529 (5,4)	11 (2,1)	560 (8,2)	89 (2,1)	532 (3,3)
Slovėnija	90 (1,9)	542 (2,1)	10 (1,9)	541 (4,9)	8 (2,2)	550 (5,2)	92 (2,2)	542 (2,1)
Suomija	93 (1,6)	567 (1,9)	7 (1,6)	562 (6,8)	11 (2,2)	569 (5,7)	89 (2,2)	566 (2,1)
Šiaurės Airija	69 (3,6)	564 (3,0)	31 (3,6)	563 (4,4)	37 (4,8)	556 (4,6)	63 (4,8)	569 (2,8)
Švedija	84 (2,9)	556 (2,6)	16 (2,9)	554 (6,2)	28 (3,5)	553 (4,5)	72 (3,5)	556 (2,9)
Taivanas	60 (3,8)	559 (2,7)	40 (3,8)	558 (2,7)	22 (3,5)	558 (4,6)	78 (3,5)	559 (2,2)
Trinidadas ir Tobagas	90 (2,3)	481 (3,8)	10 (2,3)	466 (17,1)	44 (4,3)	496 (5,5)	56 (4,3)	467 (5,6)
Vengrija	74 (3,8)	550 (3,1)	26 (3,8)	560 (7,5)	12 (2,7)	552 (8,9)	88 (2,7)	553 (3,1)
Vokietija	71 (3,4)	537 (5,3)	29 (3,4)	533 (5,5)	12 (2,3)	542 (5,6)	88 (2,3)	536 (4,3)
Tarptautinis vidurkis	**71 (0,4)**	**512 (0,5)**	**29 (0,4)**	**508 (1,0)**	**24 (0,4)**	**513 (1,0)**	**76 (0,4)**	**510 (0,5)**

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

6.5 lentelė. Mokinių pasiskirstymas ir skaitymo rezultatai pagal informacinių tekstų naudojimo skaitymo mokymui dažnumą (tęsinys)

Lentelė parengta remiantis mokytojų atsakymais

Informaciniai straipsniai				Šalys
Bent kartą per savaitę		Rečiau nei kartą per savaitę		
Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	
37 (3,6)	568 (3,5)	63 (3,6)	566 (3,2)	Airija
51 (3,5)	555 (3,0)	49 (3,5)	562 (3,4)	Anglija
67 (3,4)	545 (3,1)	33 (3,4)	546 (5,4)	Australija
52 (3,8)	539 (3,3)	48 (3,8)	544 (3,2)	Austrija
44 (3,2)	485 (5,1)	56 (3,2)	463 (6,7)	Azerbaidžanas
41 (4,3)	456 (4,7)	59 (4,3)	439 (3,7)	Bahreinas
31 (3,0)	521 (2,8)	69 (3,0)	527 (2,5)	Belgija (flam.)
41 (3,8)	500 (3,7)	59 (3,8)	496 (3,8)	Belgija (pranc.)
29 (3,1)	553 (8,3)	71 (3,1)	552 (4,9)	Bulgarija
23 (2,7)	545 (4,6)	77 (2,7)	543 (2,2)	Čekija
65 (4,9)	493 (3,9)	35 (4,9)	504 (5,2)	Čilė
23 (3,1)	545 (3,8)	77 (3,1)	549 (2,5)	Danija
30 (3,9)	337 (12,2)	70 (3,9)	327 (7,1)	Egiptas
24 (3,5)	497 (5,5)	76 (3,5)	486 (3,2)	Gruzija
37 (4,6)	564 (5,7)	63 (4,6)	571 (3,0)	Honkongas
26 (3,2)	429 (8,4)	74 (3,2)	428 (5,4)	Iranas
39 (2,8)	527 (2,5)	61 (2,8)	528 (2,2)	Ispanija
23 (3,3)	546 (5,8)	77 (3,3)	550 (2,4)	Italija
38 (3,9)	537 (6,0)	62 (3,9)	526 (4,3)	Izraelis
51 (2,3)	457 (5,2)	49 (2,3)	448 (5,4)	JAE
79 (2,7)	550 (3,5)	21 (2,7)	548 (7,2)	JAV
50 (2,3)	543 (2,7)	50 (2,3)	543 (2,3)	Kanada
36 (2,4)	457 (5,9)	64 (2,4)	436 (3,7)	Kataras
70 (3,5)	536 (2,6)	30 (3,5)	539 (6,2)	Kazachstanas
34 (5,3)	402 (10,0)	66 (5,3)	387 (6,5)	Kuveitas
22 (3,1)	562 (4,4)	78 (3,1)	557 (2,0)	Latvija
20 (2,9)	555 (5,1)	80 (2,9)	567 (2,5)	Lenkija
33 (3,6)	**548 (4,7)**	**67 (3,6)**	**548 (3,4)**	**LIETUVA**
35 (0,1)	555 (1,7)	65 (0,1)	541 (1,2)	Makao (Kinija)
28 (0,1)	452 (2,6)	72 (0,1)	453 (2,0)	Malta
15 (2,0)	375 (10,3)	85 (2,0)	354 (4,4)	Marokas
65 (3,0)	527 (3,0)	35 (3,0)	526 (4,6)	Naujoji Zelandija
50 (4,0)	545 (2,7)	50 (4,0)	545 (2,5)	Nyderlandai
38 (4,1)	559 (3,2)	62 (4,1)	559 (3,0)	Norvegija (5)
44 (2,9)	423 (4,8)	56 (2,9)	415 (4,4)	Omanas
69 (3,5)	313 (6,3)	31 (3,5)	334 (10,0)	PAR
30 (3,5)	529 (4,3)	70 (3,5)	528 (3,3)	Portugalija
37 (3,7)	508 (3,9)	63 (3,7)	514 (2,9)	Prancūzija
38 (3,3)	590 (3,9)	62 (3,3)	575 (3,4)	Rusija
28 (4,1)	431 (10,3)	72 (4,1)	430 (5,3)	Saudo Arabija
45 (2,6)	584 (4,7)	55 (2,6)	570 (4,5)	Singapūras
35 (3,4)	536 (6,0)	65 (3,4)	534 (3,5)	Slovakija
25 (3,1)	544 (3,8)	75 (3,1)	542 (2,3)	Slovėnija
14 (2,1)	564 (3,8)	86 (2,1)	567 (2,0)	Suomija
34 (4,1)	572 (4,8)	66 (4,1)	560 (2,9)	Šiaurės Airija
34 (3,8)	550 (4,3)	66 (3,8)	558 (2,8)	Švedija
49 (3,8)	557 (2,6)	51 (3,8)	561 (2,9)	Taivanas
48 (4,6)	481 (5,2)	52 (4,6)	478 (6,7)	Trinidadas ir Tobagas
25 (3,1)	553 (5,6)	75 (3,1)	553 (3,7)	Vengrija
49 (3,8)	542 (4,5)	51 (3,8)	530 (5,3)	Vokietija
39 (0,5)	**513 (0,8)**	**61 (0,5)**	**510 (0,6)**	**Tarptautinis vidurkis**

6.6 lentelė. Mokinių pasiskirstymas pagal kompiuterių prieinamumą per skaitymo pamokas

Lentelė parengta remiantis mokytojų atsakymais

Šalys	Kompiuteris prieinamas per skaitymo pamokas			Mokinių dalis, %		
	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis		Kompiuterį turi kiekvienas mokinys	Klasėje yra kompiuterių, kuriais mokiniai gali dalytis	Mokykloje yra kompiuterių, kuriais kartais gali pasinaudoti visa klasė
	Taip	Taip	Ne			
Naujoji Zelandija	93 (1,6)	529 (2,5)	498 (15,9)	13 (2,5)	83 (2,5)	66 (2,8)
Danija	92 (2,2)	548 (2,2)	540 (8,7)	38 (3,7)	8 (2,1)	64 (3,7)
Nyderlandai	87 (2,6)	545 (1,9)	545 (5,3)	17 (3,4)	79 (3,1)	77 (2,9)
Švedija	83 (3,3)	558 (2,6)	543 (5,3)	22 (4,0)	34 (4,4)	54 (4,3)
Šiaurės Airija	77 (3,6)	563 (3,0)	566 (4,4)	6 (2,2)	58 (4,9)	70 (3,7)
Gruzija	75 (3,1)	487 (2,9)	490 (6,7)	60 (2,9)	18 (2,9)	65 (3,6)
Australija	75 (3,1)	546 (3,0)	542 (4,9)	17 (2,6)	58 (3,6)	64 (3,3)
Suomija	72 (2,8)	566 (2,1)	566 (3,5)	9 (1,9)	26 (3,4)	70 (2,8)
JAV	70 (3,8)	546 (3,6)	556 (5,7)	25 (4,0)	51 (4,0)	58 (4,4)
Norvegija (5)	66 (3,9)	558 (2,8)	561 (2,8)	9 (2,6)	33 (4,1)	60 (4,2)
Kanada	65 (1,8)	544 (2,5)	542 (2,4)	8 (0,9)	41 (2,0)	59 (2,2)
Vokietija	65 (3,6)	539 (4,5)	531 (6,4)	3 (1,3)	48 (4,0)	52 (3,8)
Izraelis	62 (4,2)	547 (4,6)	503 (6,3)	18 (3,3)	26 (3,9)	59 (4,3)
Rusija	56 (3,0)	588 (3,3)	572 (4,3)	9 (2,0)	21 (2,8)	50 (3,3)
Anglija	55 (4,0)	554 (3,0)	564 (3,4)	11 (2,2)	36 (3,3)	46 (4,0)
Singapūras	55 (2,4)	584 (4,2)	567 (5,5)	31 (2,4)	20 (2,0)	54 (2,4)
Belgija (flam.)	54 (3,6)	525 (2,9)	525 (2,9)	3 (1,3)	40 (3,7)	45 (3,4)
Austrija	53 (4,0)	537 (3,2)	546 (3,5)	1 (0,9)	48 (4,0)	25 (3,7)
Malta	49 (0,1)	452 (2,3)	453 (2,1)	2 (0,0)	46 (0,1)	12 (0,1)
Makao (Kinija)	49 (0,1)	548 (1,5)	543 (1,3)	18 (0,1)	23 (0,1)	39 (0,1)
Kazachstanas	49 (3,5)	537 (3,6)	536 (4,1)	20 (2,6)	36 (3,5)	44 (3,3)
Bulgarija	48 (3,9)	548 (6,6)	554 (5,6)	4 (1,6)	16 (2,5)	47 (3,9)
Kataras	45 (3,2)	452 (4,6)	436 (3,5)	12 (1,0)	23 (2,7)	37 (2,6)
Airija	39 (3,7)	564 (3,9)	568 (3,4)	2 (1,0)	18 (3,0)	33 (3,7)
Iranas	38 (3,8)	447 (7,2)	417 (5,8)	3 (1,4)	6 (1,9)	28 (3,5)
Latvija	37 (4,1)	557 (3,2)	558 (2,6)	10 (2,5)	13 (2,5)	37 (4,1)
Vengrija	37 (4,0)	556 (5,4)	553 (4,1)	4 (1,2)	15 (2,8)	32 (3,7)
Čilė	36 (4,6)	494 (5,8)	499 (3,8)	16 (3,2)	17 (3,7)	36 (4,6)
Honkongas	35 (4,1)	572 (4,6)	566 (3,8)	14 (3,1)	16 (2,8)	31 (4,0)
JAE	34 (2,0)	494 (6,1)	431 (4,4)	16 (1,2)	19 (1,6)	29 (1,9)
Taivanas	34 (3,6)	560 (3,7)	559 (2,3)	7 (2,0)	18 (2,8)	31 (3,4)
LIETUVA	**30 (3,9)**	**548 (5,3)**	**548 (3,3)**	**3 (1,5)**	**14 (2,7)**	**27 (3,7)**
Ispanija	30 (2,0)	523 (4,6)	530 (1,9)	6 (1,1)	15 (1,6)	24 (1,9)
Čekija	29 (3,1)	540 (5,0)	545 (2,4)	6 (1,5)	12 (2,1)	27 (3,0)
Bahreinas	29 (2,6)	461 (5,6)	440 (3,3)	4 (1,0)	7 (1,5)	28 (2,6)
Saudo Arabija	26 (3,1)	423 (9,6)	433 (4,9)	3 (1,3)	8 (1,8)	20 (2,7)
Lenkija	25 (3,0)	566 (4,4)	565 (2,6)	5 (1,6)	4 (1,4)	24 (2,9)
Prancūzija	25 (3,4)	515 (4,4)	511 (2,5)	2 (1,3)	15 (3,0)	20 (3,1)
Omanas	24 (2,2)	420 (6,6)	417 (3,6)	3 (0,8)	9 (1,7)	19 (2,2)
Kuveitas	22 (3,4)	400 (14,9)	392 (5,3)	6 (2,1)	3 (1,1)	18 (2,8)
Italija	21 (3,4)	546 (5,8)	549 (2,8)	3 (1,6)	15 (2,9)	18 (3,2)
Slovakija	19 (2,8)	543 (6,8)	533 (3,6)	8 (1,8)	7 (1,9)	17 (2,7)
Azerbaidžanas	18 (2,7)	485 (9,1)	469 (4,9)	2 (0,8)	9 (2,1)	16 (2,4)
Slovėnija	17 (2,8)	541 (4,1)	543 (2,2)	4 (1,2)	10 (2,1)	17 (2,8)
Egiptas	15 (3,1)	337 (18,3)	329 (6,3)	1 (0,7)	2 (0,9)	14 (3,0)
Portugalija	14 (2,2)	524 (6,1)	529 (2,5)	1 (0,4)	6 (1,7)	12 (2,3)
Trinidadas ir Tobagas	12 (2,6)	501 (10,0)	477 (3,9)	5 (1,9)	0 (0,0)	8 (2,2)
PAR	8 (1,6)	372 (20,0)	316 (5,3)	1 (0,5)	1 (0,8)	6 (1,5)
Belgija (pranc.)	7 (2,1)	506 (7,1)	497 (2,8)	0 (0,0)	2 (0,9)	6 (2,0)
Marokas	6 (1,8)	406 (14,3)	354 (4,2)	0 (0,3)	1 (0,7)	5 (1,7)
Tarptautinis vidurkis	**43 (0,4)**	**516 (1,0)**	**508 (0,7)**	**10 (0,3)**	**23 (0,4)**	**36 (0,4)**

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

6.7 lentelė. Mokinių pasiskirstymas pagal kompiuterių panaudojimo per skaitymo pamokas tikslus

Lentelė parengta remiantis mokytojų atsakymais

Šalys	Mokinių, kurių mokytojai bent kartą per savaitę naudoja kompiuterius per skaitymo pamokas šiais tikslais, dalis procentais					
	Prašo mokinių skaityti elektroninius tekstus	Moko mokinius elektroninio teksto skaitymo strategijų	Moko mokinius kritiškai vertinti internete skaitomus tekstus	Prašo mokinių surasti informacijos	Prašo mokinių išnagrinėti tam tikrą temą ar problemą	Prašo mokinių parašyti pasakojimą ar kitą tekstą
Airija	14 (2,5)	10 (2,2)	11 (2,7)	21 (3,0)	17 (2,6)	11 (2,3)
Anglija	26 (3,4)	13 (2,6)	25 (3,4)	40 (3,4)	35 (3,5)	16 (2,5)
Australija	57 (3,1)	39 (3,4)	43 (3,2)	59 (3,4)	50 (3,4)	51 (3,4)
Austrija	13 (2,5)	9 (2,0)	11 (2,2)	20 (2,8)	12 (2,3)	19 (3,0)
Azerbaidžanas	8 (1,8)	8 (1,6)	9 (2,1)	12 (2,3)	9 (2,0)	10 (2,1)
Bahreinas	17 (2,6)	15 (2,3)	14 (2,2)	16 (2,4)	14 (2,3)	15 (2,2)
Belgija (flam.)	3 (1,4)	1 (0,7)	10 (2,4)	20 (2,7)	10 (2,2)	5 (1,1)
Belgija (pranc.)	1 (0,7)	1 (0,7)	0 (0,4)	1 (0,7)	0 (0,1)	0 (0,3)
Bulgarija	20 (2,6)	15 (2,8)	20 (2,9)	31 (3,5)	22 (3,4)	4 (1,3)
Čekija	4 (1,2)	2 (0,8)	6 (1,7)	12 (2,1)	13 (2,3)	5 (1,9)
Čilė	9 (2,5)	6 (2,0)	10 (2,7)	15 (3,5)	9 (2,6)	11 (3,1)
Danija	40 (3,6)	13 (2,3)	29 (3,3)	51 (3,8)	43 (3,8)	47 (3,6)
Egiptas	8 (2,2)	6 (1,9)	3 (1,5)	8 (2,5)	6 (2,1)	4 (1,6)
Gruzija	34 (3,3)	31 (3,1)	35 (3,0)	54 (3,7)	16 (2,8)	33 (3,5)
Honkongas	20 (3,8)	7 (1,8)	9 (2,7)	12 (3,0)	7 (2,3)	6 (1,9)
Iranas	16 (3,1)	14 (3,1)	16 (2,9)	26 (3,0)	27 (3,0)	22 (3,6)
Ispanija	13 (1,9)	8 (1,8)	12 (1,6)	15 (2,3)	11 (1,9)	11 (1,8)
Italija	10 (2,7)	10 (2,7)	14 (3,0)	13 (3,0)	11 (2,6)	10 (2,8)
Izraelis	45 (4,4)	44 (4,4)	44 (4,4)	47 (4,3)	25 (3,8)	29 (4,1)
JAE	25 (1,9)	21 (1,9)	20 (1,8)	26 (1,9)	22 (1,6)	20 (1,4)
JAV	46 (4,3)	30 (3,2)	28 (3,6)	40 (4,0)	26 (3,5)	37 (3,9)
Kanada	30 (1,9)	16 (1,7)	22 (1,8)	36 (1,9)	29 (1,7)	27 (2,2)
Kataras	28 (3,0)	22 (3,0)	22 (2,9)	31 (2,9)	26 (2,2)	24 (2,3)
Kazachstanas	37 (3,3)	31 (3,0)	35 (3,1)	42 (3,6)	36 (3,4)	39 (3,3)
Kuveitas	15 (3,2)	12 (2,8)	11 (2,9)	16 (3,2)	16 (3,2)	11 (2,8)
Latvija	6 (1,9)	4 (1,6)	10 (2,2)	20 (3,3)	8 (2,2)	9 (2,2)
Lenkija	5 (1,4)	5 (1,2)	9 (2,2)	10 (2,1)	8 (1,9)	2 (1,0)
LIETUVA	**10 (2,6)**	**7 (2,2)**	**9 (2,4)**	**20 (3,4)**	**13 (2,6)**	**8 (2,2)**
Makao (Kinija)	21 (0,1)	14 (0,1)	17 (0,1)	20 (0,1)	11 (0,1)	11 (0,1)
Malta	19 (0,1)	15 (0,1)	15 (0,1)	26 (0,1)	21 (0,1)	30 (0,1)
Marokas	2 (0,9)	1 (0,7)	2 (0,9)	3 (1,0)	3 (1,0)	1 (0,6)
Naujoji Zelandija	57 (3,0)	30 (2,6)	44 (3,1)	78 (2,8)	70 (2,7)	64 (2,8)
Nyderlandai	47 (4,5)	31 (4,5)	15 (2,5)	46 (4,4)	32 (3,9)	25 (3,8)
Norvegija (5)	25 (3,0)	8 (1,9)	29 (3,3)	33 (3,5)	22 (3,3)	31 (3,7)
Omanas	14 (2,1)	13 (2,1)	14 (2,3)	17 (2,3)	18 (2,2)	18 (2,4)
PAR	4 (1,3)	4 (1,3)	2 (0,8)	4 (1,4)	3 (0,8)	3 (0,9)
Portugalija	6 (1,7)	4 (1,3)	5 (1,3)	9 (2,2)	7 (1,8)	6 (1,6)
Prancūzija	6 (1,9)	3 (1,2)	4 (1,4)	8 (2,1)	7 (2,0)	5 (1,7)
Rusija	18 (2,6)	11 (2,3)	23 (2,6)	41 (3,2)	32 (3,3)	12 (2,2)
Saudo Arabija	17 (2,6)	19 (2,7)	17 (2,4)	20 (2,6)	18 (2,6)	15 (2,6)
Singapūras	17 (1,8)	13 (1,4)	16 (1,7)	24 (2,2)	16 (1,9)	14 (1,9)
Slovakija	6 (1,4)	5 (1,4)	8 (1,8)	9 (1,6)	7 (1,6)	4 (1,3)
Slovėnija	7 (1,9)	2 (0,9)	6 (2,2)	10 (2,4)	7 (2,2)	1 (0,8)
Suomija	21 (2,9)	8 (1,5)	28 (3,3)	32 (3,5)	24 (3,2)	22 (3,0)
Šiaurės Airija	33 (4,5)	14 (3,0)	25 (4,1)	54 (5,1)	41 (4,9)	21 (3,6)
Švedija	28 (4,0)	13 (3,3)	31 (3,7)	32 (3,6)	27 (3,8)	46 (4,2)
Taivanas	7 (2,0)	5 (1,9)	8 (2,3)	10 (2,5)	7 (2,1)	6 (1,9)
Trinidadas ir Tobagas	3 (1,4)	3 (1,2)	3 (1,2)	6 (1,8)	6 (1,9)	4 (1,5)
Vengrija	15 (2,7)	13 (2,7)	21 (3,2)	23 (2,9)	23 (3,4)	12 (2,6)
Vokietija	10 (2,3)	4 (1,5)	9 (2,2)	21 (3,0)	19 (2,9)	10 (2,1)
Tarptautinis vidurkis	**19 (0,4)**	**13 (0,3)**	**17 (0,4)**	**25 (0,4)**	**19 (0,4)**	**17 (0,4)**

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

6.8 lentelė. Skaitymo rezultatai pagal mokymą klasėje ribojančius veiksnius, susijusius su mokiniais

Lentelė parengta remiantis mokytojų atsakymais

Šalys	Šiek tiek trukdo		Trukdo		Labai trukdo	
	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis
Italija	63 (3,9)	550 (3,1)	37 (3,9)	546 (3,8)	0 (0,0)	~ ~
Nyderlandai	57 (4,2)	551 (2,2)	41 (4,2)	540 (2,8)	2 (0,7)	~ ~
Slovakija	57 (3,6)	548 (3,1)	42 (3,8)	521 (5,3)	1 (0,4)	~ ~
Čekija	56 (3,1)	549 (2,4)	44 (3,1)	536 (3,9)	0 (0,0)	~ ~
Kazachstanas	55 (3,0)	530 (3,7)	43 (3,2)	543 (4,6)	3 (1,1)	558 (9,1)
Belgija (flam.)	53 (3,9)	535 (2,2)	47 (3,8)	514 (3,2)	1 (0,4)	~ ~
Suomija	50 (3,6)	572 (2,3)	50 (3,6)	560 (2,5)	0 (0,1)	~ ~
Norvegija (5)	48 (4,4)	569 (2,7)	52 (4,4)	549 (2,8)	0 (0,0)	~ ~
Lenkija	47 (3,7)	573 (3,3)	52 (3,8)	557 (2,8)	1 (0,5)	~ ~
Airija	47 (3,6)	579 (3,0)	52 (3,6)	557 (3,2)	1 (0,8)	~ ~
Šiaurės Airija	45 (4,5)	575 (4,1)	54 (4,6)	556 (3,3)	1 (1,0)	~ ~
Azerbaidžanas	44 (3,3)	475 (5,8)	55 (3,3)	471 (6,6)	0 (0,3)	~ ~
Ispanija	43 (3,1)	537 (2,0)	54 (3,0)	521 (2,6)	3 (0,8)	524 (5,9)
Makao (Kinija)	43 (0,1)	554 (1,4)	55 (0,1)	540 (1,5)	2 (0,0)	~ ~
Vokietija	42 (3,3)	557 (3,0)	57 (3,4)	521 (5,3)	2 (1,0)	~ ~
Austrija	41 (3,7)	551 (2,9)	57 (3,6)	535 (3,2)	2 (0,9)	~ ~
Švedija	40 (4,2)	562 (3,0)	59 (4,3)	551 (3,6)	1 (0,7)	~ ~
Singapūras	38 (2,7)	610 (4,7)	59 (2,8)	555 (4,0)	3 (0,8)	563 (21,8)
Bulgarija	38 (4,0)	575 (5,7)	60 (4,0)	538 (5,2)	1 (0,9)	~ ~
Anglija	38 (3,5)	572 (3,1)	61 (3,7)	550 (2,8)	1 (0,9)	~ ~
Naujoji Zelandija	37 (2,8)	551 (3,1)	61 (2,7)	516 (3,4)	3 (0,9)	489 (23,3)
Honkongas	36 (4,6)	579 (5,3)	63 (4,7)	562 (3,2)	1 (0,8)	~ ~
Izraelis	35 (3,3)	556 (6,0)	50 (3,9)	525 (4,6)	14 (2,8)	486 (10,9)
Vengrija	35 (4,1)	574 (4,9)	64 (4,2)	545 (4,0)	2 (1,1)	~ ~
Gruzija	34 (3,6)	496 (5,0)	61 (3,7)	484 (3,7)	6 (1,7)	495 (12,3)
JAE	34 (2,1)	498 (6,1)	63 (2,1)	435 (4,4)	3 (0,8)	382 (12,3)
Malta	33 (0,1)	469 (2,3)	57 (0,1)	444 (2,6)	10 (0,1)	450 (4,2)
Danija	32 (3,4)	553 (3,4)	66 (3,6)	546 (2,7)	2 (1,0)	~ ~
Australija	31 (3,5)	571 (4,8)	65 (3,6)	533 (3,2)	4 (1,2)	531 (9,7)
Latvija	30 (3,5)	560 (3,2)	64 (3,6)	555 (2,4)	6 (1,6)	577 (4,9)
Portugalija	28 (2,7)	538 (5,7)	68 (2,6)	524 (2,2)	4 (1,2)	528 (12,0)
Prancūzija	27 (3,2)	529 (3,5)	66 (3,6)	505 (2,9)	6 (1,9)	506 (9,6)
Kataras	27 (2,1)	479 (5,9)	70 (2,3)	430 (2,9)	3 (0,7)	411 (17,8)
Bahreinas	25 (3,8)	470 (7,2)	72 (4,1)	440 (3,7)	3 (1,4)	432 (21,9)
Belgija (pranc.)	24 (3,5)	516 (4,6)	73 (3,5)	494 (3,3)	3 (0,8)	454 (9,2)
Saudo Arabija	24 (3,7)	465 (8,3)	76 (3,7)	420 (4,7)	0 (0,0)	~ ~
Taivanas	24 (3,6)	558 (3,6)	76 (3,6)	559 (2,5)	1 (0,6)	~ ~
LIETUVA	**21 (3,1)**	**557 (4,8)**	**69 (3,8)**	**547 (3,5)**	**9 (2,2)**	**534 (12,2)**
Omanas	21 (2,4)	436 (7,0)	64 (3,1)	415 (4,4)	15 (2,4)	410 (7,9)
Trinidadas ir Tobagas	20 (2,7)	524 (7,3)	76 (2,9)	469 (4,1)	3 (1,5)	475 (24,0)
Kanada	20 (2,1)	561 (3,9)	76 (2,3)	540 (2,2)	4 (0,8)	515 (8,8)
Iranas	19 (2,9)	441 (9,5)	75 (3,2)	423 (5,6)	6 (1,6)	442 (14,7)
Rusija	19 (2,5)	590 (6,2)	65 (3,0)	583 (2,8)	17 (2,5)	563 (5,9)
JAV	19 (3,0)	581 (4,8)	76 (3,4)	545 (3,4)	5 (1,8)	506 (12,3)
Kuveitas	17 (3,8)	414 (16,5)	80 (4,9)	388 (6,6)	3 (3,0)	440 (88,4)
Slovėnija	15 (2,9)	543 (3,6)	73 (3,6)	542 (2,5)	12 (2,5)	545 (6,1)
Čilė	13 (2,8)	537 (5,7)	79 (3,7)	494 (3,3)	8 (2,8)	461 (13,4)
PAR	13 (2,4)	342 (17,4)	83 (2,9)	318 (5,8)	4 (1,4)	309 (16,5)
Marokas	12 (2,0)	419 (12,8)	82 (2,3)	350 (4,4)	6 (1,2)	332 (9,0)
Egiptas	9 (2,1)	384 (16,0)	85 (2,4)	326 (6,3)	6 (1,6)	323 (26,8)
Tarptautinis vidurkis	**34 (0,5)**	**528 (0,9)**	**63 (0,5)**	**504 (0,5)**	**4 (0,2)**	**473 (4,1)**

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

~ Duomenys nepakankami

6.9 lentelė. Skaitymo rezultatai pagal tai, kaip dažnai mokiniai vos atvykę į mokyklą jaučiasi pavargę ir alkani

Lentelė parengta remiantis mokinių atsakymais

Šalys	Mokiniai jaučiasi pavargę					
	Niekada		Kartais		Kiekvieną arba beveik kiekvieną dieną	
	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis
Airija	12 (0,8)	560 (5,5)	55 (1,1)	577 (2,4)	33 (1,2)	554 (3,2)
Anglija	11 (0,6)	554 (4,6)	53 (0,9)	570 (2,3)	36 (0,9)	546 (2,6)
Australija	13 (0,6)	539 (5,4)	56 (1,0)	553 (2,7)	31 (0,9)	534 (3,3)
Austrija	10 (0,6)	533 (4,7)	51 (0,9)	547 (2,8)	39 (1,0)	536 (2,8)
Azerbaidžanas	36 (1,6)	489 (3,7)	44 (1,2)	477 (4,6)	20 (1,1)	445 (7,1)
Bahreinas	22 (1,3)	456 (5,0)	41 (1,0)	455 (3,0)	37 (1,1)	436 (3,1)
Belgija (flam.)	15 (0,7)	523 (3,7)	60 (1,0)	529 (2,0)	24 (0,8)	517 (3,0)
Belgija (pranc.)	- -	- -	- -	- -	- -	- -
Bulgarija	17 (1,2)	535 (7,8)	51 (1,4)	563 (4,4)	33 (1,5)	545 (4,8)
Čekija	10 (0,5)	543 (4,8)	47 (0,9)	552 (2,3)	43 (0,8)	534 (2,4)
Čilė	20 (1,0)	488 (3,8)	46 (1,1)	506 (2,8)	34 (0,9)	485 (3,5)
Danija	7 (0,6)	542 (6,0)	55 (1,1)	553 (2,3)	38 (1,3)	542 (3,1)
Egiptas	29 (1,7)	337 (8,1)	54 (1,8)	340 (6,1)	17 (1,3)	307 (7,8)
Gruzija	22 (1,3)	502 (4,6)	51 (1,3)	493 (3,0)	27 (1,2)	475 (4,5)
Honkongas	21 (0,9)	573 (4,1)	53 (0,9)	571 (2,8)	25 (0,9)	562 (4,0)
Iranas	39 (1,7)	421 (6,4)	42 (1,5)	444 (5,2)	19 (0,9)	413 (5,9)
Ispanija	18 (0,6)	526 (2,3)	52 (0,7)	533 (1,6)	30 (0,7)	523 (2,7)
Italija	12 (0,6)	539 (4,7)	53 (1,0)	554 (2,3)	35 (0,9)	544 (2,9)
Izraelis	14 (0,7)	514 (4,3)	45 (0,8)	544 (2,9)	41 (1,0)	525 (3,3)
JAE	24 (0,7)	460 (3,9)	46 (0,7)	462 (3,8)	31 (0,8)	435 (4,1)
JAV	9 (0,6)	540 (5,8)	44 (1,0)	560 (3,5)	47 (1,0)	544 (3,4)
Kanada	11 (0,4)	538 (4,7)	50 (0,6)	552 (2,0)	40 (0,7)	535 (2,7)
Kataras	19 (0,5)	447 (3,1)	45 (0,8)	460 (2,2)	35 (0,7)	427 (3,1)
Kazachstanas	37 (1,3)	539 (2,8)	47 (1,2)	541 (2,8)	17 (0,7)	519 (3,8)
Kuveitas	24 (1,4)	395 (5,2)	48 (1,6)	409 (4,2)	28 (1,2)	376 (7,6)
Latvija	9 (0,5)	560 (4,4)	54 (1,0)	562 (2,1)	36 (1,0)	551 (2,5)
Lenkija	19 (0,9)	567 (2,9)	48 (0,9)	576 (2,7)	33 (1,1)	549 (3,2)
LIETUVA	**21 (1,2)**	**550 (5,3)**	**55 (1,2)**	**556 (2,7)**	**24 (0,9)**	**534 (3,7)**
Makao (Kinija)	20 (0,6)	550 (2,4)	57 (0,7)	548 (1,5)	23 (0,6)	537 (2,3)
Malta	23 (0,7)	458 (3,3)	44 (0,8)	465 (2,2)	32 (0,8)	436 (3,1)
Marokas	38 (1,3)	357 (4,7)	43 (1,2)	377 (4,7)	19 (1,0)	332 (4,7)
Naujoji Zelandija	8 (0,4)	501 (6,7)	49 (0,9)	540 (2,4)	43 (0,9)	518 (2,6)
Nyderlandai	11 (0,6)	541 (5,0)	63 (1,1)	548 (1,8)	27 (1,0)	540 (2,8)
Norvegija (5)	8 (0,5)	556 (4,6)	52 (1,0)	569 (2,6)	40 (1,1)	548 (2,5)
Omanas	35 (1,0)	426 (3,6)	42 (0,9)	434 (4,1)	23 (0,9)	392 (4,4)
PAR	36 (1,0)	321 (3,5)	31 (0,9)	352 (5,6)	33 (0,8)	304 (6,4)
Portugalija	33 (1,1)	522 (2,4)	45 (1,0)	536 (2,8)	22 (0,9)	520 (3,1)
Prancūzija	15 (0,9)	497 (4,1)	52 (1,1)	515 (2,5)	33 (1,4)	513 (3,1)
Rusija	26 (1,1)	578 (3,9)	52 (1,0)	586 (2,6)	23 (1,0)	574 (3,0)
Saudo Arabija	23 (1,0)	444 (5,3)	52 (1,3)	440 (4,5)	25 (1,0)	413 (5,6)
Singapūras	12 (0,4)	576 (4,2)	50 (0,7)	582 (3,3)	39 (0,7)	570 (3,6)
Slovakija	9 (0,5)	525 (6,4)	49 (0,9)	541 (4,2)	42 (1,0)	532 (3,2)
Slovėnija	10 (0,6)	537 (4,7)	52 (1,0)	551 (2,5)	38 (1,0)	532 (2,6)
Suomija	6 (0,4)	567 (5,6)	63 (0,9)	573 (2,0)	31 (1,0)	552 (2,8)
Šiaurės Airija	9 (0,5)	555 (5,3)	51 (1,2)	578 (2,6)	40 (1,3)	553 (2,9)
Švedija	7 (0,6)	555 (5,3)	55 (1,0)	561 (2,8)	37 (1,2)	548 (2,8)
Taivanas	26 (0,8)	553 (3,1)	55 (0,9)	563 (2,4)	18 (0,6)	557 (2,7)
Trinidadas ir Tobagas	22 (1,0)	479 (4,4)	48 (1,3)	481 (3,7)	29 (1,2)	479 (4,7)
Vengrija	9 (0,5)	548 (8,0)	48 (1,1)	558 (3,2)	43 (1,3)	552 (3,1)
Vokietija	10 (0,6)	527 (6,9)	40 (1,1)	553 (3,5)	50 (1,1)	538 (2,9)
Tarptautinis vidurkis	**18 (0,1)**	**509 (0,7)**	**50 (0,2)**	**520 (0,5)**	**32 (0,1)**	**501 (0,6)**

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

\- Lygintinų duomenų nėra

Tęsinys

6.9 lentelė. Skaitymo rezultatai pagal tai, kaip dažnai mokiniai vos atvykę į mokyklą jaučiasi pavargę ir alkani (tęsinys)

Lentelė parengta remiantis mokinių atsakymais

Šalys	Mokiniai jaučiasi alkani					
	Niekada		Kartais		Kiekvieną arba beveik kiekvieną dieną	
	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis
Airija	41 (1,2)	584 (2,7)	42 (1,0)	565 (3,3)	17 (0,7)	543 (4,2)
Anglija	31 (0,8)	579 (2,6)	44 (0,8)	562 (2,3)	25 (0,8)	534 (2,9)
Australija	28 (1,0)	563 (3,7)	45 (0,8)	550 (2,7)	27 (0,9)	522 (3,5)
Austrija	31 (0,9)	556 (3,0)	44 (0,8)	542 (2,6)	25 (0,8)	523 (3,4)
Azerbaidžanas	37 (1,2)	489 (4,2)	39 (1,1)	478 (4,3)	24 (1,3)	460 (5,2)
Bahreinas	25 (1,0)	475 (3,7)	36 (0,9)	454 (3,0)	39 (1,2)	430 (2,8)
Belgija (flam.)	40 (1,1)	535 (2,2)	40 (0,8)	524 (2,3)	19 (0,7)	509 (3,4)
Belgija (pranc.)	- -	- -	- -	- -	- -	- -
Bulgarija	38 (1,9)	568 (4,5)	36 (1,1)	556 (4,8)	26 (1,5)	531 (5,5)
Čekija	39 (0,8)	560 (2,5)	38 (0,8)	545 (2,7)	23 (0,7)	518 (3,5)
Čilė	24 (0,7)	514 (3,5)	43 (0,9)	497 (3,1)	33 (0,9)	484 (3,4)
Danija	35 (1,0)	564 (2,8)	45 (0,9)	544 (2,6)	20 (0,8)	528 (3,8)
Egiptas	23 (1,7)	342 (6,8)	36 (1,9)	345 (7,6)	41 (2,4)	321 (6,5)
Gruzija	23 (1,3)	505 (4,8)	42 (1,4)	492 (3,3)	35 (1,3)	484 (4,0)
Honkongas	31 (1,0)	573 (3,3)	47 (1,1)	569 (3,1)	22 (0,9)	564 (4,0)
Iranas	35 (1,2)	440 (6,0)	42 (1,5)	432 (6,4)	23 (1,2)	412 (5,8)
Ispanija	41 (0,8)	539 (1,8)	34 (0,7)	528 (2,0)	25 (0,7)	513 (3,1)
Italija	27 (0,9)	571 (2,5)	36 (0,9)	549 (2,7)	37 (1,2)	533 (2,9)
Izraelis	21 (0,8)	537 (4,8)	42 (0,8)	544 (3,0)	37 (0,9)	518 (3,2)
JAE	25 (0,7)	479 (3,8)	41 (0,6)	461 (3,8)	34 (0,7)	428 (4,1)
JAV	21 (0,9)	573 (3,8)	43 (0,8)	556 (3,5)	36 (0,9)	536 (3,6)
Kanada	26 (0,7)	558 (2,6)	44 (0,7)	547 (2,2)	31 (0,8)	529 (2,6)
Kataras	23 (0,6)	469 (3,7)	40 (0,5)	459 (2,6)	37 (0,6)	424 (2,5)
Kazachstanas	42 (1,2)	543 (2,9)	44 (1,1)	534 (2,7)	14 (0,6)	528 (3,8)
Kuveitas	24 (1,5)	419 (6,4)	39 (2,5)	403 (4,5)	37 (2,7)	380 (5,4)
Latvija	25 (0,9)	569 (2,9)	50 (1,0)	562 (2,2)	26 (0,9)	542 (2,7)
Lenkija	59 (1,1)	576 (2,4)	25 (0,9)	563 (3,4)	16 (0,7)	535 (4,5)
LIETUVA	**49 (1,3)**	**560 (3,3)**	**38 (1,2)**	**546 (3,3)**	**13 (0,7)**	**522 (4,3)**
Makao (Kinija)	31 (0,7)	549 (2,3)	49 (0,7)	547 (1,4)	20 (0,6)	539 (2,5)
Malta	28 (0,7)	470 (3,0)	32 (0,8)	462 (2,5)	40 (0,7)	437 (2,8)
Marokas	27 (1,3)	367 (5,8)	41 (1,5)	367 (4,0)	32 (1,4)	351 (5,5)
Naujoji Zelandija	28 (1,0)	545 (4,0)	38 (1,1)	535 (2,9)	33 (1,1)	503 (3,2)
Nyderlandai	40 (1,1)	556 (2,1)	44 (0,9)	542 (2,2)	17 (0,8)	528 (3,5)
Norvegija (5)	27 (0,9)	570 (2,7)	49 (0,9)	557 (2,8)	24 (1,0)	553 (3,5)
Omanas	33 (1,2)	438 (3,5)	36 (1,0)	430 (4,5)	31 (1,1)	398 (4,2)
PAR	33 (1,1)	331 (4,9)	33 (0,8)	344 (4,6)	34 (0,9)	308 (4,9)
Portugalija	57 (0,8)	535 (2,7)	28 (0,8)	525 (3,0)	14 (0,6)	511 (5,1)
Prancūzija	28 (1,0)	516 (3,4)	40 (1,0)	518 (2,7)	32 (1,2)	500 (2,8)
Rusija	46 (1,2)	584 (2,7)	37 (1,0)	585 (2,5)	17 (0,8)	570 (3,4)
Saudo Arabija	21 (1,0)	453 (5,1)	44 (1,5)	440 (4,6)	35 (1,3)	422 (5,5)
Singapūras	34 (0,8)	597 (3,5)	42 (0,7)	577 (3,2)	24 (0,6)	548 (4,1)
Slovakija	32 (1,0)	548 (3,2)	42 (0,8)	536 (4,7)	26 (1,0)	522 (4,1)
Slovėnija	34 (1,1)	556 (2,8)	42 (1,0)	545 (2,9)	24 (1,0)	523 (3,0)
Suomija	23 (0,7)	581 (2,8)	55 (0,9)	571 (2,1)	22 (0,7)	541 (3,1)
Šiaurės Airija	32 (1,2)	584 (3,2)	43 (0,9)	571 (2,5)	25 (1,1)	533 (3,3)
Švedija	36 (1,2)	573 (2,9)	45 (1,0)	553 (2,8)	19 (0,9)	534 (3,7)
Taivanas	40 (0,8)	569 (2,6)	46 (0,8)	556 (2,4)	14 (0,7)	540 (4,4)
Trinidadas ir Tobagas	28 (1,1)	497 (4,5)	42 (1,1)	485 (3,5)	30 (1,1)	462 (3,7)
Vengrija	37 (1,3)	563 (3,9)	44 (1,1)	555 (3,7)	19 (0,9)	539 (4,3)
Vokietija	35 (1,2)	556 (3,2)	44 (1,0)	550 (2,8)	22 (0,8)	517 (5,1)
Tarptautinis vidurkis	**33 (0,2)**	**526 (0,5)**	**41 (0,2)**	**515 (0,5)**	**26 (0,2)**	**494 (0,6)**

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

\- Lygintinų duomenų nėra

6.10 lentelė. Skaitymo rezultatai pagal mokyklos nelankymo dažnumą

Lentelė parengta remiantis mokinių atsakymais

Šalys	Lanko visada arba beveik visada		Neateina kartą per mėnesį		Neateina kartą per dvi savaites		Neateina kartą per savaitę ar dažniau	
	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis
Honkongas	89 (0,7)	573 (2,7)	8 (0,6)	558 (4,6)	1 (0,2)	~ ~	2 (0,3)	~ ~
Belgija (flam.)	87 (0,7)	530 (1,8)	9 (0,5)	506 (5,0)	2 (0,2)	~ ~	2 (0,3)	~ ~
Portugalija	86 (0,7)	531 (2,5)	7 (0,5)	523 (5,2)	2 (0,3)	~ ~	5 (0,4)	483 (6,1)
Ispanija	85 (0,5)	532 (1,6)	7 (0,4)	522 (3,7)	3 (0,2)	510 (5,7)	5 (0,3)	482 (7,3)
Taivanas	83 (0,7)	567 (2,1)	10 (0,5)	549 (3,5)	2 (0,2)	~ ~	6 (0,5)	481 (5,2)
LIETUVA	**82 (0,7)**	**552 (2,5)**	**10 (0,7)**	**553 (5,6)**	**2 (0,2)**	**~ ~**	**6 (0,6)**	**495 (7,6)**
Vokietija	82 (0,7)	548 (2,9)	10 (0,5)	534 (5,6)	3 (0,3)	516 (7,8)	5 (0,4)	482 (7,4)
Prancūzija	82 (0,8)	517 (2,2)	10 (0,5)	505 (4,9)	3 (0,4)	479 (7,5)	5 (0,4)	461 (5,0)
Austrija	82 (0,7)	545 (2,2)	11 (0,6)	541 (4,9)	2 (0,3)	~ ~	5 (0,4)	479 (5,6)
Rusija	82 (0,8)	584 (2,3)	11 (0,6)	580 (3,7)	3 (0,3)	564 (8,0)	5 (0,3)	531 (6,0)
Belgija (pranc.)	82 (0,7)	503 (2,6)	9 (0,5)	490 (4,7)	3 (0,3)	466 (7,7)	7 (0,5)	457 (4,7)
Nyderlandai	82 (0,9)	549 (1,6)	11 (0,6)	542 (4,8)	2 (0,2)	~ ~	6 (0,5)	499 (7,0)
Makao (Kinija)	82 (0,7)	551 (1,1)	13 (0,6)	536 (3,5)	2 (0,2)	~ ~	4 (0,3)	474 (6,6)
Singapūras	79 (0,8)	588 (2,7)	12 (0,5)	560 (4,1)	2 (0,2)	~ ~	6 (0,5)	481 (5,6)
Malta	79 (0,7)	465 (1,7)	10 (0,5)	437 (5,4)	3 (0,3)	374 (13,0)	8 (0,5)	392 (5,9)
Anglija	76 (0,7)	566 (1,8)	17 (0,5)	552 (3,4)	3 (0,2)	516 (7,8)	4 (0,3)	483 (7,5)
Norvegija (5)	76 (0,8)	562 (2,4)	17 (0,7)	552 (3,9)	3 (0,2)	561 (7,0)	4 (0,4)	528 (6,2)
Švedija	75 (1,0)	560 (2,4)	18 (0,8)	553 (3,6)	4 (0,4)	535 (6,8)	4 (0,4)	507 (7,9)
Šiaurės Airija	75 (1,0)	577 (2,4)	18 (0,8)	548 (3,5)	3 (0,4)	525 (8,3)	4 (0,4)	462 (8,7)
Airija	71 (1,0)	577 (2,3)	21 (0,9)	556 (3,8)	3 (0,5)	522 (8,5)	5 (0,4)	489 (6,2)
Slovėnija	71 (0,9)	548 (2,3)	17 (0,8)	548 (3,1)	5 (0,4)	524 (5,7)	8 (0,6)	496 (6,3)
JAV	71 (0,9)	556 (3,1)	16 (0,6)	561 (3,8)	5 (0,4)	532 (6,6)	8 (0,6)	490 (5,8)
Latvija	71 (1,0)	562 (1,9)	17 (1,0)	555 (3,7)	5 (0,5)	555 (5,8)	7 (0,6)	529 (4,7)
Italija	70 (0,8)	555 (2,2)	16 (0,7)	548 (3,4)	5 (0,4)	526 (6,9)	9 (0,6)	509 (4,6)
Kanada	69 (0,7)	550 (1,8)	18 (0,6)	546 (3,1)	5 (0,3)	530 (5,5)	7 (0,4)	486 (4,5)
Omanas	69 (0,9)	434 (3,4)	13 (0,7)	406 (5,8)	5 (0,3)	363 (7,0)	13 (0,5)	380 (4,8)
Danija	69 (0,9)	551 (2,1)	21 (0,8)	548 (4,0)	6 (0,4)	537 (6,1)	4 (0,4)	516 (7,7)
Marokas	69 (1,4)	372 (4,3)	14 (0,9)	340 (6,5)	5 (0,3)	321 (7,6)	12 (0,7)	325 (5,5)
Čilė	66 (0,9)	499 (2,5)	11 (0,5)	507 (5,2)	7 (0,5)	493 (6,7)	16 (0,9)	468 (4,2)
Lenkija	66 (1,0)	574 (2,4)	19 (0,8)	560 (3,6)	6 (0,3)	541 (5,6)	9 (0,5)	520 (5,1)
Bulgarija	66 (1,4)	566 (3,4)	13 (0,7)	542 (6,3)	13 (0,7)	536 (8,0)	9 (0,8)	484 (7,3)
Australija	65 (1,0)	551 (2,5)	22 (0,8)	553 (3,1)	6 (0,3)	529 (6,8)	6 (0,5)	467 (6,2)
Izraelis	65 (1,0)	547 (2,6)	17 (0,7)	531 (4,7)	6 (0,4)	494 (10,9)	12 (0,6)	464 (4,8)
Iranas	64 (1,5)	441 (3,8)	20 (1,1)	424 (8,8)	4 (0,4)	389 (11,3)	12 (0,7)	386 (7,0)
Kazachstanas	63 (1,2)	544 (2,6)	18 (0,9)	539 (3,2)	4 (0,3)	519 (5,7)	15 (0,7)	506 (4,0)
Naujoji Zelandija	61 (0,9)	537 (2,2)	22 (0,9)	537 (3,7)	7 (0,4)	496 (5,1)	10 (0,6)	456 (5,6)
JAE	60 (0,8)	474 (3,2)	16 (0,5)	453 (4,9)	7 (0,3)	391 (6,0)	17 (0,6)	398 (4,2)
Bahreinas	59 (1,0)	464 (2,6)	16 (0,8)	450 (3,8)	6 (0,4)	410 (6,4)	19 (0,9)	402 (4,3)
Trinidadas ir Tobagas	57 (1,2)	493 (3,7)	11 (0,6)	494 (5,4)	9 (0,6)	457 (5,7)	23 (1,0)	445 (4,6)
Kataras	57 (1,0)	469 (2,1)	16 (0,5)	442 (3,5)	8 (0,4)	393 (6,3)	19 (0,7)	392 (4,3)
Suomija	56 (1,0)	575 (1,8)	36 (0,8)	562 (2,6)	5 (0,4)	547 (5,4)	3 (0,4)	503 (7,5)
Azerbaidžanas	55 (1,7)	483 (4,5)	24 (1,5)	478 (4,4)	6 (0,5)	441 (7,8)	15 (0,7)	441 (5,5)
Saudo Arabija	51 (1,4)	448 (4,3)	15 (0,8)	438 (6,9)	9 (0,6)	418 (8,4)	25 (1,1)	405 (5,2)
Čekija	51 (0,9)	552 (2,2)	33 (0,8)	546 (2,0)	7 (0,4)	532 (5,6)	9 (0,5)	495 (5,7)
PAR	51 (1,2)	342 (5,2)	12 (0,7)	321 (6,1)	9 (0,4)	276 (5,8)	28 (0,9)	299 (4,7)
Vengrija	50 (1,6)	569 (2,8)	35 (1,3)	554 (3,2)	6 (0,5)	518 (5,9)	8 (0,7)	489 (6,8)
Kuveitas	50 (1,5)	415 (4,4)	18 (1,4)	388 (7,7)	9 (0,7)	361 (8,1)	23 (1,1)	374 (6,0)
Gruzija	44 (1,3)	504 (3,2)	26 (1,1)	494 (3,3)	9 (0,5)	471 (6,0)	21 (0,8)	462 (4,3)
Slovakija	43 (1,3)	555 (3,2)	34 (1,0)	540 (3,0)	9 (0,5)	514 (8,6)	14 (0,7)	476 (6,6)
Egiptas	41 (1,7)	348 (5,4)	22 (1,6)	330 (8,1)	10 (0,6)	325 (9,5)	27 (1,7)	314 (8,9)
Tarptautinis vidurkis	**68 (0,1)**	**521 (0,4)**	**17 (0,1)**	**509 (0,7)**	**5 (0,1)**	**476 (1,2)**	**10 (0,1)**	**459 (0,9)**

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

~ Duomenys nepakankami

6.11 lentelė. Skaitymo rezultatai pagal mokinių susidomėjimo skaitymo pamokomis lygį

Lentelė parengta remiantis mokinių atsakymais

Šalys	Labai susidomėję		Susidomėję		Šiek tiek susidomėję	
	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis
Bulgarija	84 (1,1)	555 (3,9)	14 (0,9)	540 (8,5)	2 (0,3)	~ ~
Portugalija	83 (0,8)	531 (2,4)	16 (0,8)	514 (3,4)	1 (0,2)	~ ~
Azerbaidžanas	83 (1,0)	482 (3,6)	15 (0,9)	450 (6,1)	2 (0,3)	~ ~
Iranas	82 (1,3)	434 (4,3)	15 (1,1)	410 (9,1)	3 (0,3)	360 (12,9)
Gruzija	80 (1,1)	496 (2,8)	19 (1,0)	469 (4,7)	1 (0,2)	~ ~
Kazachstanas	80 (1,0)	537 (2,5)	18 (0,9)	534 (3,9)	2 (0,3)	~ ~
Egiptas	79 (1,6)	340 (5,6)	19 (1,4)	304 (9,9)	2 (0,4)	~ ~
Omanas	75 (1,2)	430 (3,5)	22 (1,0)	395 (3,9)	3 (0,3)	348 (9,2)
Trinidadas ir Tobagas	70 (1,6)	486 (3,7)	26 (1,4)	467 (4,8)	4 (0,4)	441 (9,9)
Kuveitas	70 (1,4)	406 (4,0)	27 (1,3)	378 (6,3)	4 (0,4)	340 (10,2)
Ispanija	70 (1,1)	530 (1,4)	27 (1,0)	525 (3,1)	3 (0,2)	513 (6,4)
Marokas	69 (1,5)	366 (4,4)	29 (1,4)	345 (4,6)	2 (0,2)	~ ~
Bahreinas	68 (1,1)	459 (2,6)	28 (1,0)	429 (3,3)	5 (0,4)	392 (9,3)
Malta	67 (0,7)	465 (1,9)	29 (0,8)	435 (3,5)	4 (0,3)	387 (9,9)
Vengrija	67 (1,3)	557 (3,3)	29 (1,2)	551 (3,3)	4 (0,4)	533 (7,3)
Rusija	65 (1,1)	582 (2,5)	32 (1,0)	580 (2,8)	3 (0,3)	568 (6,8)
PAR	64 (1,3)	337 (4,1)	29 (1,0)	301 (5,5)	7 (0,5)	268 (6,9)
Saudo Arabija	63 (1,8)	446 (4,1)	32 (1,5)	416 (5,9)	5 (0,6)	375 (10,1)
JAE	62 (0,8)	467 (3,2)	33 (0,7)	437 (4,3)	5 (0,2)	372 (8,3)
JAV	62 (1,2)	556 (3,0)	32 (1,1)	549 (4,1)	6 (0,4)	521 (6,6)
LIETUVA	**62 (1,3)**	**554 (2,6)**	**35 (1,3)**	**544 (3,5)**	**3 (0,4)**	**503 (12,3)**
Airija	62 (1,4)	569 (2,6)	34 (1,2)	566 (3,3)	4 (0,5)	553 (8,4)
Šiaurės Airija	61 (1,5)	567 (2,6)	34 (1,3)	566 (3,1)	4 (0,5)	539 (10,4)
Kataras	60 (0,8)	462 (2,2)	32 (0,7)	431 (2,7)	8 (0,4)	384 (6,7)
Italija	59 (1,0)	552 (2,5)	37 (0,9)	544 (2,8)	4 (0,4)	530 (5,2)
Kanada	58 (0,8)	550 (2,2)	37 (0,7)	540 (2,5)	4 (0,3)	512 (5,1)
Čilė	58 (1,4)	503 (2,7)	32 (1,1)	494 (3,6)	10 (0,6)	461 (6,0)
Naujoji Zelandija	58 (1,0)	526 (2,3)	38 (0,8)	524 (3,1)	4 (0,4)	501 (8,2)
Anglija	57 (1,3)	562 (2,2)	38 (1,1)	558 (2,3)	5 (0,4)	530 (6,7)
Australija	56 (1,2)	547 (2,7)	39 (1,1)	544 (3,3)	5 (0,3)	529 (5,8)
Austrija	56 (1,2)	542 (2,5)	37 (1,0)	542 (2,9)	6 (0,5)	529 (6,0)
Izraelis	55 (1,6)	527 (3,1)	36 (1,3)	538 (3,7)	9 (0,9)	529 (7,6)
Latvija	53 (1,3)	558 (2,3)	42 (1,2)	560 (2,2)	4 (0,5)	542 (6,6)
Norvegija (5)	53 (1,5)	563 (2,5)	42 (1,3)	556 (2,9)	4 (0,5)	548 (6,3)
Vokietija	52 (1,4)	552 (2,5)	42 (1,2)	539 (3,6)	7 (0,6)	504 (8,8)
Belgija (pranc.)	51 (1,4)	497 (3,3)	42 (1,0)	501 (2,8)	7 (0,9)	483 (5,7)
Slovakija	51 (1,3)	531 (4,6)	43 (1,2)	540 (3,2)	6 (0,5)	532 (5,1)
Belgija (flam.)	49 (1,2)	527 (2,5)	47 (1,1)	525 (2,2)	4 (0,3)	505 (6,5)
Švedija	49 (1,2)	559 (3,1)	46 (1,1)	555 (2,9)	4 (0,5)	537 (5,1)
Slovėnija	49 (1,1)	540 (2,9)	46 (1,0)	546 (2,3)	5 (0,6)	539 (7,6)
Lenkija	49 (1,3)	562 (2,3)	45 (1,1)	570 (3,0)	6 (0,5)	552 (5,9)
Prancūzija	48 (1,5)	510 (2,4)	47 (1,4)	515 (2,8)	5 (0,5)	500 (8,1)
Čekija	48 (1,0)	540 (2,8)	46 (1,0)	550 (2,1)	6 (0,4)	527 (5,2)
Taivanas	48 (1,5)	564 (2,1)	43 (1,1)	558 (2,8)	9 (0,7)	542 (4,4)
Makao (Kinija)	44 (0,8)	551 (1,6)	47 (0,8)	544 (1,3)	9 (0,5)	529 (4,5)
Singapūras	43 (0,8)	579 (3,6)	50 (0,7)	578 (3,2)	8 (0,5)	555 (5,3)
Danija	41 (1,5)	560 (2,6)	51 (1,2)	543 (2,3)	8 (0,7)	523 (5,5)
Suomija	39 (1,2)	569 (2,6)	54 (1,1)	568 (1,9)	7 (0,5)	539 (5,3)
Nyderlandai	37 (1,3)	549 (2,2)	56 (1,2)	545 (2,0)	7 (0,6)	528 (5,0)
Honkongas	34 (1,2)	574 (3,6)	52 (1,1)	572 (2,6)	14 (1,1)	548 (7,0)
Tarptautinis vidurkis	**60 (0,2)**	**516 (0,4)**	**35 (0,2)**	**506 (0,6)**	**5 (0,1)**	**490 (1,1)**

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

~ Duomenys nepakankami

6.12 lentelė. Skaitymo rezultatai pagal tai, ar mokiniams patinka skaityti

Lentelė parengta remiantis mokinių atsakymais

Šalys	Labai patinka skaityti		Iš dalies patinka skaityti		Nepatinka skaityti	
	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis
Portugalija	72 (1,1)	530 (2,4)	23 (1,0)	526 (3,2)	5 (0,4)	513 (5,3)
Kazachstanas	71 (1,2)	536 (2,7)	25 (1,0)	535 (3,0)	3 (0,4)	536 (7,8)
Iranas	70 (1,8)	441 (4,5)	26 (1,4)	405 (7,5)	4 (0,7)	344 (30,4)
Omanas	65 (1,0)	437 (3,3)	29 (0,8)	391 (4,2)	5 (0,4)	359 (7,7)
Azerbaidžanas	64 (1,3)	485 (3,6)	32 (1,2)	456 (5,7)	4 (0,4)	443 (8,7)
Gruzija	64 (1,3)	496 (2,9)	31 (1,0)	483 (3,5)	5 (0,6)	460 (8,9)
Saudo Arabija	57 (1,5)	446 (3,9)	36 (1,2)	417 (6,2)	7 (0,6)	399 (9,0)
Kuveitas	57 (1,5)	411 (4,1)	36 (1,3)	382 (5,2)	7 (0,7)	352 (11,1)
Marokas	56 (1,6)	380 (4,1)	39 (1,5)	333 (5,0)	5 (0,5)	306 (8,1)
Ispanija	56 (0,8)	534 (1,5)	34 (0,7)	523 (3,5)	10 (0,5)	512 (3,7)
Egiptas	56 (2,0)	361 (5,8)	35 (1,5)	308 (6,4)	9 (1,2)	245 (14,3)
PAR	55 (1,2)	340 (3,7)	36 (0,9)	302 (5,6)	9 (0,6)	282 (9,1)
Bulgarija	55 (1,9)	558 (4,7)	33 (1,2)	557 (4,6)	12 (1,3)	511 (11,8)
Bahreinas	54 (1,2)	463 (3,1)	36 (1,1)	429 (3,0)	10 (0,6)	426 (5,5)
JAE	54 (0,7)	471 (3,2)	37 (0,6)	433 (4,2)	9 (0,3)	409 (6,3)
Malta	51 (0,8)	470 (2,4)	37 (0,7)	442 (2,4)	12 (0,4)	418 (4,7)
Trinidadas ir Tobagas	50 (1,3)	492 (3,7)	40 (1,1)	467 (4,1)	11 (0,8)	459 (8,6)
Kataras	48 (0,9)	463 (2,3)	39 (0,8)	432 (2,8)	12 (0,5)	412 (5,3)
Rusija	46 (1,4)	582 (2,9)	44 (1,1)	581 (2,5)	10 (0,7)	572 (3,4)
Airija	46 (1,1)	580 (3,0)	40 (1,0)	565 (2,9)	15 (0,8)	534 (4,6)
Naujoji Zelandija	44 (1,0)	535 (2,6)	42 (0,7)	520 (2,9)	14 (0,7)	508 (4,2)
Izraelis	43 (1,3)	531 (3,5)	36 (0,8)	527 (3,7)	21 (1,1)	538 (3,9)
Australija	43 (1,1)	558 (3,3)	41 (0,8)	543 (3,0)	16 (0,7)	517 (3,0)
LIETUVA	**42 (1,2)**	**551 (2,9)**	**46 (1,0)**	**550 (3,1)**	**13 (0,7)**	**535 (4,2)**
Italija	41 (1,1)	554 (2,5)	44 (1,0)	546 (2,7)	16 (0,8)	539 (3,7)
Prancūzija	40 (1,0)	519 (3,0)	46 (1,0)	510 (3,0)	14 (0,9)	497 (3,4)
Šiaurės Airija	39 (1,3)	580 (2,9)	42 (1,0)	567 (2,7)	19 (0,9)	531 (3,8)
Taivanas	37 (1,0)	571 (2,5)	44 (0,8)	558 (2,2)	19 (0,7)	538 (2,9)
Čilė	37 (1,1)	500 (3,3)	39 (0,8)	495 (3,1)	24 (1,0)	486 (3,3)
Austrija	37 (1,1)	550 (3,1)	45 (0,8)	541 (2,6)	18 (0,8)	524 (3,4)
Kanada	37 (0,7)	555 (2,2)	45 (0,6)	543 (2,1)	18 (0,5)	525 (2,9)
JAV	36 (1,2)	557 (3,8)	42 (0,9)	553 (3,4)	22 (0,9)	538 (3,8)
Honkongas	36 (1,0)	583 (3,1)	44 (0,9)	567 (3,3)	21 (1,2)	549 (3,7)
Anglija	35 (1,0)	575 (2,5)	45 (0,9)	559 (2,2)	20 (0,9)	530 (3,3)
Vengrija	35 (1,4)	570 (3,7)	46 (1,0)	552 (3,5)	19 (1,2)	530 (3,7)
Latvija	33 (1,2)	563 (2,8)	47 (1,2)	559 (2,0)	21 (1,0)	548 (2,9)
Belgija (pranc.)	33 (1,1)	504 (3,4)	44 (0,9)	500 (2,8)	23 (1,2)	484 (3,3)
Lenkija	32 (1,1)	570 (3,2)	45 (1,0)	567 (2,8)	23 (1,0)	553 (2,7)
Vokietija	32 (1,3)	563 (2,9)	43 (1,0)	548 (2,7)	25 (1,2)	510 (5,0)
Singapūras	31 (0,8)	598 (3,6)	50 (0,6)	574 (3,3)	19 (0,6)	548 (3,7)
Makao (Kinija)	31 (0,6)	564 (2,0)	50 (0,6)	543 (1,5)	19 (0,5)	522 (2,6)
Slovakija	30 (1,1)	546 (4,0)	47 (0,8)	538 (3,6)	23 (1,0)	513 (5,4)
Čekija	30 (0,8)	549 (3,2)	50 (0,8)	548 (2,2)	20 (0,8)	524 (2,7)
Slovėnija	29 (1,1)	551 (3,2)	53 (1,2)	545 (2,7)	18 (1,1)	523 (3,2)
Suomija	28 (0,9)	584 (2,3)	49 (0,8)	568 (2,3)	23 (0,7)	540 (2,5)
Belgija (flam.)	24 (1,0)	536 (3,0)	45 (0,8)	529 (2,0)	31 (1,1)	513 (2,6)
Nyderlandai	24 (0,9)	560 (2,4)	46 (0,9)	550 (2,0)	31 (1,1)	527 (2,5)
Norvegija (5)	22 (0,9)	575 (3,2)	51 (1,0)	565 (2,4)	27 (1,2)	536 (2,8)
Danija	20 (0,8)	569 (2,9)	53 (1,0)	551 (2,4)	27 (1,2)	528 (3,2)
Švedija	18 (1,0)	572 (4,3)	50 (1,0)	563 (2,5)	31 (1,1)	535 (3,2)
Tarptautinis vidurkis	**43 (0,2)**	**523 (0,5)**	**41 (0,1)**	**507 (0,5)**	**16 (0,1)**	**486 (1,0)**

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

6.13 lentelė. Skaitymo rezultatai pagal mokinių pasitikėjimą savo skaitymo gebėjimais

Lentelė parengta remiantis mokinių atsakymais

Šalys	Labai pasitikintys		Šiek tiek pasitikintys		Nepasitikintys	
	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis	Mokinių dalis, %	Rezultatų vidurkis
Švedija	65 (0,8)	575 (2,3)	28 (0,8)	532 (3,2)	8 (0,5)	488 (5,2)
Suomija	60 (0,9)	586 (1,9)	31 (0,9)	549 (2,2)	10 (0,5)	503 (4,5)
Lenkija	59 (0,8)	587 (2,3)	29 (0,9)	551 (3,1)	12 (0,6)	490 (4,1)
Bulgarija	58 (1,6)	579 (3,8)	28 (1,0)	536 (4,9)	14 (1,1)	477 (7,9)
Austrija	56 (1,0)	562 (2,1)	29 (0,9)	526 (3,1)	14 (0,7)	493 (3,5)
Airija	55 (1,0)	593 (2,6)	31 (0,8)	550 (2,7)	14 (0,8)	505 (4,2)
Vokietija	55 (1,0)	569 (2,4)	30 (0,9)	529 (3,6)	15 (0,7)	487 (4,7)
Izraelis	55 (1,1)	567 (2,6)	28 (0,7)	511 (3,1)	18 (0,8)	454 (4,7)
Kazachstanas	55 (1,4)	549 (2,5)	27 (1,0)	534 (3,0)	18 (0,9)	503 (3,8)
Anglija	53 (0,9)	591 (1,9)	31 (0,8)	541 (2,6)	16 (0,5)	488 (3,1)
Norvegija (5)	53 (0,9)	584 (2,2)	33 (0,8)	545 (2,7)	14 (0,8)	505 (3,6)
Iranas	51 (1,6)	470 (5,2)	30 (1,3)	407 (6,0)	19 (0,8)	351 (6,1)
Kanada	51 (0,6)	574 (1,6)	32 (0,5)	530 (2,4)	17 (0,6)	482 (3,2)
Danija	51 (0,8)	577 (2,3)	36 (0,8)	532 (2,7)	14 (0,6)	486 (4,4)
Šiaurės Airija	50 (1,1)	598 (2,2)	33 (1,0)	553 (3,0)	17 (0,7)	493 (4,1)
JAV	50 (1,3)	583 (2,6)	32 (0,9)	540 (3,4)	19 (0,9)	496 (4,1)
Nyderlandai	49 (1,1)	565 (1,9)	30 (0,8)	536 (2,2)	21 (0,9)	511 (2,8)
Australija	49 (1,0)	585 (2,4)	34 (0,8)	526 (2,9)	16 (0,7)	465 (3,7)
Singapūras	48 (0,9)	612 (2,6)	36 (0,6)	562 (3,1)	16 (0,7)	503 (4,8)
Vengrija	48 (1,2)	586 (3,0)	33 (0,9)	542 (3,5)	19 (0,9)	495 (3,9)
Belgija (flam.)	46 (1,0)	544 (2,3)	34 (0,8)	519 (2,5)	19 (0,7)	493 (2,6)
LIETUVA	**46 (1,1)**	**578 (2,6)**	**35 (1,0)**	**538 (3,6)**	**19 (0,8)**	**496 (3,8)**
Italija	46 (1,0)	567 (2,2)	38 (1,0)	545 (2,7)	16 (0,5)	505 (4,3)
Trinidadas ir Tobagas	46 (1,3)	529 (2,7)	31 (0,9)	465 (3,6)	23 (0,9)	400 (4,1)
Slovėnija	46 (1,0)	571 (2,3)	37 (0,9)	538 (2,3)	17 (0,7)	481 (4,5)
Kataras	45 (0,8)	494 (2,1)	32 (0,7)	434 (2,6)	23 (0,7)	371 (3,6)
Čekija	45 (0,8)	569 (2,2)	39 (0,7)	537 (2,3)	16 (0,6)	490 (4,2)
Prancūzija	44 (1,1)	539 (2,6)	39 (1,1)	506 (2,6)	17 (0,7)	455 (3,7)
Slovakija	44 (1,0)	567 (2,8)	34 (0,8)	533 (3,2)	22 (0,9)	475 (6,1)
Bahreinas	44 (0,9)	494 (2,3)	33 (0,9)	436 (3,3)	23 (0,8)	381 (3,7)
Rusija	43 (1,0)	609 (2,3)	38 (0,9)	575 (2,4)	19 (0,9)	532 (3,4)
Belgija (pranc.)	41 (0,9)	528 (2,8)	37 (0,8)	493 (2,8)	22 (0,7)	450 (3,4)
Gruzija	41 (1,3)	523 (3,2)	31 (1,0)	489 (3,0)	27 (1,1)	448 (4,3)
Omanas	41 (1,2)	468 (3,7)	34 (0,9)	413 (3,7)	24 (0,8)	352 (3,7)
Kuveitas	41 (1,6)	437 (4,6)	39 (1,5)	386 (4,8)	20 (0,9)	334 (7,7)
JAE	41 (0,8)	511 (3,6)	36 (0,6)	439 (3,1)	23 (0,7)	372 (3,6)
Malta	41 (0,8)	495 (2,1)	37 (0,8)	447 (2,3)	22 (0,6)	387 (4,2)
Ispanija	40 (0,7)	554 (1,8)	40 (0,6)	525 (2,1)	20 (0,6)	483 (2,7)
Portugalija	38 (1,3)	555 (2,7)	40 (1,0)	526 (2,7)	22 (0,9)	483 (3,0)
Čilė	37 (0,9)	532 (2,8)	36 (0,8)	494 (3,3)	27 (0,8)	451 (3,0)
Honkongas	36 (1,2)	596 (2,5)	38 (0,9)	568 (3,4)	26 (1,1)	534 (3,2)
Azerbaidžanas	36 (1,0)	508 (3,4)	34 (1,1)	475 (3,4)	31 (1,3)	439 (5,9)
Taivanas	35 (1,2)	589 (2,3)	40 (0,9)	557 (2,0)	24 (0,9)	519 (2,7)
Naujoji Zelandija	35 (0,8)	577 (2,5)	41 (0,8)	520 (2,7)	24 (0,7)	457 (3,8)
Egiptas	33 (1,9)	390 (6,1)	36 (1,6)	333 (5,7)	31 (1,8)	268 (7,2)
Marokas	31 (1,1)	416 (3,9)	42 (1,0)	358 (4,0)	27 (1,1)	296 (5,6)
Latvija	30 (1,0)	588 (2,4)	42 (1,1)	562 (2,1)	28 (1,1)	520 (3,0)
Saudo Arabija	29 (1,5)	473 (4,2)	43 (1,2)	439 (5,0)	28 (1,4)	385 (6,0)
Makao (Kinija)	21 (0,7)	582 (2,6)	41 (0,8)	551 (1,5)	38 (0,7)	519 (1,6)
PAR	20 (1,0)	398 (7,3)	33 (0,7)	326 (4,5)	47 (1,0)	288 (4,0)
Tarptautinis vidurkis	**45 (0,2)**	**545 (0,4)**	**35 (0,1)**	**503 (0,5)**	**21 (0,1)**	**455 (0,6)**

( ) Skliaustuose pateiktos standartinės paklaidos. Dėl apvalinimo kai kurie rezultatai gali būti ne visai tikslūs.

ŠALTINIAI

- Martin, M. O., Mullis, I. V. S., and Hooper, M. (Eds.). (2017). Methods and Procedures in PIRLS 2016. Prieiga per internetą: *https://timssandpirls.bc.edu/publications/pirls/2016-methods.html*
- Mullis, I. V. S. & Martin, M. O. (Eds.). (2015). PIRLS 2016 Assessment Framework. Chestnut Hill, MA: TIMSS & PIRLS International Study Center, Boston College. Prieiga per internetą: *https://timssandpirls.bc.edu/pirls2016/framework.html*
- Mullis, I. V. S., Martin, M. O., Goh, S., & Prendergast, C. (Eds.). (2017). PIRLS 2016 Encyclopedia: Education Policy and Curriculum in Reading. Prieiga per internetą: *http://timssandpirls.bc.edu/pirls2016/encyclopedia/*
- Mullis, I.V. S., Martin, M. O., Kennedy, A., Trong, K., & Sainsbury, M. (2015). PIRLS 2016 Assessment Framework: 2nd Edition. Chestnut Hill, MA: Boston College
- Tarptautinis skaitymo gebėjimų tyrimas PIRLS 2006. Ataskaita (2007). Vilnius: Nacionalinis egzaminų centras. Prieiga per internetą: *http://www.nec.lt/failai/263_tyrimai_pirls_pub_2006_skait_geb_ataskaita.pdf*
- Tarptautinis skaitymo gebėjimų tyrimas PIRLS 2011. Ataskaita. 4 klasė. (2012). Vilnius: Nacionalinis egzaminų centras. Prieiga per internetą: *http://www.nec.lt/failai/3969_PIRLS2011_ATASKAITA.pdf*

PIRLS 2016 ELEKTRONINIAI IŠTEKLIAI

- PIRLS 2016 tarptautinė duomenų bazė. Prieiga per internetą: *http://timssandpirls.bc.edu/*
- PIRLS 2016 klausimynai. Prieiga per internetą: *http://timssandpirls.bc.edu/*
- PIRLS 2016 tarptautiniai rezultatai. Prieiga per internetą: *http://timssandpirls.bc.edu/*

UŽRAŠAMS

UŽRAŠAMS

UŽRAŠAMS

UŽRAŠAMS

Tarptautinis skaitymo gebėjimų tyrimas PIRLS 2016: Ataskaita
Ramutė Skripkienė, Natalija Valavičienė, Mindaugas Stundža, Rita Dukynaitė

Tiražas 1200 egz.

Išleido:
Nacionalinis egzaminų centras, M. Katkaus g. 44, LT- 09217 Vilnius

Spausdino:
Uždaroji dizaino ir leidybos AB KOPA, Kampo g. 7, LT-50153 Kaunas

ISBN 978-609-8134-26-1
Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos
Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB)